KARDELEN ÇİLESİ

MEHMET ERDOĞAN

14.

Kardelen Çilesi
Mehmet ERDOĞAN

Kardelen Çilesi

Yazan
Mehmet ERDOĞAN

KARDELEN ÇİLESİ

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Mizanpaj
Üseyd SALİHİ

ISBN
978-9944-125-27-7

Yayın Numarası
209

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96

Kasım 2007

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 00 Faks: (0212) 444 85 96

Kaynak Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
Üsküdar/İSTANBUL 34676
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20

www.kaynakyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

ADALETİN BÖYLESİ

Sultan tarafından cezaya çarptırılmıştı. Eli kesilmişti. Bir cami yapımında söyleneni dinlemeyip verilen ölçülere dikkat etmediği için verilmişti bu ceza. Bir öfke anında verilmiş bir karardı ama milyarlar değerinde bir zarar vermişti padişaha. Belki karar doğruydu. Ceza yerindeydi fakat hiç olmazsa bir kadı önüne çıkarılmalı değil miydi? Hemen alınan kararlar çok kere hatalardan masun olmayabiliyordu. Sultanı mahkemeye verecekti. Bu kesik elle ailesine bakması mümkün değildi. Nasıl olduysa bir suç işlemişti. Fakat elinde ailesinin hakkı da vardı. O hakkı kim ödeyecekti? Şimdi evdeki yavrularına, hanımına kim bakacak, onları nasıl geçindirecekti. Hristiyandı; ama bu memlekette d+inî farklılığın hak ve adaleti etkilemeyeceğine inanıyordu. Bu sebepten mahkemede verilecek karara harfiyyen uyacaktı. Eline baktıkça öfkesi daha da artıyor, ailesine karşı babalık mesuliyetini yerine getiremediği için kahroluyordu. Sultanı da sevmiyor değildi hani."İnsanlar içinde ondan dürüst bir kişiye rastlamadım" dese herhalde yalan olmazdı. Onun karekteri kadar bakışları, yüz hatları, çehresi insanın kalbine bir muhabbet ılıklığı sunuyordu. Ona bakan bir kişi şahin bakışlarının tesirinden uzun müddet kendini kurtaramazdı. Endamı kadar kalbi de yumuşaktı. Zira rikkati çok fazlaydı. En küçük bir olay onu hüzünlendirir ve gözlerine şebnemler bırakırdı. "İsa hakkı için böylesine bir kralımız olmasını dünyadaki her şeyden fazla isterim,'İsa hakkı için'" diye geçirdi içinden... Uzun müddet kendiyle mücadele etti. Sultanı mahkemeye verip vermeme hususunda tereddüt içindeydi. Böylesine adaletiyle yedi iklimi kuşatmış bir kişiyi lekelemeye de gönlü razı olmuyordu. Suçunun

cezasını çekmişti ama ya yavruları, açlık ve sefalet içinde kıvranan ailesi. Onların suçu var mıydı? Şeytana uyup dinlememişti ona verilen ölçüleri. Ölçüsüzlüğünün cezasını elinin kesilmesi gibi bir cezayla ödemişti işte. Fakat evdeki küçük yavruları, açlıktan kıvranan bebelerini bununla mahkum edemezdi.

Artık kararını vermişti. Sultanı mahkemeye vermeliydi. Elinin diyetini ona ödetecekti. Gerekirse kısasa kısas olması için sultanın elinin bile kesilmesini isteyecekti. Biliyordu bu ülkede buna muktedirdi insan. Çaresizliğin kaosunda, yokluğun eşiğinde ağlayıp inleyip perişanlığa ve derbederliğe itilmiyordu. Eli kolu bağlı bir şekilde yalan ve yanlış birtakım beşerî kanunlara mahkum edilmiyordu. Hak ve adalet ölüm pahasına da olsa hangi seviyede olursa olsun yerine getiriliyor ve zerre miktar birinin hakkı diğerine geçirilmiyordu.

Mahkemeye başvurmuştu. Kadı onu dikkatle dinlemiş ve sultanın yargılanması için belirli bir gün tespit edilmişti. Mahkeme bildirisi sultana ulaştırıldı. Sultanın mahkemede sanık sandalyesinde duruşmaya çağrıldığı dilden dile dolaşıp bir anda bütün İstanbul'da duyuldu. Yabancı azınlıkları,"Acaba sultan mahkemeye çıkacak mı?" suali iyiden iyiye meraklandırmıştı. Zira kendilerinde böyle bir duruşma gülünç addedilir, hele kral suçlu da olsa, asla sıradan bir kişi için mahkemeye çıkarılamazdı. Asilzâdeleri mahkûm edecek kanunlara sahip değillerdi henüz.

Sultanın mahkemeye geleceği ve duruşmaya çıkacağı haberi bir anda İstanbul'da yankılandı. Evet Koca Fatih mahkeme celbini alır almaz kadı önünde hesap vermeye hazır olduğunu bildirmişti. Günler haftalar geçti. Mahkeme günü gelip çattı. İstanbul 'un gözleri bu gün hınca hınç dolmuş bir büyük salonda alınacak karara çevrilmişti. Azınlıklar sultanın mahkemeye çıkacağını duyunca kendi krallarıyla sultan arasındaki kapatılamayacak farkı sezmişler hayret ve hayranlıklarını gizleyememişlerdi.

Sultan mahkemeye geldiği zaman bütün salon tıklım tıklımdı. Halk mahkemenin sonucunu çok merak ettiği için adliyenin

çevresini hınca hınç doldurmuştu. Bazıları "Bir Hristiyan için sultan mahkûm edilir mi?" diye sitem etse de her sitemi bir olgun kişinin "Öyle söyleme Hak katında sultan ile köle eşittir. Mahkeme ise hakkın tecelli ettiği bu eşitliğin gözetildiği en mühim yerdir"sözü susturuyordu.

Dışardaki mahşerî kalabalık, sonucu sabırsızlıkla bekleye dursun, duruşma sultanın mahkûmiyetiyle sonuçlanmıştı bile. Fatih Sultan Mehmed'in eli kısas kanununa göre kesilecekti. Evet kararın infazı için gün tesbit etmeye kalmıştı bütün iş. Tam günün tesbit edilmesi kararlaştırılıyordu ki Hristiyan mühendis bu adalet karşısında cidden şoke olmuştu. Hakkından vazgeçtiğini bildirdi mahkeme heyetine. Eğer ailesine bakacak kadar sultan tarafından maaşa bağlanırsa bütün hakkından vazgeçeceğini bildirdi. Zira o bir sultandı. Asla elinin kesilmesi uygun düşmezdi. Kendi elinin kesilmesiyle nasıl çoluk çocuğunun nafaka hakkı sultanın üzerine borç olmuş ise sultanın elinin kesilmesiyle de bir milletin hakkı kendi üzerine geçecekti. Böyle bir sorumluluk altına girmeye ne gücü, ne takati yeterdi onun.. Duruşma sultanın her ay mühendise bir miktar altın vermesiyle karara bağlandı.

Fakat asıl şok eden hadise şimdi başlıyordu işte. Koca sultan mahkeme bittiğinde ayağa kalktı. Eteğinin altından demir bir sopa çıkardı. Bütün millet pürdikkat kesilmişti. Sonra elindeki demir çubuğu kadıya doğru kaldırıp."Ey kadı eğer sen 'Bu sultandır,' deyip benim için alınan kararı değiştirmeye kalksaydın ben senin başını bu demir çubukla parça parça edecektim" dedi. Bütün mahkeme heyecan ve şaşkınlık içinde söylenen son sözleri dinliyordu. Kadı tebessüm etti. Sonra yüzündeki tebessüm öfke çizgilerine dönüştü. Kaşları çatılmış kadı kanunnamenin sayfalarını çevirdi. Kitabın arasından bir hançer çıkardı. Sivri ucunu sultana doğru çevirip şöyle dedi:"Sultanım eğer sen de 'Ben sultanım, böyle bir cezaya çarptırılmam uygun olmaz' deyip mahkemenin aldığı karara karşı çıksaydın ben de şu elimdeki hançerle seni delik deşik edecektim."

AĞLATAN TABLO

Ağlıyordu adam. Gözyaşları ceyhun ağlıyordu. Gözlerini mavi göklere çevirip ağlayışına gök bestesinin eşlik etmesini istiyor gibiydi. Zira acısı derindi. Yüreğinde duyduğu ve onu her an ızdırabın engin okyanusuna çeken acıları derindi. Belki bir siluet belirirdi bulutlar arasından da ona: “Baba, baba ben seni affettim, dilerim Allah (cc) da affeder” der ve özündeki acıları emer geçerdi bir sünger gibi... Bir siluet, bir gölge, bir tebessüm, bir gülücük onun yüreğindeki acıyı söküp alacaktı bunu biliyordu. Gözlerini mavi gökyüzünden çölün engin kum okyanusuna çevirdi. Yer yer yükselmiş kum tepelerinin tatlı kavislerini okşar gibiydi kirpikleri... Fakat kirpiğinin her telinde bir şebnem titreşiyordu. Belki bu gözyaşları bu yaslı bakışlara bir gün o billur damlalarla örülmüş sevincin elmas mayalı günlerini takdim ederdi... Niçin ağlıyordu bu adam? Niçin inliyordu? Onun gözlerine çağlayan silueti düşüren olay neydi? Yanaklarına billur izler bırakan bu inilti senfonisinin asıl sebebi ne idi?

Gelin onun hayatında yıllar önce yaşanmış acı bir hatırayı beraberce seyredelim. Belki o zaman ağlayışının ritmine bizim gözyaşlarımız da eşlik eder ve vicdanımız ona hak verir.

“Kabuslu bir geceydi. Sanki kalbi sıkışıyor gibiydi. O gün bir karar vermişti. Töreler gereği kızını kumlara gömmeye gidecekti. Yarın onu götürüp Arap kabilelerinin hemen hemen hepisinde yaygın olan bu töreyi yerine getirecekti. Küçük kızını gömmeye gideceği için miydi acaba bütün bu sıkıntılar? Bu kabuslu gecenin ruhuna verdiği acı bu hicran duygusundan mı yansıyordu

kalbine, ruhuna, damarlarına, bütün vücuduna. Halbuki töreler yerine getirilmek için vardı. Onlarsız bir toplumun ne değeri olabilirdi ki? Duygularını dinlememeli, hislerine mağlup olmamalıydı. Çocuğunun bebeklik günleri geldi aklına. Kız olduğu için ne kadar öfkelense de yüreğinin bir kenarında ona sarılmak doyasıya öpüp okşamak için bir istek ve arzu duyuyordu. Babalık hisleri galeyana geldiği zamanlar onun tebessüm eden çehresine bakıp ne kadar dirense de mutluluk duyuyor, öfkesi silinip gidiyordu. Fakat içindeki töre zincir ve prangaları hemen bu hürriyete kanat çırpan duygu ve hislerin sülün boynuna geçiveriyor onu, yine toplumun, örfün, ananelerin mahkûmu ediyordu. Hanımına "kızını sabaha hazırlamasını" söylemişti. Bayramlık elbiselerini giydirip onu aldatmasını tenbihlemişti. Bunları söylerken annelik hisleri kabaran ve gözleri buğulanan anneye sert bir bakışla öfkesini göstermeyi de ihmal etmemişti. Fakat o buğular orada titreşip yanaklarından süzülmese de bir köşe de kocasının görmediği bir köşede billur damlalara dönüşüp yanaklarını sulamıştı yine. Bir gece boyu çeşitli bahanelerle yataktan kalkan kadın sessiz ve karanlık bir köşede hıçkıra hıçkıra ağladı. Fakat ağlama seslerini kocasına duyurmamak için bazen ağzını kapatıyor ve acıklı feryadını, kederli çığlığını içine gömüyordu. Bazen kızının başucuna gidiyor onun her şeyden habersiz masum masum uyuyuşunu seyrediyor yüreğine daha şimdiden yıllar yılı sürecek bir yasın yakıcı korunun düştüğünü hissediyordu. Adamın da uyukusunu bölmüştü birkaç kabuslu gölge bu gece. İçine çöken ve onu yatağın bir tarafından bir tarafına döndüren sık sık uykusunu bir bıçak gibi bölen bu kabuslu düşüncenin temelinde her ne kadar törelere bağlı da olsa babalık hisleri, acıma ve merhamet duyguları vardı. Birkaç sefer uykusu bölündüğünde o da kalkıp kızının saçlarını okşamak ve onun son bir kere masum uyuyuşunu seyretmek istedi. Fakat buna törelerin kesin kuralları ve özündeki örfe bağlılık bukağıları engel oldu. Yüreği yumuşar da kararından vazgeçer korkusu onu yatağından kalkmaktan alıkoydu.

Sabah, gün ışıdığında hâlâ perdeleri kapalı eve ışığın bir damlası bile düşmemişti. Adam yatağından kalktı. Horozların hıçkırık sesine benzer kısa kısa ötüşlerini dinlemedi. Karısı çoktan kalkmıştı. Odanın duvarları hâlâ gecenin siyah kabusunu, gözeneklerine sinen siyahlığını üzerlerinden atamamışlardı. Gitti elini yüzünü yıkadı. Hanımını çağırdı. Hanımı onu öfkelendirmemek için hemen belirdi kapıda. Belki gözlerindeki yalvarışa bu itaatı destek olur da onu kararından vazgeçirirdi. Adam hanımının gözlerindeki kızarıklığı gördü. Hâlâ birkaç damla çenesinden aşağıya düşmek için titreşiyordu. O bütün bunları görmemezlikten geldi. Zira her türlü yumuşama hissi, kararını sekteye uğratırdı. Onun için kalbine girecek hiçbir şefkat ve merhamet duygusuna imkan tanımamalıydı. Sık sık "Töreler ve gelenekler böyle" diye düşünüp kararı ile kalbinin ayni eğilmez ve dönülmez noktaya odaklaşmasına gayret ediyordu. Hanımına kızını hazırlayıp hazırlamadığını soran adam, onun yüzüne bakmadan konuşuyordu. Kadın bu umursamazlığın sebebini biliyordu ama elden ne gelirdi. Civcivini töre canavarına kaptırmamak için çırpınan bir anaç kuş gibi sabaha kadar ağlayıp inlemişti ama bunun bir faydası yoktu. Kadının hiçe sayıldığı, hiçbir değerinin olmadığı bu toplumda kızını öldürmeye karar vermiş bir kocaya karşı çıkmak âdeta imkânsız gibiydi."Büyüyünce kötü kadın olur" korkusuyla öldürülen kızların haddi hesabı yoktu. Sırf ailevî onuru zedeler endişesiyle anâneleşmiş olan bu menfûr hareket, kadının bütün hakkını böylelikle elinden almış oluyordu. Ölüm, doğmadan evvel onlar için verilmiş vazgeçilmesi imkânsız bir karardı. İnfaz kalemi daha bebek anne karnında iken kırılıyordu. Doğmadan idam yaftası onlar için hazırlanıyordu. Kundak yerine kefen bezini hazırlamak aileler için bir şeref ve haysiyet vesilesi sayılıyordu. Karanlık karanlık içinde bir kaos yaşıyordu çöl insanı. Bu karanlığı delip geçecek ve ufuklarına aydınlık iklimin ışık tayflarından nurlu bir ati örecek kurtarıcı ne zaman gelecekti?...

İşte bayramlık elbiselerini giyinmiş , bayram yerine gideceğim diye sevinç çığlıkları atan kızıyla gayet ciddi ve kararlı baba, evden çıkıp çöle doğru yolculuğa başlamışlardı. Şafak söktüğü halde hâlâ gecenin son mahmurlukları hurma dallarında, karşı dağlarda ve ara sıra gökten uçup geçen kuşların kanat çırpışlarında hissediliyordu. Billurdan bir dünya, ışık ışık bir hayat, huzur ve mutluluğa ait her şeyin hazır olduğu yeryüzünde, insanoğlu huzur ve mutluluğu yok edici ne kadar canavarlık varsa kendi eliyle, diliyle ve düşüncesiyle oluşturmayı ve bu güzel dünyayı karartmayı ihmal etmiyordu. Demek ki asıl olan zenginlik değil onun kıymetini idrak edebilmekti. Asıl olan dünyaya gelmek ve yaşamak değil hayatı insanlığın yararı için vesile kılmaktı... Bu minvalde her türlü tabu, bütün güzellikleri yutan, iyilik ve mutluluk duygusunu bir lokma gibi midesine indirip hayatı küsufa uğratan bir ejderhaya benziyordu. Zira körü körüne bağlılık olan zihni zincirler, hisleri prangaya vurur, mantığı bir darbede öldürür, vicdanı soldurup yokluğa atardı...

İşte bu tabulardan bir tablo bu gün yaşanıyordu. Baba ve kız el ele çölün hafif hafif ısınan kumları üzerinde yavaş yavaş yürüyüp bir yöne doğru gidiyorlardı. Baba çocuğunun sevincini görmemezlikten geliyor ve onun sorduğu saf ve temiz billurdan sorulara mümkün olduğu kadar cevap vermemeye çalışıyordu. Ara sıra göz ucuyla kızının neşe ve sevinçten aydınlık yüzüne bakan adam yüreğine bir kızgın mil dokunmuş gibi hemen gözünü ondan çevirip zihnini başka şeylerle meşgul etmeye gayret ediyordu. Şefkatin aydınlığına çevirmekten korkuyordu gözlerini. O zaman törelerin granitten daha sert kuralları erir giderdi. Kalplerindeki körü körüne bağlandıkları inançların zincirleri kopardı. Bir boşluğa düşerdi insan. İşte bundan korkuyordu adam. Ne olursa olsun bir şeye inanmak gerekti şu dünyada. İnanmayan insan dalından kopmuş bir meyve gibi çürümeye mahkûm olurdu. Fakat ya inandığı değerler çürükse, dayandığı destekler

zayıfsa o zaman ne olurdu? Adam yine bir korkunun kaçışıyla zihnini bu tarz düşüncelerden kurtarıp bir Arap şarkısını hafif hafif mırıldanmaya başladı. Babasının neşelendiğini zanneden çocuk daha da sevindi. Şimdi seke seke yürüyordu mutluluktan.. kanat çırpan bir beyaz güvercini hatırlatıyordu. Fakat biraz sonra töre yayından çıkan bir kahir okla avlanıp küçük yaşta ölümün bağrına düşecek bir güvercindi bu...

Çöl ıssız ve sessizdi. Ara sıra gökten uçup giden kuşların acıklı seslerinden başka bir tek sedaya raslamak mükün değildi. Yürürken elbiselerin çıkardığı hışırtı sesiyle, rüzgarda kırpışan eteklerinin çıkardığı sesler bu sessizliği bozan hafif fısıltılar gibiydi. Bir müddet daha yürüdükten sonra adam durdu. Sonra kızının elini bıraktı. Çukuru nereye kazacağını düşünmeye başladı. Gözleriyle en uygun zemini arıyordu. Bir ara birkaç adım atıp tekrar durdu. Kazılacak yeri bulmuştu. Hemen işe girişmeliydi. Zira zaman geçtikçe kararından dönme ihtimali vardı. Elleriyle kumu eşmeye başladığında kızı şaşkın şakın ona bakıyordu. Bu ne biçim bayram yeriydi böyle. Hem etrafta hiçbir çocuk görülmüyordu. Halbuki geçen bayram oynadığı yerde kendi gibi bir çok çocuk vardı. El ele dönmüşler ve çeşit çeşit oyunlar oynamışlardı. Burada bir tek insan bile yoktu. Fakat babası getirmişti onu buraya. Babasını çok seviyordu. O mutlaka en iyisini bilirdi. O bunları düşünürken kararlı baba durmadan kazıyordu elleriyle kumları. Bir ara doğruldu. Oldukça yorulmuştu. Alnında terler birikmişti. Kız çocuğu hemen elbisesinin cebinden çıkardığı küçük mendiliyle babasının yüzünü silmeye başladı. Adamın yüreğine bir ışık düştü o an. Kalbi yumuşayacaktı. Fakat o bir damla ışık, çölün bağrına düşen bir damla su gibi karanlık yüreğin kaosunda eriyip gitti. Törelerde merhamete yer yoktu.

Biraz daha kazdı elleriyle çölün kızgın kumlarını adam. Epeyce derin bir çukur oluşmuştu kazılan yerde. Çocuğuna baktı, onun geriye çıkmasının mümkün olmadığına zihnen karar verince kızı-

nı yanına çağırdı. Çocuk hâlâ bayram şenliğinin hayalleriyle şen şakraktı."Ne var" baba deyip yanına geldi. Babası "Şimdi seninle bir oyun oynayacağız" dedi. Kız sevincinden uçacak gibi oldu. Adam onun sevinçli haline uzun müddet bakamadı. Gözlerini kızına çevirmemeye özenle dikkat ediyordu. Olur da yüreğinde hafif bir yumuşama belirir de şefkat damarı kabarır bu örf ve ananeyi yerine getiremezdi. Sonra ne derdi el âlem ona."Törelere karşı çıktı. Kadın gibi, korkaklar gibi kararından döndü" demezler miydi? Yanıbaşında duran kızı hala babasıyla oyun oynayacağını düşünüyordu. Bir taraftan da"Hadi baba hadi oynayalım" diye yalvarıyordu. Adam kızına "Bak kızım kazdığım çukurda ne görüyorsun" deyip geriye çekildi. Çukur yarı karanlık bir kabri hatırlatıyordu. Çocuk eğildi oyunun başlangıç sevinciyle çukura dikkatle bakmaya başladı. Gözleri karanlık çukurun dibinde bir oyuncak arar gibi pür sevinçti. Adam biraz daha geriye çekildi. Çukura bakarak bir şeyler görmek arzusuyla oyunun kuralını yerine getirmeye çalışan masum yavrunun tam arkasındaydı. İri ayağını kaldıran adam çocuğunun beline şiddetli bir tekme vurarak onu çukura yuvarladı. Çocuk şaşkına dönmüştü. Bir taraftan "Babacığım! Babacığım!" diye ağlıyordu. Fakat adam bu acıklı çığlık seslerine kulağını tıkamıştı bir kere. Yüreğinde geçit yoktu bu sese. Yıllar yılı böyle hazırlamıştı kendisini. Törelerle, ananelerle tamamen tıkanmıştı duygu ve his menfezleri. Artık bundan geri istese de açılmazdı o menfezler. Şefkatin ışığı girmezdi o yüreğe. Yumuşamazdı küfürle yoğrulan sineler. Adam bütün gayretiyle örtüyordu çukuru. Karanlıkta ağlayan "Babacığım! Babacığım kurtar beni!" diye inleyen sese kulak vermeden törelerin keskin bir pençeye çevirdiği elleriyle örtüyordu kumları çukura. Biraz sonra ses seda kesilmişti çukurda. Bir tek kıpırtı bile yoktu. Artık bir mezardı burası. Törelere bağlı bir adamın ve"Başkaları ne der" korkusuyla çocuğunu diri diri toprağa gömen bir babanın kazdığı bir mezar. Bir damla yaş dökmedi gözleri. İçine gelen

şefkat hisleri, vicdanından gelen acıma duyguları törelerin yalçın seddine çarpıp çarpıp düşüyorlardı yere.

Fakat yıllar sonra hidayet ışığı gelip o seddi yıkınca, içindeki karanlık kaoslar aydınlık bir iklime yerini terkedince, Hz. Muhammed (sav)'in diriltici nefesi o ölü kalplere gelip hayat verince artık yumuşamayan granitten yürekler yumuşamaya, yaşarmayan gözler yaşarmaya, akmayan göz yaşları akmaya başlamıştı. Hem de bir çağlayan gibi akıyordu gözlerden çiğ damlaları...

ALİ ÇAVUŞ

Çanakkale savaşı bütün şiddetiyle devam ediyordu. Düşmanın amansız saldırılarına karşı bütün gücüyle mücadele veren kahraman ordumuz üzerine düşen vazifeyi hakkıyle yerine getiriyordu. Ölüm kusan toplar, attığı güllelerle her tarafı cehenneme çeviriyordu. Düşmanlar, Mülüman Türk'ün ne olduğunu bir kere daha anlamaya başlamıştı. Zira özünde, mayasında mücadele vardı, yılmamak vardı bu yiğit ve kahraman milletin.

Onları tesadüfen bir imparatorluk kurmuş bir yığın çapulcu gibi görmek asla mümkün değildi. Özünde askerlik ruhu olan bu soy, elbette bu hasletini cihanın hangi döneminde olursa olsun ispat edecekti.

Boğazdan gelen düşman gemileri müthiş bir yaylım ateşiyle neye uğradığını bilemiyor, kolaylıkla geçeceklerini zannettikleri Çanakkale'nin o kadar aşılması kolay bir set olmadığını idrak ediyorlardı. Kan gövdeyi götürüyordu sularda. Boğaz kana bulanmıştı. Bir şafak doğacaktı bu kızıl sulardan bir gün. Bu, Müslüman Türk'e gülümseyen bir şafak olacaktı. Türkün ati güneşi o çile ve ızdırab mağmasından doğacak, o kor ateşten derlenecek, o tufandan devşirilecekti...

Havada uçuşan kuşlar değildi Çanakkale'de. Kol, çene, parmak, baş ve ayaktı semada uçuşanlar... Mermilerin , topların çıkardığı sesler inilti ve efgan sesleriyle bir matem, bir yas iklimi mayalıyordu yüreklere. Kah sevinen, kah üzülen askerler, kâh kendinden geçmişcesine ölüm arayan şehadet kovalayan yiğitle-

rin amansız mücadelesi, kâh korkak bir şekilde kaçacak bir delik arayan düşmanın yüreksiz paralı askerleri hep görmeye alıştığımız şeylerdi. Bazen zorda kalmış ve boğulma tehlikesi geçiren düşman askerlerine yardım eden Türk yiğitleri, bazen bir yudum suya muhtaç bırakılan ve zalimce öldürülen Türk bahadırları bu savaş tablosunun konuşan çizgilerindendi. Asalet bizim özümüzde vardı. Bunu Çanakkale'de bir defa daha ispat etmiştik.

Ali Çavuş da o gün canla başla savaşıyordu. Düşmana sıktığı mermilerin haddi hesabı yoktu. Ellerinde güçlü silahlar olsaydı bu mücadelede daha büyük bir muzafferiyet kazanacakları kesindi. Kırıkkale tüfeğiyle savaşıyordu askerler. Ali Çavuş'un da eline bir kırıkkale tüfeği tutuşturmuşlardı."Bununla savaşacaksın" demişlerdi. Eli mahkûmdu Ali Çavuş. Vazife vazifeydi. Ne dense onu dinlemek Türk askerinin en büyük hususiyetlerinden birisiydi. O bıldırcın avına çıkmış farzediyordu kendini. Ne kadar iyi avlanırsa o kadar zafere yakın olacaklarını biliyordu. Silahsız ordu artık eline ne geçerse onunla savaşmak mecburiyetindeydi. Düşmanın topuna süngü ile, tüfeğine karşı taşla sopayla mücadele vermek oldukça zor bir uğraştı. Ama vatan için, millet için katlanılmayacak fedakârlık yoktu. Bunu biliyorlardı.

Kırıkkale tüfeğine mermileri verip düşmanın paslı yüreğine boşaltan Ali Çavuş, kaç düşman askerini devirdiğini bilmiyordu. İlk önceleri saymak istemişti ama sonunda bunun zor bir iş olduğunu anlayıp vazgeçmişti.

Yanındaki arkadaşları bir bir sipere yığılıp kalırken de Ali Çavuş kendini kollamasını bilmişti. Düşman hain savaşıyordu. Sinsi sinsi planlar kurarak Türk askerlerini tuzağa düşürmeye çalışıyordu. Ali Çavuş onların bu hilelerini hesaba katarak savaşıyordu. Siperden mümkün olduğu kadar çıkmamayı şayet bir arkadaşı vurulmuşsa onu alıp sipere çekmeyi en uygun zamanda ve akıllıca uygulamayı kendine bir ilke edinmişti. Bu, bir nevi tedbirdi. Yoksa korkaklıkla bunun hiçbir ilgisi yoktu. Zira siperde kalma-

nın korkaklık değil bir savaş sanatı olduğunu bilirdi. Eğer korkmuş olsaydı zaten bir sürü sıvışma imkânı vardı savaş alanından. Bu ise inanmış bir Türk askerine yakışmazdı. Ölüm gelsindi, ona 'hoş, sefa geldin' demeye hazırdı ama önce vatan kurtulsun, millet selamete ersindi.

"Milletin selameti ve kurtuluşu için, ar ve namusumuzun ayaklar altında çiğnenmemesi için gerekirse ölmeyi göze alan yiğitlerden bir yiğitti o...

Düşmanın, top atışlarını sıklaştırdığı bir zamanda Ali Çavuş bir arkadaşının siperden çıktığını gördü. Ona "dur yere yat" dediyse de komutasındaki asker bir kurşun ile birkaç adım sonra düşmüştü. Buna savaşın"bıçak kemiğe dayanma" noktası dense herhalde doğru olacaktı. Birçok asker bu sırlı noktada sanki ölüme kilitlenmiş gibi hiçbir şey düşünmezdi. Gelen mermilere kolayca göğsünü siper ederdi. Sanki Bünyan-ı Marsus gibi bir set oluşmuştu Türk askerleri tarafından Çanakkale'de. Ali Çavuşlar, Yahya Çavuşlar, Mehmet Onbaşılar, Hüseyinler, Tarıklar, Ömerler bu seddin granitten sağlam parçalarını oluşturuyordu. Bu inanmış yiğitlerin üzerine bütün dünya kabus gibi çökse, cehennem olup kudursa yine de teslim-i silah etmeyeceklerdi. Ölecek fakat Çanakkale'ye geçit vermeyeceklerdi. Gerekirse vücutlarından bir kale oluşturup bu aziz ülkeyi düşman çizmesine çiğnetmeyeceklerdi.

Ali Çavuş siperin biraz önünde yıkılmış askeri almak için büyük bir hızla çıktı. Sonra onu omuzlayıp hendeğe getirdi. Fakat bir şarapnel parçası tam hendeğe girecekken gelip kolunu parçalamıştı.

Oluk oluk kan akıyordu kolundan. Omuzuna bir et parçasıyla bağlı kalmış bu kol onu rahatsız etmeye başlamıştı. Sanki kendine ait bir parçanın birden yabancılaştığını hissetti. Ona ait miydi bu kol? Hissedemiyordu artık onu.

Ne kadar acı duysa da savaşmalıydı. Artık tek elle dolduruyordu tüfeğini. Diğerini takavide ayırmışlardı. Kendinden ilk

düşen şehit bu kol mu olacaktı? Baş gitmeden kol gider miydi? Giderdi elbet. Bazen ağacın kökü kesilirdi. Bazen de kolu kanadı, dalları budanırdı önce...

Bir ara savaş durgunlaşmıştı. Ali Çavuş'un kolundaki sızı ise daha da artmış ve acı, çekilmez bir sancıya dönüşmüştü. Biraz ilerde emekli bir subay vardı. Hendeğin içinden emekleye emekleye ona doğru gitti. Savaşın bu durgunluğundan faydalanıp şu omuzundaki et parçasından kurtulmayı denemeliydi. Subayın yanına vardığında yaşı elliye dayanmış bu tecrübeli kişi onu görünce hemen omuzundan tutup yanına çekti. "Asker sen yaralısın" dedi. Hemen kolunun kumaşını bir bıçak ile kesip yarayı ortaya çıkardı. Yara oldukça derindi. Kan aka aka bütün vücudu kıpkızıl renge bürünmüştü. Sanki kırmızı gül gibiydi; dudağında bir şebnemle sabaha uyanan. Evet sabah yakındı. Zafer sabahı çok yakındı. Ali Çavuş bu zafere gülümsüyordu kolundan aldığı yarayla. Kan revan bir şekilde Türk ordusunun gelecekteki zaferlerine gülümsüyordu. Emekli subay bir taraftan onun yarasına pansuman yapıyor bir taraftan da ümitsiz olduğunu belli etmemeye çalışan bir tavırla onu teselliye uğraşıyordu. Ali Çavuş bu yaranın kolu götüreceğini pek iyi biliyordu. Nice arkadaşları şehit düşmüştü. O bir kolunu mu çok görecekti vatan için. Sonra subaya bakarak. "Komutanım bu yaranın çarezsizliğini biliyorum. Artık bu kol bana yabancı, bu kol benim değil, bunu da biliyorum. Fakat ben bu kolu daha fazla omuzumda taşımak istemiyorum. Zira benim savaşmama engel oluyor. Onu omuzuma tutunan yerinden bıçağınızla kesiniz. Göreceksiniz ben bunda büyük bir sabır göstereceğim" dedi. Komutan "olmaz öyle şey" dediyse de Ali Çavuş kolunun kesilmesine kararlıydı. Zira bir an önce savaş meydanına dalmak ve cansiperane arkadaşlarıyla beraber kelle koltukta savaşmak istiyordu. Emekli subay ne kadar ısrar ettiyse de onu ikna edemedi. En sonunda bıçağını omuzuna saplayıp son kalan et parçasını da kopardı. Ali Çavuş dişlerini

sıkmıştı acısından. Ama gözleri karşı ufuklara mıhlanmış gibiydi. Sanki maveradan savaşa savaşa ölüm sahillere ulaşması için emir almış gibiydi. Yarası bağlanıp siperine giderken Ali Çavuş gayet neşeliydi. Tekrar savaşacak, tekrar vurup vurulacak fakat vatanının kurtuluşu için kendine düşen vazifeyi yerine getirecekti... Aradan epey zaman geçti. Düşman gülleleri Türk siperlerini bu gün oldukça fazla dövmüştü. Kahraman Türk askerleri mermi ve şarapnel yağmurundan çoğu zaman siperden başlarını bile zor çıkarabilmişlerdi. O gün binlerce asker vatanı için canını feda etmişti. Akşama doğru top atışları dinmiş, mermi vızıltıları kesilmişti. Artık siperlerden yükselen iniltiyle karışık çığlık seslerinden başka bir ses duyulmuyordu. Ölüler, yaralılar tek tek taşınıyordu. Bu ölüm kusan cehennemden kendini kurtarabilmiş askerler arkadaşlarını siper gerisinde karargâha taşımaya başlamışlardı. Emekli subay da vardı yaralıları taşıyanlar arasında. Gece yarısına yakın taşıma işlemi bitmişti. Karagâhta şehitler için son vazife ifa edilecekti. Emekli subay şehitlerden tanıdığı var mı diye dolaşmaya çıkmıştı. Bir ara gözü, bir kolu kopuk bir şehide takıldı. Yanına vardığında onun Ali Çavuş olduğunu anladı. Etraf el lambalarıyla aydınlatılıyordu.

Bu kahraman askerin bir sağlam eli sımsıkı kapalıydı. Sanki bir şeyi avucunun içinde saklarmış gibi bir his uyandırıyordu insanda. Subay lambayı ona doğru tuttu. Ali Çavuş'un elini açtı. Elinden dürülmüş bir mektup düştü yere. Onu alıp açtı subay. Bir kaç gün evvel karısından gelmişti mektup. Selam ve sevgilerle bitiyordu. Onu çok özlediklerinden bahsediyordu. En sonunda "İki yaşına basan Ayşe'mizin bir tutam saçını istemişsin, sana bir kurdeleye bağlayıp gönderiyorum" diyordu karısı.

Evet subay mektup zarfının içine baktığında kurdeleye bağlanmış bir tutam saç bulmuştu. Ali Çavuş'un gözleri gökyüzünün derinliğine dalmış ve öylece son nefesini vermişti. Fakat bu gözlerden küçük Ayşe'sini son bir sefer görmek arzusu silinmemiş,

küçük yavrusunu öpüp koklayamadan hayata veda edişin hasret damlaları hâlâ yanağında kurumamıştı... Lamba gecenin koyu karanlığında emekli subaya hazin tabloyu yaşattı. Şimdi onun gözleri Ali Çavuş'un gittiği yöne çevrilmiş ve hüzün çiğlerini kirpiklerine ulaştırıyor oradan da yanaklarına sunuyordu. Avucunda sıktığı öksüz kalmış küçük kızın bir tutam taze saçı sanki, "Baba... Baba...bizleri bırakma!" diye feryat ediyor gibiydi...

ÇADIRDAN GELEN SES

Hz. Ömer bir gün teftişe çıkmıştı. Gece olduğu için halkın yoksulu ve dertlisi daha iyi anlaşılabiliyordu. Aç ve susuz olan, olmayandan gece imbiğinde süzülüyordu ancak. Sıkıntısı olanı zaten uyku tutmuyordu ki evine girip rahatça yatıp istirahat etsin.. Gece sessizdi. Fakat gece böceklerinin senfonisi hariç. Zira onların koro halinde ötmeye başlamalarıyla sanki bir ninninin ilk besteleri söylenmiş oluyordu.

Karşı dağlardan gelen köpek ulumaları ise bu sessizliği ara sıra bıçak gibi ortadan bölen ikinci bir besteydi.

Buna besteden ziyade "sinir bozucu bir ses" desek herhalde daha doğru olacak... Yıldızlar bu gün her zamankinden daha parlak ve ışıl ışıl bir aydınlık yayıyor çevreye... Sanki samanyolu bir gerdanlık gibi lacivert göğün boynuna asılmış. Her bir yıldız bu gerdanlıkta bir inci, bir elmas gibi ışımakta...

Hz. Ömer evlerin önünden geçtikçe çok kez ağlama, inilti gibi bir rahatsızlığın sebebi olabilecek seslere kulak veriyordu. Teftişi yapa yapa ta Medine'nin dışına kadar gelmişti. Artık çobanların bulunduğu yerleri dolaşmaya başlamıştı. Koyun kuzu melemeleri çoğaldıkça onları korumakla görevli köpeklerin ani saldırılarına uğrama riski de çoğalıyordu. Zira yol ya bir ağıla, ya da bir hayvan damına yaklaşmıştır.

Sokaklar karanlık olduğu için insanın dışardaki bir kişiyi hemen seçebilmesi oldukça zor bir işti. Evlerin bir birine verdiği koyu gölgelerle sokaklar tam bir tünel manzarası arzediyordu. Medine dışına çıktığında ise ayın parlaklığı ve şavkı dağlardaki

çadırlara gündüzmüş hissi veren nurdan bir cila vuruyordu.

Hz. Ömer bu günkü teftişten memnundu. Medine'nin dışında bile ne bir ses ne bir seda, ne bir sitem, ne bir serzeniş yoktu insanlarda. Eğer ondan rahatsız bir kişi olsaydı, fıtratı müteheyyiç olan ve asla söyleyeceğini ketmetmeyen bu kavimde duyulmaması mümkün değildi. Kimsenin Hakk'tan başka birine pervası yoktu. Zira böyle bir riyakârlık şirke kadar uzayan bir günah sayılırdı. Ne düşünüyorsa diline vuruyordu insanların. Gıybetin menfur bilindiği bir ortamda insanların birbirini çekiştirmesi de asla mümkün değildi.

İşte bir çadırın önünden geçiyordu şimdi. İçerden bazı konuşmalar duydu. Kulak verdi seslere. Biri kızı biri annesi olduğu anlaşılan iki kişi konuşuyordu aralarında. Annesi kızına: "Kızım süte biraz su katıver de fazla para kazanalım. Darlık çekiyoruz" diyordu. Kızı ise "Anne! Halife Ömer süte su katılmasını yasakladı bilmiyor musun?" diye cevap veriyordu. Annesi konuşmasını sürdürüyor ve: "Kızım bu saatte Halife nereden görecek senin süte su kattığını" deyince Kız gayet sert ve sitemli bir sesle şöyle cevap veriyor:"Anne anne, Halife Ömer görmüyorsa Allah (cc) da mı görmüyor!" Dışarıda bu konuşmaları dinleyen Ömer gönlünden vurulmuştu. Kızdaki bu muhasebe duygusuna hayran kaldı. Teftişine nurlu bir nokta koymuştu bu hadise. Ne güzel cevap vermişti kız. Ne şuurlu bir cevap vermişti. Evet "Ömer her şeyi göremez" dedi kendi kendine. "Fakat Aziz ve Celil olan Allah (cc) her şeyi görür" diye mırıldandı dudakları. Sonra bu çadırı aklında tutmak için yerini zihnine iyice yerleştirdi..

Diğer gün aynı çadıra o kızı oğluna istemek için birileri geldi. Her söylenen teklifi kabul edip oğluna bu kız için söz kesti istemeye gelenler... Zira böylesine şuurlu bir kızdan ne güzel ev hanımı ne güzel anne ve zevce olurdu. Hem de pek mükemmel olurdu. Toplum içinde bu kadar şuurlularına Allah (cc) vergisi gözüyle bakılsa herhalde daha doğru olacaktı. Zira annesinin bu

şuuru kızına vermesi asla mümkün değildi. Kızı oğluna isteyip çadırdan çıkan adamın yüzü gülüyordu. Adam gayb-aşina gözüyle bu evlilikten büyük bir zat doğacağını görmüş olacak ki mutluydu. Nitekim yıllar sonra Hülefa-i Raşidin'in beşincisi kabul edilecek kadar yüksek bir manevî mertebeye sahip Ömer bin Abdilaziz bu anne ve babadan zuhur edecekti. Çadırdan ayrılıp evine giden adam en neşeli günlerinden birini yaşıyordu. Kendine mücevherden daha değerli yüreğe sahip bir gelin bulmuştu. Sevinerek Medine'nin dar sokaklarından evine doğru giden bu zat Hz. Ömer'den başkası değildi...

ANNEYE VERİLEN SÖZ

O sabah annesine söz vermişti; yalan söylemeyeceğine dair. Ne olursa olsun çıkacağı gurbet yolculuğunda kimseye yalan söylemeyecekti. Zira yalan en kötü şeydi. Hz. Muhammed (sav)'in en büyük özelliklerinden biriydi sıdk ve doğru sözlülük... Bu haslet peygamberlik özelliklerinden biriydi. İnsan o şehraha girdi mi artık yalan söylemesi en menfur hareket olurdu. Batıl yol zaten yalanlarla örülmüş bir örümcek yuvasından farksızdı. Onun her küflü oyasında, her paslı motifinde yalandan bir iz vardı zaten... Fakat hak yolun yolcusu sırate'l-müstakime girmiş insan asla yalan söylememeliydi. Annesi ona bu telkinleri yaparken bir taraftan da "Eğer yalan söylersen annelik hakkımı helal etmem" diye onun manevî çevresine korku taşlarından örülmüş bir doğruluk suru çeviriyordu. Zira evladını çok seviyordu. Onun yalancı bir kişi olmasını ve böylece ahiretini kaybetmesini asla arzu etmezdi. Paralarını elbisesinin içine bir yere dikmişti annesi. Onlar ile gideceği yerde tahsiline devam edebilecekti. Elbisesinin içinde ne kadar aranırsa aransın yine bulunamayacak bir şekilde gizlemişti parayı. Kahvaltısını yaptıktan sonra helallaşıp çıktı yola. Sabah gün ışımıştı. Serinlikte yolculuk yapması daha rahat olurdu. Güneş zevale yükseldiğinde artık adım atmak, nefes almak oldukça zor oluyordu. Sabah güneşinin altın ışıkları, yer yer ağaç dallarındaki gece çiğlerini titreşen bir elmas damlasına çeviriyordu. Gökyüzündeki bulutlar bu ışık demetleriyle âdetâ ipek görünümüne bürünüyordu. Ne güzel bir dünya idi bu. Her şey güzel ve hoştu.

Her gün pırıl pırıl ve tertemiz bir elmas parçası gibi sunuluyordu göz ve gönüle. O elmas sanki tılsımlı bir zenginliğe sahipti. İçinde sofralar, yiyecek-içecekler, esma ve hüsnalardan nakışlar, mana buğuları ve sıfat kuğuları iç içeydi bu elmastan dünyada.

Bir kafileyle yolculuk yapacaktı bir müddet. Sonra yolculuğuna yalnız devam edecekti. İlim tahsil etmek için gerekirse Çin Seddi'ni aşardı. Zira ilim mukaddes bir şeydi; onu bulmak her şeyden daha önemliydi. "Kafirin dudaklarında olsa bile alınız. Zira ilim mü'minin yitik malıdır" diyordu Resulullah... İşte o da bu kutsi yolculuğun şevkiyle gidiyordu ta Mısır ellerine. Bağdat nerede, Mısır nerede? Başka şey için çekilmezdi bu uzun yolculuk... Kafile, epey müddetten beri yol alıyordu güneye doğru. Kâh kumistan, kâh hafif yeşillik sahalardan geçerek gidiyorlardı. Atlarını sulayacak ve yemleyecek bir yer bulunca bu fırsatı değerlendiriyorlardı. Bu, çok kez ya bir ağacın gölgesi ya da bir kuyunun başı oluyordu. Güneş ışıkları artık yavaş yavaş yüzlerini yakmaya başlamıştı. Bu bölgelerin sıcaklarına dayanmak oldukça zor bir işti. İnsan alışık olmazsa böylesine yakıcı güneş şualarından hoşlanmazdı. Alınları süsleyen ter, inci taneleri gibi asla eksik olmuyordu yüzlerde... İşte ara sıra esen yelde kırpışan kuru otlar yer yer bu sıcak iklimde serinliğin bir parçasını bulmuşcasına sevinçten titreşiyormuş gibi bir his uyandırıyordu insanda. Sonsuz gibi görünen çöl ara sıra birkaç parça toprak ile deniz ortasındaki küçük adaları hatırlatıyordu. Bu kum denizini geçmek ne zor işti ya Rabbi. Sensiz geçilmezdi bu yol. Aşılmazdı bunca badireler sensiz. Zira Sen dayanma gücü verirsin yüreklere, azim ve sebat verirsin kalplere...

Yer yer öten saksağanlar sanki çölün yakıcı ikliminden etkilenmiş ve iyice esmerleşmiş gibiydiler... Çok uzaklarda, çok yükseklerde havada daireler çizen siyah beneklerse olsa olsa çöl kartalları veya kuzgunlar olabilirdi. Bir hayvan ölüsünü gözüne kestirmiş bu haşin kuşlar, o nokta çevresinde çember çizerlerdi

tabiatları icabı. Gök yüzünde durmadan dönen bu siyah benekler mavi bir sayfaya pergelle çizilen daireleri hatırlatırdı o an. Tabiî ilim gözüyle bakan bir kişi ancak pergelden mergelden bir şeyler anlayabilirdi. Yoksa köyde bir çobana sorsalar o daireleri, çoban köpeklerinin sürüyü kollamak için sürünün çevresinde dönüşüne benzetirdi her halde...

Annesinin, elbisesi içine diktiği paraları yokladı eliyle. Hepsi de oradaydı işte. Gittiği yerde elâleme muhtaç olmadan bitirmeliydi tahsilini. Yoksa başkasına muhtaç olduktan sonra tahsilin pek faydası da olmazdı insana. Zira onurunu korumak tahsilin yüreğiydi. Doğruluk ise bu uğraşın can damarıydı.

Kafile bir ağaç gölgesinde dinlenmeye çekilmişti. Yakıcı güneş ışıkları elbiselerden girip sanki vücutları dağlamak için yaklaşan kızgın milleri hatırlatıyordu.

Gölgede biraz nefes almışlardı. Yolcular nevalelerini çıkarıp biraz yediler. Kırbalarındaki ılık sulardan içtiler. Sonra bir müddet dinlenmek için herkes çuvalını, heybesini, ne bulduysa başının altına koyup uzandı. Birkaç dakika geçmemişti ki bir kısım atlılar tozu dumana katarak yolcuların yanına geldiler. Ellerinde ok ve mızraklarla çevrelerini sarmışlardı yolcuların. İçlerinde en iri yarısı, pala bıyıklarını burup"Haydi bakalım dökülün" dedi. Yolcular arasında bir panik başlamıştı. Birkaçı kılıncına sarılsa da tesirsiz hale getirildi. Birkaçı da yaralanmıştı. İşte şimdi kıskıvrak yakalanmışlardı eşkiyalara. Onların ellerinden kurtulmak âdetâ imkânsızdı. Birkaç tanesi atlarından inip yolcuların üzerlerini aramaya başladı; herkesin elbiselerinin içine kadar arıyorlardı. Hatta bir kaçının iç çamaşırlarını bile tetkik ettiler. Adamların para gözlerini bürümüştü. Önce insan olarak görmeleri gerektiği insanları birer para kesesi olarak görmeye alışmışlardı. Birkaç tanesi yüzünü açmakta bir beis yokmuş gibi peçelerini indirdi. Yüzlerindeki örtü onları çöl sıcağından ve tanınmaktan koruyordu. Fakat bazıları hala yüzleri örtülü bir şekilde bakıyorlardı yol-

culara. Gözleri o karanlık içinde iki ışık parçası gibi parlıyordu. Bunu mağara karanlığında parlayan iki canavar gözüne benzetsek daha iyi olur herhalde.

Sıra çocuğa gelmişti. Onu da aradılar. Fakat hiçbir şey bulamamışlardı. Arayan adam onu bırakıp gittiğinde eşkiyaların reisi tekrar haykırdı "Parası olan ortaya çıksın. Bizi daha da uğraştırmayın." Bütün eşyaları, çuvalları alt üst etmek istemedikleri belliydi. Çocuk birden bire irkildi. Annesine verdiği söz gelmişti aklına. "Asla yalan söyleme!"demişti annesi ona. Burada da yalan söylemek ayni şeydi. Eşkiyaya bile yalan söylemek ayni günahlardan sayılırdı. Zira nefis, bu açık kapıdan onu yalana alıştırabilirdi. Bütün açık kapılar, pencereler tıkanmalıydı yalana, riyaya karşı. Sıdkın sesi sözü çınlamalıydı gönül ülkesinde. Ucunda ölüm bile olsa Sıddık-ı Ekber gibi doğruyu söylemeliydi, doğrudan yana olmalıydı insan. Kılıcın gırtlağa batması tehlikesi dahi olsa doğruluğun ufkundan bir an dahi gözünü ayırmamalıydı. Liderleri "yalan söylemeyin, para varsa çıkarın" deyince yüreği titredi çocuğun."Yalan söylemeyin" demişti o. Eşkiya hırsızlık yaparken bile yalana tahammül edemezse; o, ilim yolunda nasıl yalan söylerdi. Adamlar atlarına binip tam oradan ayrılacakken çocuk birden bire haykırdı. "Durun!" Pala bıyıklı başkan geriye döndü. Kara gözleriyle sesin sahibini aradı, buldu. "Ne var çocuk, bir şey mi söyleyecektin?" dedi. Bütün eşkiyaların kor bakışları şimdi çocuk üzerine odaklanmıştı. Çocuk "Evet bir şey söyleyeceğim. Gelin, bende de para var" deyince pala bıyıklı başkan atından hızla aşağı indi ve çocuğun yanına vardı."Hani nerede?" diye sordu. Çocuk elbisesinin içine dikilmiş paraları çıkarıp gösterince adam şaşırdı. Onu bulmak âdetâ imkânsız gibiydi. Öyle ustaca dikilmişti ki didik didik arasalar onları zor bulurlardı. Pala bıyıklı adam siyah gözlerini çocuğun gözlerine çevirdi."Ey çocuk senin bu paraları bizlere vermekteki gayen nedir? Niçin söyledin bu iyice gizlenmiş paranın yerini?" diye sordu. "Biz onu arasak

da bulamazdık zaten." Çocuk önce pala bıyıklı adamın sakallı çehresinde gezdirdi bakışlarını. Sonra eşkiyaları süzdü tek tek. Sonra da"Ben yolculuğa çıkarken anneme hiç bir zaman yalan söylemeyeceğime dair söz verdim. Siz 'Parası olan yalan söylemesin çıkarsın ortaya' deyince ben anneme verdiğim sözü yerine getirmek için paranın yerini söylemek mecburiyeti hissettim"diye cevab verdi. Eşkiyaların başı hayretten donup kalmıştı. Adam bu küçük yavruyu hayretten açılmış gözleriyle süzdü uzun müddet. Sonra gözlerinde iki damla yaş belirdi. Billurdan damlalar sakalına doğru titreşerek inerken hâlâ o, iri siyah gözleriyle çocuğun gözlerinin derinliğinde bir kutlu şafak ararmış gibi öylece bakıyordu... Fakat bu bakışlarda gıpta ve hayranlık duygusu açıkça görülüp hissedilebiliyordu. Adam, bir ara kendine gelir gibi konuşmaya başladı. "Ey çocuk, beni irşat ettin. Sen ki küçücük bir çocuksun yalan söylemeyi menfur görüyorsun. Ben ise bu yaşıma kadar insanların haksız yere sırtından geçindim. Nasıl olur da bu hareketimi kötü görmem. Artık bundan geri doğruluk yoluna girmek ve seni de kendime üstad kabul etmek istiyorum" dedi. Bütün eşkiyalar, bütün yolcular bu olay karşısında şaşkına döndüler. Hepsi de bu Hakk'a dönüş tablosu karşısında gözlerinden akıttıkları yaşlarla yanaklarını suladılar. Eşkiyalar bütün yolcuların paralarını geri iade ettikten sonra oradan ayrıldıklarında hâlâ yolcular:"Hidayetin nerede olacağını, zaman ve zeminini Allah (cc)'tan başka kimse bilmez" diye mırıldanıyorlardı. Bir taraftan bu sözleri birbirine söylerken bir taraftan da bu doğru sözlü çocuğa hayret ve hayranlık duygularıyla bakıyorlardı...

BEN ASLA UNUTMADIM

Bir gün yolda yürürken kılıcıyla çevreyi rahatsız eden bir adam gördü. Elindeki kırbacıyla hafifçe vurup bu yaptığı hareketin doğru olmadığını söyledi. Oradan ayrılırken yüreğine bir burukluk çökmüştü. Halife olduğu için kimse ona, bir kişiye kırbaç ile vurma hakkını vermemişti. Yoksa o Resuller Resûlü'-nün (sav) belirttiği zalim hükümdarlardan mıydı? İstediği zaman halkı kırbaç zoruyla kendine boyun eğdiren veya "insanları ıslah ediyorum" diye zulüm kapılarını ardına kadar açan kan dökücü kişilerden miydi?

Attığı bir kırbaç darbesinin belki bin misli acıyla makamına dönüyordu. Halife, odasına girdiğinde içindeki azap dayanılmaz bir hâl almıştı. Bu kırbaç darbesinin hakkını nasıl verecekti ruz u mahşerde.

Günlerce bu muhasebenin mengenesinde ezildi ruhu. Ara sıra "bu bir ıslah hareketiydi" diye teselli etmeye kalktıysa da nefsinin bu sözüne vicdanı asla itimat etmiyor ve onu durmadan sorguya çekiyordu. Yemek yerken yediği lokmalar boğazına diziliyor, su içerken kezzab içmiş gibi içi kavruluyordu.

Bu ızdırap onun aklına geldikçe çelik temrenli ok yemiş gibi yaralanıyordu. Artık dayanacak takati kalmamıştı.

Gidip adamı bulacak ve hakkını helal etmesi için elinden geleni yapacaktı. Bir gün onun hacca gideceğini duydu. Mükedder çehresi aydınlandı. Bu bir fırsattı onun için. Hemen yola çıkıp bir zamanlar kırbacıyla şöyle bir dokunduğu fakat içine ızdırabın

kor gibi yakıcı iklimini düşüren adamın evine gitti. Adam halifenin kendini ziyarete geldiğini görünce pek memnun kaldı. O hemen meseleye geçmek istiyordu. Yıllarca özünü kavuran, içini bir mağma gibi yakıp kül eden bu hakkı üzerinden atmalıydı?

Cebinden bir kese altın çıkarıp adama uzattı. Sonra adama "Al bunu Hacta kullanırsın" dedi. Adam şaşırmıştı. Bu iyiliğinin ve yardımının sebebini sordu ona. O yıllar önceki vakayı anlattı."Hani bir gün sen yolda bazı kişileri kılıcının ucuyla rahatsız ediyordun. Ben de sana kırbacımla dokunmuştum hatırladın mı?" deyince adam "Hayır hatırlamadım" dedi. O: "Ben ise hiç unutmadım. Öyle unutmadım ki gece uykularım bölünüyor, gündüz dirliğim bozuluyor, yemek yerken, su içerken bütün yediklerim içtiklerim boğazıma düğümleniyordu. Ben asla o kırbaç darbesini unutmadım"dedi. Adam hakkını helal ettikten sonra o gözlerindeki sevinç gözyaşları ile makamına giderken yıllarca taşıdığı bir yükün üzerinden kalktığını hissediyor ve ruhu kanatlanmış bir şekilde neş'e ve huzur içinde Allah (cc)'a hamd ediyordu.

BEN DOMUZ ETİ YEMEM

Şeyh Şamil Ruslara esir düşmüştü... Rus Çar'ı, kendi gücünü göstermek için bir yemek verdi. Bu sayede hem zenginliğini ispat edecek, hem de bazı esprilerle Şeyh Şamil'i küçük düşürecekti.

İhtişamlı bir sofra hazırlattı. Rus komutanlarının ileri gelenleri de çağrıldı yemeğe. Sofra alabildiğine debdebeli ve alayişliydi. Her türlü yiyecek ve içeceklerle donatılmıştı.

Bütün komutanlar hazır bulundular yemekte. Çar, belki de bu yemek ile yıllar yılı ele avuca sığmayan bu Türk yiğidini mihnet altına sokup maddî zenginliği karşısında küçük düşürebilecekti. Onun maneviyatını kıramadıklarını biliyor ve buna çok içerliyordu. Bunun için, bir kez de bir şölen de onu rencide etmek istiyordu.

Şeyh Şamil ve arkadaşları da oturdular sofraya; "Bismillah" çekerek yemeye başladılar. Çar onun ile bir tercüman vasıtasıyla konuşuyordu. Bu, her biri iki metre boyunda dev yapılı insanların yemek yeyişlerinde bile bir ihtişam vardı. Pazu gücünü cihat ufuklarında kılınç sallayarak ve silahlı vuruşmalarda harcayan bu yiğitlerin yemek yiyişlerindeki asalete hayret eden Rus Çarı bu tablo karşısında tam onu rencide edecek bir espri yapmanın zamanı olduğunu farkedip, tercüman vasıtasıyla sordu:"Sor bakalım bir kuzuyu tek başına yemeyi göze alabilecek kadar iştahlı Şamil beni de yiyebilir mi?" Soruyu sorduktan sonra kahkahalarla gülmeye başlayan çarın espirisine yanındakiler de gülüşleriyle eşlik ettiler.

Onlar katıla katıla gülerken tercüman Şeyh Şamil'e soruyu sormuş ve cevabı almıştı. Çar ve çevresindekiler hala gülüyorlardı. Tercüman onların gülmelerini kesmek istemiyordu. Fakat, yüzünden cevabı söylemek ile söylememek arasında bir tereddüt geçirdiği belli oluyordu. Bir ara Rus Çar'ı sustu ve çevresindekiler de onunla beraber kestiler kahkahayı. Çar bu zekice espirisine Şamil'in nasıl cevap verdiğini tercümana sordu.

Tercüman, titrek dudaklarını korku ile kıpırdattı ve cevabı söyledi. Çar'ın rengi attı. Çevresindekiler mosmor olmuşlardı. Bir ölüm sessizliği çökmüştü bütün sofraya. Biraz evvel "Beni yiyebilir mi?" diyerek küçük düşürmeye çalıştığı bu Kafkas yiğidinden aldığı cevap ile bütün vücudu ter içinde kalmıştı. Cevap kesin ve netti: "Ben domuz eti yemem..."

FETİH BURÇLARINDA

İstanbul muhasarası... Kızgın yağ kazanlarının surlardan aşağıya yağdırdığı ölüm. Kor gibi yakıcı ok ve mızrakların Osmanlı ordusu üzerine yağması. Fakat bütün bu engellerin dahi imanlı sinelere, inanmış gönüllere, polat yürekli mana erlerine zerre kadar korku vermediği açıkça ortada...

Zira her bir yiğit surların yalçın setini aşmak için her şeyini feda etmeye kararlı. Bir amansız yokuş gibi duran bu taş örgülü yüksek duvarlar cesetle aşılamazsa cismi tekedip ruhla aşılacaktı ama yine aşılacaktı..

İşte bu yokuşun kara sevdalılarından biri de Ulubatlı Hasan'dı. O habire hamle üstüne hamle yapıyor ve bu kan ateş ve ölüm kusan sarp engele tırmanmaya çalışıyordu. "Ah birburçlara erebilsem"diyordu Ulubatlı Hasan. "Ah şu üzerinde tevhid cümlesi dalga dalga uçuşan sancağı burçlara bir ulaştırabilsem. Onun çelik bedenini kalenin burçlarına bir çakabilsem"diyordu.

İstanbul'a küçük yaşta aşık olmuş bu yeniçerinin tek ideali sancağı burçlarda dalgalandırmaktı. Nice geceler hep bu hülyalarıyla sarmaş dolaş uykuya dalmaz mıydı o. Tek düşüncesi, tek ideali, tek tesellisi İstanbul'u fethedecek kumandana asker olmak değil miydi? Gece rüyalarını, gündüz hülyalarını bu fetih ufku kaplamıştı onun..

Avına atılan arslan gibi saldırıyordu surlara. Bir elinde sancak olduğu halde güllelerin açtığı oyuklara basa basa tırmanıyordu yukarılara. Bu insanlığın gerçek saadeti tatması ve insanlık ufkuna ermesi için aradaki kahir setlere karşı verilen bir savaştan

başka neydi ki? Zulmün paletleri altında ezilen Bizans halkının gerçek huzura ermesi için verilen bir insanlık mücadelesi, bir Hak çağrısından başka bir gayesi yoktu bu yılmaz hamlelerin. Bu hareketin boynuna zalimlik ve kan dökücülük yaftasını asmaya çalışanlar ise gerçek huzurun ümit dolu iksirini yudumlamamış zavallılar olabilirdi ancak.

İşte üzerinden dökülen kızgın yağlara ve yakıcı bir darbeyle sineleri delip geçen demir temrenli okların ölüm sağnağına karşı amansız bir dayanma gücü veren ve Osmanlı arslanlarının yılmasını engelleyen bu metafizik güç, insanlığın kurtuluşuna aşk derecesinde bağlılık ve iman potansiyeliydi.

Ulubatlı hâlâ güllelerin açtığı karşı taraftan küçük manzaralar sunan bu deliklere basa basa çıkıyordu yukarılara. Bir ara sancağı ağzına alıp öyle tırmanmaya başladı surlara. İki elini arslan pençesi gibi kullanarak aşıyordu bu dik yamacı. Dağların zirvesindeki sarp kayaları hatırlatıyordu surlar. Ona tırmanan kişiler de yuvasını arayan kartalları...

Surların en ucuna vardığında Ulubatlı ok ve mızrak yaralarından tanınmayacak hale gelmişti. Her bir yarasından oluk gibi kanlar akıyordu. Bu kanlar gelecek nesillere gerçek aşkı terennüm eden sevda çağlayanlarıydı. Yer yer kırılmış ve temreni içinde kalmış yaraların yanında upuzun kargıları hâlâ vücudunda bir yılan gibi duran mızraklar onu halsiz ve mecalsiz düşürmüştü.

Kalenin bendine ulaşınca hemen bir burca tırmandı. Hâlâ üzerine kahir ok ve mızraklar ölüm saçan sivri temrenleriyle uçuşuyordu. Burca çıktığında, dişleriyle sımsıkı tutmakta olduğu sancağı kuvvetli parmakları ile kavradı. Kalenin sert taşlarına vurdu vurdu. Bir yarığa çakılan sancak şimdi nazlı nazlı dalgalanıyordu. Ulubatlı bir eli sancağın gövdesinde olarak diz üstü çökmüş ve başı önüne eğilmiş bir şekilde son anlarını yaşıyordu. Bir ara "yetiştik yiğidim" diyen yeniçerilerin sesini duydu. Başını

kaldırdı, gözlerindeki fer yavaş yavaş sönüyordu. Fakat o, kendisinin imdadına koşan arkadaşlarına bakmıyor, gözlerini surlarda gezdiriyor ve gülümsüyordu. Ona ulaşan arkadaşları sordular "Hasan niçin tebessüm ediyorsun?" O cevap verecek halde değildi. Fakat son nefesini bir kutsi müjdeyi vermek için özünde sakladığı da belliydi. Kıpırdayan soluk dudaklarından fısıltı şeklinde şu kelimeler döküldü: "Ben şu anda surların çevresinde Resul-ü Ekrem'in (sav) dolaştığını görüyorum." Şehadet kelimesi o solgun dudaklardan dökülürken hâlâ gülümseyen fersiz ve yorgun gözlerde o mana ufuklarından akseden müjde vardı.

Şimdi onun hayali hâlâ burçlardadır görenler için. O hâlâ diz üstü yıkılmış, bir eli sancakta, boynu Hakk'a eğik bir şekilde durur fetih burçlarında. Surların çevresinde dolaşan ve "ümmetî ümmetî" diye inleyen şefkât kahramanı Nebi siluetini görünceye dek belki bu hayal gizlenir bizden. Basireti bağlı olmayıp görenlere ne mutlu...

BİR LEVENT İÇİN

Nehri geçmeleri gerekti. Bir asma köprü vardı biraz ilerde. Yetmiş-yetmiş beş levendi vardı çevresinde. Fakat dikkat etmeliydi. Bir saldırıya uğrayabilirlerdi. Zira gizli baskın yapılacağı hususunda haber almıştı. Denizlerin kurdu nice engelleri geçmişti de şimdi burada bir avuç düşmana mı yenilecekti. Fakat denizin dalgalarıyla karanın dağları arasında fark vardı. Aslında dalgalar daha kaypak ve insanı aldatma ihtimali daha büyüktü. Dağlar öyle mi ya? Yerinde durur mehip ve rasıh bir şekilde. Onun için karada savaş daha kolaydır. Denizlerde ise oldukça zor... Yavaş yavaş asma köprünün bulunduğu yere doğru ilerliyorlardı. Çevresindeki leventler gayet yorgundu. Epey zamandır yoldaydılar. Hem deniz yolculuğu öyle hafife alınacak kadar kolay bir şey değildi. Dalgalarla boğuşmak bir taraftan, deniz fırtınalarının kahir kemendinden, geminin sülün boynunu kurtarmak bir taraftan, insanı kat kat yorgunluğun zincirine vuruyordu.

İkindinin koyu gölgesi dağlara bayırlara siyah mürekkepli bir mühür gibi inmişti. Artık güneşin altın okları yavaş yavaş kırmızının tatlı bir tonuna bürünüyor ve gurup kızıllığından haberler veriyordu. Yakıcı sıcak hava bir tatlı bahar meltemiyle ılık bir iklime bürünüyordu. Leventler kılınçları ellerinde sağlarını sollarını kollayarak asma köprüye doğru ilerliyorlardı. “Baba” diyorlardı denizler arslanı kaptanlarına... Babalarıydı elbette onların Oruç Reis. Zira ne zaman darda kalsalar onları esenliğe çıkarırdı Allah (cc)’n izni ve keremiyle... Her türlü dertleri ve ızdırapları ile ilgilenirdi onların. Bir babanın evlatlarına gösteremeyeceği sevgi

ve şefkati gösterirdi onlara. Yemez yedirir, içmez içirir, giymez giydirirdi. İşte bu gün de aynı şefkatle onları koruyup kolluyordu. Bir baskın olacağını haber alır almaz çevreyi kolaçan etmeğe bizzat kendi çıkmıştı. Atıyla leventlerinin çevresini bir anne kuşun yavruları için çırpınışı gibi telaşla dolanıyor, erlerine zarar gelmemesi için pür-dikkat bakışlarını dağlarda, tepelerde, ormanın sesiz ve ıssız yeşilliğinde dolaştırıyordu.

Ormandaki bir kıpırtı, bayırdaki bir ses, ağaçlardaki bir küçük hareket onu ordusu namına endişelendiriyordu. Zira deniz kartallarını karanın vahşi vaşak dişleri arasında heder ettirmek istemiyordu. Denizlerde kavgaya alışmış leventlerini, erkekçe döğüşmesini bilen erlerini, bu binbir tuzağın kol gezdiği ve iyi bir tecrübe gerektiren vadide bile bile ölümün kollarına atmak istemiyordu. Zira bir komutan ilk önce erlerini mümkün olduğu kadar iyi kollayabilendi. Onların en az zayiatla savaşlardan, vuruşmalardan kurtulmasını sağlamak en birinci görevlerindendi liderlerin...

Aman Allahım o da ne? İşte birden bire nereden çıktıkları belli olmayan bir yığın asker belirivermişti önlerinde. Demek ki tuzak haberi doğruydu. Bir kısmı da arkalarından saldırıya geçmişti düşmanların. Namertçe bir saldırıya uğramışlardı. Kıskaca almışlardı onları. Oruç Reis leventlerini etrafına topladı. Ve bir kısmını önden saldıran düşmanlara, bir kısmını da arkadan gelenlerin üzerine gönderdi. Kendisi de her iki taraf için döğüş veriyordu. Kendilerinin beş altı misli bir askerî birlikle karşılaşmışlardı. Bir kısmı ormandan bir kısmı dağlardaki kayaların ardından, bir kısmı da vadinin gizli kuytu köşelerinden çıkıvermişlerdi birden bire önlerine. Asma köprüye az kalmıştı ama vuruşmak mukadderdi. Zira çembere alınmışlardı. Leventler kılınçlarını kafir kellelerinde işletirken bir kısmı da vurulup şehit düşüyordu. İkindinin koyu gölgesi mührünü iyice işletmişti dağlara bayırlara. Ağaçların dallarında tünemeye hazırlanan kuşlar

kılıç şakırtılarından, ok vınlamalarından, mızrak uğultusundan korkup telaşla uzaklara doğru uçup gitmişlerdi. Oruç Reis bir taraftan kahramanca vuruşuyor bir taraftan da önlerindeki kahir seti yarıp asma köprüye ulaşmaya çalışıyordu. Askerleri onun hedefinin asma köprüye ulaşmak olduğunu bildiklerinden aynı hamlenin ritmiyle savaş veriyorlardı o yöne doğru.. Kılıçlardaki kan ikindinin kırmızıya çalan ışığıyla daha da koyulaşıyor ve vadilerde oynaşan ceylanları çağrıştırıyordu. Yer yer akan kanlar çalıların dallarına bulaşıyor ve anında pıhtılaşıp derelerdeki böğürtlenlerin görünümünü veriyordu gözlere.. Düşman askerleri biçilmekle bitmiyordu. Sanki topraktan biter gibi tekrar tekrar ortaya çıkıyordu yeni yeni askerler. İki ordu da oldukça zayiat vermişti. Savaşa savaşa asma köprüye yaklaşmışlardı. Oruç Reis bir ara leventlerine haykırdı."Leventlerim, oğullarım köprüyü geçin" Bu ses karşı yamaçlarda tok ve gür bir yankı oluşturdu. Leventler bu kudurmuş kafir güruhundan kurtulmak için köprüye doğru koşmaya başladılar. On-onbeş levent ile Oruç Reis şimdi köprünün karşı yakasındaydı. Artık kurtulmuşlardı. Bütün iş köprünün iplerini kesip düşman askerlerini diğer tarafta çaresiz bırakmaya kalmıştı. İşte Oruç Reis geniş yüzlü keskin palasını çekti belinden ve köprünün ipine bir iki darbe vurdu. Tam o sırada karşı taraftan bir ses yükseldi."Baba! Baba!" Bir leventi düşmanların arasında kalmıştı Oruç Reis'in. Kahramanca vuruşan levent çemberi yaramamış ve kafirlerin akrep kıskacında sıkışmıştı.. Oruç Reis kartal bakışlarını karşı taraftaki leventi üzerinde gezdirdi. Palasını beline sokup köprüyü geçmeye başladı. Oruç Reis, baba şefkatiyle bağrına bastığı leventlerinin bir tanesi için bile hayatını feda etmeye hazırdı. Leventler coştular ve onun ardından akın edip büyük bir hızla köprüyü geçtiler. Fakat azılı düşmanın, onları ellerinden kaçırdıkları için hayıflanırken birden karşılarında görünce sırtlanlar gibi salyaları akmaya başladı. Birdenbire hücum etti düşman Osmanlı leventleri üzerine. Buna

hücum değil üzerlerine çullanmak dense daha doğru olurdu. Düşmanlar ellerinden kaçırmamak için daha da kuvvetli çembere almışları şimdi onları. Kahramanca vurup vurulan leventlerin hepsi şehit düşmüştü. Akşam güneşi gurub çizgisine inmek için ağaçların arasından sıyrılıp giderken Oruç Reis de leventleriyle beraber öbür âleme uruç etmişti. Kafirlerin çoğu kırılmıştı. Ayakta kalmış bir kaç tanesi de yara bere içindeydi.

Tarih bu günü hayırla yad edecekti. Dağlar taşlar şahitti bu diğergamlığa. Kurtulmuşken tekrar düşman içine dalmak, bir askeri kurtarmak için düşmanın ateş çemberine girmek her baba yiğidin kârı değildi.

Asma köprü de şahitti buna. Belki de o şimdi esen rüzgarla hafif hafif titreşirken, bir tek levent için kendini ölümün kollarına atan bu kahraman Kaptan-ı Derya'ya ve onun askerlerine tarihin şeref bestesini örüyordu.

BÜYÜK MUZDARİP

Çöl bir kum denizi... Kum tepeleri birer dalga gibi yükselmiş bu okyanusta.. Kum tepelerinin koyu gölgeleri yer yer oluşan seraplarda akis akis titreşiyor... Güneşin yakıcı ok ve mızrakları çölü tutuşturan bir kıvılcım gibi yağıyor gökten.. Sanki çöl yanmaya hazır bir kav gibi bu kıvılcımlar ile tutuşup korlaşıyor...

Kumlar üzerinde kıvrım kıvrım kavisler çizerek yol alan yılanların bıraktığı izler ara sıra esen rüzgarın nefesiyle siliniyor. Akrepler küçük izler bırakarak titrek gölgesiyle bu kavruk iklimde kendilerine bir av aramak için dolaşıyorlar. Çöl kartalları kumlar üzerinde dolaşan koyu gölgelerini seyrediyorlar gibi yer yer büyük daireler çiziyorlar gökyüzünde. . .

Bu tabloda anlatılması güç bir şey vardı. Çölün bağrında yere çakılmış kazıklara elleri ve ayaklarından bağlanmış Bilâl (ra)'di anlatılamayan. Onun halini anlatmaya lügatler yetmezdi. Kızgın kumlar üzerinde yere çivilenmiş gibi duruyordu. Vücudu iplerle öylesine gerilmişti ki kımıldaması mümkün değildi çilekeş insanın... Daha önce de boğazından bağlayıp Mekke sokaklarını dolaştırmışlardı. Hâlâ boğazında iplerin izleri koyu kan lekeleri şeklinde duruyordu. Vücudu acımasız kırbaç darbelerinden yara bere içindeydi. Göğsünü döğen yılan misali kırbaç bu yakıcı, kor iklimde bıçak kemiğe dayanma noktasında acı ve ızdırap veriyordu ona. Fakat bıçak kemiğe dayansa da acılara, ızdırablara katlanmasını, sabrın mengenesinde,"Lâ havle ve lâ illâ billâhil âliyyül âzim" potasında şekillenmeyi bilmeliydi insan. Bilâl (ra) bu sırrı

çok iyi kavramışlardan biriydi. Izdırap çekmeden hiçbir engel aşılamayacağını ve cennet yolundaki badirelerin geçilemeyeceğini, Hakk'a layık bir kul olunamayacağını en iyi kavrayanlardan biriydi o...

Yer yer yanından ıslık çalar gibi giden çöl yılanları ve kuyruğunu kaldırıp zehirli iğnesini batıracak av arayan sarı ve siyah renkli akrepler onu hiç mi hiç korkutmuyordu. Zira insanlar akrepleşince, onlar yılanlardan daha zehirli bir hâl alınca diğerleri pek acı ve ızdırap vermiyordu insana...

Kızgın kumlar üzerinde kazıklara gerilmiş Bilâl (ra)'in dudakları kurumuş, gözlerinin feri sönmüştü. Vücudundan akan terler yaralarını kavuruyordu. Günlerce aç susuz bırakılmıştı. Vücudundaki yangını seller söndürebilirdi ancak. Ruhundaki yangını bir zamanlar nasıl mana seli söndürmüş idiyse...

İşte bir vahşi gölge belirdi yine tepesinde. Gözlerini hafif araladı. Bu, Ümeyye'den başkası değildi. Elindeki katlanmış kırbacı diğer eline hafif hafif vurarak onu seyrediyordu. Abus çehresi Bilâl (ra)'in gözlerine kara, kapkara bir vahşi gibi görünüyordu. Aslında bundan farklı da değildi hani... Sonra o kirli ses, menhus nefes çölün kızgın kumları üzerinde yankılanırcasına bağırdı: "Hala aklın başına gelmedi mi Bilâl? Putlarımızı terkettiğin için bunca ızdıraba maruz kalıyorsun . Muhammed'in yolundan dön ki bütün acıların dinsin." Bilâl halsiz bakışları, fersiz gözleriyle onu süzüyordu. Özünü kaybetmiş bir tortunun süzülecek neyi olabilirdi ki. Sadece simsiyah bir siluet... Dudakları her zamanki kutsî sözleri mırıldandı Bilâl (ra)'in. "Ehad Ehad... Allah (cc) birdir. Ondan başka mâbud yoktur." Deliye dönmüştü yine cinnet İblisi. Küflü, paslı yüreğinden yükselen küfürleri savurmaya başlamıştı yine.

Elindeki kırbacı kaldırıp havada çevirdi. Islık çalan kırbaç öfke ve hışımla indi Bilâl (ra)'in kanlı izlerle dolu göğsüne. Bu

darbeler üst üste devam etti. Vurdukça vuruyordu cahillerin en sefili. Fakat Bilâl'in dudaklarından inilti, efgan, ah u zar yükselmiyordu. Tek ses, tılsımlı nefes, uhrevî bestenin en muzeci idi yükselen:"Ehad ehad..."

Yine hırsını alamadı sefil. Yanındakilere büyük bir kaya bulmalarını emretti. Büyükçe bir kaya bulundu. Yuvarlana yuvarlana getirilip Bilâl (ra)'in üzerine koyuldu. Güneşin kızgın oklarıyla iyice pişmiş ve korlaşmış kaya Bilâl (ra)'in vücuduna bütün ağırlığını verince nefes alacak takati kalmamıştı büyük muzdaribin... Kaburgaları birbirine geçmişti. Gözlerinden akan yaşlar şakaklarına doğru süzülüp kıvırcık saçlarına uğruyor oradan da kızgın kuma dökülüyordu. Keşke biraz da bu damlalar yumuşama bilmeyen kaya kalplilerin kaskatı yüreklerine düşseydi de cehennem alevleri ile kavrulan kalblerindeki öfke ve kin biraz dinseydi. Zaten bir gün bu öfke ve kin cehennemin gayzıyla bütünleşince asıl kaynağını bulmuş olacaktı.

İşte yine tek ses yükseliyordu Bilâl'in kuru dudaklarından, tek sada yükseliyordu. Yüce Yaratıcı'nın, Hallak-ı Azim'in en güzide ismi yükseliyordu kavrulmuş, çatlak çatlak dudaklardan: "Ehad Ehad..."

Öte tarafta Nebiler Nebisi (sav), Bilâl'in durumuna çok üzülüyordu. Yanındaki ashabıyla onu kurtarmanın çarelerini istişare ediyordu. En sonunda"Bilâl (ra)'i kurtaracak, fidyesini ödeyip serbest bıraktıracak bir cömert yok mu içinizde?" diye sorunca, Ebu Bekr-i Sıddîk öne atıldı."Ben varım Ya Resulallah. Onu ben Alah'ın izniyle kurtarabilirim..." dedi. Resulü Ekrem (sav) daima her güzel amelde en önde bulunan dostuna tebessüm etti."Ya Eba Bekir, git onu ne kadar altın isterlerse verip kurtar"dedi.

Ebu Bekir (ra), muzdarip insanın çile çektiği yere gitti. Üzerindeki kayayı görünce gözyaşlarını tutamadı. Bu ne zulümdü Ya Rabbi! Bu ne ızdırabtı! İnsanlar, insanlıktan çıkmadan, bütün iyi

hasletlerini yitirmeden bu kokunç işkenceyi kimseye reva göremezdi. Demek ki küfür, insanı bir canavar hayvan ediyordu.

Ebu Bekir (ra) daha fazla zaman kaybetmeden dostunu bu cehennem-nümun ızdırap selinden çekip kurtarmak için hemen Ümeyye'nin yanına gitti. Bilâl'i kendisine satmasını söyledi. Ümeyye önce ikna olmadı. Fakat altınlar birkaç keseye çıkınca dayanamayıp "Peki alın götürün" dedi. Sonra da "Zaten işe yaramaz bir köleydi" deyip bir de küfür savurdu... Ebu Bekir (ra) Bilâl (ra)'in üzerindeki kayayı indirdi ve ellerini çözdü. Bitkin ve bitap düşmüş büyük insanı ayağa kaldırdı. Sonra omuzuna girerek yavaş yavaş yürümeye başladılar. Onlar kum okyanusunda uzaklaşıp gözden kaybolurken, Bilâl (ra)'in biraz evvel bağlı olduğu yerde vücudunun bıraktığı iz çöl rüzgarlarıyla silinip kayboluyordu. Fakat kaybolmayan bir iz vardı. O da büyük muzdaribin çektiği çilelere sabretmesi ve Hakk yolundaki sebatıyla tarihin hafızasına nakşettiği nurlu ve ışıklı izlerdi...

CÖMERTLİK VE CİVANMERTLİK

Hicretin ilk yılları.. Ensar ve muhacirler arasında kardeşlik gün geçtikçe kuvvetleniyor. Mekke'deki bütün varlığını bırakıp Medine'ye göç etmiş muhacirler yine de bir misafir ezikliği duyuyorlar bu beldede. Ensar kardeşlere yük olmamak için ellerinden geleni yapıyorlar...

İşte iki sahabi aralarında konuşuyorlar bir köşebaşında. Aralarındaki konuşma çok kez birinin suskunluğuyla noktalanıyor. Diğeri durmadan onu kendilerine yük olmadığı hususunda ikna etmeye çalışıyor. Fakat bu güne kadar elinin emeğiyle, alnının teriyle ailesini geçindirmiş olan diğeri onun ikna etmek için döktüğü dillere sadece bir tebessüm ile karşılık veriyor...

Hava oldukça sıcak. Ara sıra esen yel ilk kıpırtısını bulutlarda oluşturuyormuş gibi bir hâl var bu günkü manzarada. Yavaş yavaş bir yöne doğru giden bulutlar ile rüzgârın göç ettiği istikamet aynı olduğu için mi uyanıyor acep bu duygu insanda? Belki de rüzgâr ile bulutlar arasında da bir kardeşlik bağı oluşmuştur kimbilir. Karşı tepelerde gri renkli kayalar sanki dağın üzerinde beyaz bulutlara selâm durur gibiydi. Birkaç kertenkele kayaların kovuklarından başını çıkardı mı çıkarmadı mı bilinmez fakat korkak hayvanların bu hareketi, avcı kuşların durmadan tarassut ettiği bir tabloydu...

İşte hâlâ tozlu yolda arkadaşına bir şeyler anlatan sahabiyle bir yöne doğru yürümeye başladılar.. Bunlardan birinin ensar diğerinin de muhacir olduğu dikkatle bakan bir kişi tarafından rahatlıkla anlaşılabilecek bir husustu. Biri çekingen ve suskun,

diğeri bir yardım yapmak için daha heyecanlı ve diğergam bir tavır içinde olan bu iki kişi tozlu yoldan yavaş yavaş uzaklaşıp gittiler. Onları hayalen takip ediyoruz. İki dost biraz ötede sağa kıvrılan yoldan yürüyerek ilerdeki ahşap ve oldukça hırpani bir binanın önünde durdular. İkna etmek için konuşan eliyle kapının tokmağını çevirip kapıyı açtı. İkisi de eve girdiler. Merdivenlerden çıkarken tahtaların gıcırtısı beyaz badanalı duvarlarda tiz bir yankı oluşturuyordu. Bu merdivenler bile, yıllar yılı dayanışmayla ayakta durmuş gibi yıllanmış kardeşlik havasını estiriyordu ahşap evde. Yavaş yavaş evin üst katına çıkan iki dosttan ev sahibi olduğu her halinden belli olanı, onu sofada biraz beklettikten sonra oturma odasına davet etti. Sonra yanıbaşına oturup konuşmasına devam etti. Hâlâ o, ikna etmek için kurulan düzgün ve güzel cümleler diğergam insanın dudaklarından dökülüyordu inciler gibi. Karşısındaki kişi ise izzetle yaşamayı kendine şiar edinmiş olduğu her halinden belli bir şekilde vakarla dinliyordu arkadaşının sözlerini. Odanın tavanında bir müddet önce yağan yağmurdan kalan birkaç damlalık rutubet izi sanki bu sohbeti dikkatle takip eden bir göz şeklini çağrıştırıyordu.

Yok yok sadece o şekil değil, duvarlardaki bütün zerreler bile birer kulak kesilmişçesine bu diğergam insanın sözlerini işitmek ister gibi sesizce dinliyordu sohbeti. Ev sahibi onu kâh izzet ü ikramlarla, kâh taltifkâr sözlerle bu gurbet elde kendi malından faydalanmasında bir beis olmadığına inandırmaya çalışıyordu. Fakat onun bu cömertlikten faydalanmayıp civanmertlik kutbunda kalmaya kesin kararlı olduğu her halinden belli oluyordu.

Bir ara ev sahibi misafirini diğer odaya götürdü. Oda bir perde ile ikiye bölünmüştü. Perdenin arkasında fısıltıyla konuşulduğuna bakılırsa birileri vardı. Ev sahibinin yaptığı hareketlerden hiçbir şey anlamayan adam şaşkın bir şekilde ona bakıyordu. Ev sahibi siyaha yakın koyu lacivert rengindeki perdeyi çekti. Perdenin gerisinde iki tane kadın oturuyordu. Adam arkadaşına

kadınları işaret ederek “Kardeşim bunlar benim hanımlarımdır. İçinden istediğini beğen onu boşayıp sana nikahlayayım” deyince muhacirin yüzü kızardı. Diğergamlığın bu kadarına dayanacak gücü kalmamıştı. Bu teklif onun yüreğine ızdırap oku gibi saplanmıştı. Bu insanları bu derecede yardan yarandan geçirip, kardeşi için her şeyini feda edecek kadar yüce duygu ve düşüncelerle bezeyen ve yüreklerde fenafil ihvan duygusunu mayalayan ışık insana, iki cihan serverine selat ü selam etti solgun dudakları.. Hayret ve hayranlık dolu bakışlarını ev sahibinin yüzünde onun zülüflerini okşar gibi dolaştıran muhacir:“Kardeşim hanımların sana helal olsun. Sen bana bir ip bir de balta ver ve ormanın yolunu göster” dedi. Belli ki birinin yanında sığıntı gibi yaşamak bu onurlu insana ağır gelmişti. Alnının teriyle geçimini sağlamayı ve kut u layemutla geçinmeyi başkalarına yük olmaya tercih eden bu büyük insan cömertlik karşısında civanmertliğin en güzel örneğini gösteriyordu.

Ahşap binadan çıkıp bir elinde ip, bir elinde balta, dağlara doğru yol alan muhaciri ve kardeşlik örneği gösteren ensarı elbette gelecek nesiller bir gün bu asil hareketinden dolayı hayırla yad edeceklerdi...

KARDELEN ÇİLESİ

İslam'ın ilk günleri... Mekke sokaklarında gizli esen bir kin ve öfke fırtınası. Müslümanların üzerine bütün nüfus ve güçleriyle yürüyen gayzla bilenmiş gözü dönmüş bir yığın müşrik ve onların karşılarında sevgi ve hoşgörü ilkesini kendilerine rehber ittihaz etmiş bir avuç Müslüman... "Dövene elsiz, sövene dilsiz gerek" prensibini canlarını verme pahasına da olsa değiştirmemeye and içmiş mana erleri...

Mekke sokaklarında gizlice yürüyüp Erkam'ın evine süzülür gibi giren Müslümanlar ve onları bir gölge gibi takip eden ve gidip efendilerine bire bin katarak anlatan iblis hafiyeler, her an görülen tabloların değişmez çizgilerinden..

Bunun yanında bazı köleler ve zayıf müslümanlara zulüm ve işkence etmekte âdeta yarışan müşrikler, müslümanların sabırlarını bilmeden bir gergef gibi işlemekteler...

"Ey düşman sen benim ifadem ve hızımsın" diyen şairin kavradığı nirengi noktası vardı zulmün çelik temrenli oklarına sabır kalkanıyla mukavemet edişte... Tıpkı kardelen çiçekleri gibi filizlenip, tomurcuğa durmak gayreti ve azmi okunuyordu bu çile ve ızdırabın keskin çizgilerinden...

Yer yer çığlık sesleri bir kıvılcım gibi yürekleri dağlayıp öyle yükseliyordu Hakk'a. Bazen kırbaç altında inleyen, bazen vücutları kızgın demirlerle dağlanan Müslümanlar yakıcı güneş şuaları altında günlerce aç susuz bırakılmakta; bir parça ekmeğe ve bir yudum suya muhtaç bir şekilde acı çekmekte iken bundan keyif-

lenen Mekke müşrikleri onların yanıp kavruluşlarını kahkahalarla seyretmekte... Ara sıra ağızlarından savrulan zehirli salyalarıyla "Muhammed'in yolundan dön, putlarımıza inandığını söyle" diyerek küfürlerle bağırıp çağırmaktalar...

Artık Mekke bir rebab, her mü'min gönlü de o rebabın bir ince teli gibi göklere sadece inilti, efgan ve nale yükseltmekte. Yasir ailesi de bu kanlı otağların birinde esir alınmıştı. Yasir, Sümeyye ve evlatları Ammar acı ve ızdırabın en dehşetlisini tadıyordu. Izdırabın en korkuncu reva görülüyordu onlara. Zira onlar hep birden dönmüşlerdi Hakk yola. Nebiler Nebisinin (sav) ışık yüklü beyanını hep beraber dinleyip"inandık ve itaat ettik" demişlerdi. Ağızlarından yükselen"Lebbeyk Allah (cc) ümme Lebbeyk" sadası korku salmıştı müşriklerin ürkek ve paslı sinelerine. Bu topluca bir başkaldırıydı batıla karşı. Başları Arş-ı Âlâ'ya yükselmiş bu yüce insanların vücutları şimdi çarmıhlara gerilmiş bir vaziyette acı çekiyordu. Dudaklarında "su su" iniltisi yoktu onların. Sadece kuru dudaklarından "Ehad!.. Ehad!.." sözleriydi yükselen. Nur yolunun sevda ve aşk kıvılcımını özünde gizleyen kelimelerdi."Allah (cc) birdir ondan başka İlâh yoktur. Muhammed O'nun kulu ve resulüdür" sözleriydi kuru dudakları bir bahar meltemi gibi okşayıp göklere yükselen..

Kâh Ebu Cehil çatılmış kaşlı abus çehresiyle görünüyordu kanlı otağda. Dövmekle görevli kölelerin ellerindeki kırbaçları alarak bütün hınç ve öfkesiyle vuruyordu mazlum vücutlara. Kâh Ebu Leheb cehennem alevleriyle örülmüş çehresiyle giriyordu azab meydanına. Sonra elindeki kızgın çubuklarla dağlıyordu mazlumların vücutlarını... Bu onun cehennemde kendi vücudu için hazırladığı azabın bir bilânçosuydu belli.. Ama acı dolu haberler Müslümanlara ulaştıkça onların kalplerini dağlıyordu aleviyle, koruyla... Sanki kanlı otağ acı ve ızdırap ile örülmüş yaydı, acı haberler de o yayda gerilmiş çelik temrenli oklardı. Sonra onlar birer yılan gibi ıslık çalarak gelip saplanıyordu mü'minlerin

kalplerine. Bir kabus çöküyordu o an bütün Mekke'ye, birkaranlık çöküyordu o an bütün Ceziretü'l- Arab'a. Fakat elden ne gelirdi, mukadder olan çile çekilecekti. Her acıya katlanmalıydı Nur ve ışık yolunun mücahitleri.. Her türlü sıkıntıya, her türlü çile ve ızdıraba.. Zira yıllar sonra bir dertli bu yol için şöyle diyecekti:

"Bu yol uzaktır
Menzili çoktur
Geçidi yoktur
Derin sular var."

Evet geçidi zalimlerin kabuslu siluetleriyle kapalı olan bir yola revan olmuşlardı onlar da. Bu yol kah bir Utbe vahşisiyle kesiliyor, kah bir Ebu Cehil canavarıyla kapanıyor, kâh bir Ebu Lehep yamyamıyla kana bulanıyordu... Cidden amansız ve geçit vermez bir menzildi ışık ve nur yolu. Çilenin yakıcı mührüyle ruhu damgalanmayan o yoldan asla geçemezdi. Azab mızrağıyla ve okuyla kalbi delik deşik olmayan o yokuşu aşamazdı. Kalbini elem seline bırakıp, "Artık bana senden başka dost yok Allah'ım" demeyen bu kandan ve irinden deryayı geçip Hakk'a ulaşamazdı..

Kanlı otağda bu gün de yakıcı güneş vücudun her noktasına elem mili çekiyordu. Bu gün de kırbaçlar çölün kızgın kumlarında yankılanan ıslıkla Yasir ailesinin halsiz ve mecalsiz vücutlarına iniyordu... Bu gün de kor gibi kızgın demirler vücutları dağlıyor, Fravun ve Nemrut zulümlerine rahmet okutuyordu ...

Bir ara Ebu Cehil'in çirkin çehresi belirdi Yasir'in önünde. Öfkeden kıpkırmızı olmuş Ebu Cehil, bir taraftan kırbaç ile vuruyor, bir taraftan da "Yasir, eğer Peygamber dediğin adamın yolundan dönmezsen seni öldüreceğim" diyerek haykırıyordu. Yasir'in bütün vücudu yara bere içindeydi. Her vurulan kırbaç daha önceki yaraların üzerine bir yılan gibi dolanıp yakıcı izler bırakarak vücuttan tekrar ayrılıyordu. Her darbenin ardından"-Allah (cc) bir" sedası yükseliyordu Yasir'in dudaklarından... Öf-

keden mosmor olan Ebu Cehil eline bir mızrak alıp çarmıhta bitkin ve bîtap bir şekilde inleyen Yasir'e son bir kez daha sordu. "Putlar mı daha yüce Yoksa Senin Allah (cc)'ın mı?" Yasir göğsüne düşmüş başını bütün gücünü kullanarak kaldırdı. Gözlerini namütenahi ufuklara dikip "Allah (cc)'u Ekber Allah (cc)'u Ekber" sedasını kuru dadaklarından göklere yükseltti. Ebu Cehil, Yasir'in sinesine kahir ve zelil mızrağını saplarken o dudaklardan son şehadet cümleleri aynı yöne kanat açmış kuğu gibi buğu buğu yükseliyordu. Babasının gözünün önünde öldürülmesine dayanamayan Ammar bayılmıştı. Fakat işkencenin en amansızını uygulayan müşrikler yüzüne su serperek onu ayılttılar. Şimdi Ebu Cehil, Sümeyye'nin önünde ayni iblis çehresiyle belirdi. "Ey dinimizi terkeden kadın! Eğer Muhammed'in yolundan dönmezsen seni ölümlerin en dehşetlisiyle öldüreceğim" dedi. Sümeyye hiç bir şey söylemiyordu. Ebu Cehil biraz ümitlendi ve yüzünü ona doğru yaklaştırıp bir daha aynı soruyu sordu. Fakat aldığı cevap ile çılgına döndü. Yüzüne fırlatılan bir tükrük ona en güzel cevap olmuştu. Ebu Cehil'in kan beynine sıçramıştı. Yanındaki müşriklere iki deve getirmelerini emretti. Hemen iki deve bulup getirdiler. Sümeyye'nin bir ayağını bir deveye, diğer ayağını da öbür deveye bağlayarak zıt istikamete kamçıladılar. İkiye bölünen kadından son yükselen ses çığlık sesi değildi. Çölün kızgın kumlarına birer tohum gibi düşen ve gelecek nesillerin ruhlarına fer verecek en güzel sözdü o: "Eşhedü enlâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve resûlühü. "

Ammar annesinin bu zalimce katledilişini görünce acısından dayanamayıp tekrar bayıldı. Onun yüzüne su serperek ayılttılar. Yaşı küçük olduğu için dayanacak gücü kalmamıştı Ammar'ın. Gözleri acı ile sürmelenmişti âdeta. Ağlamaktan feri sönmüştü bakışlarının. Bu ne ızdırabtı Allah'ım, bu ne bitmez tükenmez çileydi! Ya sabrın engin atmosferi ve yüreklere cenneti müjdeleyen nefesi?...

Allah (cc) Resulü (sav) sık sık haberciler göndererek Yasir Ailesi'ni (r.anhüm) cennetle müjdeliyordu. Zira takatin tükendiği yerde yeis başlardı. Ama iman ufuklarına kanatlanmış bir kişide bu metafizik durgunluğa rastlamak mümkün değildi. Fakat yine manevî cihetten gelen muştu onların yüreklerine fer dizlerine derman veriyordu. Çekilen acılar bu muştu güvercinlerinin gagalarından sunulan ab-ı hayat ile onların sinelerinde lezzet ve huzura tebdil oluyordu

Şimdi sıra küçük Ammar'a gelmişti. Yaşı küçük fakat ruhu büyük Ammar'a... Onu direkten çözüp meydanın biraz ilerisindeki kuyunun başına götürdüler. Ne kadar ısrar ettiler ve zorladılarsa da Hak'tan dönmeye, Resûl-i Ekrem (sav)'e ihanet etmeye ikna edemediler. Nasıl etsinler ki o bütün mutluluğu o Yüce Nebi'nin (sav) nurlu izinde, engin atmosferinde, aydınlık ve iksir yudumlatan ikliminde bulmuştu. Dönmediğini, dinini terketmediğini görünce onu kuyuya attılar. Kuyunun içinde kan-revan olmuş Ammar gizli gizli ağlıyordu. Ölüm gelseydi bir anda onu bulsaydı neyse. Bu azar azar ölmek ve yavaş yavaş erimek ne kadar büyük acılar veriyordu insana. Yine o kabus misali abus ve iblis çehre belirdi kuyunun başında. Kalın kaşları , rutubetli mağaralar gibi kokan ağzıyla öfkenin canavarı kesilmiş bu adam sanki küfrün çılgınlığı ve deliliğinin özeti gibiydi. Bağırmaya başladı aşağıya. "Ammar annen baban nasıl öldüler biliyorsun. Bizim acıma bilmediğimizi de biliyorsun. Eğer dininden dönmezsen seni elimizden kimse kurtaramaz. Muhammed'in yolundan dönmezsen sonun acı çekerek ölmektir. Bunu bilesin" sözleri kuyunun kemer taşlarında yankılandı. Ammar'dan ses seda çıkmadığını gören cahillerin babası hemen bir kaya getirilmesini emretti. Kuyunun ağzına koydurdu. Kayanın koyu gölgesi kuyunun ağzındaki aydınlıktan aşağıya aksediyor ve karanlığa Ebu Cehl'in silueti gibi koyu bir renk mayalıyordu. Sonra o menhus ses tekrar yankılandı kuyunun çeperlerinde."Ammar eğer Muhammed'in yolundan

dönmezsen bu kayayı kuyuya bırakacağız. Onun altında ezilerek can vereceksin. Son ikaz sana" dedi. Ammar küçüktü. Ölüm onu her ne kadar ürkütmüyorsa da küçüklüğün verdiği bir korkuyla o Resuller Resulü'nün yolundan döndüğünü söyledi. Yukarıdaki abus çehre gülme çizgileriyle gerildi. Sonra bir kahkaha sesi kuyunun karanlığında uğultulu bir şekilde dolaştı. Onu bir iple yukarıya çektiler. Sonra da "Sana söz vermiştik. 'Onun yolundan dönersen seni serbest bırakacağız' diye. İşte şimdi serbestsin" dediler... Ammar bitmişti, tükenmişti. Azab meydanını, çile otağını koşa koşa terketti. Her ne kadar ayaklarında yürüyecek derman kalmadıysa da o kutlu insana ulaşmalıydı. Eğer ölecekse onun kucağında can versindi. Ayaklarını sürüye sürüye üstü başı perişan, her tarafı kan revan olmuş halde vardı Nebiler Nebisi'nin hücre-i saadetlerine. Kapıyı çaldı, selâm verip içeriye girdi. Ay Yüzlü Zat (sav) birkaç sahabeyle onların durumunu konuşuyordu. Onları ne yapsalar da müşriklerin ellerinden kurtarsınlardı. Ammar Resûl ü Ekrem (sav)'in yanına gidince kendini onun kucağına bıraktı. Sonra şöyle inledi: "Bittim Ya Resûlullah. Tükendim ey Nebi" Resûlü Ekrem ona:"Ne oldu Ya Ammar, seni bu kadar üzen şey nedir?" diye sorunca, Ammar kanlı yüzünü Resûlü Ekrem (sav)'in ayyüzüne çevirdi. Siyah gözleri bir kaynak gibi çiğ taneleri bırakıyordu yanaklarına. Sonra"Ya Resûlüllah beni çok yıprattılar, çok eza ve cefa ettiler. Azabın en dehşetlisini reva gördüler. Annemi ve babamı gözlerimin önünde şehit ettiler. Eğer senin yolundan dönmezsem en feci ölümle öldürüleceğimi söylediler. Ben de senin yolundan döndüğümü söyledim, onun için bittim, tükendim" dedi. Nebiler Nebisi (sav) onun saçlarını okşadı."Kalbin nasıl Ya Ammar?" diye sorunca. Ammar'ın gözleri parladı. Fakat bu parlaklıktan doğup gelen şebnemler şimdi birer şafak cümlesini hatırlatıyordu."Kalbim sana hasret, sana bağlılık, sana sevda, sana aşk ile dolu Ya Resûlallah" deyince, Resûlü Ekrem (sav) tebessüm buyurdular ve onu sinesine bastılar:"Ey Ammar o

kâfirler sana yine aynı zulmü reva görürlerse sen yine aynı şekilde yalan söyle. Onların elinden kurtulmak için bana inanmadığını, benim yolumdan döndüğünü dilinin ucuyla fısıldayıver. Önemli olan kalptir. Değilmi ki o bana bağlılıkla dolu, o halde dil ucuyla sözün kıymeti yok, bir zararı olmaz"dedi.

Ammar bin Yasir (ra), bütün ızdıraplarını, bütün acılarını, bütün sıkıntı ve kederlerini unutmuş bir şekillde Resûlullah (sav)'a daha da sarıldı. Annesini babasını bulmuş yavru kuşlar gibi O'nun manevî kanatları altında cennetî ikliminde teselli bulmuş, teskin olmuştu. Şimdi de gözlerinden yaşlar süzülüyordu yanaklarına onun. Fakat bu katreler yüreğindeki sevincin kalbindeki huzurun billur yansımasıydı.

DİĞERGAMLIĞIN BÖYLESİ

Bir gün Resûlü Ekrem (sav)'in huzuruna yoksul bir kişi geldi. Birkaç gündür aç olduğunu söyleyen yoksul Resûlü Ekrem (sav)'den karnının doyurulmasını istedi. Resûlü Ekrem (sav) çevresindeki sahabilere:"Bu saili kim doyurabilir" deyince geçim darlığı çeken sahabiler sukût ettiler. Resûlü Ekrem (sav) bir daha sorusunu tekrar edince Ebu Talha (ra) ayağa kalkıp "Ben Ya Resûlullah" dedi. Resûlü Ekrem (sav) tebessüm buyurdular.

Ebu Talha yoksul kişiyle beraber evin yolunu tuttu. Fakat evde yiyecek fazla bir şey olmadığını da biliyordu. Akşamın serinliği Medine semasından aşağıya yağıyor ve sıcak kumların hararetini yavaş yavaş emiyordu.

Karşı dağlarda bir kaç ağaç sanki çölde yoksulluğun dayanılmayacak kadar zor olduğunu vurgularcasına mavi gökyüzünden birkaç damla yağmur dilenir gibi çaresiz ve yılgın duruyordu.

Tozlu yollardan yavaş yavaş eve giden bu iki insandan birinin yüreği yoksula bir şey ikram edememenin endişesiyle doluydu. Gözleri buğulu ve yüzünde keder izleri vardı. Ya evdeki birkaç parça yiyecekle bu aç insanın karnını doyuramazsa o zaman Allah (cc)'ın ve Resûlü Ekrem (sav)'in huzurunda hali nice olurdu. Resuller Resûlü (sav)'nü üzmemek için öne çıkmış ve yoksulu doyurabileceğini söylemişti. Aslında kendilerine yetecek kadar bile yiyeceğe sahip değildi.

Fakat olsundu her çaresizin çaresi, kimsesizlerin kimsesi, dertlilerin dermanı, yoksulların Rahman'ı o yüce Rab değil

miydi? O haline nigehban değil miydi? “Elbette” dedi kederden bükük dudakları Ebu Talha’nın.“Elbette” dedi yüreği. Zira darda kalana yetişirdi yardımı Rabbin. Bunu hayatı boyunca nice tecrübeleriyle bilip idrak etmişti.

Medine’nin kıvrım kıvrım sokaklarından geçip bir evin önünde durdular. Zaten akşam da olmuştu. Ebu Talha evin kapısını açıp içeriye girdi ve yoksulu da davet etti.

Onu bir odaya aldıktan sonra hanımının yanına gitti. Ona evde yiyecek bir şey olup olmadığını sordu. Hanımı ancak kendilerine yetecek kadar yiyecekleri olduğunu söyleyince içine bir hüzün çöktü Ebu Talha’nın. Hanımı:“Bize bile yetip yetmeyeceğinden şüpheliyim” deyince daha da üzüntüsü kavileşti. Fakat olan olmuştu bir kere. Hem Resul-ü Ekrem (sav)’e söz vermişti. Bu yoksulu ne yapıp yapıp doyurmalıydı. Akşam namazını kıldıktan sonra sofrayı kurdular. Hanımı biraz çorba hazırlamıştı. Ebu Talha yoksulun karnını doyurmak için kafasında bir plân kurdu. Hanımına da söyledi bunu. Yemeğe başladıktan bir kaç dakika sonra Ebu Talha yanlışlıkla olmuş gibi mumu söndürdü. Sonra da onu yakamıyormuş gibi bir durum tablolaştırdı. Karanlıkta kaldıkları için göz gözü görmüyordu. Ebu Talha yoksula yemesine devam etmesini söyledi. Kesif karanlıkta kaşıklarını yemek tabağına değdirip boş götürüyorlardı ağızlarına. Yoksul kişi onların da yediğini zannederek hiç üzüntü duymadan yemeğini bitirip karnı doymuş bir şekilde sofradan kalktı. Yoksulun karnının doymasından sonra Ebu Talha mumu yaktı. Aydınlanan odada iki fersiz çehre ve doymuşluğun tebessümüyle neşeli bir yüz hemen farkediliyordu. Ertesi gün Resul-ü Ekrem (sav)’in huzuruna giden Ebu Talha açlıktan iki büklümdü. Fakat bunu kimseye sezdirmiyordu. Resûl-i Ekrem (sav) ona tebessüm buyurdular. Sonra da “Ya Ebu Talha bu gece ne yaptınız da Allah (cc)’ı hoşnut ettiniz” deyince Ebu Talha akşamki hadiseyi Resuller Resûlü (sav)’ne anlattı. Resûlü Ekrem (sav)’in gözlerinde iki

damla yaş belirdi ve böyle güzide sahabilere sahip olduğu için mutluluk duydular. Ayrıca bu güzel hareketinden dolayı Ebu Talha'yı tekrar tekrar taltif buyurdular...

ESİR ARSLAN

Güneşin altın ışıkları zaman zaman bulutlar arasından süzülüp yerde siyah beyaz motifler oluşturuyordu. Ara sıra esen rüzgar zaten serin olan havayı daha da soğutuyordu. Esirler duvarın kenarında oturmuşlar o kaybolup görünen ışık parçalarından nasibine ne düşerse onunla ısınmaya çalışıyorlardı. Dondurucu bir gecenin sessizliğinde dağlarda ateş yakıp ısınmaya çalışan çobanları hatırlatıyorlardı her biri. Gözler hüzünden buğulu, esaretin derin ızdırabı yüzlerdeki keder çizgilerinde yer yer kendini gösteriyordu. Birkaçı zorla tebessüm etmek istiyordu ama iyice dikkat eden bir kişi onların gözbebeklerindeki ızdırap yüklü sisde Moskof'a duyulan kini ve öfkeyi kolaylıkla okuyabilirdi. Zoraki gülmeler örtemiyordu yürek acısını, kalp ve gönül yorgunluğunu, hürriyete hasretle çarpan gönüllerin eninli ağlayışlarını...

İşte bir subay hasret gözyaşlarını içine akıtan bu esirlerin önünden onların üzerine titrek koyu gölgesini düşürerek geçiyordu. Esirlerin bazıları onu gördü bazıları da ani olarak kesilip görünen güneş ışığındaki değişiklikten dolayı kafalarını kaldırıp farkına vardılar geçenin. Buna müteakip birden bire aralarında bir kıpırdanma oldu. Hepsi ayağa kalktı esirlerin. Rus Çarının dayısı Nikolo Nikoloviç'ti geçen... Bütün esirler ayaktaydı. Zoraki de olsa bir saygı gösterisi için ayağa kalkmışlardı. Fakat esirlerden biri buğulu gözleriyle ufukları seyrediyordu. Yüz çizgilerinden derin bir üzüntü içinde olduğu farkediliyordu. Fakat o çizgileri yine bir tevekkül aydınlığı örmüştü ışık ışık bu nuranî çehrede. Kasvetli değildi bakışları. Ümitli fakat hicran yüklüydü.

Hilâl gibi kavisli fakat biraz gür kaşlar kara geceleri kıskandıracak kadar siyahtı. Şahin gibi sert fakat bu sertlik içinde bir şefkat ummanı gizleyen kara gözler, kavisli ve heybetli bir burun, ne geniş ne de ince olan bir yüz, vakur bir çene onu ilk gören üzerinde sevgi ve saygı hisleri uyandırıyordu. İhtiyar subayın bütün esirler içinde bu umursamadan oturan adam dikkatini çekti. Geriye dönüp bir daha geçti esirler önünden. Fakat büyük bir derdi ruhunda taşıdığı her halinden belli olan esirde hiçbir kıpırdama yoktu. O hâlâ ufukları seyrediyordu. Belki de ruhundaki idealin âti şafaklarına panoramasını çiziyordu çileli bakışlarıyla. Esirdeki umursamazlığa şaşıran Nikoloviç tam onun hizasına gelince durdu ve tercüman vasıtasıyla sordu:"Niçin ayağa kalkmıyor, yoksa beni tanımıyor mu?" Esir gayet sakin cevap verdi:"Hayır tanıyorum. Ben bir İslam âlimiyim. Bir Müslüman ise kâfirin karşısında hürmet için ayağa kalkmaz. Onun için kalkmadım." Nikoloviç öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Ve hiddetle yanındakilere emretti: "Derhal divan-ı harbe verilsin." Diğer esirler koşarak bu yiğit kişinin yanına geldiler ve hemen özür dilemezse bu işin sonunun idam olduğunu söylediler. Hatta birkaçı yalvardı Nikoloviç'ten özür dilemesi için. O ise, zalimin zulmüne karşı boyun eğmeyeceğini korkusuzca karşı koyacağını söyledi ve bu özür dileme tekliflerini reddetti."Bana ahirete gitmek için bir pasaport gerekiyordu. Eğer öldürülürsem cana minnet. İdamım ahiretteki dostlarıma kavuşmak için bir vesilem olur" dedi. Esirler ne kadar uğraştılarsa da ikna edemediler onu. Havada bir ürperme mi oldu. Güneyden bir meltem rüzgârı mı esti o an. Türk ilinden bir sıcak hasret türküsü mü taşıdı rüzgâr bu perişan ülkenin soğuk ve kirli iklimine kimbilir... Karşı yamaçlardaki ağaçlar bile ürperir gibi titreştirdi dallarını.. Esir yerinden kalktı ve yanındaki arkadaşlarıyla beraber hazin bir günün hüzünlü iklimine dem tutan sessizlik içinde koğuşa doğru yürüyüp gözden kayboldu. Fakat giderken yüzünde hiçbir korku belirtisi yoktu. Sadece daha

da heybetli bir şekil almış çehresinde ayağa kakması için yapılan cüretli teklife karşı beliren öfke çizgileri tam silinmemişti. Fakat bunu tevekkülün tatlı aydınlığı eritip yavaş yavaş yok ediyordu işte. Koğuşa girdiklerinde, güneş, kanlı gözyaşları akıtır gibi guruba meyletmişti. Sanki o da üzülüyordu bu olaya. Işıklarıysa aynı hüzne bulanmışcasına sisli ve griydi. Yoksa o Rabbani lâmba da bir daha insanlara altın hüzmelerini serpiştirmemek için yemin mi etmişti, nedir?...

Gece sessiz ve sakin geçti. Teheccüt vaktinde ranzaların arasına seccadesini sermiş esirin her zamanki iniltili dualarından başka bir ses yoktu ortalıkta. Gözlerindeki yaş belki de vuslat sevinciyle dökülen hasret çiğleriydi. Zaten geleceğe gebe bu şafak hasreti taşıyan şebnemler değil miydi atinin yasemen gönüllü nesillerini besleyen ve büyüten. Onunla beraber dua eden birkaç esir de vardı. Onlar da aynı çığlığın rengini düşürmüşlerdi dualarına. Aynı acının ritmiyle nota nota örülmüşlerdi serenatlarını... "Ya Rab bizi bu kahir esaretten kurtar" diyorlardı her biri. Fakat o gün dualarının odak noktası çok sevdikleri bu yiğit kişinin kurtuluşuydu. Onun divan-ı harpte üzüntü verecek bir cezaya çarptırılmamasıydı tek arzuları. Bir ara birbirine baktılar ve gözler buğu ve sis kelimeleriyle konuştu o an. Yüzlerindeki aydınlık ise "Allah (cc)'tan ümit kesilmez" cümlesini sanki koğuşun loş havasına bir mahya şeklinde sessizce nakşediyordu...

Diğer gün divan-ı harbe çıkarılan esir bir celsede idama mahkûm edildi."Yok esarette bir kişinin böylesine bir cüret göstermesi hukuk kurallarına zıtmış. Yok kim olursa olsun bir rütbeli askere karşı saygılı olmalıymış" gibi bahanelerle mahkûmiyet mühürlenip imzalandı. Öbür gün kararın infaz edilmesi kararlaştırıldı. Esir, sanık sandalyesinde alınan karar için sanki seviniyormuş gibiydi. Dudaklarında tatlı bir tebessüm vardı. Belli ki terhis tezkeresini eline geçiren bir askerin sevinciydi bu. Hummalı bakışları bir sevinç ışığı ile aydınlanmıştı işte."Ah ölüm nerdesin. Ah Re-

suller Resulüne beni kavuşturacak ilânname, ebed menzilinden Hakk'a ulaştıracak burak, refref nerdesin" diyen bir gönlün sevinciydi şimdi bu çehrede okunan. Şeb-i arus özlemini yıllar yılı yüreğinin en derin köşelerinde taşımış bu dertlinin yüzünün güldüğünü gören diğer esirler ve Rus subayları şaşkınlıktan donup kalmışlardı. Fakat arkadaşları onun nasıl bir metafizik gerilime sahip olduğunu bildiklerinden bu sevince hiç şaşmadılar. Esirler yine onun etrafını sarıp özür dilemesi için defalarca dil döktüler. Hatta biraz dini bilgisi olan bir ikisi ikna için bunun bir intihar olduğunu, Ammar Bin Yasir'in başından geçen olayları hatırlattı ama hiçbiri fayda vermedi. O Rus emperyasına karşı tek başına çekilmiş bir kılıncı simgeliyordu şimdi. Zirvesine ulaşılmaz bir cesaret everestini abideleştirmişti bu davranışıyla. Hem de Rus diyarında. Allah (cc) ve Kitab düşmanlarının orta göbeğinde. "Cesaret bütün silahlardan üstündür" kutsî sözünün canlı misali işte şimdi sanık sandalyesinde oturuyordu. Askerler onu diğer esirlerin arasından alıp koğuşun biraz ilerisinde dar bir hücreye hapsettiler. Diğer günün sabahında karar infaz edilecekti.

O gece bir matem havasında geçti. Sık sık esen rüzgarın uğultusu gece bülbüllerinin hazin ağlayışlarına dem tutuyordu. Ara sıra boğuk boğuk öten baykuşlar küfür baykuşlarının boğulmuş ruhlarının yakın bir tarihte nasıl pareleneceğinin işaretini fısıldamaktaydı rüzgâra. Esir gayet mutluydu. Fakat yüreğinin bir noktası yaralıydı. "Davam davam" diye kan sızıyordu bu yaradan. Ölmek kolaydı ama ya İslâm davası. Hakkın sancağını cihanın burçlarına dikme ideali. Hz. Muhammed (sav)'in ses ve soluğunu deniz aşırı ülkelere ulaştırma vazifesi. Yoksa o, bu idealinden kaçan bir korkak mıydı? Böylesine çetin ve zor bir ideal yükünün altından, gelecek nesillerin huzuru için dayanılması gereken çileli bir ömürden çıkıp ölümün sis ve dumanlı örtüsü ardında kaybolup gitmek bir kaçış mıydı? Bir gece boyu düşündü esir. Öfkesini atideki nesillere feda etmeyi belki de milletinin

selameti için af dilemeyi bile geçirdi aklından. Fakat Müslüman Türk'ün ezeli düşmanına karşı böyle bir af dileği onların daha da iştahlarını kabartan bir hareket olurdu. Zalim ve dinsiz Rus'a bu lezzeti tattırmayacaktı. Sabah horozlar öterken o kesin kararını vermişti. Ne olursa olsun kararını değiştirmeyecekti. Allah (cc) bir Said"i alırsa yerine bin Said getirirdi. O yüce Zat'ın kudretine bu ağır değildi. Hem insanlık için bazen mertçe bir ölüm binlerce ışık ve nur tohumuna fiske konduran bahar rüzgarı gibi diriltici olurdu. Sabah serinliği hücrenin küflü ve kirli duvarlarını üşütürken abasına bürünmüş seccadesinde ebedî kurtuluşu için dua dua yalvaran abide insanın gözlerinde şimdi vuslat sevincinin damlaları vardı. Bir ara hücresine yaklaşan ayak sesleri duydu. Yüreğine tatlı bir kavuşma hazzının ılıklığı bir cemre gibi düşüverdi. Fakat ayak sesleri yavaş yavaş uzaklaşıp biraz sonra da hiç duyulmaz oldular. Esir bir fecr-i kazib acılığını hissetti yüreğinde."Herhalde devriyeye çıkan askerlerin ayak sesleriydi" diye geçirdi içinden. Yüreğinden binbir selâm gönderiyordu vatanına, dostlarına, dindaşlarına.. "Acaba ara sıra uğultulu bir sesle esen saba rüzğarı şu gurbet ilden benim selâmımı sıladaki dostlarıma ulaştırır mı" diye geçirdi içinden. Belki bir kaç saat sonra ölmüş olacaktı. "Elveda" diyemeden göçecekti bu diyardan. Helalleşemeden geçecekti ebed menzillerine. ..

Bir müddet sonra yine ayak sesleri duydu. Sesler yaklaştı yaklaştı ve kapının yanında kesildi? Sonra büyük bir hışımla açıldı kapı. Hatta subay ayağıyla tam açılması için bir tekme indirmişti kapıya. Sonra Rusca"haydi yürü" dediler. Esir onların dediğini anlamamıştı ama niçin geldiklerini biliyordu askerlerin. Ayağa kalktı ve seccadesini dürdü rutubetli yatağın üzerine koydu. Sonra subayın elindeki kelepçeye bileklerini uzattı. Soğuk kelepçeler nuranî bileklere geçti. Askerler onu biraz da itekleyerek hücreden dışarıya çıkardılar. Sabahın erken saatinde infazın olacağını bilen esirler hepsi de dışardaydı. Çoğunun yüzünde

üzüntü ifadesi keder çizgileri oluşmuştu. Hele dostları, gözlerinden akan kanlı gözyaşlarıyla seyrediyorlardı infazı. Birkaç tanesi ona doğru koşarak "ne olur af dile şu zalimden de kurtul" dediler.. Rus askerleri esirin etrafına toplanan insanları zorla dağıttı. O sadece bakışlarıyla konuşuyordu şimdi. Kararı kesindi. Zalim Rus'a boyun eğmeyecekti. Dostlarına sadece bir kelimeyle karşılık verdi. "Elveda".

Askerler yerlerini aldılar. Esire son arzusu soruldu."İki rekat namaz" dedi esir. Serbest bıraktılar onu. Dostlarından biri eski bir seccadeyi koşarak getirdi ve serdi yere. Esir şimdi bir arslanı hatırlatıyordu. Namazdaki duruşu sonsuzluğa arzu ve iştiyakla yanıp kavrulduğunun en belirgin ifadesiydi. Namazını fazla uzatmadı. En son ellerini yücelere açıp dua etti. Kusurlarının, günahlarının bağışlanması için Allah (cc)'a yalvardı."Sana geliyorum Rabbim" sözleriyle noktalandı dua, yakarış. Dostları onun için inleyen bir ney olmuşlardı. Hıçkıra hıçkıra ağlıyorlardı. Esirlerin hepsinin gözlerinde bir çiğ damlası oluşmuştu. Mahzun gözler hüzün çizgilerinin en derinini gizliyordu özünde. Rus subayı namaz bitince tercüman vasıtasıyla sordurdu."Niçin ibadetini uzatmadın?" Esirin cevabı gayet sert ve netti:"Ölümden korktuğu için namazı uzattı, dersiniz diye." Yeniden ellerini bağladılar. Yaftayı astılar boynuna. Duvar kenarına götürdüler. Gözlerini bağlamak istediler. "Hayır! dedi, ben dostlarıma baka baka ölmek istiyorum." Esirlerin ağlayışları bir inilti, bir çağıltı, bir çığlık senfonisi şeklinde sabahın serin rüzgarına karışıp uzaklara gidiyordu.

Askerler "Nişan vaziyeti al!" komutuyla tüfekleri omuzlarına yerleştirip namlularını hedefteki nur abidesine çevirdiler. Manga subayı elindeki kırbacı tam havaya kaldırıp ateş emri verecekti ki birden bir ses duyuldu. "Durun durun..." Askeri binadan koşa koşa gelen bir taraftan da "Durun!" diye bağıran bu kişi Çarın dayısı Nikolo Nikoloviç'ten başkası değildi. Nikoloviç'in sesini duyan manga subayı hemen askerlere "dikkat!" komutu vererek

selama durdu. Nikoloviç infaz yerine gelince tekrar "durun!" dedi heyecanla. Sonra duvar kenarında ölüm anını sabırsızlıkla bekliyen korkusuz, cesaret abidesi zata doğru yaklaştı."Fazilet odur ki düşman dahi onu taktir etsin" atalar sözünün bir yansıması şeklinde söyle dedi: "Siz dininizin hatırı ve inandığınız değerler için bana tazimde bulunmadınız. Ben sizin bu asilce hareketinizden dolayı çok duygulandım. Sizi dava etmekten vazgeçiyorum. Beni affediniz, efendim!" Esirler arasında bir sevinç tufanı oluştu. Tatlı tatlı esen rüzgâr şimdi bir kurtuluş bestesini dokuyordu. Sabah güneşi altın ışıklarıyla ufuktan süzerek ağaç dallarında bir sevincin ışıklı motifini örüyordu. Kuş sesleri"her matemli gecenin bir huzur yüklü gündüzü vardır" der gibi şarkılar mırıldanıyordu güne. Her şey sevinçliydi. Hatta Rus askerlerinin bile infazın durdurulmasından dolayı mutlu oldukları yüzlerinden okunuyordu. Fakat bir kişi vardı yeniden ebed illerinden ayrı düşmüş. Ebed menzilindeki dostlarına kavuşmak için bir fırsatı kaçırmış olduğunu düşünen biri vardı, yüreği buruk, kalbi firak ateşiyle yanan biri. Ölüm tezkeresini kader kuşuna bir kez daha kaptırmış ve elinden kaçırmış biri... "Esir Arslan. !"

Gelecek nesiller, o arslanın cesaret yelelerinden ışık, korkusuz kükreyişinden ümit, yüreğindeki ideal ateşinden âti meşalesini tutuşturacak kıvılcımlar devşirecekti.

FETİH AŞKI

İstanbul muhasarası... Bütün yıkıcı ve yerle bir edici savaş düzeni kurulmuş. Köhne Bizans başına gelecekleri az çok hissetmekte. Büyük top ağzını İstanbul surlarına doğru çevirmiş, alevli gülleler püskürmeyi bekliyor. Bir yanardağ gibi yakıp kavurmak istiyor küfür ve küfran-ı nimet içinde yüzenleri... Kara bulutlar çökmüş, karanlık kâbuslar sarmış Bizans ufuklarını; belki topların açtığı gediklerle, yahut kıvılcımlar saçan güllelerle biraz aydınlanırdı, kim bilir?

Bir ölüm sessizliği içinde kalblerin küt küt vuruşu korkunun zirveleştiğinin en büyük deliliydi. Bir çare arıyordu Bizans bu muhasaradan kurtulmak için. Müslüman Türk'ün çelik pençesi geçecekti ansızın ense köklerine. Ortalıkta bir sessizlik vardı. Bir arslanın av arayışı ve bulunca da onun üzerine atılmak için en uygun zamanı bekleyişi gibi bir sessizlikti bu.

Haliçten geçemeyen Türk gemileri bayıra sürmüşlerdi kendilerini. Yağlanmış kalaslar üzerinde yürütülen gemiler tepeyi aşınca bir şahin gibi boğazın sakin ve duru sularına süzülüyordu.

Kan-ter içinde kalan ordunun bütün fertlerinin yüreğinde aynı aşk aynı heyecan vardı; fetih sevdası... Resul-ü Ekrem'in müjdesine ma'kes bir ordu olabilmek... Zaten fetih aşk ve heyecanının temelinde bu tebşirat vardı. Bu aşkın özü çevirmişti kartalların gözlerini Bizans'a...

Fakat Bizans bu korku ve endişesini yenmek için bir çare aramalıydı. Bir ümit daha vardı onlar için. Gidip Fatih Sultan

Mehmet'e muhasarayı kaldırmasını ricada bulunmak. Bunun için bir heyet hazırlandı. En güzel konuşanı sözcü olarak seçildi. Sonra kafile yola revan oldu. Surlardan çıkan heyet ellerinde beyaz bir bayrakla ilerliyorlardı Fatih'in otağ kurduğu bölgeye. Türk askerlerinin bulunduğu mıntıkaya gelince onları alıp Fatih'in huzuruna çıkardılar. Hepsi de bir parça ümit ile bu muhasaradan kurtulup yeniden o eski kavgalarına dönmek istiyorlardı. Ortadoks ve Katolik kavgası ile halk bizar ve perişan düşmüştü. Onların arasında bile "İstanbul'da kardinal külahı görmektense Türk sarığı görmeyi tercih ederiz" diyenler binlerceydi. Sanki Bizans o gün topyekün halkıyla kendini bu yiğit Türk ordusunun kollarına atmak istiyordu. Zira onların, fethettikleri yerlere mutluluk ve huzur götürdükleri dilden dile dolaşarak tâ Bizans'ın köhne surlarını aşıp halka kadar ulaşmıştı. Heyetin en güzel konuşanı söze başladı: "Efendim sizler ali cenap kişilersiniz. Bu muhasarayı kaldırınız. Eğer muhasara kalkarsa İmparatorumuz XII. Kostantin bir çok hediyeler göndererek sizi memnun edecek. Hem böyle iki düşman gibi birbirimizi kıracağımıza iyi geçinip dost kalmayı niçin denemeyelim? Niçin aramızda alışveriş ve ticaretler yaparak ekonomik yönden birbirimize destek olmayalım?"

Fatih Sultan Mehmet ağzında sözü geveleyip duran elçinin ne dediğini anlamıştı. Sonra ayağa kalktı. Çadırın açık kapısına doğru yürüdü. Oradan İstanbul'u bütün ihtişamıyla seyredebiliyordu. Mavi sularıyla boğaz bir sülün gibi boynunu uzatmış avcısını bekliyordu. Zaten Fetih sancakları bir an önce altın şafaklarda ışık şaçarak dalgalanmayı ve surların en zirvesine dikilmeyi özlüyordu. Fatih geri döndü ve tahtına oturdu. Otağa bir sessizlik çökmüştü. Elçiler Fatih'in ne diyeceğini pür-dikkat dinliyorladı. Zira bu muhasaradan bir kurtulurlarsa kendilerini daha güçlü bir korumayla kuvvetlendirmeyi düşünüyorlardı. Fatih'in şahin bakışları heyetin üzerinde tek tek dolaştı. Sonra yüzünde bir arslan öfkesi belirdi."Demek dedi, muhasaradan vazgeçmemi

istiyorsunununuz." "Evet" dedi heyetin sözcüsü."Bu muhasarayı kaldırmanız her iki milletin huzur ve mutluluğu açısından faydalı olacağı kanaatindeyiz." Fatih'in kaşları dalgalanan bir hilâl gibi iyice çatıldı. Bakışlarını sözcünün gözlerine bir hançer gibi saplamıştı. Kıpırdayan dudaklardan çıkan gür seda, sedadaki mânâ, cesaret, azim, aşk yüklü kelimeler heyetin kanını donduracak kadar keskin ve şiddetliydi."Gidiniz.. İmparatorunuza söyleyiniz. Ya İstanbul beni alır, Ya da ben İstanbul'u."

GENÇ OSMAN

Bağdat seferine hazırlık vardı. Halktan savaşa iştirak etmek isteyenler listeye alınıyor ve ölçülere uygun ise savaş için hazırlanması söyleniyordu. Bunun için kuvvet, boy pos, yaş ve kılınç kullama mahareti ön plânda tutuluyordu. Çok kez kuvvetten kazanan fakat yaştan kaybeden, bazen oldukça güçlü olup kılıç kullanma ve ok atma kabiliyetinden kaybedenler, kılıç kullanmasını bilen fakat dayanma gücü zayıf olup savaşa iştirak edemeyenler bu ölçülerin yürürlükte olduğunun en belirgin deliliydi.

Nice gençler, nice ihtiyarlar, orta yaşlılar gelmişlerdi seçilmek için. Çoktan beri Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa içine doğru ilerlemesini engelleyen bu arkadan hançerleme taktiğinden herkes bıkmıştı. Doğuya sefer düzenleme zamanı gelmiş hatta geçmişti bile. Yavuz'un Mısır seferi gibi Bağdat'a bir sefer gerekti. Osmanlı'ya dolayısıyla İslamiyet'e karşı isyan hareketine geçen bu münafıklar gürühunun budanıp, törpülenmesi ve doğudaki bazı bölgelerin yeniden şekillenmesi gerekiyordu. Belki ruhunu kaybetmiş İslâm âlemine yeniden bir metafizik şafak sunma zamanıydı. Yavuz'un yıllar önce yapmış olduğu doğuyu ıslah hareketine bir nurlu nokta veya, ışıklı bir virgül koymak zamanının geldiğini hisseden halk büyük bir şevk ve istekle bu sefere iştirak ediyordu.

İştirak edenlerin içinde Osman isimli bir genç vardı. O da ölçülere uymadığı için geri çevrildi. Hatta vezirlerden biri ona gülerek:"Yaşın çok genç yavrum. Git sen annenin yanında biraz

daha büyü ondan sonra gel" demişti. Sonra giderken "bıyığın tarak tutmadan gelmeyesin ha!" deyip bir de kahkaha savurmuştu. Vezir bunu kötü bir niyetle yapmamıştı. Belki onun hüznünü biraz dağıtmak için işi şakaya vurdurup espriyle yüreğini hoş tutmak istemişti gencin. Fakat Osman sefere kendini ruhen öyle hazırlamış ve gideceğine o kadar inanmıştı ki hayal kırıklığına uğradı geri çevirdiklerinde. Yüreğinden ok yemiş gibi sendeledi kabul edilmediğini duyunca... Doğuya bir sefer olacak sözleri halk arasında yayıldığından beri bu savaş arzu ve iştiyakı onu yakıp kavurmuştu. Yüreğinde taşıdığı bu sevda koru ile nice geceler kızıl hatıralar çizerdi hayal ufuklarında.Vurup vurulma, al kana boyanma ve şehadet ufuklarına şehbal açma tahayyülleri... Osman bileği kuvvetli, yiğit mi yiğit bir gençti. Çevresindekiler onun bu gözü karalığını her zaman hayret ve hayranlıkla överlerdi. Sadaret halk içine bu çağrıyı saldı salalı, yüreği bir arslan yüreği gibi ileri atılıp düşman saflarına dalıp yalın kılınç vuruşmak istiyordu. Fakat"Yaşın küçük demişlerdi, bıyığına tarak batmıyor" demişlerdi. Aslında içerliyordu, öfkeleniyordu bu ölçülere. Nice pala bıyıklı kişiler tanımıştı o. Fakat yüreği göründüğü kadar cesaretli değildi. Nice boylu poslu kuvvetli insanlar görmüştü ki bir tavşan gibi korkak ve ürkekti.

Hüzünle geçiyordu Osman'ın günleri. Kabul edilmeyişini bir türlü hazmedemiyordu. Bir şehitliği çok görmüşlerdi ona. Vuruşa vuruşa düşmanı yok etmeyi, hatta bu uğurda canını feda etmeyi hayal ederdi hep. Şehadet ne kadar güzide bir ufuktu; yüreğinde cihad sevdası taşıyan yiğitler için. Bu ateş bir yiğidin polat yüreğine düşmeye görsün şehadet suyundan başka hiç bir iksir, hiçbir ab-ı hayat o alevli koru, o yakıcı alevi söndüremezdi. Çölde kalmış bir Mecnun gibi Şehitlik Leylasını arar dururdu bu ateş kalbini yakanlar. Sahralarda dolaşa dolaşa "Ah bir Hak ve hakikat yolunda yalın kılınç savaş meydanlarına dalabilseydim. Doğrayıp, doğranabilseydim. En sonunda yüceler yücesi'ne ka-

natlanabilseydim. Resuller Resûlüne bir bardak şehit kanı sunabilseydim. Hediyelerin en kıymetlisini O'na Allah (cc)'ın huzurunda takdim edebilseydim" diyerek dolaşır bu sevdaya düşenler. Turkuaz gökte salınan bembeyaz bulutlardan ruhuna sarılan bir kefenle öteler ötesine yükselmeyi arzu edenler, ölümü kovalayanlar. Rüyalarında bile serhat türküleri söyleyenler... Ecel okunun gırtlağından batıp ruhlarını Allah (cc)'a kanatlandırmasını dileyenler.

Osman, savaşa alınması için durmadan arşınladı Bab-ı Ali yolunu... Vezirler bıkmışlardı onun bu ısrarından. Bir türlü de kıramıyorlardı onu. Zira şavaş mukaddes bir şeydi. Savaşmak arzusu da aynı ölçüde kutsiydi onlar için. Bu arzuyu yüreğinde bir inci gibi taşıyan kişinin kalbi de en kutsal bir varlık olduğundan asla kırılamazdı. Mesele Sadarete kadar intikal etti."Bize asker olmak için gelen bir genç var. Yaşı pek küçük. Askerlik ölçülerine uymuyor. İkna edemedik. Bir de siz görseniz, kararı siz verseniz. Belki o zaman ikna olur ve ailesinin yanına döner" dediler. Bu dilek üzerine Sadrazam belirli bir gün Osman'ı görmeyi kabul etti. O güne dek Osman'ın yüreğinde ümit ve sevda korları iyice tutuştu. Sadrazam ileri görüşlü ve basiretli bir zattı. Onun ruhundaki bu yangını keşfeder ve ona acırdı. Mecnuna dönmüş bu yüreğin sahibine merhamet ederdi. Onu da askere alırlar ve Bağdat surlarına tırmanmak için, burçlara sancağı dikmek için bir fırsat verirlerdi."Şafak sökecek, umudum var, bana da savaşmak için bir şans tanınacak" dedi Osman kendi kendine.

Kararlaştırılan gün gelip çatmıştı. Osman saraya gitti. Onu kabul salonuna aldılar. Sadrazam yüksekçe bir yerde sedirinde oturuyordu. Ona uzanan yolun çevresine vezirler dizilmişti. Hepsi de elleri göğüslerinde edeple duruyorlardı Sadrazamın huzurunda. Osman içeriye girince bu ciddi tablo karşısında iyice şaşırdı. Bu vakur topluluk içinde kendini ufalmış, küçülmüş olarak hissetti. Yavaş yavaş Sadrazama doğru yürüdü. Sadrazam

uzaktan gelen bu boylu poslu yiğidin endamına hayran olmuştu. İçinden "Tam savaşçı vücudu, yiğit bir kişi gelen belli" diye mırıldandı... Osman onun huzuruna gelince sağ elinin iri yumruğunu sol göğsüne koyup bir dizini yere vurup selâm verdi. Sonra ayağa kalktı. Sadrazam onu şimdi daha yakından görmüştü. Şahin bakışlı bu yiğidin çehresinde tıpkı tanıdığı cengaverlerin sureti vardı. Yüz hatlarından onun gelecekte büyük bir kahraman olacağı okunuyordu. Fakat bir eksiği bıyıklarının terlememiş olmasıydı. Aldıkları kararda bıyığına tarak batmayan kişi askere alınmayacak demişlerdi. Bunu bütün halk böyle biliyordu. Kaideler kişiden kişiye değişmezdi. Yoksa daha nice gençler gelip aşındırırdı Bab-ı Ali yolunu. Zira Osmanlı yiğitleri bir başka oluyordu. Savaş ruhu onların irsi bir karakteri halinde sanki damarlarında dolaşıyordu. Sadrazam: "Oğlum sen güçlü bir yiğide benziyorsun. Fakat bizim aldığımız kararda bıyığına tarak batmayan savaşa alınmayacak diye bir kaide var. Biz bunu aşamayız. Zira istişareyle alınan kararları fertler tek başına bozamazlar. Bu padişah dahi olsa böyledir. Ancak onu istişare heyeti yürürlükten kaldırabilir. Onun için seni ordumuz içine alamıyoruz. Belki yıllar sonra bu dileğin yerine gelir" dedi. Osman, tek ümidinin de söndüğünü hissetti. Artık gecelerini süsleyen hayalleri silinip gitmişti. Surlara tırmanıp burçlara sancağı dikme hayalleri. Bağdat kapısını güçlü kollarıyla söküp almak ve yere savurmak hayalleri bu sis ve duman içinde yok olup gitmişti. Neredeyse ağlayacaktı. Yüzündeki hüzün çizgileri yüreğindeki acının dışa yansımasıydı. Sadrazam onun çok üzüldüğünü anlamıştı. Vezirlerde onun kederli gözlerindeki hicran buğusunu az çok okumuşlardı."Bir yiğide hele savaş sevdasıyla yüreği korlaşan bir civana en büyük zulüm onu cenk meydanına salmamaktır" bunu biliyorlardı. Ama elden ne gelirdi. Devleti Osmaniye'nin kestiği parmak acımazdı. Karar, büyük meclisten çıkmıştı. Sadrazam onun hüznünü gidermek için "Bak oğlum, bıyığı terlememiş gençler cesarette de biraz ço-

cuk yüreği taşıyorlar. Yaşları küçük olduğu için düşman karşısında bazen cesaretini yitirebiliyorlar. Bıyığın terlesin cesaretin tam kıvamını bulsun o zaman seni de askerlerimin arasına seve seve alacağım söz veriyorum" dedi. Osman bu sözlere çok içerlemişti. Demekki onun savaşacak cesareti yok zannediyorlardı. Yüreğinde vuruşmak gücü, ölüm karşısında korkusuzluğu, düşman karşısında gözü karalığı yok zannediyordu çevresindekiler. Heyhat! dedi, içinden bu ne biçim ölçüydü. Bu ne biçim karardı ki bıyık ile, pazu ile, boy ve pos ile yüreklilik, korkusuzluk, cesaret, celâlet ölçülüyordu. Osman bunu kendine yediremedi. Bileği kadar yüreğinin de güçlü olduğunu ispat etmeliydi Sadrazama ve onun çevresindeki vüzeraya. "Efendim, siz bıyığına tarak batmayanları askere almayacağınız buyurmuştunuz değil mi?" dedi. Sadrazam: "Evet"dedi. "Her halde ikna oldu" diye geçirdi içinden de. Osman, cebinden kemikten yapılmış bir tarak çıkardı. Sadrazam ve vezirler pürdikkat onu seyrediyorlardı. Osman bir daha "Bıyığına tarak batanları alacaktınız askerleriniz arasına" dedi. Sadrazam gayri ihtiyari "Evet" dedi tekrar. Osman sağ elinde tuttuğu sivri ve keskin dişli tarağı havaya kaldırdı. Bütün gözler Osman'ın ne yapacağını merakla izliyorlardı. Osman kemikten yapılmış sağlam tarağı bir anda üst dudağına sapladı. Üst dudağında sızan kanlar, her tarağın dişinin saplanığı noktadan çenesine doğru şelale çizgileri oluşturmuştu. Kıpkırmızı olmuştu çenesi Osman'ın. Sanki bir şafak gibiydi şimdi yüzü. Sadrazam ve vezirler şaşkınlıktan donup kalmışlardı."Eyvah! Yazık! Amma da yiğitmiş ha!. Çenesi kana bulandı! Bileği kadar, görünüşü kadar yüreği de güçlüymüş!" sesleri kabul salonunda yankılanıyordu. Osman şafak rengine bulanmış yüzünü Sadrazama çevirdiğinde kartal bakışları cesaret ve azim yüklüydü. O gür sedasıyla "İşte Efendim benimde bıyığıma tarak batıyor" dedi. Sadrazamın gözleri yaşla dolmuştu. Bütün vezirlerin de gözleri aynı çiğin mayasını katmışlardı göz pınarına. Şimdi dudaklardaki takdirkâr sözlerle,

yüzlerde iz bırakıp yanaklardan süzülen damlaların dili aynı şeyi konuşuyordu."Evet; bu bileği kadar yüreği de kuvvetli bir yiğit!" diyordu bakışlar, çehreler, gözler, sözler. Sadrazam Osman'a doğru yaklaştı.Onu omuzlarından tuttu. Sonra onu bağrına bastı: "Bileğinle, yüreğinle güçlü bir yiğitmişsin, senin gibilerin bu vatana ihtiyacı var" diyerek onun da savaşa katılabileceğini söyledi. Osman'ın ruhu şimdi kanatlanmıştı işte. Yüreği lâhutî âleme uçacak gibiydi. Sevinç ışıkları bu kanatların yegâne motifiydi. Yıllarca gözlerine başka hayalin girmediği bu yiğit artık arzusuna kavuşmuştu. Gece gündüz iç dünyasında damıttığı dileği yerini bulmuştu. Artık kader kuşunun ağzından savaşmak iznini kapmıştı. Ah bir de "şehadet" isimli yüksek rütbeyi avlayabilseydi. Sonra da düşmanı avlayıp düşmana avlanabilseydi. Fakat binlerce düşmanın kahir cesedini yere sermeden bu dileğinin kabul edilmesini istemiyordu. Fetih sancakları Bağdat semasında dalgalanmadan bu dileğinin yerine gelmesini asla kabul edemezdi.

Osman sevinç içinde kabul salonundan çıkıp sarayın çıkış kapısına doğru yürürken, hâlâ vezirler kendi aralarında onu takdirkâr sözlerle övüyorlardı...

GERÇEK LİDER

Kudüs fethedilmişti. Sahabi ordusu o mağrur topluluğu dize getirmişti. Fakat Papazlar Kudüs'ün anahtarlarını orduya teslim etmiyordu."Anahtarları, bizim kitaplarımızda tarif edilen adama vereceğiz" diye tutturmuşlardı. Haber Medine'-ye ulaştırıldı. Hz. Ömer (ra) bu direnme karşısında gidip onlarla konuşup havayı yumuşatmaya karar verdi. Hemen kölesine deveyi hazırlamasını söyledi. Yola çıktılar. Çöl bir yangın seli gibiydi o gün. Gökyüzü mavinin en güzel tonunda sanki bu kum denizini bir tülbent gibi örtmüştü. Çöl yılanları alabora olan kum hortumları arasından kavisler çizerek yollarına devam ediyorlardı. Güneşin yakıcı şuaları altında epey yol almışlardı. Kum tepelerinin biri bitince bir diğeri tatlı kavisiyle önlerine çıkıyor ve onları bu yangın okyanusuna davet ediyor gibiydi. Çöl yolculuğu insanın bütün gücünü emiyor ve onu halsiz ve takâtsiz bırakıyordu. Hz. Ömer (ra) devenin münavebeli olarak kullanılmasını söylemişti. Yani bir O binecekti deveye, bir kölesi. Bu böyle takâtleri yeterse Kudüs'e kadar sürecekti. Köle ilk zamanlar itiraz etmek istediyse de Hz. Ömer (ra) onu bu uzun yolculuğa yürüyerek dayanamayacağını söyleyip ikna etti. Kâh kıvrık boyunlu, tatlı kavisiyle uzaktan sarmaşık filizi gibi görünen bu güzel hayvanın yularından çeken upuzun boyuyla Ömer oluyordu. Kâh biraz daha küçük boyuyla, yuları tutmuş ağır ağır ilerleyen köle görünüyordu. Çöl sessiz ve sakindi. Karşı ufuklarda mavi gök ile sıcak kum denizinin kesişmesinden oluşan bir yangın çizgisi hissedilir gibiydi. Ara sıra görünen seraplar bu iki yolcuyu ilgilendirmiyordu. Zira yanları-

na kendilerine yetecek miktarda su almışlardı. Bazen develerinin ayağı bir kum çukuruna battığında onu kurtarmak için canla başla uğraşıyorlardı. Çöl herşeyi yutan bir ejder ağzı gibi oluyordu o zaman. Ömer ve kölesi bazen inişli çıkışlı bazen dümdüz kum dalgalarının yakıcı, kavurucu iklimini aşmaya çalışıyolardı. Gece turkuaz gök biraz daha koyu lacivertiyle yıldızlarını tebessüm ettiriyordu mavi kubbeden. Çöl o zaman bütün yıldızların dikkatle baktığı veya korumak için üzerine tül gibi titrediği mücevher parçasını hatırlatıyordu. Acaba çölü mü sarıp sarmalıyordu bu yaldızlı sema, yoksa çöldeki iki yolcuyu mu? Bazı vahşi hayvanlar çok uzaklardan onları görüp korku ile uzaklaşıyorlardı. Belli ki bu yörelerde kendilerini avlayan ve onlara korku salan nice avcılar vardı. Yoksa çöl canavarları gayet vahşi olurdu. Bu iklim munis bir iklim olduğu, yumuşak huylu varlıklara kaynak olduğu gibi kaskatı, acıma bilmeyen vahşileri yetiştirmeye de müsaitti. Gece serinleyen çöl havası sabahın altın ışıklarıyla bir rüya iklimine dönüyordu. Ay gecenin gerdanından bir kolye gibi takılı dururken sabah güneşinin parlak ışıklarıyla nesih ayetini hatırlatırcasına yavaş yavaş siliniyor bu gerdandan. Demek ki daha büyük ve ışıl ışıl parlayan ayrı bir kolye asılmak üzeredir mavi gerdana...

Niçin vermemişlerdi anahtarları? Kitaplarındaki evsafı yazılı adam kimdi? "Onları nasıl ikna edeceğim" diye düşünüyordu Hz. Ömer.

"Fethedilmiş bir ülkenin anahtarlarını bile nezaketle alma inceliğini göstermek gerek" diyordu. Zira zalim her zaman zalimdir. Düşmana hor ve hakir davranmak, onların da bir insan olduğunu hesaba katmadan kaba davranışlar sergilemek hem Müslümanlığa, hem sünnet-i seniyyeye, hem de insanlığa sığmazdı... Bunun için katlanmıyor muydu bu yakıcı, yıpratıcı yolculuğa? Gece gündüz yol alıyorlardı ama bitkin ve yorgunluktan perişandılar... Zaten bir deve olması onları yarı yarıya çölü yürüyerek geçmeleri demekti ki bu da oldukça yıpratıcı bir yolculuktu. Fa-

kat Kudüs'ün fethedilmesi yüreğine su serpiyordu Ömer'in (ra).. Resûl-i Ekrem (sav)'in Miraç yolculuğundaki ikinci durağı Mescid i Aksa'nın bulunduğu şehir... Nice geceler hep oranın fethini hayal ederdi. O pak damenin uğradığı bütün topraklar bir gül demeti gibi derlenmeliydi. Ayağının değdiği, mukaddes ayaklarının dokunduğu bütün topraklar mücevher parçaları toplanır gibi tek tek devşirilmeliydi. Zira ayağının tozu gözlere sürme diye çekilecek zat olan Resuller Resûlü'nün (sav) uğradığı her belde mukaddes, her belde cennetten bir parça idi.

İşte bu düşünceler ile yol alıyordu koca Ömer çöllerde. Kölesi de ondaki bu derin düşünceleri sezmiş olacaktı ki o da kendini salıvermişti hülyalı şafaklara... Yalnız yüreğini kavuran bir şey vardı. Efendisinin onu kendi devesine bindirmesi ve önünden yaya olarak gitmesiydi zoruna giden. Bu sebepten her deveye binişinde yüzü al al oluyordu utancından. Fakat elden ne gelirdi. Hem efendisini kızdırmaya gelmezdi. Celâletli bir zattı çünkü. Bazen verilen emrin dışına çıkmaya tahammül edemezdi. O da Allah (cc)'ın emirlerinden zerre kadar çıkmıyordu zaten. Bunu herkes böyle bilirdi. Demekki bu emir dinleme ve dinlemeye teşvik onun yaradılışından gelen değişmez karakteriydi. Çöl rüzgarlarının bazen munis esişi, gece ile gündüzün arka arkaya perde perde siyah beyaz güller gibi solup açması onlara ayrı bir ferahlık veriyordu. Dillerinden eksik etmedikleri ayetlerde ara sıra geçen bu kelimeler tefekkür tabloları oluşturuyordu gözleri önünde."Biz geceyi gündüze, gündüzü de geceye dolarız" ayeti gibi... Amme suresindeki ayetler gibi... Kudüs'e yaklaşmışlardı. Şehri uzaktan görmüşlerdi. Ara sıra bazı yolculara rastladıklarından ne kadar sürebileceği hakkında bilgi de almışlardı. Yorgun ve bitkindiler. Deveye münavebeyle binmek kaidesi bozulmamıştı. Bu gidişle sonuna dek öyle süreceğe benziyordu. Şehre girerken deveye binme sırası Köleye gelmişti. Fakat o binmemek için ısrar ediyordu."Ya Ömer hiç olmassa burada siz bininiz. Zira bizi kar-

şılayanlar sizi yürürken beni de deve üzerinde görmemeli" diye yalvarıyordu. Hz. Ömer kesin kararlıydı. Deveye sırası gelen binecekti. Deveye köle bindi. Hz Ömer hayvanı yularından tutup çeke çeke girdi Kudüs şehrine. Halk toplanmış onları bekliyordu. Mescid-i Aksa'nın çevresi insan kalabalığından mahşer yerini andırıyordu. Papazlar ellerindeki anahtarları sahabilere vermemişlerdi. Hz. Ömer'i görünce birden yüzleri aydınlandı. "İşte!.. işte kitaplarımızda anlatılan ve tarif edilen adam bu" diye sevinçten uçacak gibi oldular. Hepsi mutluydular. Dinî bir vecibeyi yerine getirme şevkiyle emaneti sahibine teslim etmenin hazzıyla mutlu ve huzurluydular. Evsafını ezbere bildikleri adam devenin yularından tutup girmişti şehre. Kitaplarında da öyle diyordu. Devesinin üstünde kölesi vardı işte. Kitaplarında da öyle yazıyordu. Hıristiyan mürşit ve alimlerinin İncil'den çıkardıkları tevil buydu. "Onun elbisesi çok yerinden yamalı olacak" diye belirtiliyordu kitaplarında. İşte bu zatın elbisesi de tarif edildiği gibiydi. Evet evet resmini görseler bundan fazla yakinleri artmayacaktı. Anahtarları Ömer (ra) teslim ettiklerinde ölçüsüz bir huzur ve mutluluk içindeydiler. Gözlerindeki sevinç ve yanaklara süzülen damlalar bunun en güzel ifadesiydi.

HAKK'IN KÖLESI

Yavuz Sultan Selim Mısır'da saray bahçesinde Nedimiyle beraber sohbet ediyordu. Güneş, serin esen rüzgârı bir meltem yumuşaklığına çevirecek kadar sıcaklık yayıyordu. Bahçedeki güller bile tatlı bir bahar neşvesini çevrelerine gülücükler göndererek terennüm ediyorlardı. Derin ve içli bülbül sesleriyle bu tatlı bahar günü büyülü bir güzelliğe bürünüyordu.

Bir ara bahçe kapısının önünden bir takım insanlar geçmeye başladı. Başlarında onları bir yere götürmekle görevli askerler vardı.Sıra sıra bir yöne doğru giden bu insanların kulaklarındaki demir halkalar dikkat çekiyordu.

Yavuz Sultan Selim onları uzun müddet seyretti. Sonra bunların kim olduğunu nedimine sordu. Nedimi: "Kölelerdir efendim" diye cevap verdi. Yavuz tekrar:"Ya kulaklarındaki halkalar nedir?" diye sorunca Nedim:"Bu insanlar köledir. Kulaklarındaki halkalar da onların köle olduğunun işaretidir. Eğer kaçacak olurlarsa bu halkalardan tanınır, yakalanıp tekrar efendilerine teslim edilirler" dedi. Bunu duyan Yavuz haşmetli bir şekilde ayağa kalktı. Ve o gür sesiyle kürredi: "Nedimim tiz bana da bir halka getirsünler. Onu kulağıma takayım. Zira ben de Hakkın kölesiyim."

MUKADDES ÇAMUR

Yavuz Sultan Selim bir gün yanında vüzerasıyla seferden dönüyordu. Yanlarında Zenbilli Ali Cemali de vardı. Zenbilli Yavuz'un pek takdir ettiği ve yıllar yılı dizinin dibinde ders gördüğü hocasıydı. Seferden dönen atlarda da yol yorgunluğu seziliyordu. Bazıları bu uzun yolculuğun verdiği yorgunlukla biraz yavaş gidiyordu.

Ara sıra yaptığı esprilerle yanındakileri tebessüme getiren Yavuz bu gün oldukça neşeliydi. Bir ara Zenbilli'nin atı huysuzlandı ve öne doğru hamle yaptı. Oldukça yağmurlu geçen kış günlerinden yollarda yer yer çamur birikintileri oluşmuştu. Ara sıra kızgın oklarını yeryüzüne gönderen güneş ne kadar gayret etse de bu birikintileri kurutmaya muvaffak olamamıştı. İşte Zenbilli'nin atı şimdi bu çamur birikintilerinden birine girmişti. Atın hızlı ve sert bir adımıyla çalkanan çamurlu su sıçrayarak Yavuz'un kaftanını kirletti.

Zenbilli olayı görünce şoke oldu. Aslında hocalık izzetiyle Yavuz'dan korkmayacak kadar cesaretli ve yürekli olan bu nezih insan yine de bu öfkeli padişahın kızmasından çekiniyordu. Atının dizginlerini iyice geren ve hakkında verilecek kararı bekleyen Zenbilli'nin bu gizli korkusunu hisseden Yavuz hemen yanındaki nedimine döndü ve o arslan kükreyişini hatırlatan gür sesiyle şöyle dedi:

"Nedimim ben öldüğüm gün tabutuma bu kaftanımı sarın. Zira onun üzerinde hocamın atının ayağından şıçrayan çamur var."

HUBEYB

Udal kabilesi haber göndermişti Resûl-ü Ekrem (sav)'e. Bize dinimizi öğretecek birkaç kişi gönder diye. Resûl-i Ekrem (sav) kabilenin bu teveccühünü kırmamak için en bilgili ve kabiliyetli sahabelerinden birkaç tanesini gönderdi. Mekke müşrikleri yaptıkları savaşlardaki oldukça fazla zayiattan dolayı işi kalleşce saldırıya dökmeye başlamışlardı. Udal kabilesine yanlarına silahlarını almayan birkaç sahabinin gönderildiğini duyunca onlara yolda tuzak hazırladılar. Silahsız sahabeler bir konaklama yerinde dinlenirlerken ani bir saldırıyla kılıçtan geçirildi. Yalnız ibret olsun diye Hubeyb ve Zeyd isminde iki sahabi halkın önünde idam edilmek için öldürülmedi. Bir eve hapsedilen Hubeyb ve Zeyd ölüm vaktini bekliyorlardı. Birkaç gün evde sinirlerinin iyice bozulup aman dilemeleri için boş yere bekletildiler. Zira Hubeyb kendini tamamen ibadete vermişti. Onun bu umursamaz hali Mekke müşriklerini çileden çıkarıyordu. Ona "niçin böylesine umursamaz bir tavır takınıyorsun hiç korkmuyor musun?" diye sorulduğunda "Şu cihanda en güzel dinin bir mensubu olarak bir gün ses ve soluğumuzun dünyanın dört bir köşesine yayılacağından eminim. İdealimiz bir gün gerçekleşecekse niçin ölümden korkayım. Gelecekteki insanlar bizlerin hayatını örnek alarak bu güzel dinin yayılması için daha da çalışmalarına hız verirlerse bir değil belki bin Hubeyb bu yolda ölse yine azdır." Günler her an bir kez daha öldürme bekleyişinin kaoslu ikliminde geçiyordu. Hubeyb ve Zeyd Mekke müşriklerinin kendileri için hazırladıkları tuzağı pekala sezebiliyorlardı. Her an biraz daha yüreğe işleyen

ölüm korkusuyla aman dileme veya çıldırma noktasına gelsinler diye vakti uzatıyorlardı. Her gün, güneş onların penceresine ışıktan müjde yağmurları yağdırıp öyle batıyordu ufkun çizgisinde. Onlar"Allah (cc) yolunda öldürülenleri sakın öldüler sanmayın onlar diridirler fakat siz bilmezsiniz" muştusunun metafizik fısıltısını çok uzaklardan alıyorlar ve bu muştuyu onlara ulaştıran Resûller Resûlü (sav)'ne sabah rüzgârına saldıkları selâmlarla biat dileklerini ulaştırıyorlardı. Ara sıra ye'se düşme ihtimali olur diye Hubeyb, Zeyd'e "Kardeşim sakın kederlenme! Biz gelecek nesillerin ibret levhasıyız. Bir gün insanlar ölümümüzün mânâ derinliğini kavrayacaklar. Allah (cc) için ölümü korkusuzca karşılayalım ki bütün hayırlar tersine dönüp şer olmasın. Korkakça yaşamaktansa, zillet içinde ayaklar altında sürünmektense, erkekçe ölümün yüzüne gülüp ondan ne istediğini sormak ve merdane kabre girmek daha evlâdır" diyerek nasihatta bulunuyordu. Mekke müşriklerinin onların ölümden korkmaları için idam gününü uzatmaları nisbetinde onların kalpleri, ölümün vuslat çiçeği kokulu iklimine daha da hazırlanıyordu. Gün geçtikçe ölüm için arzu ve iştiyakları artıyor ve Hakk'a ulaşma sevdası yüreklerinde korlaşıyordu... Müşrikler onların bu haline o kadar öfkeleniyorlar ki artık daha fazla beklemeye tahammülleri kalmamıştı. "Belki darağacını görünce amana gelirler ve Muhammed'in yolundan dönerler" diye bir an önce onları idama götürmek için can atıyorlardı. Beklenen gün gelmişti. Hubeyb ve Zeyd idam edilmek için Te'nim vadisine götürüldüler. Vadinin ıssızlığında iki dar ağacı kurulmuştu. Etrafta bir sürü müşrik toplanmıştı. Sanki Mekke müşrikleri orayı bayram yerine çevirmişlerdi. İçlerindeki gayz ve öfkeyi bu iki sahabiden çıkarmak istiyorlardı. Onların gözyaşları içinde ağlayıp inlemelerini ve"putlara döndük" demelerini küflü kalblerinde iğrenç bir dilek şeklinde gizliyorlardı. Fakat ne kadar gizleseler de bakışlarından ve kahkahalarından bu aman diletme hıncı okunuyordu. Çölün her zamanki yakıcı günlerinden bir

gündü. Bir kaç parça beyaz bulut sanki bu iki sahabinin ruhlarını saracak kefenler gibi asılı duruyordu gökyüzünde. Turkuaz gök siyah matem elbisesini giymek için hazırlık yapıyor gibi güneşini bu bulutların gerisine gizliyordu ara sıra. Rüzgâr tatlı ve yumuşak esiyordu bu gün. Sanki Allah (cc) onları ipekten tüllere sarmak ve gökyüzüne bu billur zerrelerden örülmüş rahmet kumaşıyla çıkarmak istiyordu. Vadideki tek tük ağaçlar yaprak ve dallarındaki sesle bu hicran ve matem yüklü sahneye ağıt yakıyordu. İki sahabi de müşriklerin kin ve öfke ile bilenmiş bakışları ve galiz küfürleri arasında iteklenerek darağacına çıkarıldılar. Yağlanmış kementler, yılan gibi kıvrılmış ve biraz sonra boşluklarına sülün boyunları girecek sahabileri hüzünle bekliyorlardı. Çaprazlama çakılmış ağaçların titrek gölgeleri birer elem katresi birer keder çiği örüyordu sahabilerin çehrelerine.

Müşrikler İslâm dininden döndürmek için hem tehdit ve hem de cazip tekliflerini sunuyorlardı sahabilere... Fakat Hubeyb "Asla bu yoldan dönmeyeceklerini, seve seve ölümü karşılayacaklarını söyleyince" ümitlerini kestiler bu iki sahabiden. Sonra adet olsun diye onlara son arzularını sordular. Hubeyb iki rekat namaz dedi. Her iki sahabi de kıbleye dönüp namaza durdular. Fakat ibadetlerini fazla uzatmadılar. Dualarını yapıp hazır olduklarını belirttiler. Müşriklerin ileri gelenleri sordu: "Ey Hubeyb niçin ibadetinizi daha fazla uzatmadınız." Hubeyb'in cevabı ok gibi müşrilerin kalbine son kez saplandı:"Ölümden korktukları için ibadetlerini uzattılar demeyesiniz diye." Müşriklerin içlerinde beliren hayranlık duygusu, bu his daha ortaya çıkmadan özlerindeki küfrün zift ikliminde karanlığa gömülüp gidiyordu. Aslında her insanda gerçek kahramana karşı bir saygı hissi olması gerekirken bu canavarlaşmış zavallılarda bu hasletler tamamiyle yokluğun girdabında koybolup gitmişti. Bir zaman gelip kendileri de o girdapta aynı kaos vakumu tarafından yutulacaklardı. Ama bundan bihaberdiler.

İki sahabi de boyunlarına kahir kementler geçerken zerre kadar korku duymadılar. Hubeyb'in buğulu bakışları namutenahi ufuklara dikilmiş bir vaziyetteyken dudaklarından "Ya Rabbi selâmımı Resûl-i Ekrem (sav)'e bildir" duası yükseliyordu. Diğer tarafta Nebiler Nebisi (sav) gözyaşları içinde "Esselâmü Aleyke Ya Hubeyb" diye karşılık veriyordu. Yanındaki sahabiler "ne oldu Ya Resûlallah" diye sorduklarında: "Hubeyb'i şehit ettiler" sözü dökülüyordu Nebiler Nebisi (sav)'nin lâl ü güher dudaklarından...

Evet Hubeyb'i şehit etmişlerdi Mekke müşrikleri, Zeyd'i şehit etmişlerdi ama onların ibret panoramasına bakıp yüzyıllar sonra binlerce yüzbinlerce Hubeybler dirilecekti. Zira Hubeybler ve Zeydler mahşere dek asla bitmezdi, bitmeyecekti ve bitmedi...

KARDEŞLİK PANORAMASI

"Siyah kadının oğlu" demişti ona. Üzmüştü onu. Hem de çok. Ebu Bekr'in (ra) "Bizim efendimiz" dediği zatı üzmüştü. Evet o bir zamanlar bir köleydi ama nice efendileri koyup geçmiş ve cennet ufuklarına kanatlanmıştı. İşte şimdi yüz çizgileri yüreğindeki kederi dışa vuracak kadar derindi. Anlamıştı onu üzdüğünü ama iş işten geçmişti bir kere. Söz oku zehirli temreniyle saplanmıştı muhatabının sinesine. Şimdi o yürekten akan kanlı gözyaşlarını görebiliyordu. Kanatları kırık bir kuş gibi renginden dolayı itap edilmiş bu adam kederden yay gibi kavis çizmiş bir şekilde yürüyordu uzaklara doğru. Belli ki bir teselli pınarı arıyordu. Belli ki derdine ortak olacak ve ona renginin hiç önemi olmadığını anlatacak ve asıl yüksekliğin kalbteki nur ile ölçülebileceğini fısıldayacak bir sine arıyordu. Resuller Resulü'ne gidip anlatsa mıydı acaba kalbini kıran sözü ve sözün sahibini? Yoksa içine mi çekseydi bu üzüntü volkanını ve yaralı kalbini kendi elleriyle mi sarmayı deneseydi? İçini yaksa da kavursa da bu ateş, onun acısını gözyaşlarıyla mı hafifletseydi?

İşte gözlerinden beliren iki şebnem şimdi onun siyah yüzünde billur izler bırakarak süzülüyordu. Tıpkı siyah güllerin yaprağında oluşup şafak vakti aşağıya dökülen jaleler gibi. Eliyle sildi göz yaşlarını. Başka bir el olsaydı onu silen keşke. Cahiliyye döneminde iliklerine kadar işlemiş bir acıyı ona en çok sevdiği bir dostu tekrar tattırmıştı işte. Yaralı bir kuşu hatırlatıyordu şimdi. Rüzgarın önünde savrulan kuru bir yaprak gibi ne yöne gideceğini kestiremiyordu. Biraz dolaştı belki kırgınlığım geçer

diye. Mescide gitti, birkaç rekat namaz kıldı. Fakat boşuna dememişler: “Kalp bir sırça saraydır, kırılınca tamiri güçtür” diye. İşte üzüntü ikliminin en derin zehirini yalnız başına yudumluyordu da bir türlü teselli bulamıyordu.

Artık daha fazla dayanamadı. Derdine çare, herkesin derdine tek çare, tek kapı ve tek ilaç Resul-i Ekrem (sav)’di. O’na gidip içini yakan bu söz okunu çekip almasını ve ona merhem sürmesini isteyecekti. “Siyah kadının oğlu” sözünü senelerdir duymamaştı o. Zaten derisinin rengi, fakirliği veya insanlar arasındaki maddî farklardan nefret ettiği için yüreğini hoplatmıştı ilk duyduğunda bu davet. İlk olarak onu kalbinden bir mıknatıs gücüyle kendine çeken bu eşit bakış, zahirî farklara göre insanları değerlendirmeyişti. Tabii iman giren yüreğinde duyup hissetmişti bu içtimaî adaleti o. Fakat işte şimdi o kapanan yarasını Ebu Zer bir söz hançeriyle tekrar kan revan etmişti. Bu içtimaî bir veba haline gelmesindi mü’minler arasında. Müşrikler arasındaki küflü düşünceler zehirli birer yılan gibi kendi aralarında da boy atıp çevreyi istila etmesindi. Aralarındaki kardeşlik duygusuna keskin kılınç gibi inmesindi böyle basit düşünceler. Öfke ile dahi olsa cahiliyye döneminin fıtrata zıt düşünceleri kalpleri dağidar etmemeli, onların iklimini kirletmemeliydi. Evet Resuller Resûlü (sav)’ne gidecek bu ve buna benzer sözlerin alışkanlık haline gelmesini ve dillere pelesenk olmasını engelleyecekti.

Hücre-i Saadete gitti. Selâm verdi. İçerden o güzel ses cevap verdi. Geliniz... O sesin ritminde bile insan ruhuna bahşedilmiş bir cennet iksirinin varlığını hisseder ve O’nu ne kadar dinlerse o kadar manevî gıda alacağını vicdanında duyup huzura kavuşurdu. Bir daha selâm verip o güzel sesi tekrar duysa mıydı acep? Hayır hayır o sevgi abidesini yormak istemiyordu. Kâinatın sertacını üzmek istemiyordu. Girdi içeriye. Resuller Resûlü (sav), onu görünce anladı yüreğinin kırgın olduğunu. Zira yüzündeki derin keder çizgileri istemeden ele veriyordu onu. “Ya Bilâl bir

şey mi üzdü seni?" sözü tekrar rikkatli yüreğini harekete geçirdi. Gözlerinde tekrar şebnemler oluştu. Bu sefer bahar çiğleri gibi ardı arkası kesilmeden dökülüyordu damlalar gözlerinden yanaklarına. İnciler gibi saçılıyordu. Resuller Resûlü (sav)'nü annesinden babasından daha fazla seviyordu. İşte derdine ortak olacak tabib yine O idi. Hiçbir şey söylemeden ruhundaki sızıyı duyan bu Zat'a insan nasıl sevgi duygularıyla karşılık vermez gönül kapsını ardına kadar ona açmazdı. Kolu kanadı kırık dökük bir şekilde diz çöktü karşısına. Gözlerindeki yaşı görmesin diye başını eğdi önce. Fakat incelik abidesi, his ve duygu, rikkat okyanusu gözlerdeki jaleden evvel kalblerdeki şebnemi görmez miydi? Yüz çizgilerinden okumaz mıydı içindeki acıyı, ruhundaki sancıyı. O'ndan neyini gizleyebilirdi kişi.

Konuşursa ağlaması belki dinerdi. Hıçkırıklarına bir dur diyebilirdi. Resuller Resûlü (sav) de meraklanmış ve üzülmeye başlamıştı onun durumuna.

Onu üzmeye hakkı yoktu. Artık söylemeliydi Ebu Zer'in sarfettiği sözü. Kalbini kıran şeyi bir cümle içinde sunmalıydı Tabib-i Edibe. Fazla söz söylemeyi, kardeşini çekiştirmeyi zaten aklından bile geçirmiyordu. Sadece "Böyle sözler, kalpleri yaralayan kelimeler biz de var mı?" diye soracaktı Nebiler Nebisi'ne (sav)."Bu yolun rükünlerinden değilmidir renk farkını gözetmemek"diye soracaktı. Fakat söz uzayacağı için bundan vazgeçti ve kendisine söylenen ve kalbini kıran sözü söylemeye karar verdi .

Resül-ü Ekremi (sav) daha fazla meraklandırmak istemedi. Gözyaşlarıyla ıslanmış dudaklarından fısıldar gibi,"Ebu Zer bana siyah kadının oğlu dedi Ya Resûlallah" sözleri dökülüverdi.

Resûl-i Ekrem (sav) kaşlarını çattı. Sonra yanındaki bir sahabiye Ebu Zer'i çağırmasını, bulup gelmesini söyledi. Sahabi Hücre-i Saadeti terkedince kalbi küt küt atmaya başladı Bilâl (ra)'in. Ya Resûl-i Ekrem (sav) ona kızar ve onu üzecek bir şey

söylerse diye şimdi de onun namına bir ateş düşmüştü yüreğine. Ebu Zer gelinceye kadar Resûl-i Ekrem (sav)'in kaşları çatık kaldı. Yüzündeki öfke belirtisi alnındaki damar kabartmıştı. Ebu Zer hiç bir şeyden habersiz içeriye girdi. Bilâl (ra)'i görünce rengi attı. Olay bir anda şimşek hızıyla hafızasını yokladı ve içine bir kor bırakıp gitti. İtap edileceğini anlamıştı ama elden ne gelir. Selam verip diz çöktü edeplice Bilâl (ra)'in yanına. Başı önünde eğikti. Yüzü utancından kızarmıştı. Resûl-ü Ekrem (sav) önce hiç bir şey demedi. Ah! ne korkunç sessizlikti bu. Resûl-i Ekrem (sav) bakışlarını onun üzerinde dolaştırdı. O ise bu sessiz bakışlar arasında mengenede sıkılmış gibi bitti tükendi. Ter bastı vücudunu. En son Lâl ü güher dudaklar kıpırdadı.

"Ya Eba Zer senden cahiliyye devrinin kokuları geliyor. Bir kişiyi anasının renginden dolayı nasıl küçük görürsün. "

Söz kısa özlü fakat yakıcıydı. Hem de yüreğinin tam süveydasından yakmıştı onu. Keşke dedi, şu anda Müslüman olmasaydım da bu sözleri duymasaydım. Kolu kanadı Bilâl (ra)'inkinden daha fazla kırık döküktü şimdi. Yer yarılsa yerin dibine girseydi de bu yüce insandan bu sözleri işitmeseydi. Ona bin canı olsa feda ederdi. Onu dünyadaki her şeyden daha fazla seviyordu. Fakat işte ondan gelen koku o güzel çehreyi celalli bir şekle bürümüştü. Bir söz o büyük insanı üzmüştü. Demekki uhuvvet bu kadar mühimdi. Bir tek söz dahi o hassas kardeşlik iklimini bulandırıyor ve o tütsü kokusunu çirkin bir koku ile kirletiyordu. Cahiliyye kokusu onun da en çok nefret ettiği bir şeydi. Zaten o kokudan, o zehirli havadan kurtulmak için seçmemiş miydi bu lâhutî iklimi? O karanlık ve küflü iklimden kurtulmak için girmemiş miydi bu aydınlık yola, nur ve ışık şehrahına?. Fakat işte bir tek sözle kardeşinin kalbini kırmış ve kendi ruhuna maziden esen o iğrenç kokuyu bu nezih atmosfere yansıtmıştı. Yüzleri buruşturmuş, sineleri yakmış, kapleri kırmış, en kötüsü Resüller Resûlü'nü üzmüş ve öfkelendirmişti. Nasıl Bilâl (ra) O Tabib-i Ekbe-

r'e gelip yaralı yüreğini sunmuş ve tedavi için merhem istemişti, işte şimdi kendi ruhu da böyle bir merheme ihtiyaç içinde kıvranıyordu. O da aynı kapının eşiğine başını koyup aynı kaynaktan merhem dilemeliydi yarasına. Bir merhem ki onun kalbindeki bu acıyı dindirsin ve cahiliyye devrindeki kokuyu onun sinesinden söküp atsın ve afaka savursun.

Bu işin af yolundan geçtiğini biliyordu. Fakat nasıl ve kimden dileyecekti affı. Elbette gönlü kırık olan Bilâl (ra)'den af dilerse böylece Resûl-i Ekrem (sav) de mutlu olacaktı. Daha fazla bu iki insanı üzmeye hakkı yoktu ve ayağa kalkıp yere uzandı. Bilâl (ra) şaşkın gözlerle Ebu Zer'i seyrediyordu. O, "Ya Resûlullah Eğer Bilâl (ra) o siyah ayaklarıyla benim şu aciz yüzüme basmazsa vallahi ben başımı yerden kaldırmayacağım" dedi.

Resûl-i Ekrem (sav), bu civanmertlik karşısında duygulanmıştı. Fakat olayı seyrine bıraktığı her halinden belli oluyordu. Bu iki insanın arasındaki rikkate değer tabloya karışmak istemedi. Bilâl (ra)"Asla böyle bir şey yapamam" dedi. Ben mü'min kardeşimin yüzüne basamam diye diretti. Fakat Ebu Zer yerde upuzun yatıyor ve o sülün boynunu uzatmış kırıcı söz söylediği zatın ayaklarının yüzüne değmesini bekliyordu. Ve bu ısrarında da kararlı olduğu her halinden belliydi. Bilâl (ra) uzayıp giden bu karşılıklı ısrarla Resul-i Ekrem (sav)'i üzmek istemiyordu. İsteksiz ayağa kalktı ve gayet yavaş bir şekilde onun yüzüne bastı. Resûl-i Ekrem (sav)'in yüzü aydınlanmıştı. Çehresine bir mutluluk tayfı yayıldı. Şefkat ve merhamet dolu bakışları şimdi tebessüm ışığı ile aydınlıktı. Biraz evvelki öfkesi silinmişti. Zaten O gülümsediği zaman sanki ortalık bir şavk ile aydınlanır, bilinmez bir nur bulunduğu iklimi ışığa ve nura boğardı. O şimdi bu tebessümüyle belli ki kırgın bir yüreği en güzel bir şekilde tamir etmesini bilen sahabisini kutluyordu.

İki sahabi birbirlerine sarılırken ve helallaşırken hâlâ Resûl-i Ekrem (sav)'in çehresinde o mutluluk ışığı silinmemişti. Belki o

ışık gelecekte bu ve buna benzer kırgınlıkları bir anda halleden ve hiç bir zaman küskünlüğe meydan vermeyen mütevazî ve duygu yüklü tefani sırrını kavramış insanların gönüllerine ulaşıyor ve onlara bu ibret panaromasına dikkat çekmek için gamzeler çakıyordu.

KARDEŞLİKTEN BİR ÇİZGİ

Hz. Fatih, tebdil-i kıyafet yapıp halkı teftişe çıkmıştı. Bakalım benim halkım nasıl bir iklimde yaşıyor. Hakk'ın rızasını mı yoksa kendi nefislerini mi üstün tutuyorlar yaptıkları işlerde? Onların metafizik kayıpları kendi kaybı sayılırdı. Onların manevî pörsümeye girmeleri kalbini dağidar ederdi."Sizler birer çobansınız güttüklerinizden mesulsünüz" buyurmuyor muydu Nebiler Nebisi (sav). O da teb'asından sorumluydu. Onların küçük bir inhirafı bile sinesine zehirli bir hançer gibi saplanırdı.

Ayrıca halkın ondan memnun olup olmadığını da böylece anlayabilirdi. Hani Hz. Ömer (ra) bir gün "Nil kenarında bir kurt kuzuyu kapsa Ömerden sorulur" demişti. İşte bu söz onun daima serlevhası olmuştu. Bu muhasabe duygusu kutsî bir panorama şeklinde devamlı gözünün önünde tüllenmişti ömür boyu. "İçtimaî bünyedeki en küçük aksaklıktan bile kendini mesul tutan ne rikkatli kişilermiş onlar" diye mırıldandı içinden.

İşte şimdi o da çoğu zaman yaptığı ğibi tebdil -i kıyafet etmişti. Halkın nabzını yoklayacak, dertlerini dinleyecek, manevî gerilimlerini ölçecek, ondan memnun olup olmadıklarını araştıracaktı. Belki de bunlardan sadece biriyle noktalanırdı bu teftiş cümlesi. Kimbilir.

Bir dükkâna girdi önce. Ondan bazı yiyecek içecekler aldı. Sonra biraz da pirinç istedi. Adam tanımadığı bu yabancıya şöyle bir baktı. "Arkadaş ben bu günkü siftahımı yaptım sen pirinci de yanımdaki dükkandan al" dedi. Fatih Sultan Mehmet o dükkâna

girip pirinç aldı. Fakat bir miktar fasulye isteyince dükkan sahibi "Ben siftahımı yaptım sen o yiyeceği de komşumdan al" dedi. Bu böyle devam etti gitti. Her dükkân sahibi bir şey sattığında diğeri için yanındaki dükkândan almasını söylüyordu. Fatih Sultan Mehmet en sonuncu dükkândan çıkınca gözleri yaşla doldu. Yüzünde sevinç pırıltıları tayf tayftı. Sonra yanındaki dostlarına şöyle dedi:"Vallahi ben bu insanlarla değil İstanbul'u, dünyayı bile fethederim"

KIRKINCI KIVILCIM

Hz. Muhammed (sav)'i öldürmeye gidiyordu. İnsanlar arasına ayrılık sokan bir insan olarak görüyordu onu. Kardeşi kardeşe düşüren bir bozguncu olarak düşünüyordu. Güçlüydü, kuvvetliydi. Ancak O'nun hakkından kendinin gelebileceğini düşünüyordu. Kılıcını kuşanmış Hz. Muhammed (sav)'in evine doğru yola çıkmıştı.

O gün hava oldukça sıcaktı. Karşı dağlar sanki bu sıcaklıktan üzerindeki mağaralara küçülüp sığınmak istermiş gibi ufalmış bir görüntü sergiliyordu. Gölge arıyordu gözler. Sığınacak bir gölge. Kuşlar hurma yapraklarının sivri ve kısa enli gölgelerinde yarısı güneşte yarısı serinlikte bu yakıcı ve kavurucu havadan korunmaya çalışıyorlardı. Bulutların yer yer kızgın kumlar üzerine düşürdüğü gölgeler yolcuların birkaç dakikalık ferahlamasını sağlıyordu. Tozlu yollardan yürüye yürüye Hz. Muhammed (sav)'in evine doğru yol alıyordu Ömer. Oldukça öfkeliydi bu gün. Bazı kişiler gadabından faydalanıp galeyana getirmişlerdi onu. "Bu işi ancak sen halledersin, zira sen yiğitsin, kahramansın" gibi sözlerle onu Hz. Muhammed (sav)'e karşı kışkırtmışlardı. O upuzun boyuyla hızlı hızlı adımlıyordu şimdi Mekke sokaklarını... Eliyle tuttuğu kılıcın kabzası güneşin yakıcı şualarıyla iyice ısınmıştı. Sanki bir kıvılcım çaksa tutuşuverecekmiş gibi... Evet bir tek kıvılcım çok şeyi tutuştururdu. Bazen bir evi, bazen koskoca bir ormanı yakıp kül ederdi bir tek kıvılcım. Ya kalbe bir tek kıvılcım düşerse aşktan, sevgiden imandan, o zaman nice olurdu insanın

hali. Mecnun olup çöllere düşer, ah u zar edip inler ve bahar şarkıları tenennüm ede ede Hak kapısına varırdı ve o kapının boynu tasmalı ayağı zincirli kölesi olurdu haşre dek...

Hâlâ öfkeden gerilmiş yüz çizgileri ve yüzündeki abus görünüm silinmemişti. Kaşları çatık Ömer hızlı hızlı yürüyordu zaman zaman tozları bir rüzgârın nefesiyle havaya uçuşan Mekke sokaklarında.

Bir ara karşıdan bir müşrik belirdi. Selamlaştılar. Müşrik Hz. Ömer'e nereye gittiğini sordu. O, Hz. Muhammed (sav)'i öldürmeye deyince Müşrik Mekke sokaklarında yankılanan bir kahkaha kopardı. Hz. Ömer (ra) bu gülüşün sebebini anlayamamıştı. Sonra müşriğin ona Hz. Muhammed (sav)'i öldürmeden önce kendi kız kardeşini düşünmesi gerektiğini, onun da Müslüman olduğunu belirtmesi üzerine Hz. Ömer (ra)'in kan beynine sıçradı. Hemen geriye dönüp kız kardeşinin evine doğru öfkeli adımlarla yürümeye başladı. Eve vardığında içeriden Kur'ân sesleri geliyordu. Ömer kapıda bir müddet bu sesi dinledi. İçine bir aydınlığın ilk ışığı düşmüştü. Baharın ilk cemresi gibi bir şeydi bu. Fakat bu ışık damlası öfkenin karanlık kabusuyla örtülüvermişti birden. .

Hz. Ömer (ra) kapıya bir tekme vurup içeriye girdiğinde kızkardeşi aceleyle Kur'ân âyetlerini bir yere saklamıştı. Hz. Ömer (ra) şimşek çakan kara gözlerini önce kız kardeşinin sonra eniştesi Zeyd'in üzerinde dolaştırdı. Ardından öfkeli ve gür sesiyle"Demek söylenenler doğruymuş, sizler de Müslüman olmuşsunuz" dedi. Kızkardeşi Fatıma'nın "Evet ya Ömer bizler de Müslüman olduk" demesi üzerine Hz. Ömer (ra) hışımla kızkardeşinin üzerine yürüyüp ona şiddetli bir tokat vurdu. Bir taraftan da ağzına ne gelirse söylüyordu. Sonra eniştesi Zeyd'i tartaklamaya başladı. Kızkardeşi civanmert bir şekilde Zeyd'in önüne gerilip "Ömer sen bizi öldürsen de bizler bu yoldan dönmeyiz. Karanlıktan aydınlığa çıkmış bir insanı o zifiri karanlığa çekmek artık mümkün

değildir" deyince onun bu kahramanca konuşması Ömer'in rikkatine dokundu. Tokadın şiddetiyle kızkardeşinin ağzından çenesine doğru sızan kan, kalbinde bir sızı meydana getirdi. Bu sızı ile kapıda duyduğu sesten yüreğine düşen ışık damlası yürüyüp kalbinin bir yerinde buluşmuşlardı o an. Bir şefkat ve merhamet mayası katılmış olan yüreği, yavaş yavaş yumuşamaya başlamıştı. Ateşte eriyen demir kitlesi gibi yumuşamaya başlamıştı. Önce kızaran sonra tamamen korlaşan ve ardından su gibi bir mağmaya dönüşen bir maden gibi yumuşamaya...

Fakat bu mağmaya bir şekil vermek gerekti şimdi. Kapıda duyduğu ses geldi aklına Ömer'in."Ne idi okuduğunuz?" diye sordu kız kardeşine. Şimdi şefkat dolu bakışları onun dağılmış zülüflerini okşuyor, yüzündeki kanı temizliyor ve başını sinesine bastırıyordu işte.

Kızkardeşi onun yumuşadığını anladı ve hemen koşup sakladığı yerden okuduğu sureyi getirdi. Taha Sûresi'ydi okudukları. Hz. Ömer (ra) sureyi eline aldı okumaya başladı. Yüzü renkten renge giriyordu. Bir pembeleşiyor bir sararıyor bir beyazlaşıyordu. Sûreyi bitirdikten sonra kızkardeşine çevirdi bakışlarını. Gözlerinde yaş vardı Ömer'in. Siyah kirpiklerinden billur damlalar gece çiğleri gibi titreşip dökülüyordu yanaklarına. Fatıma'nın sevinçten yüreği uçacakmış gibi oldu. Zira bu göz yaşları ağabeyinin de İslâmın nurlu iklimine girdiğinin bir izi, bir işaretiydi. Hz. Ömer (ra), sûreyi kızkardeşine verdi. Sonra onlardan özür diledi. Yaptığı hatadan dolayı af diliyordu Koca Ömer. Zira biraz evvelki granitten yürek şimdi bir ipek gibi yumuşamış ve ruhuna huzur meltemleri estirmeye başlamıştı. Gözlerinde, bakışlarında, yüzünde, yüz çizgilerinde bu metafizik meltemin billur zerrelerden örülmüş izleri ayan beyan görünüyordu. Ruhundaki aydınlık çehresine aksetmişti onun. Biraz evvelki karanlık ve abus çehre, bahar soluklayan bir gün muştusu gibi huzur yüklüydü.

Onlara Hz. Muhammed (sav)'in bulunduğu yeri sordu. Kızkardeşinin ve eniştesinin sevinçten içi içine sığmıyordu. Belli ki bu kutlu dönüş İslâm'ın kaderinde büyük bir değişiklik meydana getirecekti. Kırkıncı kıvılcım ile İslâm meşalesi toplumun göreceği ve bileceği bir şekilde ışıyacak ve gönüllere aydınlığını açıktan açığa sunabilecekti. Kızkardeşi ona Resuller Resûlü (sav)'nün bulunduğu yeri tarif etti. Hz. Ömer (ra) hiç vakit kaybetmeden kalktı ve evden çıkıp tekrar yola düştü. Mekke'nin tozlu yolları artık güneşin yakıcı şualarıyla iyice kavrulmuştu. Esen rüzgarla toz bulutları sık sık havalanıyor ardından öfkesi dinmiş insanlar gibi yatışıp, sakinleşiyor sonra elenir gibi yollara tekrar dökülüyordu.

Havada buluttan eser kalmamıştı. Mekke sokaklarının yarı gölgelik yollarından yürüyüp tarif edilen yere doğru gidiyordu Ömer. Onu gören bazıları yüzündeki yumuşaklığa şaşkınlık içinde bakıyorlardı. Ne olmuştu sert ve haşin Ömer'e. Kaşları çatık yüz hatları öfke çizgilerinden örülmüş bu korkunç adama ne olmuştu. Yüzündeki bu tatlı ışık dalgası da neydi? Ya bu şafak meyvesini hatırlatan pembelik? Sürmeli gözlerindeki şebnemler rüzgarın yakıcı nefesiyle kurumuş olan bu heybetli adam, biraz sonra o billur katrelerin ummanını, deryasını bulacağını hisseder gibiydi.

İşte tarif edilen yere gelmişti. Evin kapısını bir kaç kez vurdu. İçerde Resuller Resûlü (sav) ile beraber bir çok sahabi vardı. Pencereden, kapıdaki kişinin Ömer olduğunu gören sahabileri bir telaş aldı. Hepsi de endişeliydi. Kapıyı açıp açmamakta kararsız görünüyorlardı. Resuller Resûlü (sav)'ne bakan gözler ondan bir emir ile teselli bulmak istiyordu. Fakat asıl endişeleri kendileri için değildi onların. O büyük Zat'ın zülfünün bir teline bile zarar gelir korkusundandı bütün endişeleri, telaşları. Onun için bir güvercin kalbi gibi ürkekti yürekleri. Üzüntü bütün sahabilerin yüzünde okunan tek cümleydi o an. Korku ve tedirginlik bu cümlenin son noktası...

Bir ara Hz. Hamza (ra) ayağa kalktı ve:"Açın kapıyı geleceği varsa göreceği de var deyip" kükredi. Bütün sahabilerin yüreğine bir parça su serpilmişti. Dışarda Ömer varsa içerde de Allah (cc)'ın arslanı Hamza vardı. Peygamberimiz kapının açılmasını emir buyurdu. Kapı açıldığında bütün gözler bu upuzun boylu heybetli kişide odaklanmıştı. Herkes pür dikkât ona bakıyordu. Bazılarının gözlerinde hâlâ korku ve telaşın izleri silinmemişti. Kapıdaki adam yavaş yavaş yürüdü. Hz. Muhammed (sav)'e doğru ilerledi. Yüzünde bahar meltemi dolaşıyormuş gibi bir his uyandırıyordu bakan kişide. Gözlerinde billur katreler titreşiyordu. Dev kametli adam Resuller Resûlü (sav)'nün huzuruna gelince diz kırdı boyun büktü. İşte şimdi yüce huzurda ufalmış, küçülmüş bu adam İslâm'ın mütevazilik geçidinden yürüyüp aydınlık iklimlere kanatlanmak ister gibi eğilip bükülmüştü. "Bana da yoluna girmenin ilk şartını beyan et Ya Resûlullah" dedi mana iksirine hasret kalmış kuru dudakları. Bütün sahabiler pür-sevinçti. Sanki metafizik şimşekler çakıyordu odada. Bir bayram şenliği mayalanmıştı Nebi huzurunda. Ömer Müslüman oluyordu. Dudakları kelime-i şehadeti terennüm ederken erkek çehresi daha da güzelleşti Ömer'in. Heybeti daha da arttı. Sanki boyu eskisinden daha uzun görünüyordu. Müşriklerin dayanak ve destekleri böylece İslâm dünyasının payandası olmaya, onun kutsî yükünü omuzlamaya karar vermişti.

Nebiler Nebisi (sav) de sevinçliydi. Mutlu olduğu bakışlarından ve edasından, konuşmasından anlaşılıyordu. Zira bir kaç gün önce"Ya Rab iki Ömer'den biriyle İslâm'ı kuvvetlendir" diye ettiği duasını kabul buyurmuştu Allah (cc). Sahabiler odadan çıkıp"Allahu Ekber, Allahu Ekber" sesleriyle Mekke sokaklarını çınlatırken Resuller Resûlü (sav), kırkıncı kıvılcım ile tutuşan bu kutsî meş'aleyi seyrediyordu. Fakat işin sonuna gelmediklerini, mü'minleri daha nice çile ve ızdırablar beklediğini, tedbiri elden bırakmamayı hissettiren bakışlarla...

KİMİNLE BİLÜRDÜN?

Yavuz Sultan Selim son günlerini yaşamaktadır. Şirpençe onu yatağa düşürmüş ve kısa zaman içinde güç ve takatini tüketmiştir. O cüsseli, pehlivan yapılı hakandan şimdi süzülmüş benizli bir adam, elif gibi incelmiş bedeniyle yatağın içinde uzanmış solgun bir kişi kalmıştır.

Yanıbaşında onu hiçbir zaman yalnız bırakmamış en sevdiği dostu Hasan Can vardır. Kur'ândan ayetler okuyarak onu ferahlatmak isteyen bu can dostu Yavuz'un son anlarını yaşadığını sezmiş olacak ki Yasin okumaya başlamıştır.

O gün durumu iyice kötüleşen Yavuz ölümden asla korkmamaktadır. Fakat muhasebe hissi onu hesap günü için oldukça tedirgin etmektedir. Günlerce gözüne bir damla uyku girmemiş olan Büyük Sultan an be an eriyip gitmektedir. Bir ara derin bir uykuya dalar. Uyandığında Hasan Can'ı yanıbaşında Kur'an okurken bulur. Gözlerinde bir memnuniyet pırıltısı belirir.

Fakat biraz konuşmak istediği gözlerindeki manadan ve dudaklarının hafif kıpırdamasından anlaşılmaktadır. Hasan Can durumu anlar ve onun ne dediğini yakalamaya çalışır.

Yavuz'un kuru dudakları kıpırdar. Hasan Can ona doğru yaklaşır ve ne dediğini daha iyi anlamak için kulağını ona doğru yaklaştırır. Kuru dudaklardan dökülen bir kaç kelime çok manidardır. Kutlu insan "Hasan Can şimdi ne zamanıdır?" diye sorar. Hasan Can muhasebe endişesi ve ömrünün hesabını düşünmekten tedirginlik duyan bu insanın ne demek istediğini anlamıştır.

Ona "Şimdi Hakk'la beraber olma zamanıdır" diye cevap verince. O son anlarını yaşayan halsiz ve mecalsiz insan birdenbire yatağının içinde doğrulur. Kaşları çatılmış bakışları bir şahinin ki kadar sertleşmiştir. Sonra bir arslan kükreyişini hatırlatan gür sesiyle şöyle haykırır:

"Hasan Can sen bizü şimdiye kadar kimle bilürdün. Biz şimdiye kadar Allah'la beraber değil miydik?"

TİH

Yavuz Mısır seferi için askerleriyle Tih sahrasını geçmekte. Çöl en sarp engellerden daha çetin şartlar ile onları karşılamakta ve aman vermemekte. Bazen sam rüzgârı, bazen kum girdaplarına uğrayan askerler tek tek şehadet rütbesine ermektedir...

Kızgın kum denizine alışık olmayan askerler oldukça yorgun düşmüşlerdir. Susuzluk son safhasına gelmiş yürekte mecal, dizlerde derman tükenmiştir...

At sırtında yol alan ordu Mısır'ı fethetmek için önce bu kumistanı fetih kılıcı gibi yarıp geçmeliydi. Yavuz Sultan Selim hadefe ulaşmak için hiçbir engelden yılmadığı için gayet dinç görünüyordu. Zaten uzun müddetten beri herkes at sırtında yolculuk yaparken o yaya olarak gidiyordu çölde. Bir eli atının yularında yol alan Padişahın bu hareketi vüzeranın dikkatini çekiyordu. Fakat yanlış bir şey söyleyip bu öfkeli padişahı kızdırmaktan çekindikleri için ona hiçbir şey söylemiyorlardı.

Bir ara vezirlerden biri padişahın bu uzun yolculukta daha fazla yaya yürümesine dayanamadı. Ve yanına yaklaştı. "Haşmetmeab at sırtında yolculuk yapmak varken niçin yaya olarak yol alıyorsunuz?" deyince. Yavuz'un gözlerinden boşanan gözyaşları çölün sıcak kumuna bahar çiğleri gibi dökülmeye başladı. Öfkeli ve celalli olduğu kadar hisli bir yüreğe sahip olan Padişah ağlayan gözlerine eşlik eden titrek sesiyle şöyle dedi:

"Resul-i Ekrem Efendimiz şu anda ordunun başında yürürken ben nasıl at sırtında giderim"

MEÇHUL MÜFREZE

Sadrazam Lala Mehmet Paşa komutasındaki ordu Estergon kalesi yakınlarında konakladı. Padişah kaleyi fethetmeden gelmemesini söylemişti paşaya. Lala "emrin başım üstüne padişahım" diye çıkmıştı yola. Estergon önlerine gelince önce bir plan yapması gerektiğini anladı. Zira Estergon'dan önce fethedilmesi gereken iki tane kal'a vardı. Onları fethetmeden Estergon'u fethetmeye kalkmak iki üç merdiven birden atlayıp en üst kata çıkmak gibi abes bir işti. Otağ kurdu Lala Mehmet Paşa. Bütün beyleri çağırıp bir toplantı yaptı. Onlara durumu anlattı. İlk önce Ciğerdelen ve Aziz Thomas kalelerinin fethedilmesi gerektiğini belirtti. Zira bu iki kale Estergon kalesine yiyecek yardımı yapıyordu. Hem yol üzerinde bulunuyorlardı. Lala Mehmet Paşa padişahtan aldığı emri yerine getirmeden geriye dönmemeye kararlıydı. Zira Estergon bir zamanlar Osmanlının fetih meyvelerinden biriydi. Sonra düşmanın vaşak dişleri arasına düştü o güzide meyve. Fakat Ciğerdelen'in surlarını ateşin bir mızrak gibi delmeden, Aziz Thomas'ın burçlarına üç hilalli Osmanoğlu sancağını dikmeden Estergon'a girmek mümkün değildi.

Sadrazam, mahiyetindeki paşalara, beylere bu iki kalenin de ele geçirilmesini emretti. Sonra büyük bir taarruzla Estergon kalesinin burçlarına tırmanma ve fetih sancaklarını o yüksek burçlara dikmek için komutasındaki orduyla saldırıya geçecekti. Beyler, paşalar "Emredersüz Paşam" deyip önce Ciğerdelen kalesinin üzerine yürüdüler. Kale birkaç günlük direnmeden sonra düştü. Hüsrev Paşa heyecanla sadrazamın otağına girip Ciğer-

delen'in anahtarlarını teslim ederken gayet neşeliydi. Paşa onu taltif ettikten sonra şimdi sıra "Aziz Thomas'ın haçını söküp yere savurmakta" dedi. Hüsrev paşa diz kırıp boyun büktükten sonra kalenin anahtarlarını kısa sürede Lala Mehmet Paşay'a teslim edeceğine dair söz verdi. Çadırdan çıktığında havada birkaç parça bulut vardı. Mavi gökte beyaz burçlardan örülmüş bir kaleyi hatırlatıyordu gökte asılı duran bu birkaç parça bulut. Sanki maverâî bir ses bu kalenin alınmasının biraz zorlu olacağını fısıldıyordu kulağına. Mavi tülbent gibi bulutları sarmış gök bunu ifade ediyordu sanki. Zira mavi renk bir bakıma acı , ızdırab ve ölüm ile ifade ediliyordu kitaplarda. Paşa kartal bakışlarını gökyüzündeki bu ipek bulutlardan çevirdiğinde ilk gördüğü karşı tepelerdeki yeşil örtü oldu. Sanki bu bakış ona bir müjde gibi geldi. Zafer baharının yeşil bestesi gözlerine notalarını sunmuştu mavi zorluktan sonra. Hüsrev Paşa askerlerinin başına geçip zorlu bir hamle yaptı Aziz Thomas'a. . . Kale oldukça iyi tahkim edildiğinden bu saldırıdan pek etkilenmedi. Tekrar tekrar hücuma geçen Hüsrev Paşa ve ordusu akşama dek saldırıya geçtiği halde bir türlü başarıyı elde edememişti. Verdiği sözü yerine getiremeyeceğinden içine bir kor düşmüştü Hüsrev Paşa'nın. Akşamın koyu gölgesi kale burçlarına siyah elbisesini giydirirken Hüsrev Paşa'nında çehresine hüzün ve kederin gölgesi düşmüştü. Yüzündeki keder çizgileri iyice derinleşmişti. Sadrazamın huzuruna gidince nasıl cevap verecekti şimdi. Ne kadar çekinse ve korksa da sonucu Lala'ya bildirmesi gerekiyordu. Titrek ritimde gecenin siyah kanadını dünyaya yaydığı bir zaman parçasında otağa giren Hüsrev Paşa çekingen bir şekilde selam verip söze başladı. "Paşam bu kaleyi elde etmek pek zorlu bir iş. Sanki Aziz Thomas isminde kilitlenmiş haçlı orusu bir ibadet neşvesi içinde kaleyi koruyorlar. Butün hücumlarımıza ve gayretli saldırılarımıza rağmen kaleyi düşüremedik" dedi. Lala Mehmet Paşa onun üzgün olduğunu bildiği halde "Ne olursa olsun bu kale fethedilmeli Paşa. Bütün

gücünüzü kullanın, ne yaparsanız yapın ama bu yol üstündeki engeli kaldırın. Ecdat yadigârı Estergon yolundaki bu haçı devirmeden karşıma gelmeyesin bir daha" dedi. Paşa selâm verip çadırdan çıktığında gece bülbülleri siyah geceye hüzün şarkıları örüyor gibiydi bestesiyle. Hüsrev Paşa'nın kalbinde de aynı acının çizgileri vardı. Yüzündeki derin keder çizgileri yüreğindeki acının birer izdüşümüydü.

Yarın güçlü bir hamle yapması gerekti. Sabah orduyu erkenden kaldırıp uzun bir konuşma yapmayı tasarladı. Çadırına girerken içindeki sıkıntı hala gitmemişti. Birkaç köpek karşı dağlarda havladı. Birkaç baykuş öttü otağa yakın ağaçların dallarında... Havada tiz bir yankı oluşturan bu sesler paşa içeriye girdiğinde birden bire kesildi. Elbette kesilecekti bu sesler. Elbette dinecekti her menhus ses. Dinecekti çan sesleri, havra hırıltıları, zalimlerin hay huyları her bucakta. Aziz Thomas'ın yarın çanına ot tıkayacaktı Hüsrev Paşa... Fakat bu gün akşama dek en güçlü hücumlarını yapmışlardı da bir sonuç alamamışlardı. Yarın bundan daha güçlü bir saldırı yapabileceğini ummuyordu o. "Allahtan ümit kesilmez" diye mırıldandı dudakları. O gece teheccüt vaktinde Hüsrev Paşa'nın çadırında çadır bezine akseden bir gölge sabaha dek ellerini açık tuttu. Uzaktan bakan bir kişi o silueti çadırın içindeki bir ağacın dalları zannederdi. Çadırın yanına giden bir kişi içerden hıçkırık seslerini duyar; çadırın hafif aralık kapısından göz ucuyla içeri bakan bir kişi de gözyaşları ile ıslanmış bir çehrenin yakarış halini görürdü.

Sabah olunca namazdan sonra bütün belagatını kullanarak askere güzide bir konuşma yapan Hüsrev Paşa, "Allah'tan ümit kesilmez" sözünü tekrar ede ede ordusunu alarak Aziz Thomas önlerine yürüdü. Bütün gücüyle kaleye saldıran Türk yiğitleri kaleyi zorladıkça zorluyordu. Fakat kale bir türlü düşmüyordu. Sanki Hristiyan dünyasının bütün gücü bu kaleye odaklanmış gibiydi. Sinesinden ok yiyip yere serilen Osmanlı yiğitlerinin hali

bu kalenin pek pahalıya mâlolacağını işaret eden bir tabloydu. Yaralılar ve yorgun savaşçılar akşama dek yalçın surlara darbe üstüne darbe yapmalarına rağmen kale bir türlü ele geçmemişti.

Akşam güneşinin gurup çizgisi kırmızı alevden bir top gibi meylettiği saatlerdi. Hüsrev Paşa'nın yüzünde yine o keder çizgileri belirdi. Fakat bu çizgiler dünkünden daha derin ve ızdırap yüklüydü. Bu gün ne diyecekti Lala Mehmet Paşa'ya. Verdiği sözü yerine getirememişti. İşte güneş batıyordu. Bundan geri ciddi bir saldırı da yapamazlardı. Artık bütün ümidi batan güneşin son ışıkları gibi silinip gidiyordu. Fakat o da neydi. Bir kısım askerler önlerinden geçip kaleye doğru ilerliyorlardı. Tozu dumana katarak kale kapısına doğru giden bu yiğitler de kimdi? Önlerinde beyaz sakallı bir pir-i fani vardı müfrezenin. Ok gibi kale kapısına saldıran askerler bir anda nasıl olduysa kale kapısını açmışlar ve Aziz Thomas'ın içine dalmışlardı. Hüsrev Paşa'nın yüzü aydınlandı. Bu Rabbani bir yardım mıydı ona? Hemen ordusunu toparlayıp açık kapıdan daldılar kaleye. Fetih sancakları işte Aziz Thomas'ın burçlarında dalgalanıyordu şimdi. Zorlu yiğitleriyle akşama dek uğraşmalarına rağmen şu, bir avuç asker yıldırım gibi nereden geldiyse gelmiş ve kalenin surlarını ateşin bir mızrak gibi delip geçmişti. Aziz Thomas'ın haçı da yerdeydi şimdi. Tozlar içinde yokluğun bağrına gömülüp gitmişti batıl simgesi... Hüsrev Paşa pürsevinç Lala Mehmet Paşa'nın otağına gittiğinde soluk soluğaydı. Çadıra girdi ve tahtında oturan paşaya sevinçli müjdeyi verdi. Aziz Thomas'ın düştüğünü kanatlanmış ruhuyla fısıldadı Lala'ya. Elindeki anahtarları uzattı ona. Lala mütebessimdi. Hüsrev Paşa'ya bakıyordu şefkatle. Anahtarları alıp "Gazanız mübarek" olsun dedi. Hüsrev Paşa ona kalenin nasıl ele geçirildiğini anlatmalıydı. Zira akşam güneşi ufka ağınca ortaya çıkan o küçük müfreze ve piri faniyi anlatmazsa bu fethin en önemli tablosu fevtedilmiş olurdu. "Paşam" dedi. "Akşama

dek kaleyi bütün gücümüzle dövdük. Fakat bir türlü düşmedi. Tam karalık çökerken bir müfreze, sayıca çok az, bir grup asker belirdi önümüzde. Başlarında ak sakallı bir pir-i fani vardı. Sonra bize yol açarmış gibi daldılar kalenin içine. Biz o kadar uğraşmamıza rağmen muvaffak olamadığımız halde bu müfreze bir ok gibi delip geçmişti kale kapısını... Biz de onları takip edip kaleyi fethettik." Anlatmasını bitirdikten sonra Hüsrev Paşa. Lala Mehmet Paşa'nın yüzüne baktı. Onun oldukça yorgun olduğunu hissetti. Sonra gözü elbisesinin eteğine takıldı. Kan vardı elbisesinde Paşanın. Ayakları kan revandı. Kolu da bir yerinden yara almıştı. Bunu gören Hüsrev Paşa, Mehmet Paşa'nın yüzüne baktı tekrar. "Bu beyaz sakallar, bu yüz, Aman Allah'ım" diye hayretle mırıldandı dudakları. Tanıdı onu. Beyaz sakallı pir-i faniyi tanımıştı işte. Meçhul müfreze onun askerleri ve onların önünde tozu dumana katarak kale kapısını delip geçen ak sakallı ihtiyar da Lala Mehmet Paşay'dı. Gözlerinde yaş belirdi Hüsrev Paşa'nın. Şimdi o billur katreler yanaklarını suluyordu işte. Lala Mehmet Paşa "Ağlama Hüsrevim ağlama. Gazamız mübarek olsun, ağlama. Yalnız senden tek ricam bu sırrı askerler bilmesin. Bir meçhul olarak kalsın aramızda" dedi. Hüsrev paşa hala ağlıyordu. Söz verdi bu sırrın aralarında kalacağına dair yiğit ihtiyara. Yaşlı arslana söz verdi. Ertesi gün Lala Mehmet Paşa Estergon kalesini fethe giderken hâlâ o yorgunluk izleri vardı çehresinde. Estergon kalesi de zorlu Osmanlı yiğitlerinin önünde dayanamadı.

Kalenin fethinden sonra üç zafer sevinciyle İstanbul'a dönen ordunun başında yiğit olduğu kadar mütevazi, dış ve için fatihi Sadrazam Lala Mehmet Paşa vardı. Atının dizginlerinden tutmuş gözleri ufka dalmış bir şekilde Pay-i tahta yavaş yavaş ilerleyen Bu ihtiyar arslan Aziz Thomas'ı fethettiği günkü kadar mütevazi ve meçhul kalmak hisleriyle iki büklümdü.

MERMİLER ISLANMASIN

İstiklâl savaşının en dehşetli günleriydi. Cephedeki askerlere yiyecek içecek ve cephane yardımı yapılıyordu. Köylerden kasabalardan toplanan yiyecek içecekler ve mermiler cepheye gönderiliyordu. Fakat bunu Türk askerlerine ulaştıracak kişilere ihtiyaç vardı. Eli silah tutan genç ihtiyar cepheye koştuğu için bu işler kadınlara kalmıştı. Anadolu kadını üzerine vazife düştüğü zaman en az erkekler kadar yiğitçe ve kahramanca dayanıyordu zorluklara. Bu işin çilesini, ızdırabını kadın erkek, çoluk çocuk genç ihtiyar bütün vatan evladı çekmeye hazırdı. Kağnılarla, eşeklerle, atlarla cepheye taşınacak şeyler binbir zorluk içinde ulaştırılıyordu. Nene Hatunları yetiştiren bu vatan elbette onun gibi kahraman ve yiğit Türk kadınlarını da yetiştirmişti.

O gün hava oldukça soğuktu. Kar serpiştiriyordu bir taraftan. Yer yer dökülen yağmur taneleri sanki doluya dönüşmeden aşağıya inmiş hissi veriyordu insana. Buz gibi katreler yüze değince o noktayı uyuşturucu dokunmuş gibi hissizleştiriyordu.

Bir ara yağmur daha da hızlandı. Kar ile karışık serpiştiriyordu şimdi. Cepheye giden yol ıssızdı. Yalnız biraz ileride bir kadın iki öküzle bir kağnıyı sürüyordu. Öküzler ara sıra inatlaşınca elindeki sivri değnekle onları dürtüp harekete geçiriyordu. Ara sıra çıkardığı "ho" sesleri öküzlerin dağ yolundan ayrılıp ormana girmesini önlemek için bir ikazdı. Kadının sırtında bir çocuk vardı. Çocuğun üstü açıktı. Sadece ince bir elbisesi vardı üstünde. Daha iki-üç yaşlarında olduğu belliydi çocuğun. Bir taraftan

kağnıyı cephe yoluna süren kadın, bir taraftan da yavrusunun ağlamalarını dindirmek için onu avutmaya çalışıyordu. Saatlerce yol aldığı belli olan kadının sırtındaki çocuk üşümüş olduğundan ısınmak için bir yavru kuş gibi annesine sıkı sıkı sarılmıştı. Yağan kar ve yağmur ince entarisini sırılsıklam yapmıştı. Çocuk ara sıra esen rüzgârla zangır zangır titremeye başlıyor, rüzgâr dinince de titremesi biraz azalıyordu.

Kadın elindeki değnekle kağnıyı çeken öküzleri hızlı hızlı dürtüyor bir an önce cephaneleri askerlere yetiştirmek için canla başla gayret ediyordu. Bir ara yolun karşı ucunda iki asker belirdi. Aşağıya doğru geliyorlardı. Kadın onları görünce biraz durakladı. Öküzleri yavaşlattı. Askerler kağnının yanına gelince durdular. Selam verdiler. Kadın onların selamını aldı. Sonra onlara cepheye çok olup olmadığını sordu. Askerler kadına birkaç kilometrelik yolu kaldığını belirttiler. Kadına "Bu yolu takip et dağın yamacında cephenin başlangıcına ulaşırsın" demişlerdi. "Eğer gizli ve mühim bir vazifemiz olmasaydı kağnıyı cepheye kadar götürmene yardım ederdik" diye de eklediler. Onun da vazifesi mühimdi. O da yiğidine birkaç parça yiyecek ve askerlere de mermi ulaştırmak için çıkmıştı yola. Ölse de kalsa da bu yolu aşmaya kararlı olduğu her halinden belliydi. Askerlerin onun nice kahramanlardan daha yürekli ve dayanıklı olduğunu düşünmeleri bakışlarındaki hayranlık ifadesinden okunuyordu. Sırtındaki çocuğu görünce hayranlıkları daha da arttı. Fakat çocuk tir tir titriyordu. İyice ıslanmış elbisesi içindeki vücudu donmaya yakın üşümüştü. Kadının da yavrusundan kalacak hali yoktu. O da sırılsıklam ıslanmıştı cephe yolunda. Fakat vazife vazifeydi. Değil ıslanmak, gökten ateş yağsa ve onu sarsa bu yoldan dönmeyecekti. Kağnının içindeki cephanelerin üzeri bir battaniye ile örtülüydü. Askerler kadına "Bacı şu battaniyeyi çocuğa ört de ıslanmasın. Baksana donacak yavru" deyince, kadın: "Eğer onu alıp yavruma örtersem mermiler ıslanır. Cephane ıslanırsa bir şeye

yaramaz. Ordumuzun bütün gayretleri boşa gider" diye cevap verdi kendi şivesiyle "Ama çocuğun ölecek bacı" diyen askerlere kadın buğulu gözlerini çevirip son sözlerini söyledi "Türk ordusu ve vatanım için kaç tane çocuğum varsa feda etmeye hazırım fakat yavrum için bir tek mermiyi feda edemem." Askerler vatan aşkıyla yanan bu büyük kadına daha da hayran kalmışlardı. Onlar zafer dileğiyle selamlaşıp ayrıldıklarında kadın, sırtındaki çocukla yekpare bir şekilde bir sıtmanın ağına düşmüş gibi titreye titreye kağnısıyla yoluna devam ediyordu. Karşı yamaçlarda acı acı yankılanan kağnı sesinin arasında onun dudaklarından yükselen fısıltı da yüreğindeki azim ve ümidin bir yansımasıydı: "Cephe yolunda anne, evlât ölürsek şehit, kalırsak gazi oluruz. Allah ordumuza zeval vermesin. Allah bu millete zeval vermesin."

MUKADDES YARIŞ

Savaş hazırlığı yapılıyordu. Fakat mü'minler üst üste yapılan savaşlar sebebiyle yoksul düşmüştü. Bu yoksulluk ne mukaddesti. Tıpkı cennet filizine gebe gösterişsiz bir çekirdek gibi bir gün cihana dal budak salacak kişiler şimdi yoksul ve fakir bir şekilde hayat sürüyorlardı. Fakat emir Resuller Resûlü (sav)'nden gelince kim dururdu kim bigane kalırdı? Alırdı herkes eline çuvalı varını yoğunu toplar, getirirdi. Himmetin azı da çoğu da kutsîdir. Şu azdır diye yadırgayamaz kimse. Bir dirhem altınla bin dirhemi Hakk katında nasıl değerlendirilir kimse bilemez. Bizim hayırlı dediğimiz hayırsız, hayırsız dediğimiz hayırlı çıkabilir. Bu Rabbanî paradoks cihan tarihinde birçok örneklerle sabittir.

İşte yine himmete, fedakârlığa davet etmişti Resûl-ü Ekrem (sav) onları. Mümkün olduğu kadar mallarından fedakârlığa davet etmişti. O'ndan emir gelir de durur mu sahabiler? Evindeki altın gümüş, tas, kapkacak ne varsa alıp gelmişlerdi. Gelenlerden bir büyük harman oluşmuştu Nebiler Nebisi (sav)'nin önünde. Âdeta yarışıyordu Mü'minler. Allah (cc) için her şeyini feda etme çizgisine gelebilmek için canla başla yarışıyorlardı. Nefislerini ikna etmek için bazıları epeyce gayret gösterseler de en sonunda Hakk'ın daveti baskın çıkıyordu. Maldan menalden, yardan yarandan vazgeçenler topluluğuydu bunlar zira.

Yarışanlar arasında Hz. Ömer (ra) de vardı. Her seferinde fazla himmette bulunmakla onu geçmişti Ebu Bekir (ra). "İnşaallah bu sefer ben onu geçerim" diyordu kendi kendine. "Bu sefer

turnayı gözünden vuran ben olurum" diyordu. Malının yarısını getirmişti savaş için. Yarısını da evlad ü iyaline bırakmıştı. Bu sefer geçmeliydi Ebu Bekr'i. Geçmesi gerekti.

Resûl-ü Ekrem (sav), tek tek sahabilere ne getirdiklerini sormaya başladı. Hz. Ali (ra)'ye sordu. "Malımın dörtte birini getirdim Ya Resûlallah" dedi Haydar-ı Kerrar. Sonra Hz. Osman'a sordu. O da "Malımın üçte birini getirdim, Ey Allah'ın Resûl'ü" dedi. Peygamberimiz (sav) sonra Hz. Ömer (ra)'e döndü ve "sen ne getirdin Ya Ömer" diye sorunca. Hz. Ömer (ra), Hz. Ebu Bekr (ra)'e doğru bakıp onu bu sefer yeneceğinden emin bir şekilde: "Malımın yarısını getirdim Ya Resûlullah" dedi. Resûl-ü Ekrem (sav) "Peki evlatlarına ne bıraktın" Hz Ömer: "Evlâtlarıma malımın yarısını bıraktım Ey Allah'ın Rasûlü" dedi. Peygamberimiz, ilk inanan, ilk dost, vefakâr arkadaş, sıddıkiyet makamının zirvesindeki haldaşına, yoldaşına sordu bu kez: "Ya Eba Bekr sen ne getirdin savaş için." Ebu Bekr (ra), gayet mütevazi bir şekilde "Malımın tamamını getirdim Ya Resûllallah" dedi. Peygamberimiz tekrar sordu "pekalâ evlâtlarına bir şey bırakmadın mı?" "Bıraktım Ya Resûllallah. Onları Allah'a bıraktım" deyince Resûl-ü Ekrem (sav)'in gözlerindeki mukaddes çiğler, şebnemler yanaklarına süzüldü. Eskiden beri Hz. Ömer (ra)'in Hz. Ebu Bekr (ra)'i geçmeye çalıştığını biliyordu Kutlu Nebi. Sonra aydan parlak çehresini Hz Ömer'e çeviren Allah Resûlü (sav) şöyle dedi: "Ya Ömer senin ile Ebu Bekir (r. anhüm) arasındaki fark sözleriniz arasındaki fark gibidir."

MUM

Mum ışığında devlet işleriyle meşgul oluyordu. Odada loş bir hava vardı. Pürdikkat kendini bazı evraklar üzerinde düşünmeye vermişti.Sinek uçsa sesi duyulacak kadar sakin ve sessiz bir hava hakimdi odaya. Gecenin geç saatleri olduğu için dışarıda da gürültü kesilmişti. Bir ara hafif doğruldu. Teheccüt vaktine ne kadar vardır diye tahminde bulundu. Sürmeli gözlerini duvarlarda gezdirdi. Bakışları sanki duvarları süzerken bile içindeki bir noktaya bakar gibiydi. Değirmi yüzünde mum ışığının tatlı aydınlığı gölge ışık oyunları meydana getiriyordu. Ara sıra hafif titreyen ışık odadaki aydınlığı da titreştiriyordu. Küçük oda sanki o an bütün eşyasıyla kımıldıyor gibiydi.

Devlet işlerini iyi bir takip gerekti. Bu işler hiç ihmale gelmezdi. Hani bir hata halka aksedince, bin hata şeklinde tezahür ediyordu. Dicle kenarında bir kurt kuzuyu kapsa onun hesabını verme endişesini taşımalıydı daima yüreğinde. Kul hakkıyla ötelere gitmek, Hakk'ın huzuruna çıkmak istemiyordu.Yoksa nasıl Resuller Resûlü (sav)'ne yaran, mü'minlere arkadaş olma seviyesine yükselebilirdi maverada. Bu seviyeyi yakalayabilmek için rikkatli bir yürek, daima muhasebe endişesiyle kıvranan bir sine olması gerekti insanda. Sonra "Sen nerede Resuller Resûlü (sav)'ne ötelerde komşu olmak nerede" diye geçirdi içinden. Gözlerinde iki şebnem belirdi yine. Her zaman bu düşünce onu mahzunlaştırırdı. "Ya Peygamberimiz'den (sav) ayrı düşersem benim halim nice olur ahirette?" diye inlerdi yüreği her dem.

İşte dışardan bir selâm sesi duymuştu. Kapıda biri vardı. İçeri girmek için izin istiyordu. Muhasebenin, nefsini sıgaya çekmenin atmosferindeydi şu an. Belki yalnız kalmaya ihtiyacı vardı. Göz yaşlarını ceyhun etmeye, gecenin siyah zülüflerine birkaç şebnem kondurmaya ihtiyacı vardı. Fakat şahsî füyûzat hislerinden bile vazgeçme çizgisinde değil miydi kurtuluş? Milletin derdi ile inlemeyen, onlarla haldaş olmayan hangi idareci dirlik ve düzene erebilmişti dünyada. Belki dışı mamur bir düzen kuranlar vardır ama içi korbonlaşmış ve tefessüh etmiş bir düzendi onlarınki. Basireti olanlar kolaylıkla bunu görebilirlerdi.

Kapının ardında izin isteyen zata "gel" dedi. Kapı, odada yankılanan bir gıcırtı sesiyle açıldı. Dışarıdan içeriye serin bir hava doluverdi birden. Hafif esen bir rüzgar mum ışığını sağa sola hareket ettirdi fakat söndürmeye muvaffak olamadı. Kapı kapanınca tekrar mumda hafif bir titreme oldu ve biraz sonra oda eski durgunluğuna kavuştu. Odaya giren adam tekrar selam verdi. O, selâmını aldı ve oturması için yer gösterdi. Gecenin geç vaktinde onu bazı hususları görüşmek için ziyaret ederlerdi. O bundan hiç rahatsız olmuyordu. Bilâkis kendini daha iyi hizmet verdiği için huzurlu hissediyordu.

Odaya giren adam gösterilen yere oturdu. Sonra onunla bir konuyu görüşmek istediğini belirtti. O, önce konunun şahsıyla mı yoksa devlet işleriyle mi alâkalı olduğunu sordu. Adam şahsıyla alâkalı olduğunu söyleyince hemen masanın üzerinde titreşen mum ışığını söndürdü. Sonra çekmeceden bir mum çıkarıp masanın üzerine koyup yaktı. Yeni yanan mum da eskisinin yaydığı aydınlığın devamını getirircesine şevkle yanmaya başladı. Adam bu duruma taaccüp etti. Şaşkınlığı yüz hatlarından okunuyordu. Mum ışığında daha da belirgin bir hâl alan hayret ifadesi konuya geçince biraz silinir gibi oldu. Ama dikkatli bakan bir kişi hâlâ bu mum söndürüp başka mum yakma olayının manâsını bir soru çengeli şeklinde kafasının bir yerinde taşıdığını anlayabilir-

di. Adam onun şahsı ile ilgili bazı meseleleri konuştuktan sonra gereken cevabı almıştı. Ayağa kalktı tam gidecekken kafasında soru teşkil eden asıl konuyu soramadan edemedi. Ona "Niçin ben sana şahsınla alâkalı bir konu üzerinde görüşmek istediğimi söyleyince masadaki mumu söndürüp bir diğer mumu yaktın?" dedi. Masadaki adam sürmeli gözlerini sual soranın üzerinde dolaştırdı. Muhasebe endişesi, ruhunu kemiren bir vehim gibi onu asla terketmiyordu. İşte yine kul hakkı duygusuyla titredi vücudu. Kalbi küt küt atmaya başladı. Kapının yanında sorusunun cevabını bekleyen adam onun renginin değiştiğini görünce şaşırdı. "Herhalde bir hata işledim" dedi kendi kendine. Onu üzdüğünü anlamıştı. Buna sebep olmak istemezdi. Koskoca devlet başkanını üzmek, hele böyle samimi ve iman yüklü bir yüreği kırmak onun helâkine sebep olabilirdi. Masadaki adamın gözlerinde iki çiğ damlası belirdi yine. Yanaklarına süzülen bu şebnemler titrek mum ışığında birer elmas parçası gibi ışık saçıyorlardı. Konuşmak istemedi önce. Fakat karşısındaki kişinin cevap bekleyen bakışlarını görünce dayanamadı cevap verdi suale: "Dostum sen içeriye girdiğinde devlet işleriyle meşguldüm ve devlete ait mum ile çalışıyordum. Fakat sen benim şahsımla ilgili bir mesele konuşacağını söyleyince devlete ait mumu söndürdüm ve kendime ait mumu yaktım. Ben kendi şahsî meselelerimde devletin mumunu kullanmaktan Allah'a sığınırım" dedi. Adamın aldığı cevap ile yüzünde hayret ve hayranlık çizgileri daha da çoğaldı. Kapıyı açıp selâm verip dışarı çıkarken içinin yunup yıkanmış olduğunu hissetti. Böyle bir devlet başkanının zamanında yaşadığı için Allah'a tekrar tekrar şükretti.

MUTE KARTALLARI

Resûl-ü Ekrem (sav)'in uğurlamasıyla yola çıkmışlardı. Üç bin kişilik bir ordu ile Mute'ye doğru büyük bir hızla ilerliyorlardı. İslâm bayrağı Zeyd bin Harise (ra)'nin elindeydi. Medine'den ayrılırken Resûl-ü Ekrem (sav) epeyce taltif etmişti herbirini. Onlara zafer tuğlarıyla geri dönmeleri için dualar etmişti. Çoğu sahabinin onlara sarılırken "bir dahaki sarılmamız mahşerde" der gibi bir yaslı ve hicran yüklü bakışı vardı. Abdullah bin Revaha (ra) hanımından, bağından bahçesinden ayrılırken nefsini uzun müddet ikna etmek için mücadele etti. Resûl-ü Ekrem (sav) onun fedakârlığını takdirkâr sözlerle övdü. İşte şimdi o güzel insanın tebessüm dolu bakışlarının tesiriyle kavrulmuş yürekler tekbir sesleriyle çölün kızgın kumlarını aşmaya çalışıyorlardı. Son bakışını hiç unutamazlardı O'nun. Nebi'nin gözlerinden bahar çiğlerinin akıtarak onlara uzun müddet el sallaması hiç gözlerinin önünden gitmeyecekti.

Çölün ciğerlerine işleyen kavurucu sıcaklığını kırbalardaki su ile teskin etmeye çalışıyorlardı. Dudaklardaki tekbir kalplere ab-ı hayatı sunarken yer yer uğradıkları kuyulardan çekip içtikleri buz gibi sular da ciğerlerine can veriyordu. Ordu birkaç yerde mola verdi. En neşeli ve yine en çok düşünceli kişilerden biri Cafer Bin Ebi Talip (ra)'ti. Düşünceli oluşu onun Resuller Resûlü (sav)'nden ayrılık hüznünden, neşeli oluşu da her sahabinin can attığı ölüme ve şehitliğe bir adım daha yaklaştığını hissetmesindendi. Sevinçten kanatlanmış uçuyor gibi bir hâl vardı Caferde. Yoksa

bu sevinç kanatları bir müddet sonra hakikî kanatlarla yer mi değiştirecekti kimbilir? Âlem-i ervah'a uçuran ve madde tentenesini bir anda geçiren metafizik kanatlarla..

Orduda bazen yorgunluk belirtisi görülse de sahabilerden bazılarının askerlerin arasında dolaşıp âyetlerden bölümler okuması onları yeniden canlandırıyor, dizlerine güç yüreklerine derman getiriyordu. Ara sıra esen çöl rüzgârından develerini birer set olarak kullanarak kurtulabiliyorlardı. Zaten çöl denizinin azgın kum dalgalarını bu dalga kıranlar durdurabilirdi ancak. Yüzleri, gözleri örtülü sahabiler ara sıra havanın durgunlaştığı ve kahir kum kamçılarının savrulmadığı zamanlarda yüzlerini açıp develerinin üzerine binip tekbirlerle çöl yolculuğunun tadını çıkarabiliyorlardı.

İşte karşı yamacın ardında Mute görünmüştü. Ordunun başı tepeye vardığında tepenin ardındaki ovada bir sis ve duman gibi müşrik ordusunun kümelendiğini farkettiler..Tepenin ardında orduya komuta edenler bölük bölük ayırdılar onları. Sonra düzene soktular. Zaman zaman âyet okuyarak ordunun heyecanını dorukta tutmaya çalışıyordu komutanlar. İşte şimdi savaş vaziyeti alınmıştı. Ordu sağ ve sol kanattan düşman ordusunu kuşatmak için harekete geçti. Bir taraftan da merkez kuvvet Mute meydanına doğru ilerliyordu. Müşrik ordusu Müslümanların birkaç katı vardı. Onlar zaten hazır bekliyor gibiydi. Bu saldırı karşısında müşrik ordusu içinde müthiş bir kıpırdanma oldu. Sanki ordunun tamamı ummadıkları bu ani çıkış karşısında şoke olmuştu. Örümcek ağı gibi titreşti müşrik ordusu. Fakat gelen sinek avı değildi. Gelen kartallar ordusuydu. Yalnız kısa zamanda toparladılar kendilerini.

İki ordu birbirine girdi. Her taraftan kılıç kalkan ve gürz sesleri geliyordu. Bu ses havada yankılanıyor ve yüreklere bir heyecan katıyordu. Zaten bir savaşçı için en güzel müzik bu darbe seslerinden örülmüş olanıdır. Göğüs göğüse vuruşan savaşçılar

bazen bir kılınç darbesiyle sendeleyip yıkılıyor, bazen geri çekilip hamle yapana ani bir saldırı ile onu yaralıyor veya öldürüyordu. Müşriklerin İslâm ordusunun cesareti karşısında şaşkına dönüşü gözden kaçmıyordu. Onlardan bazıları köşe bucak kaçarak canını kurtarmaya çalışıyor, fakat onu kovalayan Müslüman asker asla bu koşunun peşini bırakmıyor, avını kovalayan bir arslan gibi onun üzerine çullanıp canını cehenneme gönderiyordu.

Bu esnada Medine'de Resûl-i Ekrem (sav) hutbe veriyordu. Bir ara durdu. Gözlerini namutenahi ufuklara dikti ve konuşmaya başladı. "İşte şimdi bayrak Zeyd'in elinde. Zeyd büyük bir mücadele veriyor. O şehit düştü. Bayrağı Cafer aldı o da arslanlar gibi savaştı ve şehit düştü. Bayrağı Abdullah Bin Revaha aldı. Bütün gücüyle düşmana saldırdı. O da şehit düştü. Şimdi Halit kaptı sancağı. O Allah'ın (cc) kılıçlarından bir kılıçtır. İşte savaş şimdi yaman kızıştı."

Öte tarafta aynı hadiseler tek tek vuku buluyordu. Zeyd elinde bayrak ok gibi düşman saflarına saldırdı. Bir elinde sancağı tutuyor diğer elindeki kılıçla âdeta hasat vakti başak devşiren çiftçiler gibi kelle topluyordu. Bir ara hain bir kılınç darbesiyle yere yıkıldı. Sancak yere düşmeden Cafer İbni Ebi Talip (ra) yetişti yanına ve kaptı sancağı. O da sivri uçlu keskin bir kılınç gibi indi düşmanın tepesine. Vurdukça vuruyor ve bir taraftan da tekbir getiriyordu. Bir ara kolu keskin bir kılıç darbesiyle yere yuvarlanırken Cafer sancağı diğer eline aldı. O kolu da sadist bir darbeyle kopunca sancağı ağzına alan Cafer İbni Ebi Talip (ra)'in imdadına Abdullah Bin Revaha (ra) koştu. Abdullah bin Revaha (ra), kutsî dişlerin sımsıkı tutuğu sancağı alıp düşman saflarına daldı. Fakat bir ara Medine'deki hurmalıkları geldi aklına. Çoluk çocuğu ve hanımı geldi. Tereddüt geçirdi. Geri dönsem mi diye geçirdi içinden. Tam o sırada bu zalim nefse bir ders vermesi gerektiği ve onu ölümün kucağına atmanın zamanı geldiğini hissetti. Sonra nefsine hitaben şöyle dedi: "Ey nefis eğer seni Allah yo-

lunda ölümden geri tutan evdeki güzel hanımımsa işte ben onu üç talâkta boşuyorum. Eğer yine seni Resûlün sancağı gölgesinde ölümden alıkoyan hurmalıklarım, bağlarım bahçelerimse ben onları Allah yolunda beytülmâle bağışlıyorum. İşte şimdi hiçbir şeyin yok ve gayet fakirsin" Sonra bir ok gibi, ateşin bir mızrak gibi daldı kanlı otağa. Daha doğrusu kanlı otağın tam merkezine atıldı. Bu gözü pek savaşçı da bir müddet sonra kolu kanadı budanmış olarak yere düşerken dudaklarında kevser suyundan daha tatlı bir lezzet bırakan kelime-i şehâdeti terennüm edip buğu buğu göklere yükseltiyordu. Halit bin Velid (ra)'in sancağı kapmasından sonra ustaca manevralarla savaşın seyri değişti. Bu arka arkaya düşen sancaktarlar müşrik ordusunu epeyce coşturmuştu. Sanki zafer kendilerininmiş gibi bir sevinç dalgası yayılmıştı paslı sinelere, küflü gönüllere. Fakat Allah'ın (cc) kılıncının gölgesi başları üzerinde inip kalkmaya başlayınca şaşkınlıktan paniğe kapıldılar ve en büyük bozgunu yaşadılar o anda. Sonra da bir daha toparlanamadılar. Böylece zafer tuğları, İslâm sancağın ucunda ışımaya başlamıştı. Kelime-i tevhîd dalgalanan sancağın kumaşından dört bir yöne âdeta tayf tayf yayılıyor, sonra sahabilerin kutsî dudaklarından yükselen tekbirlerle çeşitli buutlardan gelip bir odakta zafer güneşini örüyordu. Mute şehitleri ise kolu kanadı kırık kartallar gibi savaş meydanında öylece yatıyordu. İşte şimdi tekbir sesleriyle gökten inen melekler bu yiğitlerin na'şlarını tavaf ediyor, onlara müjdeler dolusu cennet bestesini takdim ediyorlardı. Öte yanda Resûl-i Ekrem (sav) sahabilere: "Zeyd bin Harise'yi cennette gezerken gördüm. Cafer İbni Ebi Talip kaybettiği kollarına bedel Hakk'ın ona bahşettiği yakuttan kanatlarla cennette uçuyordu. Abdullah bin Revaha ise..." deyip Resûl-i Ekrem (sav) sustu. Sahabiler şaşırmışlardı. Ne olmuştu Abdullah bin Revaha (ra)'ya. Yoksa kötü bir haber miydi Resûlün söylemekten çekindiği? Resûl-ü Ekrem (sav) sessizliği o güzel sedasıyla tekrar canlandırdı. "Abdullah bin Revaha'nın ise ölmeden

evvel biraz tereddüt geçirdiği için boynunda bir kement vardı. O da cennette nazende salınarak dolaşıyordu" dedi.

Evet zafer tuğları taşıyan kahraman sahabi ordusu Mute'den yola çıkmadan önce, Mute kartallarının serancamını böylece anlatıyordu Büyük Ruh çevresindeki dostlarına.

Belki bizler de bu büyük zaferin kahraman şehitlerini örnek alır encamımızın hayırlı olması için kendimize biraz çekidüzen veririz kimbilir?...

NESİBE HATUN

Uhud Savaşı bütün şiddetiyle devam ediyordu. Etrafda uçuşan kelle, kol, parmak yağmur gibi dökülüyordu yere. Gök kubbesinde yankılanan çığlık ve nara sesleri bu ateşli hengamenin ne çetin bir vuruşma olduğunu gösteren bir tabloydu. Atını müşrikler üzerine süren sahabiler bazen aldığı kellelerle kılınçları al kana boyanmış bir şekilde geri dönüyordu. Kimi zaman vurulan mü'minler yaralarını sardırıp tekrar düşman üzerine hamle yapıyordu. Yiğitçe bir çarpışmaydı bu. Müşrikler korkak ve ürkek bir şekilde savaşıyorlardı. Arkadan vurmak onlarda, bir kişiye on kişi saldırma yine onlardaydı. Zaten "Küfür tek bir millettir" demiyor muydu Yüce Rehber (sav)? Bir milletteki fertlerin karakterleri de genel olarak hep aynı değil midir? Resûl-i Ekrem (sav)'in çevresindeki sahabi topluluğu onu canla başla koruyordu. Öteler ötesinden cihan-bahş olan insanlığın kurtuluşu için huzme huzme kutsî muştular getiren Nebi'nin çevresinde güneşin çevresindeki pervaneler gibiydi sahabiler. "O bizim ışığımız, O bizim yüreğimizin dermanı, kâinatın sesi, nefesi, canı, ruhu, kalblerin feri, vicdanın zaferi" diyerek vuruşuyorlardı O'nun çevresinde. O'nun tek zülfüne bir zarar gelmesi kâinatı küsufa uğratır, kalpleri yangın seline düşürür, gök kubbeyi matem örtüsüyle bürür, melekut âlemini hüzün okyanusuna döndürürdü. "Hepimiz O'nun için varız" diyordu her bir sahabe. "Güneşimiz için kelebekler gibi yanıp kavrulmaya razıyız" diyordu inci, mercan dudaklar. Vuruyor vuruluyordu yiğitler nur havzının başında. Işık kayna-

ğının çevresinde haleler oluşturmuş, ışıktan halkalar oluşturmuş bir şekilde vurup vuruluyordu. Bünyan-ı Marsus gibiydi şimdi Nebi'nin çevresindeki set. Aşılmaz bir sur gibiydi. Fakat bir ara o set birden bire yarılıvermişti. Nasıl bir kahir hamle olmuştu da Nebi çevresinde kenetlenmiş sahabi topluluğu dağılmıştı. Yalnız kalmıştı Nebi. Zülfünün teline kâinat değişilmeyen güzeller güzeli Resûl yalnız kalmıştı. Fakat bu yalnızlık zahirî bir yalnızlıktı. O her zaman Hakk'la beraberdi ve onu koruyan Kâinatın Sahibi, her şeyin yaratıcısı Yüce Rabbi'ydi. Sahabiler vuruşa vuruşa düşmanı geriletmeyi başarmışlardı ama birkaç müşrik açılan gedikten Nebi'ye ulaşmıştı. Bünyan-ı Marsus'un yarılan kısmından vahşi vaşaklar gibi arslanlar ordusunun Sertacına ulaşmışlardı. O'nu yalnız yakalayıp öldürmek tek arzularıydı. Bu da onlar için büyük fırsattı. O sıra da çoktan beri evlâtlarının yaralarını sarıp "Haydi evlâdım Resûl-i Ekrem (sav)'in yanında savaş" diyerek gönderen Nesibe Hatun (r.anha) bu manzarayı gördü. Yalnız kalmıştı Nebi. Bu can yakıcı tablo karşısında yüreği ağzına gelmişti büyük kadının. Nasıl olmuştu da dağılmıştı o nur halkası bu gül endamın çevresinden. Belli ki bir müşrik taarruzuna maruz kalmışlardı. Nesibe Hatun (r.anha) bir hamlede koşa koşa Nebi'nin yanına ulaştı. Eline geçirdiği bir kılınçla savunmaya başladı Nebiler Nebisi (sav)'ni. Her tarafı kan revan olmuştu büyük kadının. Şafak rengine boyanmıştı vücudu. Kelebek gibi dolaşıyordu Nebi Güneşi'nin çevresini. Kolu kanadı budanıyordu ama bunun hiç ehemmiyeti yoktu. Tek o iki cihan serverine zarar gelmesindi. Arslan kesilmişti büyük kadın. Bir taraftan "Savulun kâfirler" diye bağırıyor bir taraftan da kılıcını omuzlarda işletiyor durmadan zakkum meyvesini hatırlatan kelleleri kızgın kumlar üzerine yuvarlıyordu. Yara almadığı bir yeri kalmamıştı Nesibe (r.anha)'nin. Bir ara Resuller Resûlü (sav) lalü güher dudaklarından: "Nesibe senin bu gün yaptıklarına hangi kadın dayanır" dedi. Nesibe (r.anha) bir taraftan müşriklerin karınla-

rını deşerken diğer taraftan da “Dua et Ya Resûlallah Cennette sana komşu olayım” diye yakardı. Nebiler Nebisi (sav) dua etti. “Allahım cennette Nesibeyi bana komşu eyle” sözleri buğu buğu kutsî dudaklardan göklere yükseldi. Artık Nesibe (r.anha)’nin sevincine diyecek yoktu. Turnayı gözünden vurmuştu büyük kadın. Artık daha bir gayretli ve daha bir kuvvetli vuruyordu düşmana kılıncını. Zira damarlarına cennet müjdesinin alevi salınmıştı. Bu alev, içindeki Nebi aşkını daha da korlaştırmış ve ruhunu cihat seline kapılmışcasına kendinden geçirmişti. Nar-ı beyza hali, lâl kesilme haline girmişti. Biraz sonra Nebi’nin çevresine yetişen sahabi topluluğu bir taraftan savaşıyor, diğer taraftan da Nebi aşkıyla kavrulan ve kan revan olan kadının bu canla başla gayretini hayret ve hayranlıkla seyrediyordu...

NİÇİN ÖLDÜRMEDİN?

Savaş bütün şiddetiyle devam ediyordu. Ok vınlamaları, kiriş tınlamaları bir ahenk olarak kılıç seslerine karışıp karşıki yamaçlarda aks-i seda meydana getiriyordu. Kılıçlar kalkanlara çarptıkça kızgın bakışlı yiğitlerin gözlerinde şimşek gibi bir kıvılcım çakıyordu. Gürzlerin her iniş kalkışında çarptığı kalkan ve zırhlardan tok bir seda yayılıyordu çevreye. Kuvvetli pazulu kollarıyla o, her kılınç darbesiyle ya bir kol ya bir bacak ya da bir kelle devşiriyordu.

Allahu Ekber sesi dudaklarından çıkınca müşrikler ordusunun ödü kopuyor, mü'minlerin şevki ve neşesi artıyordu. Onun tekbiri bir arslan kükremesi gibiydi.

Onun için buyurmamış mıydı Allah Rasûlü (sav): "Ali, Allah'ın Arslanı'dır" diye?

İşte bir arslan haşmeti ve heybetiyle savaş veriyordu kahir düşmana karşı. Fakat asıl düşman içteki nefis değil miydi? O önce içini fethetmiş sonra dış fethe çıkmıştı işte. Fakat insan her zaman teyakkuzda bulunmalı. İçteki düşman nefis ve şeytan ile dıştaki Allah (cc) düşmanlarından her an için bir zarar gelebilir diye devamlı tetikte olmalı insan. Asla "ben fethimi tamamladım" dememeli.

İşte şimdi karşısında onunla kıyasıya mücadele veren bir müşrik vardı.Yaman kılıç sallıyordu hasmı. İnancı uğrunda habire mücadele ediyordu. "Batıl davasında bunlar böyle gayret ederlerse biz nasıl olmalıyız"? diye düşündü.

Avucu içinde bir üveyk gibi duran kılıcın kabzası, yılan dilli uca Ali'nin damarlarından gelen imanı gönderiyordu. Kılınç düşmana bir ejderha ağzı gibi korkunç geliyordu o an. Kor bakışlı alev dilli bir ejderha ağzı.

Sanki her hamlesinde iki misli uzuyordu zülfikâr. Zira salladığı zaman hamle yaptığı kişi ile onun biraz ötesindeki müşriğin de kellesi çürük bir meyve gibi düşüyordu yere.

İşte şimdi karşısında yavuz döğüşen bir müşrik vardı.O kuvvetiyle dengeli kişilerle savaşmayı severdi. Zira zayıf ve kuvvetsiz kişiler ona vicdan azabı veriyordu. Savaşta bile adaleti gözetmek gerekti.

İşte müşrik ona hamle üstüne hamle yapıyordu. Fakat bazı boş bulunduğu zamanlar olsa da o, müşriğe bir avans olsun diye çifte uçlu kılıncıyla onu avlamıyordu. Âdeta hasmını yeneceğini bilen ve bundan emin olan bir kaplan vakarı vardı saldırılarında. Bu vakaretinin çoğu iman ve tevekkül ve cihat aşkından kaynaklanıyordu. Allah'ın (cc) ismini bayraklaştırmaktan başka gayesi yoktu. İşin içine nefis karışırsa küf ve pas tutardı yürek. Kılınç kesmez olurdu gayri. Zira onun kılıncına yüreği su veriyordu. Silahı sert ve keskin yapan iman ve sabırdı.

Avıyla oyalanan ve en sonunda sabrı tükenen ve bu iş burada bitsin artık deyip son hamleyi yapan arslanlar gibi bir vuruşta müşriği yıktı yere. Müşrik yıldırım çarpmışa döndü. Faltaşı gibi açılan gözlerinden şaşkınlığı okunuyordu. Hz. Ali (ra) bir kaplan gibi onun üzerine çıkmıştı. Bir dizini dengeyi bulsun diye kuma sapladı. Diğer ayağını müşriğin göğsüne bastırdı. Saçından yakaladı onun. Başını biraz havaya kaldırdı. İşte zülfikârın keskin yanı pırıltılı bir çizgi şeklinde kirli boyuna yaklaşıyordu. Tam keskin ağız müşriğin kafasını şah damarı yönünden uçuracakken birden bire küf kokan sarı dişler ile eski bir mağarayı hatırlatan ağızdan salyalı bir tükürük onun ay gibi parlak çehresine ulaştı. Bu tü-

kürük karşısında birden keskin ağızlı zülfikâr yerinde kala kaldı. Kuvvetli pazulu kol bir heykel kesilmiş gibi hamlesini durdurdu. Hz. Ali (ra) onun üzerinden kalktı. Öldürmekten vazgeçtiği her halinden belli oluyordu. Adam şaşırmıştı. Bu anî vazgeçme olayı onu şoke etmişti. O da ayağa kalktı. Fakat merakı yüreğini yakıp kavuruyordu. Niçin öldürmekten vazgeçmişti bu yiğit onu? Elinde böyle bir fırsat varken niçin vazgeçmişti? Hz. Ali (ra) başka bir av aramak için sırtını dönmüş giderken hemen koştu ve "Niçin beni öldürmekten vazgeçtin Ya Ali?" dedi. Hazret-i Ali (ra) kızgın bakışlarını müşriğin üzerinde dolaştırdı. Adam "Bu bakışların bile tesirinden insanın ödü kopar diye" düşündü. Fakat karşındaki kişinin sözleri o kor bakışlardan daha dehşetli bir alev salmıştı yüreğine. İşte bütün zaman ve mekânın kulağına küpe olacak, nefis muhasebesinin altın çizgilerini kutsî bir panorama şeklinde sunan kutsî söz: "Ey Allah düşmanı ben seni biraz evvel sadece Allah için öldürecektim. Fakat sen bana tükürünce nefsim galeyana geldi. Öfkelendim. Eğer o an seni öldürseydim Allah için değil nefsim için öldürmüş olurdum. Bu ise bir Müslümana yakışmaz. Onun için durdum ve seni öldürmekten vazgeçtim."

Bu sözün tesiriyle yüreği kavrulan adam "savaşta bile bu rakik kalbe ve bu ince muhasebe duygusuna sahip bir kişinin mensup olduğu din yanlış olamaz" diyerek hemen oracıkta Kelime-i Şehâdet getirip Müslüman oldu.

ÖKSÜZ ÇOCUK

Bir bayram sabahı... Sevinç çığlıkları atan kuşların cıvıltılarıyla daha bir şen olan Medine... Lacivert gök, bu kutsî beldenin üzerine mavi kanatlarıyla eğilmiş bir melek gibi... Yollar ıssız. Daha bayram namazı bitmemiştir. Mescitten tekbir sesleri geliyor. Kutsî iklim sanki burcu burcu sokaklara yayılıyor.

Lâl ü güher dudaktan buğu buğu yükselen tekbir sesi bu tatlı senfoninin özü, ruhu, canı mesabesinde...

Onun sesini tanımamak mümkün değildir. Binlerce insan arasından nasıl ay çehresiyle hemen tanınırsa sesi de nefesi de hemen bilinir ve hissedilirdi Yüce Nebî'nin. Küre-i arz en mutlu günlerinden birini yaşıyordu. İki sevinç kanadıyla dolaşıyordu güneşin çevresinde. Biri kâinatın Medar-ı İftiharı (sav) onun üzerindeydi ve hayattaydı. İkincisi ona merkupluk vazifesi yapmanın sevinciydi. Ya Ay, ya Merih, ya Mars'a verilseydi bu görev o zaman hali nice olurdu. Nasıl o gül endamı sırtında taşıma payesine ulaşırdı. Cennet lezzeti yudumlama zevkine nasıl ererdi?

Evet kürre-i arzın bayramıydı bu. Zira zaman yörüngesine oturmuştu. O da güneşin çevresindeki yörüngesinde sarsılmadan mutlu ve huzurlu dolaşabiliyordu artık. Yıllar yılı üzerinde gezinen haşarat ve kir kitlesinden kurtulmuş ve temizlenmişti cihan.

Kâbe onun kalbi, Arap Yarımadası ise canıydı. Bu yörede yapılan temizlik gelecekteki topyekün temizliğin başlangıcı, nur efşan nüvesiydi.

Sabah rüzgârı hurma dallarını hafif hafif sallıyordu. Yapraklar bayramın şenliğine el çırpıyor gibi oynaşıyordu dallarda. Ara sıra mavi gökten süzülerek geçen birkaç turna, sanki bu kutsî manzarayı seyretmek için oldukça yavaş bir ritim tutturmuşlardı uçuşlarında. Bayram namazı bitmişti. Sahabiler bayramlaştıktan sonra birer ikişer tozlu yollardan aheste aheste evlerine dağılmışlardı. Resûl-i Ekrem (sav) de çıkmıştı mescitten. Hücre-i saadetlerine gidiyorlardı. Sabah rüzgârı onun taylasanını okşayıp sevmek için biraz daha tatlı esiyordu şimdi. Devir bir rüya devri ve yolda yürüyen de bir rüya insanıydı sanki. Bir yürüyüş ancak bu kadar güzel olabilirdi. Esvap bir insana ancak bu kadar yakışabilirdi. Bir çehre ancak bu kadar nur ve ışık saçabilirdi. Bir endam ancak bu kadar güzel ve kalbi cezbedici olabilirdi. Biraz yürüdükten sonra yol kenarında oynayan çocukları gördü Resûl-i Ekrem (sav). Çocuklar sevinç çığlıkları kopararak oynuyorlardı. Sanki semanın küçük çocukları kuşlar gibi cıvıl cıvıldı oynayan çocuklar... Resûl-i Ekrem (sav)'in yüzü tebessüme geldi. Ümmetinin çocuklarının bir bayram sevinciyle böylesine neşeli olmaları onu mutlu etmişti. Fakat biraz ötede, yol kenarında bir çocuk vardı. Küçük bir çocuktu bu. Diğerlerinin oyununa iştirak etmiyordu o. Resûl-i Ekrem (sav) çocuğun yanına vardı. Baktı ki çocuk iki gözü iki çeşme ağlıyordu.

Şaşırdı. Yüreği burkuldu Büyük Nebi'nin. Böylesine güzel ve ferah-feza bir günde bu çocuğu ağlatan neydi? Niçin ağladığını sordu çocuğa? Çocuk öksüz olduğunu, herkesin annesi babası varken kendinin kimsesiz olduğu için ağladığını söyleyince Resûl-i Ekrem (sav)'in sürmeli gözleri doldu. Demek ki bu küçük yavrunun bayram sevinci buruk bir acıya dönüşmüştü. Yetimlik nedir bilirdi. Onun acısının bir kor gibi yüreği yakıp kavurduğunu çok iyi duyup hissedenlerden biriydi O. Zira kendisi de küçük yaşta yetim kalmıştı. Anne sevgisi baba hasreti onun yüreğini de yakıp kavurmuştu bir zamanlar. Eğildi Nebi... Sonra, gül par-

maklarıyla çocuğun ipek gibi saçlarını okşadı. Gözlerindeki yaşı sildi. Çocuk hâlâ mahzundu. Ağlamasa da gözlerindeki hüzün buğusu silinmemişti. Nebiler Nebisi (sav) ona tebessüm ederek: "Allah Resûlü (sav) senin baban, Âişe de senin annen olmasını istemez misin?" deyince çocuk sevinçle "Hiç istemez miyim Ya Resulallah" dedi. Resûl-i Ekrem (sav) onu bağrına bastı. Çocuğun şimdi mahzunluğu silinmişti. Yüzünü bir sevinç aydınlığı kaplamıştı. Kanatlanmış bir kuş gibi sevinçle çarpıyordu kalbi. Resûl-i Ekrem (sav) onu elinden tutup Hücre-i Saadet'e giderken o mutluluktan uçuyor gibi seke seke yürüyordu.. Ağaç dallarında uçuşan kuşlar da bu tablo karşısında sevinç çığlıkları atarcasına tatlı tatlı ötüşüyorlardı.

TÜNELDE YOLCULUK

Yolculuğa çıkmıştı. Yanında altmış lira vardı. Bir zat vermişti ona bu altmış lirayı. Onu tecrübe için sevketmişti bu yolculuğa. Ağaç dallarında bülbüller ötüyordu. Yol kenarındaki badem ağaçları, beyaz çiçekleriyle gelinlik giymiş kızlar gibi süzülüyorlardı. Karşı yamaçlardan bir rüzgâr ağaç dallarını biraz eğerek biraz da okşar gibi gelip tozlu yola ulaştı.

Şimdi yoldan bir toz bulutu kalktı. Fakat gri toz bulutu rüzgârın birden bire kesilmesiyle yere elenir gibi döküldü. İşte yer yer bir üzüm salkımını hatırlatan mor bulutlar "daha yağmura var der" gibi sarkmışlardı gök asmasından aşağıya.

Yolcu bu güzel manzaraları seyr ede ede epey gittikten sonra yol kenarında bir hana rastgeldi. Hanın yan tarafında hazin hazin sessizliğe şarkılarını okuyan bir çeşme vardı. Belki onun sesini karşı yamaçlardaki ağaçlar bile dinliyordur kimbilir. Zira ortalık iyice sessizdi ve su şırıltısı epey uzaktan bile duyuluyordu. Yolcu hana varınca iri ve heybetli han kapısındaki demir halkayı tahtası yer yer çatlamış kapıya vurdu. Tok bir ses yayıldı çevreye. Su şırıltısı, bu ses ile bir anlık bestesini kesmiş gibi duyulmadı sonra devam etti seranatına.

Kapıyı ihtiyar denecek kadar yaşlı kambur bir adam açtı. Aldatan, fettan bir kişi olduğu yüzünden okunan adam onu içeriye buyur etti. Yolcu içeriye girince cidden şaşırdı. Dıştan mukassi gibi görünen bu handa büyük bir şenlik vardı. İşret meclisleri kurulmuş, sofralar envaî çeşit yemek ve meyvelerle süslenmişti.

Sürahilerdeki içkiler kristaller içinden kırmızı bir şafak kızıllığı gibi gülümsüyordu çevreye. Herkes kendi zevk ve eğlencesine bakıyordu bu handa. Kadınlar şarkı söylüyor, bir kısmı da dans ediyordu. Bazı adamlar bir köşede kumar oynuyorlardı. Velhasıl herkes kendi karekterine uygun bir cümbüşün zevkini yudum yudum içiyor gibiydi.

Yolcu eliyle cebindeki parayı yokladı. Sonra elini cebine attı ve parayı çıkardı. Bir daha saydı onu. Evet işte efendisinin ona verdiği altmış altın şimdi bu eğelenceler için harcanmayı özlüyordu. Keyfi de yerindeydi şimdi. Tam eğlence ile mest olmuş insanların arasına katılmak için bir adım attı ki arkasından bir el omuzunu tuttu. Dönüp baktığında daha önceden hakkında çok şey duyup okuduğu bir adam ışık saçan çehresiyle ona bakıyordu. Dedi: "Paranı bu handa tüketmeye mi niyetlendin?" "Evet" dedi yolcu. "Bu zevk ve eğlenceye dayanılır mı?" Gözleri Hacerü'l-Esved taşının renginden daha kara güzel adam tekrar; "ama yolun oldukça uzun. Bütün paranı tüketirsen gideceğin yere iflas etmiş bir şekilde ulaşmış olmaz mısın?"deyince "Ne yapabilirim?"diye sordu yolcu. "Yarısını paranın bana ver, senin için saklayayım" diye cevap verdi adam. Gerçi adam kitaplarda yazılanlar ve anlatılanlar da göz önünde bulundurulursa güvenilir bir kişiye benziyordu ama yolcunun eğlenip zevk etme isteği öylesine sarmıştı ki ruhunu parasını tasadduk etmeyi hiç düşünmediğinden "olmaz"dedi ona. Zarif ve güzel olduğu kadar heybetli bir görünüşe sahip bu insanın emniyet vaad eden bir kişi olduğu her halinden belliydi Zaten onun geçmişteki bütün tarihçe-i hayatı buna en güzel misaldi. Ayyüzlü adam tekrar "Öyleyse üçte birini ver senin için saklıyayım" diye ısrar edince "Yine; hayır olmaz" döküldü yolcunun dudaklarından. Şehevî hisleri, nefsanî arzuları onun olumlu cevap vermesini engelliyordu. Adam "Çeyreğini olsun vermez misin? sana yol için saklarım" dediyse de "Hayır olmaz" sözünden başka bir kelâm çıkmıyordu yolcunun dudakla-

rından. Nur yüzlü adamın kaşları çatıldı ve yüzünde öfke çizgileri oluştu. Sonra Bu ciddi ve doğru sözlü olduğu her halinden belli olan adam "Sen bilirsin öyleyse deyip" hışımla hanı terketti. Yolcu hiç umursamadan eğlenen insanların arasına katıldı. Yedi-içti zevketti. Kumarı çok sevdiği için bir kısım parasını da bazı hileli oyun oynayan dessaslara kaptırdı. Bütün sermayesini handa tüketti. İşte şimdi hanı her şeyini kaybetmiş iflâs etmiş bir yoksul olarak terkediyordu.

Handan çıkınca yalpalayarak tozlu yolda ilerlemeye başladı. Bir müddet daha gitmişti ki bir istasyona rastgeldi. İstasyondaki herkes kendi işiyle ilgileniyordu. Bir tren gördü peronda. Peron panosuna rakam yerine isim yazmışlardı. Dikkat etti, okudu. "Hayat Peronu" yazıyordu panoda. Trenin vagonlarının yan tarafında da bir isim gördü. Onu da okumaya çalıştı dikkatle. "Ömür treni" diye mırıldandı dudakları. Çevresine bakındı. Kimseye görünmeden atladı trene. Zaten elinde beş kuruşu kalmamıştı. Tren biraz sonra hareket etti. Yolcu kendine sakin bir kompartıman bulmuştu. Tren gayet hızlı gidiyordu. Ekspres olduğundan mıdır nedir hiç bir istasyonda durmuyordu? Birkaç saat yol almışlardı ki birden bire bir karanlığa girdi tren. Yolcu trenin içindeki ışıklardan başka bir aydınlığın olmadığını farketti. Bir tünele girmişlerdi. Bir dehlizi hatırlatıyordu tünel. Simsiyah zifiri bir dehlizi. İşte şimdi o dehliz içinde kıvrıla kıvrıla bir yılan gibi hızla ilerliyorlardı. Gittiler gittiler fakat karanlık gölge kalkmadı üzerlerinden. Sanki hiç bitmeyecekmiş gibi sıkıntı veriyordu insana . Bir kasvet çökmüştü yüreğine yolcunun. Karanlıkta kavis çizerek, kömür kokusu sinmiş duvarlarda yankılanan tiz düdük sesiyle homurdana homurdana bitevi ilerliyordu ömür treni.

Ara sıra pencereden gelen ve insanın genzini yakan küf kokusu midesini bulandırmıştı adamın. Saatlerce yol aldıkları halde bu zifiri karanlıktan kurtulamamışlardı. Ara sıra birkaç ışık parçası içeriye düşse de bunun trenin lâmbasından camlara sonra cam-

lardan tekrar içeriye akseden ışık ve gölge oyunundan başka bir şey olmadığı açıkça ortadaydı. Ne sıkıntı veren bir yolculuktu bu! Bir manzara karesinin siluetini bile göz ve gönüllere lutfetmeyen böyle yolculuklar da hiç çekilmiyordu hani. Bindiğine bin pişman oldu trene. Bilseydi böyle bir tünele gireceğini hiç biner miydi?

Bir ara dışarıdaki karanlık kaybolmuş onun yerini loş bir aydınlık almıştı. Aydınlık içini ferahlattı. Fakat tünelden çıkmadıkları aydınlığın hemen ötesinde sisli puslu görünen siyah duvarlardan belli oluyordu. Kemer taşlarıyla örülmüş bu duvarlar insana bir hapishane hücresini hatırlatıyordu. Yolcu onlara bakınca sıkıntısı daha da arttığı için o duvar çizgilerini görmemezlikten geldi. Şimdi işte o loş aydınlığın tadını çıkarıyordu. Hayret şimdi de o loş aydınlıktan temessül eder gibi çıkan çeşitli meyve ağaçları görmeye başladı. Dalları trenin penceresine kadar uzamıştı ağaçların. Dal uçlarındaki meyveler gayet iç açıcı ve insanın iştahını kabartan cinstendi. Rengarenk meyveler yaprakların arasından sanki ona tebessüm ediyorlardı. Bu davet karşısında fazla dayanamazdı. Hemen ayağa kalktı trenin penceresini açıp loş iklime uzattı ellerini. Ağaç dallarında sarkan meyvelerden birkaç tanesini koparmaya yeltendi. Fakat elini uzatınca dallardaki sivri ve can yakıcı dikenlerin farkına vardı. Yalnız meyveleri koparmaktan da vazgeçemiyordu. Bu meyveler onu iyice cezbetmişti. Karnı da aç olduğundan koparmaktan bir türlü vazgeçmedi. Birkaç hamle daha yaptı. Sivri ve keskin dişlerini bir vaşak gibi gösteren dikenler ona hiç aman vermiyordu. Mücadelesi bir kaç meyve ile sonuçlandı. Artık daha fazla dayanamadı. Kana bulanmış ve parçalanmış ellerini içeriye çekti. Birkaç meyve için buna değer miydi. Keşke karnı aç kalsındı da böylesine kârı az fakat cefası çok bir olay başına gelmeseydi.

İyice canı sıkılmıştı yolcunun. Kanlı ellerine baktı ve bir kaç damla gözyaşı süzüldü yanağından. İnatçılığının cezasını çekmişti. Çok acıyordu elleri.

O sırada bir tren memurunun silueti göründü diğer kompartımanın kapı camında. Kapıyı açan tren memuru ona hiç de bu trende çalışan bir işçi gibi gelmemişti. İyi giyimli temiz bir zattı bu. Yüzünde hiç kimsede görmediği bir nur vardı. Aydınlık çehreli adam yolcuya doğru yaklaştı ve "Ellerin yaralanmış, herhalde dışardaki meyvelere meftun oldun ve onlardan koparmaya kalktın"dedi. Yolcu üzgün bakışlarla "evet" dedi. Tren memuru "O kadar çileye katlanmaya gerek yoktu. Ben onlardan sana pek ucuza toplaya bilirdim. Hem böylesine ellerin parçalanmaz ve sıkıntıya da düşmezdin" diye söyleyince "Ücreti ne kadar?" diye sordu yolcu. "Beş kuruş ver sana onlardan istediğin kadar getireyim" diye cevapladı memur. Yolcu parası olmadığı için istemediğini belirtti. Sonra ne vakit bu tünel bitecek diyerek tekrar pencereyi açtı ve tünelin çıkış istikametine baktı. Bu sefer ne manzara ne de loş ışık demetleri göremiyordu dışarda. Sadece gördüğü koyu ve derin karanlık deliklerdi. Bu deliklerden tünelin iki yanında binlerce vardı. Her bir deliğe bir adam atılıyordu trenden. Dehşete kapıldı. Delikler bir girdap gibi yutuveriyordu ağzına atılan yolcuları. Hayretinden dondu kaldı. Dili tutulmuştu. Bu ne korkunç manzara idi. Birden gözüne bu tünelin zindanlık ikliminden daha zifiri renkte bir delik ilişti. İki yanında iki mezar taşı vardı deliğin. Mezar taşındaki yazıyı okudu. Kendi ismi olduğunu anlayınca"eyvah!" deyip feryat etti. Yosunlanmış mezar taşı sanki onun için yas tutan mateme boğulmuş geçmiş ve gelecek hayatını hatırlatıyordu. Vücudunu bir şok dalgası sardı. Izdırabı dayanılacak gibi değildi. Korku, hafakan, ızdırap, çile, endişe, pişmanlık hisleri sanki kalbine kilitlenmiş ve onu boğdukça boğuyordu. Birden o handaki zatı hatırladı. Onun sesi de işte şimdi tünelin paslı ve küflü kemer taşlarında yankılanıyordu. O lâhutî denebilecek kadar güzel ses celalli kükreyişi içinde bir cemal esinti taşıyor gibiydi. Ona "aklın başına geldi mi?" diye soruyordu ses. Yolcu halsiz ve mecalsiz gözlerinde billurdan bir

çağlayan "evet geldi ama takat kalmadı, mecalim tükendi" diye cevap verdi. Yine o gür seda: "Tevbe et tevekkül et ve kurtul, tevbe kapısı her an açıktır" diye karşılık verdi ona. Yolcu boynu bükük bir şekilde kuru dudaklarıyla "ettim" diyebildi ancak. Bu "ettim" sözü onun ruhunda bir inkılâb husule getirdi. Sanki ruhunun derinliklerine kadar işlemiş olan kasvet dumanı bir anda uçtu gitti dudakları arasından.

İşte şimdi korkuları endişeleri, şüphe ve tereddüt içinde geçen ömrünün kara dumanı ruhunu terkederken tren de o karanlık ve zifiri tünelden çıkmış ruh-efza, cennet-misal bir vadiye girmişti.

PAPAZA VERİLEN DERS

Düşmanların eline esir düşmüşlerdi. Çakallar ve sırtlanlar arasında kalmış arslanları hatırlatıyorlardı şimdi. Etraflarını saran bu sivri dişli yamyamlar onları zerre kadar korkutmuyordu. Komutan olduğu için Abdullah bin Huzafetü's-Sehmi'yi ayrı bir hücreye hapsetmişlerdi. Herhalde onu ilk olarak idam edeceklerdi.

Kapatıldığı hücrede idama götürüleceği anı bekliyordu Huzafe. Kemer taşları yosun tutmuş olan hücrenin rutubet ve küf kokusu insanın midesini bulandıracak kadar iğrençti. Hücrenin kapısı oldukça muhkemdi. Gerçi bazı çürümüş ve pas tutmuş gibi görünen yerleri olsa da yıllar bu sağlam kapıyı aşındıramamıştı.

Ara sıra ölmemesi için hücrenin küçük deliğinden uzatılan yemeklerin yenmeyecek kadar iğrenç bir görüntüsü vardı. Bazen ne idiğü belirsiz kan rengi tirit içinde bir kaç parça et küflü bir kaseyle uzatılıyordu hücre kapısının küçük deliğinden. O bunların hiçbirisini yemiyor ve açlığa dayanmaya gayret ediyordu. Kardeşlerini beraberce bir başka odaya hapsetmişlerdi. Belli ki onlara da hunhar ve sadistçe muamele ediyorlardı. Zaten küfrün bataklığında kıvranan kobralardan çevreye küfür sıkletiyle kıvranan ruhlarının faturasını ödetmekten başka ne beklenirdi?

Ara sıra kapının önünden geçen askerlerin ayak sesleri tok bir seda, bir hüzün yankısı şeklinde hücresinin rutubetli duvarına kadar ulaşıyordu.

Esir edildiği günden birkaç gün sonra idam edileceği söylenmişti. Günü belirsiz olduğu için üzülüyordu. Zira Hakk'a kavuşmak için can atan bir yüreği vardı. Bu yüreğin mimarı Hz. Muhammed (sav)'di. "Gönlüne nur mayası katan ve içini aydınlık tufanı haline getiren o yüce kamete ne kadar selâtu selâm getirsek yine azdı. Mevlâ'nın has kulu ve yüce Resûl'ü olmasaydı karanlık gecelerden daha kara bir zifirilik içinde kalacaktı ölünceye dek ve ondan geri. Hani bir zamanlar ruhu bir karanlık dehlize düşmüştü ki ucu bucağı yoktu bu karanlıklar kaosunun... Yüce insan Mekke ufuklarında doğunca bir güneş gibi aydınlatmıştı çevreyi ve sineleri. Şafak meyveleri devşirmek için onu Rabbül Âlemin göndermişti dünyaya. Cennet beyderine, harmanına deste deste insan devşirmek için...

İşte şimdi o da bir idam sehbasında devşirilecekti. Kabuğunu, yani cismini dünya harmanında bırakıp ruhuyla cennet saraylarına kanatlanacaktı. Tıpkı bire bin veren başaklar gibi. Belki kanatçıklar takınmış tohumlar gibi o da bire bin vermek için kanatlanacaktı cennet tarlasına, bostan-ı cinana. Zihinlerde bire bin veren düşünceler, ruhlarda bire milyon veren his ve duygular bırakarak...

Askerlerin ayak sesleri hücrenin yosunlu duvarlarında yine hüzünlü hüzünlü yankılandı. Bu sefer ayak sesleri tam kapının hizasında kesildi. Sonra sağlam kapı büyük bir gürültüyle açıldı. Buna açılmak denmezdi belki acıklı bir çığlıkla ağlamak dense daha iyiydi. Sanki bu kapı açılmamak için direniyor birkaç günlük dostunu, yağlı kementin yılan gibi kıvrılan zehirli boşluğuna bırakmak istemiyordu.

Fakat her kapı açılırdı. Bütün kapılar açılmalıydı. Hele kafir yüreklerin hakikata sürmelenmiş, aydınlığa karşı kilitlenmiş küflü kapıları ardına kadar açılmalıydı. Bırakın açılsındı kapılar. Binlerce Abdullah Bin Hüzafetü's-Sehmi (ra) feda olsa da açılsındı nura kapalı bütün kapılar...

İçeriye giren birkaç Romalı asker onu aralarına alıp hapishanenin zindanlık ikliminden biraz ilerdeki bir kutlu şafağı hatırlatan aydınlığa doğru götürüyorlardı. Heyhat ki insan düşmanın kılıncıyla, yahut boyunlarına doladığı kahir bir kementle aşıyordu bütün badireleri, aydınlığı tıkayan bütün engelleri.

Aydınlık nokta onlar yürüdükçe büyüyor, büyüdükçe büyük bir geçit şekline bürünüyordu. Ara sıra oraya buraya kaçışan sıçanlar kısa ve tiz sesleriyle bir tiksintinin son noktasını koyuyordu yüreğe. Kardeşlerini de idam edecekler miydi? Keşke onları serbest bıraksaydılar da sadece kendini idam etselerdi. Onların kurtuluşu için bütün fedakârlıklara hazırdı. Bir komutan askerleriyle bütünleşmeden bu duyguyu tadamazdı, biliyordu. Ordusunun selameti için kendini feda etme çizgisine gelememiş bir komutan da bırakın komutanlığı sıradan bir asker olmaktan bile uzaktı...

İşte hapishane çıkışına gelmişlerdi. Askerler onu dışarı çıkardılar. Dışarda hava biraz sisliydi. Fakat güneş bu sisler içinden sanki ona ulaşmak için ışınlarının ucunu bir kılınç gibi batırıyordu bu gri ve kasvetli perdeye. Gözlerine birkaç damla ışık düştü o yırtılan kısımdan. .

İşte tam orta yerine bir idam sehpası kurulmuş bir bahçedeydiler şimdi. Darağacı kalın ağaç kütüklerinden yapılmıştı. Çaprazlama çakılmış üst kısmından aşağıya bir kalın kement sarkıyordu. İşte ortasındaki boşluk biraz sonra onun sülün boynunu saracak ve tuğba dallarıyla ebedi tozlaşmak için kanatçıklar takılacaktı ruhuna.

Elleri arkasına bağlı esir yavaş yavaş yürüyordu sehpaya doğru. Çapraz ağaçların gölgesi şimdi onu kucaklamıştı işte. Boynuna asılmış yafta hafif hafif esen rüzgârda yaslı yaslı kırpışıyordu. Bir dili olsaydı neler neler söylerdi kimbilir imanlı göğüsü saran bu bez parçası yiğide.

Etrafta onu seyretmeye gelmiş yüzlerce insan vardı. Arena meydanlarına attıkları esirler karşısında kahkaha atan bu soysuzlar güruhundan başka ne beklenirdi zaten. Ölen bir kişinin kıvranışları onların cani ve canavar ruhlarını kamaştırıyor ve iştahlarını kabartıyordu. Hepsi büyük bir merakla seyrediyorlardı infazı. Kardeşlerini aradı gözleri. Fakat onları getirmemişlerdi. Belki de ebedî yolculuğa çıkarken ikinci bir hicranı yaşatmak için yapmışlardı bunu. Şu küfür ehli ne kadar zalimdi Ya Rabbi. Kalbine zakkum üsaresi dökülmüş kişilerin kalbi ne kadar da katılaşıyordu. Adeta bir granitten farksız oluyordu yürekler küfrün zehirli ve kaoslu ikliminde.

İki yanında asker olarak darağacının basamaklarını çıktı. Kemende doğru yürüdü. Askerlerde onunla beraber yürüdüler. Bütün bu olan biteni hapishanenin yüksek bir yerindeki bir odanın penceresinden seyreden bir papaz çabuk çabuk aşağıya indi. Hızlı hızlı yürüyerek darağacının yanına geldi ve elbisesinin eteklerini toplayıp basamaklardan çıktı. Abdullah'ın karşısına gelince durdu. Babacan bir tavır takınarak ona hitaben: "Oğlum gel bana müsade et sana on dakika içinde Hristiyanlığı anlatayım ve gerçek kurtuluşa er. Eğer on dakika içinde Hristiyan olursan hem senin hem kardeşlerinin idamına da engel olurum. Ne dersin?" deyince Abdullah bin Hüzafetü's-Sehmi (ra)'nin kaşları çatıldı. Yüzünde öfke izleri belirdi. Sonra birden bire kayboldu bu çizgiler. Dudaklarına bir tebessümün aydınlığı vurmuştu. Şimdi gülüyordu gözleri. Papaz onun yüzüne baktığı için bu ilk anki hüzün dalgasının, öfke belirtisinin yerini tebessüm aldığını görünce sevindi. Tam Hristiyanlığın teslis akidesini anlatmaya başlayacaktı ki ona tebessüm eden Abdullah şöyle dedi: "Papaz efendi teklifinize teşekkür ederim. Fakat gel sen bana on dakika müsade et. Ben sana Hak din olan İslâmiyet'i anlatayım. Böylece sen küfür bataklığından çıkıp ebedi kurtuluşa er. Artık ondan sonra ölsem de gam yemem." Papaz bu yiğit kişiye hayran kalmıştı. Hayran-

lığı yüz çizgilerinden okunuyordu. Keşke "Hristiyanlık dünyasında böylesine tam inanmış bir kaç adam olsaydı" diye geçirdi içinden...

Papaz, idam sehbasının koyu gölgesi ve ondan sarkan ipin yılan misal silueti yaftasında titreşen bu yigit kişiye bakmaya doyamıyordu. Bak dedi papaz: "Sen sadece kendini düşünüyorsun. Halbuki sen, kardeşlerinin kurtuluşu için bu teklifimi kabul etmeliydin" dedi. Abdullah bin Hüzafe. "Bir kişinin Hristiyan olmasıyla dağlar taşlar yas tutar. Kaldı ki benim kardeşlerim böyle bir yasta kurtuluş aramayacak kadar civanmerttirler. O, bütün değerlerini bir menfaat için kaldırıp yokluğa savurmak, sizin insanınıza has bir husustur. Bizim dünyamız küfürde kurtuluş olmayacağını ve her hal ü kârda ona dönmenin menhus olduğunu beyan eder" deyince papaz her ne kadar kızsa da karşısındaki yiğidin iman ile örülmüş mantık kuvvetine hayran kaldı. Fakat ona bir teklifi vardı. Belki bu tutardı. Eğer bu teklifini kabul ederse onların idamını engellemek için elinden geleni yapacaktı. Abdullah'a baktı. Gözlerinin içini okumaya çalışıyormuş gibi süzdü onu. Abdullah karşısında çipil gözleriyle onu süzen bu ihtiyarın hareketlerini hiçbir mana veremiyordu. Niçin hemen idam etmiyorlardı onu. Yoksa bu darağacının ölüm kokan ikliminde onu biraz daha bekletip sinirlerinin gevşemesini mi bekliyorlardı. Böylece korkuya kapılacaktı ve dediklerini dinleyecekti öyle mi? "Daha çok beklerler" dedi içinden. "Asla dinimi terketmem" dedi. "Canımı veririm ama imanımı asla" diye özündeki biatı yeniledi. Papaz tekrar konuşmaya başladı:. "Madem benim bu teklifimi kabul etmedin, öyleyse sana ikinci ve kolay bir teklifte bulunacağım. Kardeşlerinin ve senin kurtuluşun için bunu kabullenmen gerekli" dedi. Sonra da "Eğer benim başımı öpersen seni serbest bıraktıracağım" deyince Abdullah bin Huzafe (ra)'nin dudakları yanar gibi oldu. Sanki şimdiden çölde kalmış gibi kavrulmuştu dudakları. Nebi eline dokunmuş bu dudaklar bu kadar alçalabilir

miydi."Hayır, hayır" dedi içinden. Bu olamazdı. Ömür boyu bu dudaklarla konuşmayı haram kılardı kendine. Hayatını kurtarmak için, şehadet getiren Allah'ın ayetlerini okuyan dudaklarını bir papazın başına dokunduramazdı. Bu da bir nevi diğer teklifin yumuşatılmış şekli gibi geldi ona. Fakat bu teklifte kalbine hükmetme yoktu. Kesin çizgileriyle bir Hristiyanlık teklifi değildi bu. Kardeşleri geldi aklına. Hapishanenin küflü ve paslı duvarları arasında kendinden sonra ölümü bekleyen kardeşleri geldi. Onların kurtuluşu için yapmalı mıydı acaba söyleneni?. Onun anlına öpücüğü kondururken hidayet dilese, Hakk yola, İslâm'a girmesi için dua etse acaba Allah onu affeder miydi? Tekrar dudakları yandı. İçinden gelmese de kardeşleri için katlanacaktı bu teklife. Zira ölümle tehdit edilen sadece kendisi olsaydı yine neyse. Bu kadar masum insanın ölümünün vebalini öbür tarafta kaldıramazdı. Ağır ve taşınamayacak bir yüktü sırtındaki. Ne kadar zor gelse de bu dudaklar kerih gördüğü bir başa dokunmalı ve bunca İslâm cengaverini ölümden kurtarmalıydı. Abdullah'a bakıp cevap bekleyen papazın canı sıkılmıştı. "Ne olacak ne var bunda" dedi. "Sana dininden dönme teklifi yapmıyoruz, inandığın değerlerden taviz vermeni istemiyoruz. Bir tek yapacağın şey gurunu kırmak ve şu ihtiyar papazın başından öpmek. Hem bu öpücüğü kondururken gönlünden geçen duygu ve düşüncelerden de seni mahkum etmiyoruz. Bunda tereddüt edecek ne var."

Abdullah hapishanenin yüksek duvarlarına doğru baktı. Sanki kardeşleriyle istişare etmek ister gibi bir bakışı vardı. Onlar olsaydı bu teklifi kabul ederler miydi acaba? Sonra içini yokladı. Yoksa bir korku emaresi miydi içindeki bu teklifi kabul meyli? Fakat hayır hayır kendi namına zerre kadar endişe etmiyor ve zerre miskal korku duymuyordu. Fakat kardeşleri için çok üzülüyordu. Çoğu gencecik bu İslâm bahadırları belki de daha ne fütuhatlar yapacaklardı. Onları basit bir teklifi reddederek ölüme mahkûm etmek insafsızlık olurdu.

"Peki" dedi Abdullah."Teklifini kabul ediyorum. Fakat teklifini yerine getirdikten sonra bizi hemen serbest bırakacak ve memleketimize gidişimiz için gereken yardımı yapacaksınız." Papaz kabul etti söylenenleri. Abdullah dudaklarını Papazın hâlâ sisleri kalkmamış ve şafağı görememiş, Hak nurundan nasipsiz başına doğru uzattı. Dudakları onun başına dokunurken dudağının yandığını tekrar hissetti. Onun başını öptükten sonra seyir için gelmiş insanlardan bir alkış tufanı koptu. Alkış sesleri hapishanenin kalın duvarlarında yankılandı. O seyircilere doğru baktı."Heyhat" dedi kendi kendine:"Şu aciz insanlar ne kadar da küçülüyorlar. Basit bir öpücük ilgisine bile muhtaç bu insanlar ne kadar yalnız ve zavallılar ki buna ihtiyaç duyuyorlar. Halbuki inanan bir insan, Hakk'a bağlı bir kişi asla böyle basit şeylerle meşgul olmaz. Zira ona Allah yeter. Demek ki kendilerini kurtuluş dininde zanneden bu insanlar karanlığın derinliğinde aydınlık türküleri söyleyen bir yığın zavallı, bir yığın ilgi dilencisi" diye geçirdi içinden.

Öte tarafta bu olayı duyan Halife Ömer gayet memnun olmuştu. Abdullah'ın arkadaşlarının hayatını papazın başını öperek kurtarması onun rikkatine dokunmuştu. Bir Müslümanın kardeşleri için yapacağı en büyük iyiliği yapmıştı Abdullah. Yoksa onu iyi tanıyordu. Abdullah korktuğu için böyle bir teklifi yerine getirecek tabiatta bir insan değildi. İyi biliyordu ki eğer yalnız başına olsaydı bu teklifi kabul etmez ve ölümü seve seve göğüslerdi.

Onların Mekke'ye gelmek için yola çıktıkları haberi bir anda yayılmıştı çevreye. Halife Ömer yanındaki sahabilere Abdullah'ın bu yiğitçe hareketinden dolayı onun başını öpmelerini söyledi. Halk yollara dökülmüştü. Bütün gözler bu yiğit sahabiyi ve onun kahraman arkadaşlarını bekliyordu. Bir ara uzaktan bir karartı belirdi. Bu, bir sis ve duman bulutunu hatırlatıyordu. Gelen acaba bir kervan mıydı? Yoksa başka bir topluluk muydu? Kalabalık yaklaştıkça onların Abdullah ve arkadaşları olduğunu anladılar.

Bir sevinç dalgası yayıldı bütün mü'minlerin yüreğine. Abdullah ve arkadaşları yaklaştıkça heyecanlar daha da artıyordu. İşte şimdi gelmişlerdi beklenen yolcular Medine'ye. Kendileri yorgun ve mecalsizdi. Atları da bu uzun yolculuktan sırılsıklam terlemiş ve takatsiz düşmüştü. Kalabalığa yaklaşınca hepsi atlarından indiler. Halife Ömer, Abdullah'ı bağrına bastı. Sonra "Arkadaşlarının kurtuluşu için papazın başını öpen bu adamın başı öpülür" dedi. Ve onu hayır dua ederek başından öptü. Sonra diğer sahabiler bu kutlu mücahidi tebrik ederek başından öptüler.

Belli ki güneşin altın ışıkları, hafif hafif esen yel de onun zirveye ermiş nurlu başından öpüyordu. Hatta dikkat edilseydi gökten meleklerin bile ona doğru eğilmiş olduğunu ve o mukaddes alnından öptüklerini göreceklerdi. Hakk"n mükafatı da mukaddes huzura vardıklarında o temiz nasiyeye ulaşan nurlu ve ışıklı bir cennet busesi olacaktı.

PASLI MIZRAK

“Bana biraz seyrek görün” demişti Resulullah. Dayanılmaz bir acı veriyordu bu ona. Müslüman olduktan sonra ona görünmemek, O’nu görmemek ne kadar zordu. Yiğitler yiğidi. Hamza’yı şehit ettiği gün ne kadar sevinmişti halbuki. Demek ki o sevinç gelecekte büyük bir acının başlangıcıymış. Dünya sevgisi de böyle miydi acaba? Bu günün mutluluğu, zevk ve eğlencesi ahiret hayatının elem ve keder habercisi miydi? Şimdi o güneşler güneşinden ayrı geçen günleri sanki karanlıkta geçen zaman parçalarıydı. Bu kedere dayanılmaz, bu acıya tahammül edilmezdi. Fakat Nebiler Nebisi (sav):“Seni görünce amcam Hamza’yı hatırlarım. İstemeden kalbim sana kırılır” demişti. Demek ki yıllar yılı bu acıyı sinesinde taşıyacaktı. Hamza şehit düşmüştü ama asıl yaralanan ve bir ömür boyu bu yarayı sinesinde taşıyacak belki de ahirette bile bu hüznün sis ve dumanı içinde iki büklüm ağlayacak kişi kendisi olmuştu. O gün Hamza’nın kasığından çekip aldığı kana bulanmış mızrağını nasıl da havaya kaldırıp zafer narası koparmıştı. Bu gün o nara bir yas ve matem seranatına dönüşmüştü işte. Bir ağıta, bir figana dönüşmüştü.

Ondan ayrı kalmak ne kadar zor. Hurma dalları bile hüzünle salınıyor, belki de kendi ağıtına ortak oluyor. Yakıcı güneş bile onun haline, hicran matemine kanlı gözyaşları döküyordu. Beyaz bulutlar her günü için ona biçilmiş yas kefenleriydi. Duaları göklere çıkarken bu kefenlere sarılıyor ve Hakk’a bir tazarru ve niyaz şeklinde yükseliyordu. Onun kaderi artık ağlamak, ağlamak, ağlamaktı. Belki bir gün “bana görünebilirsin” sözünü duyardı o

Fem-i Güher-i Nebeviden. Fakat bu gün ne zaman gelecekti. O'nun tatlı ve müşfik bakışları ne zaman sevip okşayacaktı hüzünlü yüzünü. "Bana görünebilirsin" sözü iki kelimelik bir sözdü ama onun için bir hürriyet beyannamesi, kölelikten, zindanlıktan kurtuluş belgesiydi. Kollarındaki esaret pranga ve zincirine dokunacak bir kılınç gibi onu manevi huzura erdirecekti bu iki kelime.

"Bana görünebilirsin..." özünü asla duymadı o. Bir gün Seher Yıldızı kaydı. Güneş kanlı gözyaşları akıtıp battı. Beyaz bulutlar matem rengine büründü. Hurma dalları hicranla titredi, bir ney gibi inledi. Rüzgâr bir çığlık gibi engin kum okyanusunda mecnun olup dolaştı. Medine'ye bir matem havası, bir inilti ve efgan iklimi çökmüştü. Herkes ağlıyor, ağlıyordu. Bazıları elini bağrına vurup dağlara yürümüştü. Bir kısmı saçını başını yoluyor ve kendini yerlere atıyordu. Bir kısmı"hayır O ölemez O asla ölemez" diye haykırıyordu. Evet kâinatın fahrı İki Cihan Serveri bir güneş gibi dünya ufkunda batıp âhiret ufkunda doğmuştu. Toprak o güzel endamı bağrına almıştı. Âhiret biraz da bize ışık saçsın, biraz da bizi nurlandırsın diye O'nu yıllar yılı intizar ediyordu zaten. Melekler sevinçten yer ve göğü lerzeye getirecek bir tekbir sedası koparmışlardı. Zira kavuşmuşlardı Gül-ü Rânâ'ya, kavuşmuşlardı bir zerresi cihan bedel olana.

Fakat ya"bana görünebilirsin" sözüne hasret yaşayan ne yapsındı şimdi. Onun bir tek tebessümünü yakalayamamış mukassi gönül, hüzünlü yürek ne yapsındı şimdi. Acıların ızdırapların deryasında yalnız başına kalmıştı işte. Bir ümit diye beklediği kapılar da kapanmış ve sürmelenmişti gayri. Bundan geri azap çarmıhına gerilecek bir ruhu vardı ve asla acıdan kederden kurtulamayacak bir kalbi vardı. Artık ona merhem sürecek tabip, o acıyı dindirecek, neşter vuracak doktor gitmişti. Elveda bile demeden onu yalnızlık otağında acılarıyla baş başa bırakıp gitmişti.

Bundan böyle rüyalarında arıyordu onun tebessümünü. Bir kere olsun bana görünebilirsin dese rüyalarda bile olsa ruhu gül

gülistan olacaktı. Teselli pınarı kurumuş kalbiyle ağlamaklı geçiyordu günleri. Ecel gelip kapısını çalacağı ana kadar da gözlerindeki bu hüzünlü katreler dinmeyecek ve daima yanaklarını sulayacaktı.

Ah esef ve üzüntüyle geçen yıllar ne kadar acımasız ve zalim oluyor. Her bir anı bir iğneli fıçı içinde geçen yıllar ne kadar dayanılmaz bir keder seli gibi insanı alıp o korkunç hüzün okyanuslarının bağrına atıveriyor. Bir bahane sandalı, yahut vesile parçası olsa da kurtulsa insan bu dalgaları çeneye kadar gelip duran ve onu boğmak için yükselen hüzün okyanusundan. Küçük bir bahane. Fakat bu kadarcığı bile ele ya geçer ya geçmez.

Aşk ve sevda yolundaki kayaları parçalayacak bir efganı vardı içinde. Vuslata giden yola gerilmiş nice badireleri bir anda tar u mar edecek bir nefesi vardı ruhunda ama ah bir bahane ışığı, bir vesile tebessümü çaksaydı ufkunda. O zaman koyacaktı başını toprağa ve gökleri lerzeye getirecek olan yıllarca içinde biriktirdiği tazarruyu bir anda yanık bir Mecnun seranatı şeklinde arş-ı alâya gönderecek, yüseltecek ve naralarla, çığlıklarla, eninlerle efganlarla, figanlarla ağlayıp inleyecekti. Ama ah bir vesile tebessümü, Resuller Resûlü (sav)'nün yüzünü güldürecek bir bahane ışığı çaksaydı ufkunda.

O günlerde Yemame savaşına çağrı başlamıştı.Yalancı Peygamber Müseylemetü'l-Kezzap ve ordusuyla yapılacak bir savaştı bu. Kezzap, Kur'ân'ın muallâ surelerine karşı nazireler yaparak kendini peygamber ilan etmişti. Halbuki elindeki bir parça belagatı bu yolda harcamasaydı belki de iyi bir şair olarak şiirleri İslâm âleminde sevilerek okunacaktı. Fakat kendi kendini rezil edecek ve insanların alay konusu olacak bir seviyeye düşmüştü şimdi.

O da hazırlanıyordu savaşa. "Belki orada bir vesile bulurum" diyordu ebedî kurtuluşa. Savaş yunup yıkanma, temizlenip ruh

saffetine ulaşmanın yegane ve biricik vesilesi değil miydi? Bir zamanlar onu kapkara renge boyamış, alnına kara bir leke çalmış olan Uhut da bir savaştı ama o Müslümanları arındırmış, tertemiz eyleyip "ircıi" sırrına erdirmişti. Artık o da bir müslümandı ve savaştan beklediği yegane şey Resul-i Ekrem (sav)'in tebessümünü yakalayabilmek için kana boyanıp, yine vücudundan akan kanla yunup yıkanmaktı. Artık ölümü kovalama zamanı gelmişti. Ah onu bir yakalayabilseydi. Bir kılınç darbesiyle mana âlemine kanatlanabilseydi. Fakat ondan önce yapacağı bir şey vardı onun. Yalancı peygamber Müseyleme'yi kollamak ve fırsatını bulunca da onu kafir yüreğinden mıhlamak.

Büyük bir ordu hazırlanıp Yemame'ye doğru yola çıkıldı. Meşakkatli bir yolculuktan sonra savaş meydanına varan Müslüman ordu tam techiz edilmiş Müseyleme'nin askerleriyle karşılaştı. Hiç vakit kaybetmeden iki ordu bir birine girdi.Savaş pek amansız geçiyordu. Çığlık çığlığa kaçışan fakat ölümden kurtulamayan müşrikler, mü'minlerin keskin kılıçlarının pırıltılarından titreyip amana gelenler. Bunun yanında yiğitçe ölen Müslümanlar. Şehadet kovalayıp bir türlü ölümün kollarına kavuşamayan heybetli ve cesaretli yiğitler bu savaşın ne çetin ve gaza yüklü olduğunun en belirgin ifadesiydi.

İşte ordunun içindeki en kederli kişi de gelmişti Yemame'ye. Mü'min olup da Resuller Resûlü (sav)'nden ayrı kalmanın hüznü onu Müslümanların en acı dolu insanı haline getirmişti. Elindeki paslı mızrağını yıllar önce Hamza'nın kasığından çekip almıştı. Ne kahir bir dosttu o. Elinde tutarken Uhud gününün bütün ızdırabı gelip bir cehennem ateşi gibi o mızrağın gövdesinden eline ulaşıyor sonra bir yılan gibi hızla yürüyüp onun kederli yüreğini zehirli nefesiyle kavuruyordu. Ne yakıcı bir yadigardı o. Ne kezzap azabı veren bir dosttu.

Şimdi elinde ucu paslanmış bu mızrakla öteye beriye koşuyordu savaş meydanında. Birkaç kılınç darbesinden kendini kurtarmıştı. Bir sine arıyordu o paslı mızrağa.

Hazret-i Hamza (ra)'nın zıt kutbunda küfrüyle ortalığı karıştıran bir sine. Buna sine demek de pek doğru değildi hani. Bir paslı yürek arıyordu, küflü bir kalp arıyordu paslı mızrak tam kendine uygun yuvasını bulsun diye...

Bir ara bir sahabinin sesi duyuldu. Sahabi eliyle işaret ederek: "İşte Allah düşmanı. İşte Kur'ân'a nazire yazan kezzab, kendini peygamber ilan eden müflis işte" diyerek Müseyleme'yi gösteriyordu.

O hemen döndü ve baktı işaret edilen yöne. Zırhlar içinde kendini emniyette zanneden bu Allah (cc) düşmanı yalancı olduğu kadar korkakça ve sahtekâr bir şekilde kılınç sallıyordu.

Elindeki mızrağı dengeledi. Paslı temren şimdi Kezzab'ın yönüne çevrilmişti. Sivri uç sanki bir an önce zırhı delip geçmek ve pas yuvasına ulaşmak için can atıyordu. Yılların ızdırabı ile kan ağlayan yürekten kaslı kola can geldi. Kolunu kaldırdı. Mızrak şimdi hedefe uçmak için bekleyen bir ebabil kuşu gibiydi. Büyük bir hızla savurdu onu. Havada ıslık çalarak giden mızrak hedefe indiğinde kızıl bir volkan fışkırdı Kezzab'ın sinesinden. Yıllar önce içini kavurmaya vesile olan bu volkan Hz. Hamza (ra)'nın sinesinden fışkırmıştı. Şimdi o ateşi söndürecek ve içine huzur meltemleri estirecek bir kirli kandı fışkıran.

Atından kızgın kumların üzerine düşüp son nefesini böğürür gibi bir ses çıkararak veren Müseyleme'nin ölümünden sonra o, dizlerinde derman kesilmiş bir şekilde iki büklüm oldu. Bir kutlu vesilenin şafağına doğru eğilip başını secdeye koydu ve şöyle inledi, ağladı, figan etti:"Artık sana görünebilir miyim Ya Resûlallah? Huzuruna çıkabilir miyim? Bir zamanlar Müslümanların

en azizini şehit ettim. Şimdi kafirlerin en şerlisini öldürdüm artık sana görünebilir miyim?"

Af kapıları açıldı mı açılmadı mı bilinmez. Resûlullah ona manâ âleminden "gel bana görünebilirsin" dedi mi demedi mi kimse bir şey bilemez. Fakat bilinen bir şey vardır o da şimdi başını sıcak kuma koyup inleyen şu zat hakkında İslâm âlimlerinin dikkate şayan hükmüdür: "Hülefa-i Raşidin'in beşincisi kabul edilen Ömer bin Abdülaziz (ra) gibi bir zat O'nun atının burnunda ancak bir toz olabilir." Çünkü o bir sahabiydi.

SAHRA

Rüzgârın okşayıp geçtiği kumlar pürüzsüz bir güzelliğe sahipti. Yer yer gölge ışık oyunlarına benzer manzaralar küçük kum tepelerinin aslıyla negatif fotoğrafları yanyana duruyormuş hissi uyandırıyordu insanda. Sahra bir kum denizi.. hayır hayır bir kum okyanusu.. dalgaları tepeler, dalga oyukları gölgeler... Çöl yolcuları için dalgakıran develer...

İşte iki yolcu göründü ufukta. Şafağın kızıllığına siyah bir leke düşüren siluetleriyle yürüyorlar çölde. Kumlara bata çıka, halsiz ve mecalsiz... Kum.. sıcak kum.. sıcak nefesten daha yakıcı... Fakat ya sam rüzgârı. Ya onun ölüm haykırışını hatırlatan çığlığı. Onun öteye beriye savurduğu kumlar yakıcı kamçı darbeleriyle dövüyor gibiydi yolcuları. Başları ve yüzleri sarılmıştı yolcuların. Sadece çöl yorgunluğundan bitkin gözleri kum tepelerinin gölgesine benzer örtünün aralığından az da olsa görülebiliyordu. Bu gözlerde bir parça da korku izlerinin bulunduğunu çöl tecrübesi olan bir kişi kolaylıkla anlayabilirdi.

Aralarında şöyle konuşuyorlardı yolcular. Tabii ki buna konuşma denirse. Bir taraftan bata çıka aşmak zorunda oldukları kum okyanusu, bir taraftan esen ölüm rüzgârı, bir taraftan kalın elbiselerinin üstünden bile hissettikleri kum tanelerinin ateşin darbesi.. ve bütün bunların arasında fırsat buldukça söylenen kesik kesik birkaç kelime.

Biri diğerine "Eğer eşkiyalara rast gelirsek bu yörenin kabile reisinin ismini verip onların elinden kolayca kurtuluruz" diyordu. Diğer arkadaşı biraz inatçı idi. O da "Hayır ben kimsenin

ismiyle hareket etmem. Kendi başıma o eşkiyaların hakkından gelebilirim" diye karşılık veriyordu bu sözlere. Arkadaşı tekrar ona "Yahu biz iki aciz kişiyiz. Bu çöl eşkiyalarıyla nasıl başa çıkarız? Gel sen inat etme, temerrüdü bırak da kabile reisinin ismini vererek boşuna katlanacağımız bütün sıkıntılardan kurtulalım" dedi. Diğeri "Ben kabile reisi tanımam arkadaş. Kimsenin mihneti altına girmem. Her insan kendine maliktir. Kabile reisi kim oluyormuş" gibi ene kokan sözlerle inadını devam ettirdi.

Epeyce yol yürümüşlerdi. Her ikisinin de susuzluktan dudakları kurumuş ciğerleri pişmişti. Bitmeyen kum denizi ve bu denizin ortasında uzaktan iki kum tanesi gibi görünen ve yaşama mücadelesi veren iki yolcu. Yanlarında bir miktar paraları vardı. Fakat bu kimsesiz ve ıssız çölde parayı ne yapacaklardı. Bir yudum su cihan değer diye geçirdi ikisi de içinden. Bir yudum su. Bir yudum su.

Bir ara uzaktan bir toz bulutu kalktı. İkisi de yeniden bir kum fırtınasına tutulacakları için çok korktular... O savrula savrula gelen ve her şeyi yutan bir ölüm hortumu olabiliyordu bazen. Fakat bu toz bulutu şeklindeki kum sisi içinden yavaş yavaş onlara doğru dolu dizgin gelen atlılar belirmeye başlayınca korkuları bir şok dalgasına dönüşüp yüreklerini kavurdu. İçlerinden"dost olabilir mi?" diye geçirseler de buna kendileri bile inanmıyordu. Bu ıssız çölde her gün kaç adam soyuluyordu bunu pek âla biliyorlardı. İyice belirginleşen atlılar tam onların yanına gelince durdular ve çevrelerini sardılar. Ellerindeki silahlar bu iki hedefe çevriliydi. Yüzleri tam örtülü olduğu için hiçbirisini tanımak mümkün değildi. Örtü olmasa da kim kimi tanırdı ki bu ıssız çölde... Üzerlerine çevrilmiş namluların ölüm kusacak olan kara delikleri bir yılan başı gibi zehirini akıtmak için bekliyordu sanki. Eşkiyalardan en cüsselisi haykırdı:

"Neyiniz varsa dökülün...."

Yolcular önce bu gür ses karşısında ürktüler sonra sendelediler... Rüzgâr biraz hafiflemişti. İkisi de ne yapacaklarını şaşırdılar. Eğer bu eşkiya tayfasına bütün paralarını kaptırırlarsa gidecekleri yere eli boş ve müflis olarak varacaklardı. Ne yapacaklardı o zaman. Ne yiyip ne içeceklerdi vardıkları yerde. Etraflarında şahlanan atlarıyla onları bir ateş çemberine almış bu eşkiyalardan da kurtulmanın çaresi yoktu. Yolculardan alçakgönüllü ve akıllı olanı biraz öne çıkıp eşkiyaların lideriyle konuşmak istediğini belirtti. Gür sesli ve cüsseli adam yine kükredi."Lider benim!.. hadi ne diyeceksen de" dedi. Akıllı yolcu ona hitaben. Bu yerlerin hakimi ve şöhreti bütün eşkiyalarca bilinen kabile reisinin ismiyle bu yollara düştüğünü gideceği yere kadar da onun misafiri olarak yoluna devam edebileceği hususunda teminat aldığını belirtti. Eşkiyaların reisi atının dizgini iyice gerdi. Demin şahlanan atı biraz sakinleşmişti. Şaşırdığı her halinden belli oluyordu eşkiya reisinin. "Belli ki bu adam o kabile reisini tanıyor, buna ilişmeyelim başımıza iş almayalım. Sonra bu yörenin kabile reisi bize buraları dar getirir" diye geçirdi içinden. Hem kabile reisinden korktukları ve hem de ona büyük saygıları olduğu için ona "Sen serbestsin istediğin yere gidebilirsin. Fakat gitmeden önce sana biraz yiyecek ve içecek verelim bu çölleri azıksız aşmak kolay değil " dediler. Yolcu bu cömertçe davranış karşısında şaşırdı. Yiyecek ve içecekleri aldı ve bunların ücreti nedir diye sordu. Eşkiyalar hepsi gülerek "Ücreti pek kolay" dediler. "Yemeden önce senin bize söylediğin kabile reisinin ismini an. Yerken onun ne kadar cömert ve güçlü olduğunu düşün yeyip bitirince de ona kalben bir teşekkür et, yeter" dediler. Yolcu böylesine ihtiyacı olan yiyecek ve içecekleri bu kadar kolay elde edebileceğini hiç ummuyordu. Şimdi kabile reisine saygısı daha da artmıştı. Diğer yolcu inat mı inat olduğu için hiçbir şey demedi. Ne kabile reisinin ismini söyledi ne bir şey. Aptal aptal kaçmaya başladı. Eşkiyalar onun zayıf ve kimsesiz olduğunu anladılar ve inatçılığının cezası olarak da onu

esir almak istediler. O yakalanmadan önce her ne kadar kılıncına sarılıp onlarla mücadele etmeye kalktıysa da oracıkta öldürülüp hem parası talan edildi hem canından oldu.

Çöl yine o eski kaoslu iklimine dönmüştü. Rüzgâr hırçın bir şekilde havada kavisler çizen bir kamçı gibi kum tanelerini sağa sola savururken alçakgönüllü çöl yolcusu kendinden emin ve sevinçli bir şekilde yoluna devam etti. Dönüp çoktan yarı bedeni kumlarla örtülmüş arkadaşına baktı. "Kolayca kurtuluş varken kendi kendini heder etti" diye geçirdi içinden. "Enaniyetin ve gururun şimdiye kadar kime faydası olmuş ki?" diye mırıldanarak kum tepelerini aşa aşa yürüdü, gitti. İşte ufukta görünen ve akşamın kızıl fonuna bir siyah leke gibi düşen siluet belli ki o akıllı yolcunundu. Gitgide uzaklaşan ve uzaklaştıkça ufalan siyah leke biraz sonra gözden kayboldu.

Rüzgâr hâlâ hırçınca hareket eden kamçısını sağa sola savurdukça savuruyor ve kum tepelerinde yankılanan ölüm çığlığını dört bir cihete yayıyordu.

ŞEFKAT PANORAMASI

Esirler... Ağlayan çocuklar... Beli bükülmüş ihtiyarlar... Kocasını kaybetmiş ve elini dizine vurarak inleyen, figan eden kadınlar... Kaybetmenin sisli ve dumanlı acısını yüreklerinde duyup hisseden ve ruhları bu hüzün ikliminde perişan ve derbeder insanlar... Bazısı yitirdiği yavrusu için kanlı gözyaşları dökerken, bazısı da kaybettiği anne ve babası için ağıt yakmakta...

Esirler.... Kanlı otağın son kalıntıları. Çoluk çocuktan müteşekkil bir aciz ve garipler kitlesi... Sığınacak hiçbir kanat kalmadığını zanneden fakat asıl sığınılacak sımsıcak, meltem yumuşaklığı ve esintisi duyuran, müşfik sine, metafizik kanat, şefkat tülü ve sevgi iklimini bulduklarından bihaber zavallılar.

Gözleri açılınca karanlığın en kesif gününü yaşadıklarını zannettikleri, kabuslu siluetlerin karabasanı içinde kaybolduklarını tevehhüm ettikleri günün en parlak ve en iç açıcı, efsunkar bir atmosfere yelken açmanın, o iklime demir atmanın mukaddimesi olduğunu idrak edenler Sonra da gözleri kamaşıp sevinç çığlıkları atanlar... Aşk narası koparanlar... Sevda serenatı söyleyenler. .. Esirler...

İşte bir kadın esirler arasında oradan oraya koşup bir şey arıyor... Çok değerli bir şeyi aradığı belli. Zira çocukların arasında bir onun simasına, bir bunun simasına bakarak köşe bucak demeden yitirdiğini bulma gayretinde. Belli ki kaybettiği yavrusunu arıyor kadın. Bir tanecik evlâdını arıyor. Zira bir çocuğun simasına baktıktan sonra bir başkası, sonra bir başkası... Böylece devam edip gidiyor arayış. Yavrusunu arayan bir anne kuşun te-

dirginliği var bu çırpınışta. Hüzünlü anne yüreği bir güvercin kalbi gibi ürkek ve titrek... Ya evladı öldüyse. Ciğerpare yavrusu bir kılınç darbesiyle ölümün kollarına düştüyse... Ya bilinmedik bir ok gelip onu bulduysa. Minicik yüreğini delip geçtiyse. Bir daha görüşememek acısı, onu bir daha bağrına basıp sevip okşayamamak kederiydi kadını böyle köşe bucak aratan ve "yavrum yavrum" diye bir mecnun serenatıyla figan edip inleten...

Resul-i Ekrem (sav) uzun müddetten beri bu çaresizliğin girdabında çırpınan kadını izliyordu. Kadının oradan oraya koşuşu ve çocuğunu bulmak için tek tek çocukları kontrol etmesi O'nun rikkatine dokunmuştu. Gözyaşları cennet iksiri şeklinde sürmeli gözlerden boşanmaya başladı. Ağlıyordu Nebi. Muzaffer komutan ağlıyordu. Sevinmesi gereken, zaferin tadını çıkarması gereken Nebi ağlıyordu. Hayır hayır bu tablo çok müthişti. Okumasını bilen için tarihin panorama çizgilerinden bir çizgiydi. Görmek, bakmak, hissetmek ve ondan ibret alınacak noktaları kavramak her kişinin karı değildi. Yanında sahabiler vardı Nebiler Nebisi (sav)'nin. Onlar da sessizdi. Belki onlar da aynı sahnenin ibret levhasını temaşa ediyorlardı. Fakat edep insanları, Nebi'nin yanında nasıl durulmasını bilen rikkat abideleri, ilk ve son sözü sahibinden bekliyorlardı. Onların bilmediği noktaları, hiç göremedikleri ve anlayamadıkları çizgileri onlara bütün ayrıntılarıyla bin bir kesitten sunmuyor muydu O? Elbette bu tablonun da insan vicdanına sesleneceği ve kalbe bir iksir çağlayanı takdim edeceği yönü vardı ama neydi bu?

Bir ara kadın baktığı çocuklardan birini öpüp okşamaya başladı. Onu defalarca öpüp okşuyor, bağrına basıyordu. Aradığını bulmuştu kadın. Cevherini bulmuştu. Yürek süveydasına ışık verecek, dizlerine derman sunacak, kalbine güç ve gözlerine fer takdim edecek yavrusunu bulmuştu. Bir taraftan ağlıyor bir taraftan da ondan bir daha ayrılmak istemezmişçesine onu sımsıkı sinesine bastırıyordu. Nebiler Nebisi (sav) bu tablo karşısında

iyice hüzünlendi. Artık ağlayan gözleri bir ırmağı hatırlatıyordu. Rikkatine dokunan bu hadise O'na yıllar önce annesini kaybettiği günleri de çağrıştırmış olmalı ki gözlerindeki billurlar yanaklarını bahar çiğleri gibi suluyordu. Evet evet bir annenin ne hissettiğini, bir yavrunun nasıl kederlendiğini bu tabloda en iyi anlayan o rikkat abidesinden başka kim olabilirdi ki? Sahabiler de Nebiler Nebisi (sav)'nin baktığı yöne bakıyorlar ve bu anne evlat vuslatını gözyaşları içinde seyrediyorlardı. Nebiler Nebisi (sav) nurlu elini kaldırıp işaret parmağıyla zaten herkesin seyrettiği sahneyi işaret ederek sordu. "Şu anne sevip okşadığı ve bulmanın heyecanıyla ağlayarak bağrına bastığı yavrusunu ateşe atar mı?" Sahabiler: "Hayır Ya Resûlallah atmaz" dediler.

Nebiler Nebisi (sav) gözlerini o vuslat tablosundan namütenahi ufuklara çevirdi ve "Evet anne o yavrusunu ateşe atmaz. Zira o yavrusuna karşı şefkatlidir, merhametlidir. İşte Allah da mü'min kulunu böylece cehenneme atmaz. Zira Allah mü'minler için bir anneden daha şefkatli ve merhametlidir."

ŞEHİT MEKTUBU

Kıbrıs savaşındaydım. Benimle beraber bir çok asker var gücümüzle düşmanı püskürtmeye çalışıyorduk. Bazen yaylım ateşine karşılık veriyor, bazen onların boşuna mermi harcamaları için ateşi durduruyorduk. Siperlerimiz oldukça muhkemdi. Her ne kadar savaş ve cesaret yönünden güçlü olsak da bütün dünya sanki bu Rum ordusuna yardım ediyordu. Silahları bol, cephaneleri çoktu. Yiyecekleri ise alabildiğine fazlaydı

Düşman susadığında serin menba suları hemen torbalarında hazırdı. Çoğu Coca Cola ve Pepsi gibi içecekleri içiyorlardı. Biz bazen bir yudum sıcak suyu bile zor buluyorduk. Silah yönünden güçsüz olduğumuz kadar besin yönüyle de kifayetsizdik. Fakat Türk ordusunun savaş gücü sanki yaradılışından gelmiş irsî özelliğiydi. Ölümden asla korkmuyorduk. Sanki damarlarımızdaki kan, şehitlik uğrunda oluk oluk akmak için hararetle dönüyordu vücudumuzda. Bir arkadaşım vardı yanımda. Onunla çok samimiydik. Düşman siperlerinden gelen yaylım ateşlerinde birbirimizi çok kez korumuşuzdur.

Hele siperden çıkmamız gerektiği zaman onu ben kollardım, o da beni... Dostluğumuz uzun süre devam etti. Yiyecek ve içeceklerimizi bile paylaşıyorduk. Fakat ben onun pek yediğini görmedim desem yalan olmaz. Yiyeceğini alır benden uzaklaşırdı. Niçin böyle yapıyordu o gün için anlamıyordum. Arkadaşım bir gün bana bir mektup yazıp verdi. Sonra da "Eğer ben şehit olursam bu mektubu üzerindeki adrese götürür anneme babama teslim edersin" dedi. Ben onu alıp cebime koydum. Sonra da

“Kimin şehit olacağını Haktan başka kimse bilmez. Ama neyse” dedim. O günden sonra o arkadaşa bir daha rastlamadım. Bir gün bir arkadaşım bu garip askerin düşman cephaneliğini uçururken şehit düştüğünü söyledi. Çok üzülmüştüm. Onda beni çeken bir şey vardı. Bir meçhul yön vardı kalbimi çeken. Sanki metafizik bir cezb beni mıknatıs gibi bağlıyordu kendine. Bu üzücü haberden sonra birkaç ay daha sürdü çıkartmamız. Sık sık düşman ordusuna saldırıda bulunuyorduk. Zaten savaşta saldırı zaferin başlangıcıdır. Daima savunmada kalmak bazen mağlubiyete dilekçe çıkarmak gibi bir şey oluyordu. Savaş uzlaşmayla sonuçlanmıştı.

Sonra Rum ve Türkler’in sınırları belirlendi. Türk ordusu Kıbrıs’tan çekildi.

Savaştan sonra bir sene geçmişti. Bir gün arkadaşın bana verdiği mektubu hatırladım. Ceplerimi yokladım onu buldum. Üzerindeki adreste İstanbul’da bir semt, sokak ismi ve ev numarası vardı. Onu nasıl unutmuştum anlamıyorum. Arkadaşıma verdiğim sözü yerine getirmediğim için çok üzgündüm. Hemen yola çıktım. İstanbul otobüslerine binip gerekli adresi buldum. Burası İstanbul’un eski bir mahallesiydi. Evlerden çoğu bakıma alınmıştı. Yalnız eski Osmanlı yapılarından ayakta kalmayı başarabilmiş olanlar hâlâ oymalarıyla kapıdaki motifleri ve dış cephesindeki işlemeleriyle insanın içini ferahlatıyordu. Adresteki bina da böyle, bakmaya doyum olmayan cinsten bir san’at şaheseriydi. Bir müddet onu cepheden seyrettim. Fakat esas beni heyecanlandıran ve ürkek davranmaya sevkeden şey oğullarının ölüm haberini anne ve babasına nasıl söyleyeceğimdi. Kapıyı çaldığımda bir yaşlı kadın açtı. Sonra sofada yaşlı bir erkek belirdi. Yalpa yalpa yürüyüp kapıya geldi. Herhalde bunlar arkadaşımın anne ve babalarıydı. Nasıl ve nereden başlayacağımı bilemiyordum. Kelimeler bir konuyor bir uçuyordu hafızamdan. En son içime bir cesaret geldi. Şehit anası ve babası olmanın verdiği şan-

sı da fısıldayacaktım onlara. Bu da her Türk anne ve babanın en çok sevdiği ve gururla göğsünü kabartan şeydi. Bu cihetten bir cesaret alsam da yine yüreğimin bir tarafı çığlık sesine dayanamayacak, gözyaşına tahammül edemeyecek kadar titrekti. Onlar "Ne var oğlum kimi aradınız" diye sordular. Ben de arkadaşımın ismini vererek "Bu ev onun evi değil mi?" dedim. Onlar oğullarının ismini duyunca mahzunlaştılar. Sonra da buğulu gözlerle bana bakıp: "Evet onun evi o, bizim oğlumuzdur" dediler. Ben titrek dudaklarım arasından "şey" diyebildim ve kaldım. Bir türlü ölüm haberini söyleyemiyordum. Sanki sözler boğazıma düğümleniyordu. En sonunda söyleyeceğimi birden nasıl oldu ben de farkında değilim, bir çırpıda söyleyiverdim. "Oğlunuz Kıbrıs savaşında şehit düştü. Başınız sağ olsun. Size de bu mektubu gönderdi" deyince adam ve kadın hayret dolu gözlerle bana baktılar. "Evladım bunda bir yanlışlık olacak bizim oğlumuz şehit düştü, biz onu biliyoruz. Ama Kıbrıs savaşında değil, otuz kırk sene önce Kore Savaşı'nda" deyince ben afalladım. Şaşkınlıktan donup kalmıştım. Elimdeki mektubu onlara uzatmayı bile unutmuştum. Bir şok dalgası bütün vücuduma yayılmıştı. Yaşlı anne baba şimdi iyice mahzunlaşmışlardı. Gözlerinde biriken damlalar yanaklarından süzülüyordu. Ben mektubu onlara verip oradan uzaklaşırken yıllar önce bir vaazda işitmiş olduğum "Allah yolunda öldürülenleri ölü sanmayın, onlar diridirler, fakat siz bilmezsiniz" ayetini heyecandan küt küt atan yüreğimden gelen bir sesle mırıldanıyordum. Ayeti terennüm eden nefesim belki de onun yaşadığı ve ara sıra yeryüzüne indiği ufka doğru buğu buğu kanatlanmıştır. İstanbul'dan semtimize giden otabüslere binerken hâlâ arkadaşımın sıcak nefesini yanımda hissediyordum. Sanki bana teşekkür ediyordu. Son gördüğüm anki nuranî çehresi ve yemekleri alıp benden uzaklaşması silinmez izler şeklinde hâlâ hafızamda o günkü tazeliğini korumakta...

ŞİFRELİ* HİKAYE

Namülsüm, Kıfanüm ve Rifak isimli üç arkadaş varmış. Azef vadisinde Aynüd isimli bir büyücünün isimini duyar bu gençler. Her derde deva bulan bir büyücüymüş bu. Fakat büyücünün otağında olduğunu unutup, zevk ve eğlenceye dalanların da bazen başına büyük belalar açılırmış. Deva aramak için gittikleri yerde yeni yeni onulmaz dertlere giriftar olurlarmış. Üçünün de ayrı ayrı dertleri varmış bu arkadaşların. Aslında fikir olarak birbirlerinden çok farklı olmalarına rağmen kader onları Azef vadisine gitmek için birleştirmiş...

Yolları aynı, hedefleri aynı olduğu için düşmüşler yola gençler. Az gitmişler uz gitmişler dere tepe düz gitmişler. Nice engelleri ellerinin tersiyle itmişler ve varmışlar büyücünün otağına. Basit bir kulübe yerine çok güzel bir saray çıkmış karşılarına. Büyücünün evi diye onu tarif etmiş çevredekiler.

Sarayı görür görmez Kıfanüm ve Rifak'ın ağzı bir karış açık kalmış. Şaşkına dönmüşler önce. Sonra birbirlerine bakmışlar sevinçle. Acaba içi ne kadar güzel ve efsunludur bu sarayın diye geçirmişler içlerinden. Ve manâlı bakışlarla birbirine işaret çakmışlar. Namülsüm ise pek hayrete düşmemiş sarayı görünce. İçindeki derdi unutmamış çünki. Buraya niçin geldiğini asla unutmamış. Kalbindeki elemi nice saraylar teskin edemezmiş onun. Nice güzellikler özündeki acılara merhem olamazmış.

---

* Şifre, özel isimlerin tersinden okunmasında gizlidir.

Yavaş yavaş merdivenlerden çıkmış üçü de. Etrafında geniş ve görkemli bir bahçe olan bu sarayın güzelliğine cidden diyecek yokmuş. Bahçede ise erikten nara, hurmadan üzüme kadar ne istersen varmış. Nazik ve olgun meyveler dallarda sarı kırmızı ve yeşil renkleriyle tebessüm ediyorlarmış. Fakat onlar saraya girmeyi yeğlemişler. Ve adımlamışlar Aynüd'ün sarayını. İçeri girdiklerinde muhteşem bir manzarayla karşılaşmışlar. Bir sofra ki eşine, benzerine ender rastlanır. Bir sofraki beylere paşalara layık. Üzerinde Anef yazan sofra tam sarayın ortasına kurulmuş ve sanki misafirlerini bekler gibiymiş. Sofranın üst simetriğinde muhteşem bir avize bütün meyveleri ışığıyla öylesine büyülü gösteriyormuş ki Rifak ve Kıfanüm zor tutmuşlar kendilerini sofraya oturmamak için... Meyvelere saldırmamak için zor tutmuşlar kendilerini. Etrafında tatlı ve hoş kadınlar pervane gibi dönüyorlarmış sofranın. Ara sıra da buyur çekiyorlarmış misafirlere.

Bir ara sarayın altın, gümüş ve elmas işlemeli duvarlarında yankılanan bir ses duyulmuş. Bu Aynüd isimli büyücünün sesiymiş. Şöyle sesleniyormuş o: "Hepiniz hoş geldiniz ey misafirlerim. İşte size güzide bir sofra. Buyurun afiyetle yeyin. Meyvelerimiz hoş ve tatlıdır. Şaraplarımız mahzenlerde yıllanmış etkili şaraplardandır. Şu güzel kadınlar ise her an için emrinize amadedirler. Siz ne derseniz onu yaparlar. Asla sizi kırmazlar... "

Böyle demiş Aynüd isimli büyücü, böyle demiş ama gelgelelim bu meyveler efsunluymuş. Yiyenler bir daha bu sarayı terk edemezler ve onun prangalı ve zincirli kölesi olurlarmış. Büyücü de onları Behel pazarında yok pahasına satarmış. Üçü de sofraya oturmuşlar tam ellerini meyvelere uzatacaklarken birden semavî bir sada işitilmiş. Bu Aynüd sarayının dışından gelen bir sesmiş. Bu ses o kadar gür ve etkili imiş ki neredeyse bütün meyveler ve üsündeki avizeli lâmba bu sesi işitince titremişler. Sarayın duvarları bile lerzeye gelmiş. Yer sarsılmış, bahçede ki ağaçlar ebkem kesilmiş ve bu gür sedayı yaprakları adedince kulaklarıyla dik-

katli dinlemişler. Her zerre o sesin ulviyetinden mest ü hayran olmuşcasına bütün sarayı tekbire boğmuşlar... Zaman ve mekân üstü bir ses olduğu belliymiş bunun. Şöyle diyormuş o seda: "Ey yolcular bu saray ve içindekiler birer aldatmacadan ibarettir. Sakın onların cazibeli ve efsunlu çehrelerine kanmayın. Kadınların ellerindeki kadehler zehirli şaraplarla doludur. Meyveler ölüm büyüsüyle efsunludur. Kadınlar ise çokça makyaj yapmış ve bütün çirkinliklerini ölüm anında gösteren acuzelerdir. Belki de birer hilkat garibesidir. Bu sebebten siz onlara kanmayın, meyve ve şarapların cazibeli yüzüne aldanmayın. Şu köşede küçük gösterişsiz bir sofra vardır ona gidin ve canınız ne çekerse ondan yeyin. Sizin bütün zevk ve lezzet hislerinizi ve duygularınızı doyuracak güzel meyveler ve iç ferahlatıcı içkiler oradadır. Bütün lezzeti keyfe kafidir onun. Orada eksik olan bir şey vardır; elem ve ızdırab. Keder ve hüzün. Ölüm korkusu ve Behel meydanında satılma endişesi. Zaten sizi bir kader üzerinde birleştiren bu yerlerin hakimi de gizlice sizi imtihan ediyor. Siz onu görmeseniz de o sizi görüp takip ediyor. Onun isteğiyle bu Aynüd isimli büycünün sarayına sevk edildiniz. Kendi kendinize geldiğinizi zannetmeyiniz. Şimdi ister o şatafatlı masadaki zehirli müskirleri içiniz, büyülü meyveleri yiyiniz, hacalet ve hüsrana uğramış olarak bu sarayı terkediniz. İsterseniz bu sarayın özü mesabesinde belki de en doğru ve hakikat olan yüzüne yüzünüzü çevirip o sofranın güzide meyvelerinden tadın ve bu diyarı alnı ak yüzü pak olarak terkedin. Giderken de bir efendi gibi çıkın saraydan. Kimsenin karşısında küçük düşmeyin, şeref ve namusunuzu, insanlık haysiyetinizi ayaklar altına aldırmayın. "

Bu sese kulak veren üç arkadaştan Rifak hiç umursamamış. Sanki kulakları sağırmışcasına bu gür sadayı duymamazlıktan gelmiş. Hemen sofranın zehirli şaraplarına efsunlu meyvelerine el uzatmış. Sanki sahipsizmişcesine tıka basa yiyip içmeye başlamış sofradan. Hem de ara sıra bizi buraya gönderenin de deyip

küfürler yağdırarak durmadan tıkınıyormuş. Ara sıra da sofranın çevresindeki güzel görünen namahrem kadınlara sarkıntılık ediyormuş. Onlar da onun büyüsü artsın için ve köleliğe tam mahkûm olsun diye tatlı ve işveli tavırlarla yakınlık gösteriyorlarmış ona. Bir ara tereddüt içinde bocalayan Kıfanüm'a seslenmiş. Haydi Kıfanüm gel, sen de ye-iç ve dans et şu mecliste. Böyle fırsat bir daha ele geçmez. Kıfanüm çevresinden etkilenen bir kişiliğe sahipmiş. Açık sözlü değilmiş ve hiç bir zaman da olamamış. Önce Namüslüm'e bakmış sonra Rifak'a . Tereddütlüymüş Gönlü Aynüd'ün büyülü sofrasındaymış ama Namülsüm'le de iyi geçinmesi gerekiyormuş. Zira onun bu sofraya oturmayacağını az çok sezinlemiş. Onun gideceği sofradan da faydalanmak için Namülsüm'e de iyi davranmalıymış. Menfaat düşkünlüğü onu iki yüzlülüğe itmiş. Namülsüm üzerinde Akeb yazan diğer sofraya gidip oturunca hemen yanına gidip yaltaklanmaya başlamış. "Sakın yanlış anlama ha!" demiş."Ben diğer arkadaşın sofrasına oturmayacağım. Fakat onun yanına gidip geleyim ki yediği içtiklerinden etkilenip etkilenmeyeceğini bileyim ve onları sana anlatayım." Namülsüm ona inanmıyormuş ama sessiz kalmayı yeğleyip ona inanıyor gibi davranmış. Kıfanüm Namülsüm'ün üzerinde Akeb yazan sofrasını terkedip Rifak'ın üzerinde Anef yazan sofrasına gitmiş Anef sofrası onu daha içeriye girer girmez etkilemiş ama kalbinden geçenleri dışa vursa olmazmış. O zaman diğer sofradan faydalanamazmış. En güzeli ikisini de idare etmek diye geçirmiş içinden. Böylece en fazla da O zevk alacakmış bu sofralardan. Hem Namüslüm'ü idare etmenin ve onunla gizli gizli dalga geçmenin zevkine de doyum olmazmış canım. Niçin belli etsinmiş kimliğini. Akıllı adammış Rifak. Bak nasıl da şarkılar söyleye söyleye kam alıyormuş sofradan ve onun çevresindekilerden... Hemen gitmiş onun yanına. "Sakın yanlış anlamayasın" demiş ona. Ben seninle beraberim. Onunla sadece dalga geçiyorum. O akılsız gibi küçük bir sofraya kanar mıyım ben.

Aynüd büyücünün sözleri ne kadar inandırıcıydı değil mi? Rifak bir taraftan yiyor bir taraftan da Aynüd'e serenatlar yakıyormuş. Kıfanüm'ün sorusuna geçiştirme babında şöyle bir baş sallamış ve devam etmiş yiyip içmesine ve kahkahalarla gülmesine. İki yüzlü arkadaşı da eşlik etmiş ona. O da yeyip içmiş onunla beraber. Kahkahalar atmış tavanda toz kaldıran. Kahkahalar atmış duvarlarda madenî bir ses gibi yankılanan. Kıfanüm ara sıra diğer sofraya bakıyor ve Namülsüm'ün ona bakıp bakmadığını kontrol ediyor, onun kendini izlemediği bir anı yakaladığında alabildiğince tıkınıyormuş Anef sofrasından... Aynüd'ün zehirli meyvelerle, efsunlu içkilerle süslü, debdebeli ve alayişli Anef sofrasından. Ara sıra da içkinin tesiriyle kalkıp Namülsüm'ün yanına gidiyor ve ona ihanet etmediğini içki kokan ağzıyla utanmadan söyliyebiliyormuş. Namülsüm yüzünün şeklinden ve ağzındaki pis kokudan riyakâr olduğunu seziyor fakat bir müddet inanıyormuş gibi yaparak şerrinden emin olmak istiyormuş onun. Fakat ara sıra sofrasından da ona belki bu ikiyüzlülüğü bırakır diye meyveler sunmayı da ihmal etmiyormuş... Akeb sofrası görünüşte debdebe ve alayişten uzak mütevazî bir sofra olmasına rağmen ondaki meyveler durmadan Namülsüm'ün ufukunu açıyor. Onun duygularını ve hislerini kuvvetlendirip daha da dinç kılıyor ve geleceğe hazırlıyormuş. Bu işret, yeyip içme akşama dek sürüp gitmiş. Gün bitince Aynüd 'ün Anef isimli sofrasında eğlenen iki arkadaş iyice yorgun düşmüşler. Ayakta duracak takatleri kalmamış. Onlar hafif şekerleme yaparken çevrede yavaş yavaş değişiklikler görülmeye, meyvelerden zehirli salyalarını akıtarak çıkan yılan ve çiyanlar sofranın üzerinde kıvrım kıvrım gezinmeye, demin ki kırmızı şaraplar kan ve irin şeklini almaya başlamış. Kadınların makyajları erirken ardındaki dişleri dökülmüş, çirkin ihtiyar yüzler ortaya çıkmış. Şekerlemeden uyanan hala sarhoşluğun pembe dünyasından kurtulamayan iki arkadaş birden bire ellerinin kollarının bağlandığının, boğazlarına çelik tasmalar geçtiğinin ve zin-

cir ve prangalarla bağlanıp esir alındıklarının farkına varmışlar. Fakat iş işten geçmiştir artık. Bir taraftan acuzelerin çürük kokan mağara misal ağızlarından yükselen kahkahalardan ürküp bir taraftan da onların zorla yedirdikleri yılan ve çiyan yuvası meyveler, içirdikleri kan ve irinden içkilerin iğrençliğinden dolayı feryad edip çırpınıyorlarmış ama iş işten geçmiş birkere. Biraz sonra birkaç iri yarı adam gelip o iki arkadaşı alıp Behel panayırında Mennehec kervanına yok pahasına esir ve köle olarak satmışlar. Şeta isimli kervancıbaşı bu iki gence öylesine aşık olmuş ki onları ebediyyen Paza çukurunda esir tutacaklarına dair Aynüd'ün hizmetkârlarına söz vermişler. Ya Namülsüm, onun hali böylemi ya. Küçük, gösterişsiz fakat öz olarak oldukça leziz yemekler ve içkilerle bezenmiş bu bereketli sofra ona hem sabır etmeyi, hem sahibine itaat etmeyi öğretmiş. Böylece O, semavî sedaya kulak verip Aynüd sihirbazının yalanlarına kanmayıp hakikat ufkunu bulduğu için haline şükretmeyi ve sahibine teşekkürü kendine bir borç bilmiş. Her meyve yedikçe ağzından yükselen şükür ve tekbir sesleriyle açılan sarayın sahte duvarlarının ardında bambaşka ve çok görkemli saraylar ve bahçeler görmüş. Melek suretinde iki kişi gelip onu o saraylara götürmek için izin istemişler. Tennec isimli o beldenin güzellikleri öylesine muhteşemmiş ki Namülsüm o iki dostla o beldeye nazende yürürken bütün dertlerine ilaç, bütün ızdırablarına çare, bütün kalbi yaralarına merhem bulduğunun idrakiyle pek mesrur ve mütelezzizmiş...

ŞÜKRÜN BİLLUR BESTESİ

Hz. Ömer bir gün mescitte hutbe veriyordu. Bahsettiği konular sahabiler üzerinde ciddi tesirler husule getiriyordu. Uzun uzun anlattı Ömer (ra).

Haşirden, kabirden, cennetten, cehennemden bahsetti. Eshab-ı Kiram'ın gözyaşları çağlayanlar gibiydi yanaklarında. Sanki sabah çiğleri Ömer (ra)'ın ruhunda damıtılıp tek tek eshap çiçeklerinin gözlerine konduruluyordu.

Hz. Ömer (ra) bir ara durdu. Konuşmasını kesti. Artık bütün bakışlar tecessüsün muğlak çizgilerini taşıyordu. Acaba niçin susmuştu koca Ömer (ra). Niçin ebkem kesilmişti. Sahabi de sükut içindeydi. Herkes ne diyecek diye sessizce dinliyordu Ömer (ra)'i. Hz. Ömer (ra) tekrar konuşmaya başladığında tecessüs sisi birden bire kalkmıştı gözlerden ve gönüllerden.

Diyeceğini diyecekti Ömer (ra). İki metrelik boyuyla mimberde bir selvi gibi duran adam konuşuyordu işte. Fakat sözleri bir nasihattan ziyade bir soruydu onun. Soru ise cemaate sorulmuştu. Şöyle demişti mimberdeki bülbül, muhasebe endişesiyle inleyen yüce insan: "Ey cemaat eğer ben doğru yoldan ayrılıp eğrilirsem ne yaparsınız?"

Soru mescidin duvarlarında yankı yankı dolaştı. Ses bir yakıcı kor gibi yürekleri kavurdu.

"Doğruluktan, Hakk'tan batıla dönersem ne yaparsınız?" diyordu halife raiyetine. Raiyet ise Nebi soluğunun ışık mayası-

nın kürre-i arz ağacının Ceziretü'l-Arab dalında yoğurup bir nur meyvesi şeklinde yoğunlaştırdığı bir topluluktu.

Tabii ki ışıktan ruhların sözleri de ışıktan olacaktı. Karanlığa, kahre çekilmiş bir ışık ve dua kılıcı gibi...

Konuşan Ömer olunca sessizlik raiyetin en büyük özelliği haline gelirdi. Yine öyle oldu. Çıt çıkmıyordu mescitte. Böyle umulmadık bir anda ortaya çıkan şok soru şaşkınlık ve hayretin sessizliğini yaymıştı gönüllere... Herkes o an sanki ebkem kesilmişti. Ne cevap versinlerdi Ömer'e, bu celalli zata ne cevap versinlerdi. En güzeli acı da olsa sükutun acı meyvesini yudumlamaktı.

Fakat o da ne! bir anda bir ses çınladı raiyet arasından. Bu en az Hz. Ömer (ra)'in boyu kadar dev yapılı bir sahabinin sesiydi. Bir eliyle kılıcının kabzasını tutmuş bu adam, yıllar önce mecusi bir anne ve babadan doğmuş, gençliği arayış içinde geçmiş, İran'dan Mekkeye kadar Hakk dini bulmak için çile içinde çileye katlanarak gelmiş sonra o mutlu şafağa ulaşmış Selman-ı Farisi'ydi bu. Kartal bakışlarını Ömer (ra)'ın gözlerine dikmiş Selman şöyle diyordu: "Ömer, Ömer eğer sen doğru yoldan batıla eğrilirsen ben seni bu eğri kılıcımla doğrultmasını bilirim." Bu sözleri söylerken kabzasından tuttuğu kılıcını kınından çekip hutbedeki zat'a doğru kaldırmayı da ihmal etmemişti. Şimdi ise herkes nefesini dahi alıp verme tedirginliğiyle tam sessizliğin ve hayretin otağına demir atmıştı. Pür-sükuttu her bir sahabi. Gözlerde okunan Selman'ın söylediği sözden dolayı şaşkınlıkla beraber, bu işin sonunda ne olacak endişesiydi. Hz. Ömer (ra) kor bakışlarıyla bu yiğit sahabiyi süzdü uzun müddet. Sonra bakışlarını ondan çevirdi. Şimdi o, çınar yaprağı gibi açılmış avuçlarını yukarılara, yüceler yücesine kaldırırken gözleri de ufkileşmişti. Sürmeli gözlerinde mutluluk ve sevinç çiğleri titreşirken dudakları şöyle diyordu büyük insanın: "Benim raiyetimde ben eğrilirsem beni doğrultacak insanlar yarattığın için sana şükürler

olsun Rabbim. Zira ben Resûl-i Ekrem (sav)'den: 'Bir gün sizin başınıza her istediğini zorla kabul ettiren zalim hükümdarlar geçecek. O zaman raiyet, hükümdarları haksız da olsa korkusundan onlara bir şey söyleyemeyecek' diye duymuştum. Demekki ben o zalim hükümdarlardan değilim. Zira bana hesap soracak insanlar var idare ettiğim toplulukta. Bu sebebten şükür Allah'ım şükür sana." Hz. Ömer (ra) bir taraftan ağlıyor bir taraftan da bunları söylüyordu.

Mescittekiler binlerce sayha ile onun ağlayışına eşlik ediyordu şimdi. Gözyaşı çağlayanı bütün sahabilerin yanaklarını suluyordu o an. Onların ağlayışı da şükür notalarından örülmüş bir niyaz bestesiydi. Fakat bu, kendilerine böyle ince ve rakik muhasebe endişesiyle iki büklüm yaşayan bir halife nasip ettiği için Allah'a (cc) sunulan şükrün billur bestesiydi...

TAİF YILDIZI

Taif'e irşat ve tebliğ için gidecekti. "Belki orada bana bir inanan bulunur" diyordu Nebi."Yalnızlığımı giderecek bir dost bulurum" diyordu."Hakk'a giden yolda kendime bir yoldaş bulurum." Taif yollarına düştü.Yanında Zeyd vardı Nebiler Nebisi (sav)'nin. Zeyd O'na bir zarar gelmesin diye durmadan Hakk'a yalvarıyordu. Çölün yakıcı ikliminde zor bir yolculuktu bu. Fakat tebliğ yolu daima böyle olmamış mıydı? Çile ve ızdırap şimşekleri çakmamış mıydı irşat yolunda bütün muvahhitlerin sinesine...? İşte İbrahim, İşte Musa. İşte İsa hepsi de aynı ızdırab ve kalakların değirmen taşları arasında öğütmemişler miydi yüreklerini, sinelerini.

Çöl bütün zorluklarıyla kahir bir set gibi duruyordu Nebi önünde. Fakat o bütün setleri Allah'ın izniyle yıkmaya azmetmişti birkere. Karşısına ızdırab tufanları gelse, cehennem kudursa alev saçan dilleriyle ona saldırsa o asla geri dönmemeye ant içmişti. Bu ant ne mukaddesti. Ne mübarek ve metafiziğin en gergin ve kuvvetli telleriyle örülmüştü onun yüreğine. Hakk'ın soluğu can vermişti o yüreğe. Hakikat tayfları nefes vermişti, vahiy ışıkları örmüştü bestesini o muallâ ve yüce kalbe... İşte çilenin dayanılması çok zor pranga ve zincirlerine rağmen Nebi o acımasız bağları bir bir kopararak ilerliyordu Taif'e doğru. Zeyd onun çevresinde bir pervaneydi. Zeyd onu gerekirse bütün çölün ızdırab ve çilelerine ve ondan sonra gelecek bütün belâlara karşı korumaya karar vermişti. Ve içinden "eğer ona birşey olur-

sa bizim bütün dirliğimiz yok olur, kurduğumuz ideal yapısı gümbür gümbür yıkılır, güneşimiz batar, şafağımız küsufa uğrar" diye geçiriyordu. İşte iki yoldaş çölün sıcak kumlarına bata çıka bu azgın kum okyanusunu aşmaya çalışıyorlardı. Kum tepeleri yüksek dalgalar gibi arka arkaya onların yollarını kesiyordu. Fakat Hakk'ın yardımı ve sabrın engin gücü ile onlar çölün kezzap acısı veren zorluklarını tek tek aşarak Taif'e ulaşmışlardı. İşte Taif'in beyaz badanalı evleri, yer yer boyaları dökülmüş yerlerinden kerpiçleri ortaya çıkmış evleri görünmüştü. Keşke bu beyaz badanalı evlerin boyaları gibi temiz birkaç yürekle karşılaşsalardı bu köyde. Zira Mekke'de çektiği acılar ve ızdırablar dayanılır gibi değildi Nebi'nin ve onun fedakâr arkadaşlarının. İşte çölün kızgın kumlarından sonra ayakları ilk kez Taif'in tozlu yollarına değmişti. Taif yollarında yürürken onu gören birkaç adam elleriyle işaret edip kim olduklarını birbirlerine soruyorlardı. Yabancı olduklarından dikkat çekiyorlardı. Bir ara yolda biri putlar adına selam verdi. Zeyd suskundu. Nebiler Nebisi (sav) cevapsız bıraktı selamı. Fakat sonra Zeyd adama doğru yaklaşıp yanındaki arkadaşının bir Peygamber olduğunu ve ona bir şeyler anlatmasına müsade edip etmeyeceğini sordu. Adam önce kaşlarını çattı sonra yüzünde bir alay ifadesi belirdi ve Taif sokaklarında çın çın öten bir kahkaha kopardı. Eliyle Resuller Resûlünü (sav) göstererek "Bu mu Peygamber dediğin adam?" dedi. Yeniden eskisinden daha çirkin bir gülüşle "eğer bu peygamberse ben Kâbe'nin örtüsünü çalarım" diyerek alayına en çirkin noktayı koydu. Biraz sonra etraflarını büyük bir topluluk kaplamıştı. Hemen duyulmuştu haber. Köyümüze kendini Peygamber zanneden bir adam gelmiş. Topluluktan biri Zeyd'e yaklaşıp çürük dişlerini gösterip pis nefesiyle şöyle konuştu: "Kendini Peygamber bilen bu adam kimin nesi. Soyu sopu nedir?" Zeyd bu çirkin bakışlı adama önce cevap vermek istemedi fakat çevredekilerde bu sorunun cevabını çok merak ediyorlardı. Şimdi bu sorunun ceva-

bını bekledikleri bütün gözlerden okunuyordu. Zeyd O'nun Haşimoğullarından Abdullah'ın oğlu olduğunu söyleyince, iblis kaşı denebilecek kadar çirkin gür siyah kaşlı biri kıllı yüzüne elini götürerek"Ha!.. Ebu Talib'in yetimi desene" dedi. Bir başkası küfürlerle karışık "sizin Allah'ınız Ebu Talib'in yetiminden başka birini bulamamış mı Paygamber yapmak için?" diyerek üzerlerine yürüdü. Birkaçı "misafirdir bırakın gitsinler" demeye kalmadı ki çoluk çocuk bütün Taifliler Nebiler Nebisi (sav)'nin ve onun fedakâr arkadaşının üzerlerine çullandılar. Zeyd"Yapmayın O Aziz ve Celil olan Allah'ın Nebisidir" diyor ve bir taraftan da yaslı bir kelebek gibi Peygamberimiz (sav)'in etrafında dönüp duruyordu. Fakat bu zalim topluluğa karşı koyamayacaklarını anlayınca gitmeye karar verdiler. Onlar yürüdükçe zalim topluluk da bir sis ve duman kitlesi şeklinde onları takip ediyorlardı. Taif köyünün dışına kadar onlara küfürlerle karışık yer yer sopa ve değneklerle vuran Taif'liler sonra arkalarından gelen irili ufaklı çocuklara "Taşlayın şu mecnunu!" diyerek haykırdılar. Çocuklar edepsizce ve gülerek bazıları da küfürler yağdırarak İki Cihan Serveri (sav)'ni ve O'nun sadık yaranını taşlamaya başladılar. Her ikisinin de kâh başına kâh sırtına kah ayaklarına çarpan taşlar kana bulanmış bir şekilde yere düşüyordu.Taif'in dışına doğru bu linç kaosundan kurtulmak için koşarak yürüdüler. Bir ara Nebiler Nebisi (sav) gözünü göklere doğru çevirdi. Vahiy hali üzerinde vuku bulmaya başladı. Cibril'in O'na bir şeyler söylediği ve Nebiler Nebisi (sav)'nin de o teklifi kabul etmediği ortadaydı. Zira "La! La! Ya Rabbi!" diyordu kuru dudakları Nebinin. Bu "Hayır! Hayır! Ya Rabbi!" sözleri uzun müddet devam etti. Vahiy hali geçtikten sonra Zeyd O'na sordu: "Bir vahiy mi var Ya Resulallah?" "Hayır vahiy değil bir temenni ve isteği geri çevirdim" dedi Peygamber. Allah "İstersen şu dağları onların başına geçireyim. Taif'i ve Taiflileri yerle bir edeyim" diyor. Ben ise"Hayır! Hayır Ya Rabbi!. Onlara Celâl sıfatınla tecelli etme.

Zira onlar bilmiyorlar. Belki onların soyundan bir Müslüman gelir, onun yüzüsuyu hürmetine onları kahretme" diye cevap verdim bu kutsî temenniye.. Zeyd bir taraftan onun kan revan haline bir taraftan O'na taş atan kötü çocuklara bakıyor bir taraftan da bu büyük insanın sabrına hayret ve hayranlığını gizleyemiyor ve gözlerinden O'nu daha iyi anlamak, O'na biraz daha yakın olabilmek için hüzün çiğleri döküyordu. Tek tük onların peşini bırakan çocuklar köylerine dönerken biraz sonra o kahir topluluktan bir iz bile kalmamıştı. İkisi de halsiz ve yorgundu. İkisinin de ayakları kan içindeydi. Şafağın, altın güneşlere gebe kızıl şafakların aşık olduğu bu renk elbette bir gün doğum sancısıyla Taif'i de o aydınlığa çekecekti. Fakat bugün nadanlığın, anlayışsızlığın zirvesine küfür bayraklarını dikmekte yarışan bu topluluk yarın nadim olacaktı. İşte bir bağ gördüler yol kenarında. Biraz dinlenmek için bağa girdiler. Bağın kıyısında bir ağaç vardı. Yaralı ayaklarını sürüye süreye o ağacın altına vardılar ve yığılır gibi oturdular gölgesine. Susuzluktan bitkin ve bitap düşmüşlerdi. Soluk soluğa birbirine bakıyorlar ve gözlerindeki damlaların diliyle konuşuyorlardı şimdi. Siyah sürmeli gözler ipek gibi nurlu yüze şimdi ılık damlalarını bahar yağmuru gibi yağdırıyordu. Zeyd O'nu koruyamadığı için üzülüyordu. O'nun mübarek ayaklarına bir dikenin batmasına bile müsaade edemeyecek bir rikkate sahipken işte şimdi o yıldızları arşınlamış ayaklar birkaç soysuzun ellerindeki kahir taşlarla kan-revan edilmişti. Bu acıya yürek dayanır mıydı? Biraz sonra uzaktan bir adam göründü. İkisi de yeni bir çilenin kucağına düşmemek için teyakkuza geçtiler. Adamın yanlarına tebessümle yaklaştığını görmeselerdi kalkıp gideceklerdi. Elinde bir salkım tutuyordu bu adam. Ağacın gölgesine girdiğinde elindeki salkımı ona bakan güzel insana uzattı. "Efendim gönderdi bunu" "Git şu üzümü misafirlerimize ikram et" dedi. "Sizi tanımıyoruz fakat ne önemi var bunun.

Hepimiz birer insan değil miyiz. Her insan azizdir. Benim efendimse cömert bir kişidir" dedi adam. Şimdi karşılarında duran uzun boylu kişinin bir köle olduğunu anlamışlardı. Ezilmişliğin, ikinci sınıf insan muamelesi görmenin acı ve ızdırabı yüzündeki çizgilerden belli oluyordu. Nebiler Nebisi (sav) salkımı aldı. Bir parçasını Zeyd'e ikram etti. Sonra "Bismillahirrah-manirrahim" diyerek salkımdan bir dane koparıp susuz ve kuru dudaklarına götürdü. Köle şaşırdı. Yüzünde bir hayret ifadesi belirdi. Gözleri dudaklarından önce soruyordu soruyu. Fakat dudakları da dayanamadı."Niçin Putların adına demedin, Rahman ve Rahim olan kim?" diyerek sıraladı sorularını. Nebiler Nebisi (sav) yorgun dudakları arasından tek bir kelâmla karşılık verdi bu sorulara:"Allah" dedi. Köleye "nerelisin, adın nedir?" diye sordu Nebi. Köle, adının Addas olduğunu söyledikten sonra Taifli olmaktan utanıyormuş gibi"Ninova'lıyım" dedi. Peygamberler Peygamberi (sav)'nin gözleri doldu. "Kardeşim Yunus'un memleketi" deyince kölenin hayreti daha da arttı."Sen Yunus'u nereden tanıyorsun?" Nebi "Ben de peygamberim. Peygamberler birer kardeştir" dedi. Ninova'lı Addas tepeden tırnağa heyecandan tir-tir titremeye başladı. İşte gözlerinden de yaşlar dökülüyordu bağın çimenleri üzerine. Hemen atıldı Nebiye doğru, elini ayağını öpmeye başladı. Bir taraftan kan-revan içinde olan mukaddes ayaklara yüzünü gözünü sürüyor bir taraftan da "ben seni gökte ararken yerde buldum. Kaç zamandır senin yolunu gözleyenlerden biriyim. Bana da öğret yoluna girmenin ilk şartını" dedi. Gözlerinde sevinç gözyaşı yanaklarını ıslatırken dudaklarında cennetin anahtarı olan şehadet kelimeleri buğu buğu göklere yükseliyordu kölenin. Kelime-i Şehadet onun yüzüne bir nur bir ışık serpmişti sanki. Yüzü gülüyordu şimdi hayatın ızdırabı yüz çizgilerinde okunan bu ezik bakışlı adamın. Karanlık göklerden gündüz ışığının bestesine eşlik eden, karanlık Taif semasında

parlayan bir yıldızdı sanki. Taif yıldızı... İşte biraz evvel edilen Nebi duası fazla geçmeden Addas isimli meyvesini vermişti. Bu meyveler, yıllar sonra dünyanın her yönünü uzadıkça uzayan asma çubuğu gibi saracak ve salkımlarını kelime-i şehadet okutan kutsî ikramlar şeklinde insanlığa sunacaktı.

TARIK

Akdeniz'in lacivert suları mavi bir tülbent gibi dalgalanıyordu. Gemiler o tülbent üzerine konmuş beyaz kanatlı kelebekleri hatırlatıyordu. Süzülerek giden gemilerde İspanya'yı fetih hayalleri her bir mücahidin kalbinde taze bir çiçek gibi tomurcuklanmıştı. Beş bin kişi küme küme giden gemilerle Afrika çöllerinden çok uzaklardaki İspanya sahillerine doğru yol alıyordu. Kaç şafak bu mavi tülbenti pırıl pırıl yaldızlı bir kaneviçe örgüsüne çevirdi. Yine kaç gece koyu, siyah gölgesiyle mavi suları küf rengine büründürdü. Kaç sabah gemileri birer ceylan gibi gösterdi uykusuz gözlere? Kaç akşam sulardaki benekleri yakomozlarla katkılaşmış gösterdi teheccüd için kalkan ümit ve aşk süvarilerine? Kimse bir şey bilmiyor... Fakat bilinen bir şey var. O da mavi denizin dalgalarını yara yara İspanya ufuklarına ilerleyen bu gemiler içindekilerle bir fetih müjdesinin bestesini yazar gibiydi akdenizin köpüklü sularına... Bazen deniz alabildiğine dalgalanıyor ve sanki gemileri yutuverecek bir ejderhaya dönüyordu. Komutanları Tarık bin Ziyad'dı bu fetih ordusunun. Gece kumrular gibi evrad ü ezkâr ile meşgul olan bu kahramanlar ordusu gündüzleri elleri kılıçlarında gemilerden İspanya sahillerini hasretle gözlüyorlardı. Taylasanları akdeniz rüzgârının tatlı ve ılımlı nefesiyle kırpışan Mücahitler "Ölmek var, dönmek yok!" parolasıyla yola çıkmıştı. Bazıları güvertede namaza durmuş, bazılarıysa diz üstü yere yıkılmış ve ellerini ağaç dalları gibi göklere açmış, bazıları secdede iki büklüm olmuş bu süvariler, fethin na-

sıl elde edileceğini anlamış bir yığın iç ve dışın fatihleriydi. İspanya sahilleri gözlere gülümseyince yiğit askerlerin heyecandan ve neş'eden yürekleri göğüs kafesinden fırlayacakmış gibi oldu. Sahile yaklaştıklarında "Allahu Ekber" sedaları gökyüzünde yankılanmaya başladı. Her bir mücahit kevser yudumlar gibi tekrar ediyordu bu kutsî cümleyi. Ellerinde kılıç ve kalkanlar, sırtlarında ok dolu sadaklar ve göğüslerine geçirdikleri iyi gerilmiş kirişlerle demir temrenli okları hayal eden yaylar, onların bu savaşa tam techizat geldiklerinin en güzel belirtisiydi. Tarık bin Ziyad'ın teknesi ilk önce vardı İspanya sahillerine. Sonra diğer gemiler yanaştı tek tek sahile. Mavi sularda demir atan gemiler kahraman mücahitlerini karaya uğurlar gibiydi. Şimdi bütün ordu karaya çıkmıştı. Gemiler su üzerindeki mantarlar gibi ağırlıklarını kaybetmiş bir şekilde hüzünlü hüzünlü oynaşıyorlardı sularda. Fakat bu, onlardan ayrılık hüznüydü. Yoksa fetih ordusunun yüreğindeki şevk ve iştiyak onların gemilerinin tahtalarında bile kendini gösteren ve hissettiren bir güce sahipti."Hanin-i Ciz" olayını hatırlatırdı bu atmosferde gemiler. Kahraman süvarisinden ayrılık ateşiyle ağlayan, inleyen kuru direk hadisesini hatırlatırdı... Tarık bin Ziyad ordusunu düzene soktu. Sonra İspanya içlerine doğru ilerlemeye başladı. Fakat o da neydi? İşte bütün Avrupa'dan toplanmış bir haçlı güruhu sanki bir sis ve duman kitlesi gibi onlara doğru ilerliyorlardı. 75 bine yakın bu ordu sanki bir karabasan gibi ilerliyordu Müslüman askerlerin üzerine. Tam techiz edilmiş bu ordunun karşısında eriyip gitmek de vardı. Zira oldukça fazlaydı kendilerinden. Tarık Bin Ziyad'ın aklına hemen Bedir geldi, Uhut geldi. Sonra Mute geldi. Bu ve buna benzer nice savaşlarda hep böyle olmamış mıydı? Kâfirler güruhu hep böyle kelle sayısı fazla olarak çıkmamışlar mıydı karşılarına? Ruh plânında tek bir fert kadar kıymetleri olmayan bu ordular tuz gibi buz gibi eriyip gitmemişler miydi İslam mücahitlerinin karşısında... Evet öyle olmuştu. Ama Tarık bin Ziyad

daha ordusuna konuşma yapmadan orduda bir geri çekilme oldu. Müslüman askerler, savaşın vehametle sonuçlanacağını zannetmişlerdi. Göz göre göre ölüme gitmek de bir intihar demekti. Hepsinin gözleri gemilerdeydi. Akdenizin mavi sularında nazlı nazlı salınan, kuğular gibi yüzen gemilerde. Binip kaçsalar daha büyük bir kuvvetle dönerlerdi ve İspanya'yı fethederlerdi. Tarık bin Ziyad gayet tecrübeli bir komutandı. Askerlerin tek ümidinin zaferden ziyade gemilerle kaçış olduğunu keşfetmişti. Bu ümidin savaş ve zafere dönmesi gerekiyordu. Öyleyse "Ya zafer! Ya ölüm!" parolası bütün herkesin tek bileceği bir teselli olmalıydı. Ya İspanya sahillerinde kana boyanmış bir şekilde şehit düşmeli, ya da can siperane savaşıp zafer ufuklarına kanatlanmalıydı. Orduya seslenerek bu isteğini belirtti. Fakat ordunun hareketinde hiç bir değişiklik olmamıştı. Yine gerilemeye devam ediyordu askerler. Karşılarından gelen, ordu değil her şeyi yutan bir ejderha gibiydi. Tarık bin Ziyad hücum emri verdi. Fakat ordunun bir kısmı bu emri dinlemiş ve düşman saflarına yalın kılıç dalmıştı. Ok ve mızraklarla bir kısım mücahitlerde uzaktan hristiyanların zırhlarını delip onları ölümün kara bağrına gönderiyorlardı. Gemilere doğru kaçan askerler de vardı. Tarık bin Ziyad çevresindeki gönüllü süvarilerine emretti. "Gidin gemileri yakın" dedi. Gönüllü süvariler koşa koşa gittiler ve bütün gemileri ateşe verdiler... Şimdi Akdeniz'de salınan kuğular denizde yanan meşalelere dönmüştü. İnşaallah bu ateş bir zafer ışığının ilk tebessümü olacaktı. Ordu gemilerin yandığını görünce tek çarenin çarpışmak olduğunu anladı. Yüreklerine can kalplerine şehitlik sevdası tekrar yürüdü. İşte şimdi savaş tam kızışmıştı. Savaş alanı bir alev panoramasına dönmüştü. Ok vınlaması, kılıç şakırtıları ve gürzlerin çelik kalkanlara çarpıp çıkardığı tok sesler Müslümanlar için İspanya semasına ağan bir zafer müjdesi, Hristiyanlar için yüreklere korku salan bir ölüm senfonisiydi. Kanlı otağın herc ü merci içinde her bir mücahit kendinden geç-

mişçesine ölüm kovalıyordu. Böyle bir orduyla karşılaşacaklarını ümid etmeyen İspanya askerleri şaşkına dönmüştü. Bir zamanlar Halid bin Velid kumandasındaki ordu hakkında Romalı komutanının imparatora "Vallahi bunları yenmek mümkün değil. Biz ölümden kaçtığımız kadar onlar ölümün üzerine geliyorlar ve ölüm kovalıyorlar" dediği gibi birbirleriyle bu şaşkın bakışların manasıyla konuşuyorlardı. Savaş bütün şiddetiyle akşama dek sürdü. Diğer günde aynı şiddetle devam etti. İkinci gün ikindiye dek süren savaşın sonucu artık ayan beyan kendini göstermişti. 75 bin kişilik ordu beşbin kişilik mücahit tarafından devşirilir gibi yere serilmişti. Zafer Müslümanlarındı. Tarık bin Ziyad gazileriyle İspanya Kralı'nın sarayına kadar yürüdü. Kurtuba şehri yüzyıllarca sürecek bir ilim ve irfan iklimine dağı taşı, ağacı kuşu ile kendini bırakmış gibiydi. Fakat halk panik içindeydi. Böyle bir yenilgiyi asla beklemeyen halka korkmamaları için bazı telkinlerde bulunuldu. Tarık bin Ziyad saraya girdiğinde saray erkanından karşı koyanları da tesirsiz hale getirdikten sonra hazine dairesine girdi. İspanya Kralı'nın bütün hazineleri işte şimdi elinin altındaydı. Hislendi, duygulandı. Sonra da gözlerinden billur katreler dökerek altın ve elmasların üzerine ayağıyla basıp çağlar boyu bütün fatihlerin kulağına küpe olacak şu sözü söyledi:"Tarık, dün bir köleydin, bu gün muzafer bir komutansın. Dikkat et yarın toprağın altına girip hesap vereceksin." Onu görenler ve bu muhasebe sözlerini duyanlar onunla beraber ağlamışlar göz yaşı dökmüşlerdi. Herkesin sevinç çığlıkları atacağı yerde onlar kalblerine bir gurur gelir diye kendilerini sıgaya çekiyorlardı. Böylece için ve dışın fatihi olduklarını da ispat etmiş oluyorlardı. Tarık'ın kalbi bu sözlerle de tatmin olmamıştı. Dahası gerekti onun nefsinin susması için. Durmadan gurur ve kibir kobrasını ruhuna saldırtan nefsini susturmak için dahası gerekti. Sonra emretti büyük komutan:"Bana bir şilte getirin ve şu merdivenin altına serin akşamı orada geçireceğim." Çevresindeki

askerler bir şilte getirip merdivenin altına serdiler ve Tarık bin Ziyad ilk fetih gecesini atlastan döşekler yerine o kuytu köşede geçirdi. Nefsine söz geçirmek için gerekirse mezara girmeyi bile göze alabilecek olan bu muzaffer komutan belli ki önce İspanya'yı fethetmemişti. O önce nefis ve hakikat arasındaki gemileri yakmış tek yönün kendini fethetmek olduğunu anlamış, kalp ve ruhunu fethetmiş sonra İspanya semasının burçlarında fetih sancaklarını ışık ışık dalgalandırmıştı.

ÜÇ ŞEHİTLER DESTANI

Savaşın son demleriydi.Yermuk vadisi inilti, efgan ve feryatlar otağı haline gelmişti. Bir çığlık senfonizması yükseliyordu vadinin her bucağından. Yer yer kana bulanmış cesetler batan günün son ışıkları altında sahildeki kırmızı kayaları hatırlatıyordu. Fakat bu kayaların bazıları sahilini bulmuş sonsuzluk ab ı hayatıyla yıkanıyor, bazılarıysa sahilsizlik girdabında kaybolup gitmişti. Aradaki fark buydu...

Düşman ordu geri çekilmeye başlamıştı. Atını, zırhını, kılıcını, kalkanını savaş meydanına bırakıp kaçan kaçanaydı. Artık buna bir bozgunun geri çekilme şeklinde tezahürü denebilirdi.

Biraz sonra güneşin kızıl ışıkları yer yer göl gibi birikmiş kanlara kıvılcımlar ilham ederken savaş meydanında yüreğinde amcasının oğlu için endişe duyan bir sahabi öteye beriye koşup duruyordu. Bu Huzeyfe (ra) idi. O her iniltili sese kulak veriyor, her acılı çığlık ve feryada telaşla koşuyordu. Amcasının oğlunu arıyordu ama bunca ölü ve yaralı arasında onu bulmak oldukça zor bir işti..

Güneşin yavaş yavaş ufkun çizgisine doğru yaklaşmasıyla, kum tepelerinde oluşan kara gölgeler yavaş yavaş savaş alanını da kaplamaya başlamıştı.

Bir ara bir iniltili feryat duydu Huzeyfe. Hemen o yöne doğru koştu. Baktı ki amcasının oğlu Haris (ra) upuzun yatıyor kumlar üstünde. Vücudundan akan kanlar bir harita oluşturmuştu çevresinde. Haris, kan gölü ortasında bir adayı hatırlatıyordu.

Yanına geldiğinde, iniltili feryadın "Su...! Su...!" diye bir efgan olduğunu anladı. Eğilip, yanında hazır bulunan kırbasını ona uzattı. Kırbayı gören Haris'in yüzünde bir tebessüm belirdi. Vücudu kızgın çöl kumlarından daha kavrulmuş bir şekilde yanan sahabi, kırbaya doğru dudaklarını uzattı. Tam bir yudum içecekti ki bir başka yönden "Su! Su!" diye iniltili bir ses yükseldi. Yaralı birden durdu, suyu içmekten vazgeçti. Gözleriyle iniltinin geldiği yönü işaret ediyordu. "Ona götür" der gibi bakıyordu. Huzeyfe kırbasıyla o yöne doğru koştu. Sesin geldiği yere varınca baktı ki İkrime (ra) kumlara serilmiş bir şekilde inliyordu. "Su!.. Su!.." diye inleyen dudakları kuru ve çorak vadiler gibi çatlak çatlak olmuştu. Yüzünden akan kanlar saçlarını yanaklarına yapıştırmıştı. Eğilip İkrime (r.anha)'nin başını dizine koydu. Elindeki kırbayı onun dudaklarına götürdü. Sekeratın yakıcı korlarıyla kavrulmuş dudaklar kırbaya dokunmadan bir başka cihetten bir feryat daha duyuldu. "Su, su, bir yudum su!" Bu ses sanki ikindinin koyu gölgesini delip geçiyor ve göklere bir kıvılcım şeklinde yükseliyordu. İkrime de başını geri çekti ve suyu içmekten vazgeçti. Susuz dudakları arasından, "Kardeşime götür suyu" diye bir fısıltı yükseldi. Onun başını yavaşça yere koyup, kırbasını eline alan Huzeyfe (ra) iniltinin geldiği yöne doğru koştu. Yanına vardığında onun kahraman sahabi İyaş (ra) olduğunu farketti. Fakat ne çare ki yaralının yanına ulaştığında o Hakk'ın rahmetine kavuşmuştu bile. Huzeyfe (ra) elindeki kırbayla kala kaldı. "Belki İkrime'ye yetiştiririm suyu" diyerek geriye dönüp koşa koşa onun yanına geldi. Fakat onun da temiz ruhunu şehadet getirerek Allah'a teslim ettiğini gördü. Ona da suyu yetiştiremediği için hayal kırıklığına uğrayan Huzeyfe (ra) "Belki Amcamın oğluna yetiştiririm" diye elindeki kırbayla ona doğru koştu, koştu ama nafile. Yanına vardığında o da çoktan teslim-i ruh eylemişti.

Akşam güneşi şehitlere kızıl kefenler örerken yerdeki kan göllerinden birinde ayakta donup kalmış bir sahabinin silüeti akis

akis titreşiyordu. Elinde su kırbası öylece kalmış olan bu sahabi, kardeşlik duygusunun bu derece zirveleştiği bir devrin zaman diliminde yaşamış olduğu için Allah'a şükrederken gözlerinden akan billur katreler, kan gölüne düşüyor ve her düşüşte kırmızı güller gibi halkalar oluşturuyordu. Belki bu akis güller, yarının insanına o kızıl hatıradan metafizik güç derleyip gönderecek, belki de bu kardeşlik panoramasının efsane çizgilerinden atiye altın kesitler sunacaktı . Kimbilir...

YAKICI HABER

Medine sokakları ıssızdı. Erkekler Uhud savaşına katılmış olduğundan şehirde sadece kadınlar, çocuklar ve ihtiyarlar vardı. Rüzgâr biraz sert esiyordu bu sabah. Yüreği kavrulan bir kişi nasıl diyar diyar dolaşır ya işte öyle bir çığlık koparırcasına dolaşıyordu Medine sokaklarını. Ağaçlar rüzgârın esişiyle tın tın öten bir saz teli gibi melodisini fısıldıyordu çevreye. Bazen homurdana homurdana esen yel yapraklarda bir hicran kırpışması, bir hüzün çağıltısı meydana getiriyordu.

Kerpiç evler ılık havada kamçısını savuran rüzgara karşı yaman bir set gibi duruyor ve onu çölün ıssızlığına kovuyordu. Güneş ateşten oklarını hafif hafif Medine göğünden yağdırmaya başlamıştı. Birer ateşin mızrak gibi inen gün ışığı önce serin bir havayla karşılaşıyor sonra onu da elektrikleyip öfkeli bir hararete sürüklüyordu.

Uhud Savaşı kilometrelerce ötede bütün şiddetiyle devam ederken Medine sokaklarındaki bu durgunluğun ve sessizliğin bir yorumu yapılabilir miydi bilmiyorum? Ama biraz sonra bu kerpiç evlerin duvarlarında yankılanan bir ses duyuldu. Bu haykırış, sessizliğe bir yorum getiriyordu. Bir münadinin sesiydi bu. "Resûllullah şehit düştü" diyordu ses. "Resûlullah müşrikler tarafından şehit edildi" diyordu. Yüreklere bir hançer gibi saplanan bu sesle insanlar ürperdi, sendeledi? Vurgun yemiş dalgıçlar gibi kasıldı yürekler. Bakışlar Uhut yönüne bakıp donup kaldı. Bir şok dalgası yayılmıştı Medine sokaklarından kalplere. Bir elem seli

akmıştı dalga dalga gönüllere. Gözlere sıçrayan damlalar yanakları suluyordu işte şimdi. Dudaklar titrek ve bükük. Hıçkırıklara, iniltilere, çığlıklara yol veriyordu ağızlardan yükselen... Üzüntü ve keder çizgileriyle mukavvisti çehreler.

Sümeyra kadın ev işleriyle uğraşıyordu. Pencereye koştu. Sesi daha iyi işitebilmek için. Kulak verdi sese. Ruhu kavruldu önce. Sonra acı ile kasıldı vücudu. Yüreği halsiz düştü. Elleri titredi. Dizlerindeki derman tükendi. Fakat birden bire ruhundan bir aşk korunun yakıcı nefesi yükseldi damarlarına. İçindeki kasvet bir umut dileğinin yakıcı tayflarıyla parçalandı birden.

Ahıra koştu. Ne olur ne olmaz diye atı hazırdı zaten. Bir muştu anında atına atlayıp uçar gibi Uhud'a varmayı düşlüyordu hep. Fakat böyle acı bir haber hiç beklemiyordu. Eğerlenmiş atı dizginlerinden acele çekti ve çıkardı ahırdan. Bir hamlede bindi üzerine ve tuttu Uhud yolunu. Medine dışına çıkınca güneş, sabah serinliğini yenmiş ve çöl kumlarına alev salmaya başlamıştı artık. Rüzgâr yakıcı esiyordu. Doludizgin kumları savurtarak giden at sanki kanat takılmış bir burak gibiydi. Kızıl yeleleri rüzgârda bir bayrak gibi dalgalanıyordu. Sümeyra'nın başındaki örtü atın yeleleriyle beraber ayni yöne doğru savruldukça savruluyordu. Uzaktan bakan biri rüzgarda dalga dalga uçuşan bir tuğ silueti zannederdi onu. Sümeyra (r.anha)'nın aşka koşusu da böyle olmuştu. İslâm'a girişi de işte böyle dolu dizgin olmuştu. İçine şafak mayası katan bir nefesti Resûlullah (sav). O'nun ölümü her şeyin sonu demekti. İçinde yeni sökmüş bir şafağın hemen kızıl bir yumak gibi dürülüp yokluğa savruluşu gibi hüzün vericiydi bu son. İşte şimdi hem gözyaşı döküyor hem bu alev sıcaklığındaki rüzgâra ağıtlar bırakıyordu titrek dudakları.

Kum çölünde epey yol gittikten sonra uzaktan Uhud göründü. İçindeki burukluk, acı bir heyecan dalgasıyla şimdi damarlarındaki kanı bile dondurmuştu. "Kasvetin doruğu buymuş meğer, acının gözlerdeki yaşı bile kurutan alevli sızısı buymuş"

diye geçirdi içinden. Yavaş yavaş Uhud bir gölge bir sisli siluet olmaktan çıkıyor ve asıl çizgileriyle belirginleşiyordu. İşte şimdi Uhud meydanına gelmişti. Bir savaş uğultusu her tarafı sarmıştı. Meydanda yer yer kalkan toz bulutu ateşli bir hengamenin sanki dumanı gibi yükseliyordu göğe. Ara sıra parlayan ışık akisleri ise kâh kılıç darbesine karşı tutulan kalkanlardan, kâh ona inen ve kıvılcım çıkaran keskin kılıç veya iri başlı dikenli gürzlerdendi.

Hemen atından indi Sümeyra. Birden bire daldı kanlı otağa. Acılı feryatlar, iniltiler, ağlayışlar, yalvarışlar, kaçışmalar, koşuşmalar, göğüs göğüse vuruşmalar bir keder panayırına döndürmüştü meydanı. Fakat asıl keder Sümeyra (r.anha)'nın yüreğinde düğüm düğümdü. Şimdi o düğümü çözecek ve ruhuna nefes aldıracak bir sima arıyordu çevrede. Sağa sola koşuyor ve bir taraftan da fırtınaya tutulmuş bir yavru kuş gibi ruhunun yuvasını Nebiler Nebisi (sav)'nin ılık kanatlarını arar gibiydi. Fakat o kanatlar şimdi kanlar içinde ve kumlara serilmiş miydi? Aman Allah'ım! Hayali bile ölüm acısı veriyordu bu tablonun insana. Ya onu yerde upuzun yatmış ve gözlerini sonsuzluk ufkuna dikmiş olarak görürse. Dudaklarından şehadet dolu nefesin sıcaklığı hâlâ kaybolmamış olarak sıcak kumlara yaslanmış görürse. Bir taraftan savaş meydanının derinliğine doğru koşarken bir taraftan siyah gözler devamlı öteye beriye bakıyor fakat aradığı simayı göremeyince bir şebnemle noktalanıyordu bakışları. Bir ara bir sahabinin sesini duydu:

-"Sümeyra bak baban şehit düştü" diyordu ses. O ise "Resûlullah nerede Resûlullah nerede" diye soruyordu iniltili bir ağlayışla. Cevap veren olmadı sorusuna. Koşuyor koşuyor ve gözleriyle hep o ayyüzlü zatı arıyordu. Her tarafta yaralılar ve ölüler kaynıyordu. Bazen koşmasını bile engeliyordu yerde upuzun yatan kâh gövdesi deşilmiş, kâh kellesi kopmuş kâh kolu kanadı budanmış bu manialar. Biraz ilerleyince tekrar bir ses duydu. O ses onu bir şehidin başına çağırıyordu. Zira şehit kocasıydı."Sü-

meyra bak kocan şehit düştü. Evinin direği erin, koçyiğidin şehit...” Sümeyra (r.anha) bir taraftan ağlıyor bir taraftan da diline pelesenk ettiği aynı sözleri tekrar ediyordu.“Resûlullah nerede, Resûlullah nerede?” Yine bir cevap yok. Yine karşılığı olmayan soruyu gömdü içine bir kor gibi Sümeyra (r.anha). Zaten o alevler içinden çıkmış yangın seline dönmüş, ruhundaki yanardağ lavlarından kopmuş bir parçaydı. Yine aynı sele düştü bu soru koru. Yine koştu, koştu. Bir tarftan da dudaklarından mırıltı şeklinde “Ne olur ölme Ya Resûllallah. Sensiz bu cihan bana alevdir, ateştir, zindandır, azaptır” sözleri çaresiz kırık dökük kelimeler gibi dökülüyordu. Biraz daha gitmişti ki bir ses daha duydu. “Sümeyra bak iki evladın da şurada şehit düştü. Yiğitçe çarpıştılar ve yiğitçe öldüler” diyordu sahabinin yanık ve acıklı sesi. O yine çöllerde Leyla’sını arayan Mecnun gibi aynı nakaratı yükseltiyordu gözyaşıyla ıslanmış dudaklarından. “Resûlullah nerede, yüreğimizin dermanı, içimizin aydınlığı, varlığımızın sebebi Allah Resulü nerede...” Yine ses yok, cevap yok. Fakat kalbe batan zehirli bir hançer var, azab çarmıhına gerilmek var. Hafakan var, yas var matemli kadının yüreğinde. Artık mecali tükenmişti. Biraz daha koştu. “Herhalde söylenenler doğruydu. Eğer ölmemiş olsaydı etrafa aydınlık saçan nasiyesinden tanırdı onu. Hemen görür, bilirdi. Şehit düşmüştü o yüce kamet belli” diye geçirdi içinden. Fakat o da neydi. Biraz ilerden bir ışık demeti bir muştu güvercini gibi kanat çırpıp gelerek gözlerine ulaştı. Maveraî bir ulak mıydı bu. Hayal mi görüyordu ne? Fakat oydu, oydu işte. O gül endamdı, servi boylu Nebiler Nebisi (sav)’ydi onu bekler gibi duran ilerde. Koşa koşa vardı yakınına. Attı kendini yere hemen. İşte şimdi toprağı öpe öpe ilerliyordu sevincinden. Bir taraftan da gözlerinden boşanan sevinç seli ıslatıyordu kızgın kumu. Belki bir tohum gibi düşüyordu yere, belki gelecek nesillerin ruhlarına dökülen bahar çiğleriydi onlar. Aşk nilüferleri, sevda yasemenlerinin şebnemleriydi. Yeri öpe öpe vardı Resu-

lullah'ın yanına ve tutundu eteklerine. Bir taraftan ağlıyor, bir taraftan da o ıtır kokulu etekleri yüzüne gözüne sürüyor ve şöyle diyordu: "Bütün musibetler, bütün acılar, bütün ızdırablar ve çileler artık bana sinek ısırması kadar hafif gelir Ya Resûlullah. Değil mi ki sen hayattasın. Değil mi ki sen ölmedin ve yaşıyorsun." Bu ses Uhud dağında yankılandı. O yankı bir sevda koru bir sevda alevi şeklinde yükseldi. Sonra ateşin bir mızrak, çağdan çağa kanat açmış üveyk gibi uçarak geldi, geldi de yirminci asrın gariblerine derman oldu. Gönül ocağı sönmüş, aşk meşalesi vecdsizlik fırtınasıyla alabora olmuş ve alevini kaybetmiş ruhlara kıvılcımlar sundu

İnanıyorum tekrar tutuşturacak, şu anda Resûlullah (sav)-'ın eteğine tutunmuş ve sevda seranatını beste beste o sevgiliye sunan kadının alevli sözleri, kor gibi yakıcı kelimeleri yürek ocağımızı, gönül bucağımızı, sevda meşalemizi. Tekrar tutuşturacak ve yirminci asrı aşk ocağı edecek, onun sahiplerini de Nebi mecnunu.

YARALI ARSLAN

Yemame savaşı... Kan gövdeyi götürüyor... Çölün kızgın ve yakıcı kumları savaşın yüreklerdeki ateşi gibi kor kor yanıyor... İki ordu kıyasıya savaş veriyor. Çekilen kılınçlar bir sineye saplandığında kızıl bir ay gibi çıkıyor göğüsten. Kana bulanmış rengiyle ikinci avını kovalıyor sonra da. Çöl kartalları savaşın sonucunu sabırsızlıkla bekler gibi dönüp duruyorlar turkuaz gökte. Gözleri halsiz ve mecalsiz son anlarını yaşayan yaralılara çevrilmiş bir şekilde büyük daireler çiziyorlar havada. Karşı tepelerde yankılanan kılıç, kalkan sesleri, gürzlerin tok sesiyle birleşince bir savaş senfonisi yayılıyor çevreye.

İslâm ordusunun ölüme koşar gibi ölüm arayışı müşriklerin morallerini ve azimlerini sıfıra indiriyor. "Allah u Ekber" sedası yayılan dudaklar sonsuzluk iksirini yudumlamış bir şekilde sakal ve bıyık arasında bir şafak çizgisi gibiyken kan içmekten hoşlanan ve asla ölümsüzlük şarabının tadını alamamış olanların dudakları feri sönmüş kuru ve karanlık çizgilerle dolu... Mü'minlerin gözleri de öyle. Gecenin en karanlık zaman parçası gibi siyah gözler özünde aydınlık bir gündüzün elmas rengini yansıtırken; müşriklerde bu karanlık, küf ve pas yuvası gibi sönük ve mat.

Bir tarafta yüzü aydınlık Müslüman cengaverler. Bir tarafta kaos zindanlarının karanlık ve zift rengini hatırlatan nursuz çehreler... Sanki bu savaş, gece ve gündüzün, iyilik ve kötülüğün, sevgi ve kinin, birlik ve kesretin, hayat ve ölümün, ışık ve karanlığın savaşı gibiydi.

Müslüman yaralılar çadırlara alınıp tedavi edildikten sonra son sür'at yine çarpışmaya gidiyorlardı. Ölümü beklenenler için baş uçlarında Kur'ân'dan sureler okunarak onlar için son vazifeler ifa ediliyordu. Birçok çadır yaralılarla kaynıyordu. Bir kısım mü'minler tedavi usullerini bildiklerinden sırf bu iş için vazifelendirilmişlerdi.

İşte bu çadırlardan birinde üstüne bir örtü örtülüp ölümü beklenen bir yaralı da Ebu Akil'di. Başında İbni Ömer vardı. Yasin okuyordu İbni Ömer. ..

Ebu Akil o kadar feci yaralanmıştı ki ölümüne kesin gözüyle bakılıyordu. Beyaz çarşaf kızıl kan lekeleriyle yeni açmış bir gülü hatırlatıyordu adeta. Güneşin doğuşunu müjdeleyen şafaklar gibiydi yaralının hali. İbn-i Ömer Yasin Suresi'ni o ölmeden okuyup bitirmek için biraz hızlı tilavet ediyordu. Ebu Akil örtünün altında sessizdi. Son yolculuğuna çıkan gemiler gibi demir almak vaktini bekliyordu. Ara sıra nefes alması zorlaşınca çadırın içinde duyulan bir hırıltı sesi onun ölüme ne kadar yaklaştığının en belirgin ifadesiydi.

Bir ara dışarda bir ses yükseldi. Bu ses Maan İbn-i Adiy'in sesiydi. O: "Ey ensar topluluğu Hüneyn'de çarpıştığınız gibi tekrar düşmana saldırın" diye haykırıyordu. Bu ses çadırın içinde çın çın ötüyordu. Son hamlenin çağrısıydı bu. Düşmanların son gücünü de yerle bir etmek için canla başla, kelle koltukta bir gayrete davetti...

Sesi duyan Ebu Akil ürperir gibi oldu. Şafak sütresini hatırlatan çarşaf titredi. Sonra onun altından yüzü gözü kan revan bir adam doğruldu. Evet evet bu bir saate yakın ölümü beklenen Ebu Akil'di. Çarşafı bir kenara atan Ebu Akil elinde hala sımsıkı tuttuğu kılıcıyla çadırın kapısından dev adımlarla çıkıp gitti. İbn-i Ömer arkasından "Sen yaralısın" dediyse de o koşa koşa düşman saflarına doğru gidiyordu. Hedefe kanatlanan bir

şahin gibiydi. Yahut avını gözüne kestirmiş bir yaralı arslanı hatırlatıyordu şimdi. Koşarken oldukça derin yara almış bir parça etle omuzuna bağlı kolu sağa sola savrularak onu rahatsız ediyor, koşmasını engelliyordu. Bir ara onu rahatsız eden bu kolu eğilip ayağının altına aldı ve bir kılınç darbesiyle vücudundan ayırdı. Sonra bir kenara atıp düşman saflarına ok gibi daldı. İbn-i Ömer onu arkasından takip ediyordu. Bu kahraman sahabinin yaptıklarını beyni donmuş bir şekilde, şaşkın bakışlarla seyrediyordu. Sonra onu gözünden kaybetti.

Savaş akşama dek sürdü. İkindinin koyu rengi kum tepelerinden savaş meydanına doğru kayıyor ve karanlığın habercisi gibi günün son gölgesinin mührünü vuruyordu çöle... Ufukta ki gurub rengi, savaşçıların vücutlarından akan kanla bir alev panoramasına dönüşüyor ve savaş alanını adeta yangın yerine çeviriyordu.

Bir ara düşman ordusu çekilmeye başladı. Belli ki gecenin koyu rengi bu yarasaları yuvasına çekmeye başlamıştı. Baykuş bakışlılar, çakal yürüyüşlüler, sırtlan sırıtışlılar tek tek savaş meydanını terk ediyordu.

Artık savaş alanı iyice sakinleşmişti. İbn-i Ömer Ebu Akil'i aramaya çıktı. Köşe bucak onu aradı savaş meydanında. Beynini donduran bu adamı arıyordu durmadan. Her iniltili sese kulak veriyor ve onun kan revan çehresi olup olmadığını seçmeye çalışıyordu. Bir ara kumlara serilmiş son dakikalarını yaşayan bir adam gördü. Ona iyice dikkat ettiğinde bunun bir kaç saat evvel çadırdan dev adımlarla çıkıp düşman saflarına dalan Ebu Akil olduğunu anladı. Hemen yanına koştu. Eliyle başını kaldırıp dizine koydu. Yüzündeki kanları temizlemeye çalıştı. Fakat beyhude uğraşıyordu şakaklarından aldığı yaralar yüzünü eski şafak rengine büründürüyordu.

İbn-i Ömer kahraman sahabiye “Ebu Akil nasılsın?” diye sordu. Ebu Akil gözlerini açtı. Onun sorusuna cevap vermedi. Fakat sürmeli gözler İbn-i Ömer’e bir şeyler söylemek ister gibiydi. Konuşmaya takati olmadığı her halinden belliydi. Kütükte doğranmış bir et gibiydi vücudu. Bir ara kuru dudakları kıpırdadı. Belli ki son nefesini en iyi yerde kullanmak istiyordu. İbn-i Ömer onun son sözlerini yakalamaya çalışıyordu. İyice kulak verdi ona. O:“Limenid debre” dedi.“Kim galip kim mağlup?” diye soruyordu. İbni Ömer’in gözyaşları bir çağlayan şeklini aldı. Son dakika da bile hala savaşın durumunu düşünen bu büyük kahramana hayran hayran baktı. Sonra“Müjde! Ey Ebu Akil, Allah düşmanı öldürüldü!” diye cevap verdi. Ebu Akil’-in yüzü aydınlandı. Kuru dudaklarına renk geldi. Bakışları namütenahi ufuklara dikildi. Tebessüm çizgileri beliren çehresi onun Allah’a hamd ettiğinin en güzel misaliydi. Dudakları son bir defa kıpırdayan Ebu Akil şehadet parmağını göklere doğru kaldırıp tevhidin nurlu cümlesiyle son nefesini verdi.

Akşamın koyu gölgesi çölün kızgın kumlarını serinliğiyle ürpertirken Yemame Vadisi’nde başı dizine yaslı kutsi bir şehitle yekpareleşmiş bir siluetten hâlâ ağlama ve hıçkırık sesleri çevreye akis akis yayılıyordu.

YÜKÜ ÖMER ÇEKMELİ

O gece yine teftişe çıkmıştı.Gecenin sessizliği kumların üzerine bir örtü gibi çökmüştü.Karşı dağlardan kurt ulumaları madenî bir ses gibi gök kubbede yankılanıyordu. Ay yuvarlak bir tepsi görünümünde ışıl ışıldı.

Medine sokaklarını dolaşıyordu işte. "Her kapının ardından bir inilti sesi, bir serzeniş duyabilirim" diye yüreği küt küt atıyordu. Mahiyetindekileri üzen zalim idarecilerin akibetinin feci olacağını kaç sefer işitmişti Nebiler Nebisi (sav)'nden. "Dicle kenarında bir kurt kuzuyu kapıp götürse Ömer'den sorulur" diyordu yüreği, vicdanı. Bu rakik yürekle dolaşıyordu Medine sokaklarını. Gecenin karanlık örtüsü sanki sadece lacivert gökteki aya tesir edememiş gibiydi. Hurma ağaçlarının sivri dallarına bile karanlığın bu zift rengi siyahî elbisesini giydirmişti.

Ara sıra yanından sessizce geçen kedi ve köpeklerin siyah gölgeleri bazen bir köşede bazen bir evin damında son buluyordu.

Sıcak geçen bir günün bütün harareti toprakta hâlâ hissediliyordu. Ara sıra esen serin rüzgâr toprağın bağrına değince o tatlı serinliğini yaprak dökümüne uğramış ağaçlar gibi silkeleyip kuru sıcağın yaz mevsimine giriveriyordu.

O, ızdırabın demir bukağıları sinesini çelik kıskaca almış bir şekilde muhasebenin en derin sızılarıyla yürüyordu şu an Medine sokaklarında.

Bir ara karşısında bir siluet belirdi. Siluet yavaş yavaş yaklaştıkça bunun tanıdık bir kişi olduğunu farketti. Evet evet Resuller Resûlünün amcası Abbas'tı gelen. Hani bir gün elinden tutup yağmur dasına çıkıp "Ya Rabbi bu senin Habibinin amcasıdır, onun yüzüsuyu hürmetine bize yağmur ver" dediği ve bardaktan boşanırcasına yağmurun yağdığına da şahit olduğu güzide insandı gelen...

Selâmlaştılar. İkisini de aynı dert idi uyutmayan. İki yürekti aynı ızdırabın mengenesinde sıkılıyormuş meğer. İnsanlığın huzuru için gece uykusunu terkeden bu yüce kametler beraber yürümeye başladılar işte Medine sokaklarını.

Peygamberler Peygamberi (sav)'nin amcası ile yürümek bile onun için bir şerefti. Ne mutlu bir halife idi ki o nur oymağının bir ferdiyle arşınlıyordu sokakları.O soy ağacı, dalı, budağı, çiçeği, yaprağı ve meyvesi velhasıl bütün zerreleriyle mukaddesti onun için..Yıllar önce kaybettiği sevgililer sevgilisinden bir nefha taşıyordu yanındaki kişi. O'nun tatlı nefesinin onun dudakları arasından yükseldiğini hissediyor; hasret ateşine, Resûl-i Ekrem (sav)'den ayrılık koruna bir parça su serpiyordu yüreğindeki..

İşte gele gele Medine'nin dışında bir yere ulaşmışlardı. Şehirden çıkmışlardı artık. Olsundu... Medine'nin civarında bile olsa ondan memnun olmayan bir kişi varsa o makam ateş gibi yakıcı ve kor gibi kavurucu bir iklime bürünürdü bundan geri. Biraz daha yürümüşlerdi ki birkaç çocuğun ağlama sesine benzer bir ses duydular. Kulak verdiler bu ses biraz ilerdeki bir kulübeden geliyordu. Abbas (ra) ile beraber hızlı hızlı yürüdüler kulübeye doğru. Kapıya yanaşıp kulak verdiler içeriye. Ağlayan çocuklarını "Şimdi pişecek yavrum, şimdi pişecek yavrum" nakaratıyla avutan bir sesti içerden gelen. Kapıyı çalıp içeriye girdiler. Gördükleri tabloya ikisi de şaşırdı. Ocağın başında bir taraftan ağlayan torunlarına teselli vermeye çalışan bir taraftan da içinde

bir kaç taş bulunan su dolu bir tencereyi karıştıran ihtiyar bir kadın vardı.

İçeriye girdiklerinde selam verdiler. İsteksizce selâmı alan kadına bu durumun sebebini sordular. Kadın babaları savaşta şehit düşen ve bir müddet sonra da anneleri ölen torunlarını yiyecek bir şey olmadığı için böylece avuttuğunu söyledi. O, niçin Halife Ömer'e haber vermediniz, o size beytülmalden maaş bağlatırdı deyince kocakarı: "Allah Ömer'in belasını versin, o bizi bu hallere koydu" diye serzenişte bulundu. Halife Ömer (ra):"Anneciğim Ömer sizin yoksulluk çektiğinizi nereden bilsin" deyince ihtiyar kadın kaşlarını çatıp "Madem bilmeyecekti niçin halife oldu öyleyse.Yapamayacağı işin başına niçin geçti" diye haykırdı. Halife Ömer (ra) İhtiyar kadına: "Hele sen biraz daha sabret" deyip Abbas (ra) ile beraber kulübeden çıktı. Dosdoğru beytülmale gitti. Ambara girip bir çuval unu sırtına yükledi.Ve Abbas (ra)'a"haydi yürü Abbas bunu bir an önce o yoksul aileye ulaştıralım" dedi. Abbas (ra) çuvalı Hz. Ömer (ra)'in sırtından almak istedi."Sen bir halifesin ben yükleneyim un çuvalını" diye teklifte bulununca Ömer: "Bu Ömer'in hatası Abbas. Onun için yükü de Ömer çekmeli" dedi. İkisi de geldikleri yoldan yine yürürüye yürüye Mekke'nin dışına çıktılar. Yamaçta hafif ışığı belli belirsiz göz kırpan kulübeye doğru tırmandılar. Kulübeye vardıklarında kapıyı çalıp içeri girdiler. Kadın onları un çuvalıyla görünce yüzü aydınlandı. Bir sevinç dalgası dudaklarını tebessüme getirdi. Un çuvalını indiren Ömer önce çalı çırpı toplayıp geldi ve ocağın ateşini kuvvetlendirdi. Sonra da bir parça un alarak ondan yemek yaptı. Ağlayan yetimlerin karınlarını doyurdu. Çocuklar karınları doyunca mışıl mışıl uyumaya başladılar. İhtiyar kadın bir taraftan şaşkın bakışlarla olan biteni izliyor bir taraftan da yükünü böylesine hafifleten bu merhametli kişiye hayır dualar ederek;"İşte senin gibi adamlar olmalı Halife. Ömer gibiler bize yoksulluk ve ızdırabtan başka ne tattırdı diyerek" onu taltif ediyordu.

İşi bittikten sonra Ömer ihtiyar kadına "Ana yarın beytülmale gel sana maaş bağlatalım" diyerek Abbas (ra) ile beraber kulubeden çıkıp yamacı inerek Medine sokaklarının ıssızlığında kayboldular.

Diğer gün halifenin makamına giden kadın halifenin odasına girip karşısında akşamki zatı görünce şoke oldu. Ettiği beddualarıhatırladı. Yüzü kızardı. Utancından başını önüne eğdi. Fakat Halife Ömer (ra), onun hakkını aramasının normal bir şey olduğunu ve düşüncelerinde haklı bulunduğunu söyleyip teselli etti.

Beytülmalden maaş bağlanan kadın halifenin odasını terk ederken akşamki hatasından dolayı hâlâ yüzünde bir parça mahcubiyet pembeliği vardı.

ÇÖZÜLEN KELEPÇE

Gardiyan bağırdı:"Abdullah hazırlan başka bir hapishaneye gönderileceksin." Abdullah vecd halindeki duruşunu hiç bozmadı. Hâlâ dalgındı. Gözleri kara gecelerin koynunda gizlenen yıldızlar gibi parlaktı. Fakat bu ışıl ışıl iki mücevher parçasına âdeta ince bir sis tabakası çökmüştü. Bu sis bazen buğulaşan bir ritimde damlalara dönüşüyor. Ve Abdullah'ın yanaklarından aşağıya süzülüyordu. Zaten çile ve ızdırabla solgunlaşmış yüzü, sonbahar yaprakları gibi o billur damalar ile yıllar yılı dost yaşamamış mıydı? Arkadaşı"Abdullah" dedi. O hâlâ dertli yüreğinin Millet için vuruşlarını dinliyor ve bazen de "Garîbem bîkesem, nâtuvânem zîdergâh-ı İlâhi" serzenişiyle inliyor inliyordu. Arkadaşı "Abdullah" dedi ve onun omuzlarına ellerini dokundurdu. Abdullah âdeta Yusuf (as)'un kuyudan çıkışı gibi yüreğindeki binbir dert ağından silkinip uyandı. Bu, onun millet için duyup hissettiği ızdırap düğümünden kısa bir müddet için kurtuluş tablosuydu. Ah vatan, ah yokluğa itilmek istenen millet, ah küfrün karanlık labirentlerinde boğulmak istenen gençlik, hakikat yörüngesinden çıkan insanlık ve ah bütün bunlara karşı çıkmak için çırpınan garibler, bir avuç hakikat eri. "Bu ağır yükün altından nasıl kalkacağız ya Rabbi!..." dedi. Kuru dudakları arasından bir iniltiyi hatırlatan kısa kısa, kesik kesik yükselten bir fısıltıyla... Bu bir milletin var oluş ve yok oluş mücadelesinin yüküydü. Bu yüzyıllar boyu sürüp gelen insanoğlunun iç ve dış fethini tamamlama derdinin yüküydü. Bu bir ucu arş-ı âlâya bağlı hak ve hakikatın dünyaya

uzanmış mukaddes ağırlığı, insanı mum gibi tüketen çilesiydi. Yüreğindeki efkâr sisinden bir an için başını kaldırmış olan Abdullah arkadaşına baktı. Sonra gayet içten gelen samimi bir sesle "Benim fedakâr kardeşim" dedi. Bunları söylerken neler düşünmüştü kimbilir. Dost ve arkadaşlarının değerini takdir etme onun en büyük hususiyetlerindendi. Bu sebepten nereye gitse çevresinde bir ışıktan hâle oluşurdu. Fikirlerini anlattığı kişiler ona kopmaz bir bağ ile bağlanmışlardı. Bazıları onun bu özelliğinde İlâhi bir tılsım olduğuna inanırlardı."Bu adam diğerlerine benzemiyor, bu adam bambaşka" derlerdi. Biraz evvel hapishane koridorlarını çınlatan gardiyanın sesini o da duymuştu. Fakat yorgun yüreğiyle birkaç dakikalık hasbihale bir bıçak gibi inen bu sesi duymamazılıktan gelmişti. Yüzünü hafif örtmüş sarığının taylasanını geriye itmişti. Ve ayağa kalktı. Artık ayrılık vakti gelmişti. Birkaç eşyasını bir çıkıya topladı. Sonra tek tek arkadaşlarıyla vedalaştı. Koğuşta bir yas havası esiyordu. Âdeta duvarlardaki eskimişliğin işareti çizikler ve yarıklar ızdırabtan parçalanmış ayrılıktan pare pare olmuş gönüllerin dışa yansımasıydı. Herkes ağlıyordu. Abdullah'ın kartal bakışları da nemlenmişti. Bu nem tabakası biraz sonra billur damlalara dönüşecek ve solgun çehrede içteki ızdırap çizgilerinin bir izdüşümü gibi ıslak izler bırakarak, yanaklardan süzülecekti. Tek tek arkadaşlarına sarıldı. Onların gül gibi kokan bedenlerinde cennet kokusunu alıyordu âdeta. Ya onlar Abdullah'ın göğsüne, yaslı başlarını koyunca nasıl ulvî ve mukaddes bir hisle kanatlanıyorlardı ma'nâ âlemine doğru siz düşünün. Âdeta onun ışıktan bedenine dokunmak bile onlara bir miraç çizgisinde hareket ettikleri hissini veriyordu.

Gardiyan geldi. Büyük demir kapının kilidini anahtarıyla açtı. Kapı madeni bir gıcırtı sesinin koğuşlarda yankılanmasıyla yavaş yavaş açıldı. Koğuşun küçük penceresinden içeri sızan güneş ışığı kapıdaki yer yer görünen kir ve küfleri daha da açık ortaya döküyordu. Zaman zaman bir labirentten farkı olmayan

koridorun duvarlarında çınlayan ökçe sesleri can sıkıntısından ileri-geri volta atan kabadayıların ayak seslerinden başka ne olabilirdi ki? Gardiyan kaba elleriyle Abdullah'ın iki ışık demetini hatırlatan bileklerine (bu alaca karanlık bir geceyi hatırlatan koğuşun loş havasında bile gümüşî rengiyle pırıl pırıl parlayan) kelepçeleri taktı. Abdullah'ın bileklerine hafif bir ağırlık çökmüştü. Fakat yüreğindeki hürriyet duygusuna inen darbe ve bunun ızdırabı daha ağırdı onun için. Gardiyanla beraber iki jandarma da gelmişti. Jandarmalar vazifesine düşkün bir tavırla Abdullah'ı aralarına alıp "Haydi yürü" dediler...

Hapishanenin dar ve loş koridorlarından geçerken Abdullah kabrin de böyle dar, sıkı ve sıkıntılı olduğunu düşündü. Bir parça ışıktan mahrum bir labirent, bir dehliz... Fakat manevî ışığı olan insan için o loş koridor veya zindanlık hapishane duvarları genişleyip bir ulvî âşiyana dönebilirdi.

Bir ara jandarmanın biri tüfeğini geriye doğru sırtına daha iyi oturması için itti. Ve göğsünü çaprazlama kuşatan meşin kayışı düzeltti. Bunları yaparken de gayet ciddî ve taviz vermeyen bir tavır takınıyordu. Hapishanenin dış kapısına geldiklerinde Abdullah'ın yüreğinde bir ferahlayış ışığı belirirken hemen onun ardından bu taze pırıl pırıl ışığı "Arkadaşlarından ayrılış sisinin" karanlık rengi örtüyordu. Ah, bu anda Abdullah'ın yorgun ve hüzünlü yüreğini bir görseydiniz. İçinde millet için akan kanlı göz yaşlarını, hapishanenin çizilmiş ve yarılmış duvarlarından daha perişan gönlünü bir görseydiniz!..

Dış kapıdan çıktıklarında Abdullah'ın dikkatini çeken havanın çok berrak oluşuydu. Gökyüzünde ipek elbiselerini giymiş beyaz, bembeyaz bulutlar dolaşıyordu. Ağaçların göğe en yakın dallarında oynaşan serçeler sanki günün güzelliğine kanat çırpışlarıyla alkış tutuyorlardı. Tabii ki bu Abdullah'ın olgun düşünce dünyasında yeni fikirlerin doğmasına sebep oluyordu. Yoksa bunca zulümlere, işkencelere nasıl dayanacaktı? Nasıl haksız yere

kollarına geçmiş bu kelepçelere tahammül edebilecekti. Hayatının en güzel yılları sırf birkaç vehim ve vesvesenin zalimlerin nefislerinde meydana getirdiği öldürücü fırtına ile perişan ediliyordu. Abdullah o anda "gayri ihtiyarî" şairin dediği gibi "Dili yok kalbimin ondan ne kadar bizarım" dedi ve bir "of" çekti içten içe... Sonra şahin bakışlarını hedefte bir şeyler görüyormuşçasına kıstı. Sanki o an yerle gök bir çizgide toplanmıştı. Bu onun kader çizgisine ne kadar da benziyordu. Yürüye yürüye bir dağ yoluna girmişlerdi. Etrafta tek tük görünen cansız ağaçlar sanki Abdullah'ın yaslı bakışlarının dışta cisimleşmiş şekliydi. Dağın bu ince yolunda Abdullah ara sıra öten bülbüllerin seslerini duyuyordu. Buna karışan karga ve saksağan sesleri yer yer bu sesleri bir bıçak gibi bölüyordu. Ara sıra kayalardan başını gösteren kertenkeleler bu üç kişinin ayak seslerini duyar duymaz kayboluyorlardı. Ak kayalar, kara kayalar, kınalı kayalar âdeta suya hasretti. Jandarmalar ara sıra alınlarında birikmiş, kaşlarına kadar gelip oradan tek tük damlalarla aşağı dökülmeye hazır terlerini elleriyle siliyorlar ve sanki bütün bu sıkıntılarına Abdullah sebepmiş gibi ona öfkeli bir şekilde yan bakıyorlardı. Bu böyle sürüp gitti. Bazı engebelerde yalpa yaparak, düz yerlerde ise düzgün bir şekilde yürüyerek ilerliyorlardı. Bir ara Abdullah güneşin ufka doğru eğilmiş olduğunu ve ikindi namazının geçmekte olduğunu farketti. Ve jandarmalara "İkindi namazı kılacağım, ellerimi çözün" dedi. Askerler hiç umarsamadılar. Sanki bir sinek vızıltısı gibi geldi bu ses onlara. Abdullah sözünü tekrar etti "İkindi namazım geçiyor, lütfen kelepçelerimi çözün!" Jandarmalardan biri alaylı alaylı baktı ve dedi:"İkindi namazı için kelepçeleri çözmek mi? Sen şaşırdın mı kardeşim. Bize böyle bir şey emredilmedi. Vazifemiz seni diğer hapishaneye götürmek. Bundan başka bir şeye izin vermeye bizim selâhiyetimiz yok. Hem zaten geciktik. Bir de senin için mi zaman kaybedelim?" Hep böyle söylerlerdi zaten. İşlerine gelmeyen bir şeye hemen bir kulp bulurlardı. "Yetki, metki, kanunlar,

vazife" kelimeleri kaçamak yapmak için sığındıkları sahte sığınaklarıydı onların...

Akşam güneşi ağaç yapraklarından süzülüyor ve yerde kınalı gölgeler oluşturuyordu. Bu kınalı gölgelere Abdullah'ın insanlık için kanlı göz yaşları döken ruhundan mı aksediyordu acep? Uzun zaman susuz kalmış toprak âdeta bulutlara hasretini duyurmak istermişcesine çıtırtılı sesler çıkarıyordu. Hasret.. o ne esrarlı ayrılıkları içinde gizleyen bir kelimeydi. Abdullah bunu KOSTURMA'daki hicranlı geceleri, hüzünlü günlerinden çok iyi bilirdi. Volga'nın hazin şırıltılarını içinde gizleyen yaslı geceleri çok iyi hatırlardı. Milletine, vatanına, dostlarına hasreti iplik iplik ruhuna ören o uzun geceleri Rus'un ona verdiği acıyı, ızdırabı kendi vatandaşları bir-iki ayda ne yazık ki fazlasıyla ona tattırmışlardı. Bu nasıl dostluktu? Bu nasıl kardeşlikti? Aynı milletin evlâdı olduğu halde tıpkı bir cani gibi sürgünden sürgüne gönderiliyordu. Suç mu? Birkaç eser yazıp halkı imana, İslâm'a davet etmek, iyilik, güzellik duygusunu gönüllere nakış nakış dokumak, ümit ve inanç telleriyle motif motif örmek, yere düşmüş hakikat bayrağını tutup kaldırmak ve burçlarda dalgalandırmak için gayret göstermek!.. İnsanlara nur ve ışık yolunu göstermek ancak ve ancak yarasa-misâl kişiler için suç sayılabilirdi.

İkindinin koyu gölgesi yaslı yamaçlara yavaş yavaş çökerken Abdullah kolundaki kelepçelerin açılması için hâlâ jandarmalara dil döküyordu. Fakat jandarmaların kalbi yumuşama bilmiyordu. Kavis kavis yolları aşan bu üç kişiden ortadaki âbide misâli nur adam biraz ileride birden bire durdu. Jandarmalar Abdullah'a baktılar ve niçin durduğunu anlayamadılar. Abdullah şahin bakışını ufkun en koyu bülümüne sanki bir hançer gibi saplamış öylece duruyordu. Ellerini yavaş yavaş önüne uzattı. Gölgesi yolun sağ tarafındaki selviye benzer bir ağacın gölgesiyle birleşmiş âdeta bir minare gölgesi görünümüne bürünmüştü. Kolları o gölgeye bir şerefe silüeti düşürmüş gibiydi. İşte o an, bu şerefe

görünümlü noktadan belli belirsiz bir şey düştü. İkindi güneşinin kanlı ışıklarıyla ateşten bir zinciri hatırlatan kelepçeler bir anda nasıl olduysa çözülmüş ve yere düşmüştü. Yerde tok bir ses çıkaran kelepçeler birkaç kez yuvarlanıp küçük bir kayanın yanında tozlara bulanmış bir ölü yılan gibi öylece duruyordu. Jandarmalar şaşırdılar. Biraz evvel öfkeli ve hışımla baktıkları adama şimdi hayran hayran bakıyorlardı. Ona "Bizi talebeliğe kabul et" dediler."Sizi serbest bırakalım" dediler. Hatta ve hatta "Bundan sonra senin muhafızın olalım" diye yalvardılar. Fakat Abdullah "hayır!" dedi. "Ben namazımı kıldıktan sonra yine kollarıma kelepçeyi takacak ve emredildiğiniz gibi beni hapishaneye teslim edeceksiniz." Abdullah ikindinin son zaman parçasında namaza dururken yukarılara doğru gök kuşağı gibi bir miraç arşiyesi çiziyordu. Bu ışık tayfı oradan tekrar yere ağıyor; zaman ve mekan ötesi bir ilerleyişle son asrın insanına uzuyor ve onların dertli gönüllerine merhem, karanlık ufuklarına ışık, susuz dudaklarına bengisu, hayat iksiri oluyordu. Ellerini kaldırıp bütün fanileri ve onların meşguliyetlerini geriye iten Abdullah "Allahu Ekber" deyip namaza durdu.

İkindinin koyu gölgesini delip geçen bu ışık âbidesi akşam güneşinin gidiş çizgisine zıt bir ritimde duruşu, oturuşu kalkışıyla âdeta bir ümit, azim, ihlas toblosu çiziyordu. Askerler yaşlı gözlerle, onu seyrediyorlar ve içlerinde yanan yepyeni ışığın, altın şafağın tesiriyle ondan ayrılmamayı, namazı bitirdikten sonra tekrar ona talebe olma şerefine ermek için iknâ edici sözler düşünüyorlardı...

PENCEREDEKİ ADAM

Eskişehir hapishanenin penceresinden dışarıyı seyrediyordu. Kavak ağaçlarının alkışa benzer yaprak hışırtıları ve üzerlerinden geçen bu titrek ritmine ayak uydurmaya çalışan kuşların kanat çırpışları, onun gönlüne memleket havasının diriltici iksirini yudumlatırken yavaş yavaş garipliğinin çizgilerini de okutuyordu dış dünyada...

Ah gurbet ah gariplik... “Rabbim” diyordu penceredeki adam “Rabbim beni bu gurbet ilde yalnız bırakma. Milletimi felâha erdir. Gençliğin imânını kurtarmak için bizlere sabır ve sebât ver davamızda.”

İpek bulutlar onun gönlüne ince tellerden bir kuğu beyazlığı dokuyor, güneş ışıkları gelecek için gönlüne ümît nakışları örüyordu.

Bir ara hapishanenin karşısında lise mektebinin avlusunda bayram havasıyla oynayan kızlar gördü. Herhalde bir kutlama günü için hazırlık yapıyorlardı. Gözleri bu tablodan bir an için ayrıldı ve gönül dünyasına çevrildi. Kalbi bir sinema önünde film karelerini izleyen bir seyirci gibi pür dikkat kesilmişti. Hayal ekranı ardarda o genç kızların hayatını son noktasına kadar hatta daha sonrasında bile aldıkları şekillerle zihnine resmediyordu. Kızlar bu karelerde yavaş yavaş ihtiyarlıyorlar, yüzlerine yıllar geçtikçe yaşlılık belirtisi izler oluşuyordu. Bir kısmı yaşlanmadan daha genç yaşta ölüyor, bir kısmı da saçlarına düşen akla geçmişteki günlerini esef ve üzüntüyle anıyorlardı. Bazılarında hâlâ

şuursuzca geçmişine özlem de yok değildi hani... Fakat saçlardaki aklar, yüzlerdeki çizgiler ve bükülmüş bel ile gençlik güzelliğini yitiren bu insanlar çevreden eski ilgiyi göremeyince ihtiyarlık elemine dayanacakları güçleri kalmıyordu. Bazı kişiler onların bu çevreden ilgi bekleyen halini görünce onlara tiksintiyle bakıyordu. Bu nefret ve tiksinti dolu bakışlar o ihtiyarları tamamen çileden çıkarıyor ve onlara acı içinde acı, ızdırap içinde ızdırap zehirini kadeh kadeh yudumlatıyordu.

Bazılar da ölmüş olduğundan toprağa girip azab çekiyordu. Gençliğinde girdiği günahların hesabını veriyordu. Çatılmış iskeletler şekline gelmiş cesetler o eski güzelliğinden bir tek iz bırakmayan zamanın paletleri altında eklem yerlerinden çözülmüş ve karşı koyma gücünü kaybetmiş bir şekilde toprağın bağrında acizliğin ve güçsüzlüğün bir simgesi olarak öylece yatıyorlardı...

Adam pencerede gözü önünden geçen bu hayalî gerçekleri seyrederken gözyaşlarını tutamıyor, ağlıyor ağlıyordu. Uzun kirpiklerinden süzülüp ipek beyazlığı ile pembe rengin karışımı bir ten rengine sahip yüzünde ıslak izler bırakarak dökülen damlalar âdeta ruhundaki ızdırap kaynağından geliyordu. Onların o elem ve ızdırap dolu hallerine ağlayan adam bütün insanlığın derdini düğüm düğüm ruhunda taşıyordu. İçi milletin ızdırabıyla lime lime olmuştu. “İşte” diyordu “işte”: Bu gençlik bir gün olup gidecek. Bizler de ihtiyarlayacağız. Saçlarımıza beyaz karlar yağacak. Yaşlılık belirtisi kırış kırış çizgiler yüzümüze mührünü basacak. Gözlerimizde mor halkalar belirecek. İçimiz gençliği boş yere geçirmenin nedâmetiyle yahut iyi yolda harcamanın huzuruyla dolacak. Gençliğimizi iffet ve namus dairesinde korursak ve öylece berrak, temiz bir hayat yaşarsak herhalde bu bizim ahirete göçümüzde en değerli tesellimiz olacak...

Kavak ağaçları yine nazlı nazlı salınıyor, kuşlar yine o sevinçli ötüşleriyle güneş ışıklarıyla yarışırcasına uçuşuyorlardı. Gökyüzündeki bulutlar beyazlığından hiçbir şey kaybetmemiş

aynı tazeliğini korurmuşçasına ipek yüklü kervanlar gibi gök yolculuğuna devam ediyorlardı. Penceredeki adam şöyle düşündü: İnsan da bir yolcudur. Anne karnından dünyaya gelen ve oradan kabre, kabirden haşre giden bir ebed yolcusudur. Bu ciddî yolculukta bize en güzel azık imân, ihlâs ve kulluk borcumuzu yerine getirmekten başka nedir ki? Bu düşünceler ve günün güzelliği lise kızlarının acıklı haline zıt istikâmette hareket eden iki nurlu çizgi şeklinde onun tâ rûhunun derinliklerine uzandı. Onu apayrı bir iklîme çeken bu iki çizgi belli ki tek bir odakta toplanıyor ve onun rûhunda başka ilhamlar veren bir ilâhî kaynak, bir kutsî pınar oluşturuyordu.